

U S T A W A

z dnia r.

o cudzoziemcach¹⁾²⁾

DZIAŁ I

PRZEPISY OGÓLNE

Art. 1. Ustawa określa zasady i warunki wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przejazdu przez to terytorium, pobytu na nim i wyjazdu cudzoziemców z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, tryb postępowania oraz organy właściwe w tych sprawach.

Art. 2. Ustawy nie stosuje się do:

- 1) członków personelu misji dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych oraz innych osób zrównanych z nimi na podstawie ustaw, umów lub powszechnie ustalonych zwyczajów międzynarodowych, pod warunkiem wzajemności i posiadania przez te osoby dokumentów potwierdzających pełnienie przez nie funkcji, uprawniających do wjazdu i pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z wyjątkiem art. 24, art. 34, art. 60, art. 62, art. 63, art. 65, art. 67 ust. 4 i 5, art. 68-75, art. 79 ust. 1, art. 80 ust. 1 i 2, art. 81, art. 90- 92, art. 94 ust. 2 oraz art. 95 i 96;
- 2) obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej, oraz członków ich rodzin, którzy do nich dołączają lub z nimi przebywają.

Art. 3. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) cudzoziemiec – każdego, kto nie posiada obywatelstwa polskiego;
- 2) dokument podróży – dokument uznany przez Rzeczypospolitą Polską, uprawniający go do przekroczenia granicy, wydany cudzoziemcowi przez organ państwa obcego, organ polski lub organizację międzynarodową albo podmiot upoważniony przez organ państwa obcego lub obcą władzę o charakterze państwowym;
- 3) doświadczenie zawodowe – doświadczenie uzyskane w trakcie zatrudnienia, wykonywania innej pracy zarobkowej lub prowadzenia działalności gospodarczej w danym zawodzie;

- 4) granica – granicę w rozumieniu art. 1-3 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej (Dz. U. z 2009 r. Nr 12, poz. 67, z 2010 r. Nr 164, poz. 1108 oraz z 2011 r. Nr 50, poz. 255 i Nr 217, poz. 1280);
- 5) kwalifikacje uzyskane w ramach kształcenia na poziomie studiów wyższych – ukończenie z wynikiem pozytywnym, poświadczone dyplomem, świadectwem lub innym dokumentem wydanym przez właściwy organ programu studiów wyższych, czyli cyklu zajęć prowadzonych przez instytucję edukacyjną uznaną za instytucję szkolnictwa wyższego przez państwo, w którym ma ona siedzibę, pod warunkiem, że czas trwania studiów niezbędny do ich uzyskania wynosi co najmniej 3 lata;
- 6) mały ruch graniczny – wjazd i pobyt cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, do których stosuje się rozporządzenie (WE) nr 1931/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. ustanawiające przepisy dotyczące małego ruchu granicznego na zewnętrznych granicach lądowych państw członkowskich i zmieniające postanowienia Konwencji z Schengen (Dz. Urz. UE L 405 z 30.12.2006, str. 1, z późn. zm.), zwane dalej „rozporządzeniem nr 1931/2006”;
- 7) naukowiec – cudzoziemca posiadającego co najmniej tytuł zawodowy odpowiadający w Rzeczypospolitej Polskiej tytułowi zawodowemu magistra lub równorzędnemu, umożliwiającą co najmniej dostęp do studiów doktoranckich;
- 8) państwa obszaru Schengen – państwa, które w pełni stosują dorobek Schengen;
- 9) powrót – powrót cudzoziemca do jego kraju pochodzenia, państwa tranzytu lub innego państwa trzeciego, do którego zdecydował się powrócić i przez które został przyjęty;
- 10) przewoźnik – osobę fizyczną lub prawną albo jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej zajmującą się zarobkowo przewozem osób drogą powietrzną, morską lub lądową;
- 11) strefa tranzytowa lotniska międzynarodowego – teren lotniska międzynarodowego położonego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, rozciągający się między pokładem statku powietrznego a stanowiskiem kontroli granicznej, który obejmuje także płytę oraz pomieszczenia lotniska;
- 12) szkolenie zawodowe – zorganizowany proces dydaktyczny mający na celu uzyskanie, uzupełnienie lub doskonalenie umiejętności, kwalifikacji zawodowych lub ogólnych, potrzebnych do wykonywania pracy, w tym umiejętności poszukiwania zatrudnienia;
- 13) wiza – zezwolenie wydane cudzoziemcowi przez organ polski lub organ, którego właściwość w tej sprawie wynika z postanowień umów międzynarodowych

obowiązujących Rzeczpospolitą Polską lub organ innego państwa obszaru Schengen, uprawniające go do wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub innych państw obszaru Schengen, przejazdu przez to terytorium i pobytu na nim w czasie, w celu i na warunkach w nim określonych oraz na warunkach określonych w Konwencji Wykonawczej z dnia 19 czerwca 1990 r. do Układu z Schengen z dnia 14 czerwca 1985 r. między Rządami Państw Unii Gospodarczej Beneluksu, Republiki Federalnej Niemiec oraz Republiki Francuskiej w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach (Dz. Urz. UE L 239 z 22.09.2000, str. 19, z późn. zm.), zwanej dalej „Konwencją Wykonawczą Schengen”;

- 14) wykonywanie pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji – świadczenie pracy, w ramach zatrudnienia, przez cudzoziemca posiadającego kompetencje potwierdzone wyższymi kwalifikacjami zawodowymi, który, niezależnie od zachodzącego między stronami stosunku prawnego, wykonuje pracę na rzecz lub pod kierownictwem innej osoby za wynagrodzeniem;
- 15) wyższe kwalifikacje zawodowe – kwalifikacje uzyskane w wyniku ukończenia studiów wyższych albo co najmniej pięcioletnie doświadczenie zawodowe na poziomie porównywalnym do kwalifikacji uzyskanych w wyniku ukończenia studiów wyższych, niezbędne do wykonywania pracy określonej w umowie lub w ofercie pracy stanowiącej ofertę zawarcia umowy w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.³⁾).

Art. 4. Cudzoziemca będącego obywatelem dwóch lub więcej państw traktuje się jako obywatela tego państwa, którego dokument podróży stanowił podstawę wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 5. W sprawach należących do właściwości wojewody, w których wojewoda jest organem właściwym do rozpatrzenia odwołania w sprawach uregulowanych w ustawie lub organem wyższego stopnia jest Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców, nie stosuje się przepisu art. 20 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. Nr 31, poz. 206, z późn. zm.⁴⁾).

Art. 6. 1. Do postępowań w sprawach uregulowanych w ustawie, należących do właściwości konsułów, stosuje się przepisy ustawy z dnia 13 lutego 1984 r. o funkcjach konsułów Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2002 r. Nr 215, poz. 1823, z późn. zm.⁵⁾), o ile ustawa nie stanowi inaczej.

2. W zakresie nieuregulowanym przepisami działu IV do wydawania, przedłużania, cofania lub unieważniania wiz krajowych stosuje się przepisy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 810/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. ustanawiającego Wspólnotowy Kodeks Wizowy (kodeks wizowy) (Dz. Urz. UE L 243 z 15.09.2009, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „Wspólnotowym Kodeksem Wizowym”.

Art. 7. 1. Organ wydający decyzję lub postanowienie w postępowaniu prowadzonym na podstawie przepisów ustawy może odstąpić od ich uzasadnienia, w części lub w całości, jeżeli wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.

2. Nie można odstąpić od sporządzenia uzasadnienia w części dotyczącej stwierdzenia przesłanki polskiego pochodzenia cudzoziemca.

Art. 8. 1. Organ prowadzący postępowanie w sprawach o wydanie lub przedłużenie cudzoziemcowi wizy, udzielenie mu zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zwanego dalej „zezwoleniem na pobyt rezydenta długoterminowego UE”, oraz o zobowiązanie cudzoziemca do powrotu, lub podejmujący czynności kontrolne wobec cudzoziemca, poucza go w języku dla niego zrozumiałym o zasadach i trybie postępowania oraz o przysługujących mu prawach i ciężących na nim obowiązkach.

2. W przypadku postępowania w sprawach o zobowiązanie cudzoziemca do powrotu, w pouczeniu, o którym mowa w ust. 1, uwzględnia się także informację o możliwości:

- 1) wystąpienia z roszczeniem przeciwko podmiotowi powierzającemu wykonywanie pracy cudzoziemcowi oraz wyegzekwowania orzeczenia wydanego przeciwko takiemu podmiotowi, w związku z zaległym wynagrodzeniem, również w przypadku wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu;
- 2) udzielenia cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy na okres trwania postępowania karnego toczącego się przeciwko podmiotowi powierzającemu wykonywanie pracy, w którym cudzoziemiec występuje w charakterze pokrzywdzonego:
 - a) przez przestępstwo powierzenia wykonywania pracy w warunkach szczególnego wykorzystania, o którym mowa w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 15 czerwca 2012 r. o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 769),

- b) małoletniego przebywającego bez ważnego dokumentu uprawniającego do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, któremu powierzono wykonywanie pracy;
- 3) podjęcia innych działań przeciwko podmiotowi powierzającemu wykonywanie pracy cudzoziemcowi, w szczególności zawiadomienia właściwych organów.

Art. 9. 1. Wnioski w sprawach uregulowanych w ustawie sporządza się w języku polskim.

2. Wniosek o wydanie wizy przez konsula może być sporządzony w języku obcym wskazanym przez konsula.

3. Dokumenty sporządzone w języku obcym służące za dowód w postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, powinny być składane wraz z ich tłumaczeniem na język polski, dokonany przez tłumacza przysięgłego.

4. W protokołach przesłuchania cudzoziemców, w sprawach uregulowanych w ustawie, podaje się imię i nazwisko tłumacza.

Art. 10. 1. W sprawach uregulowanych w ustawie pisma doręcza się osobom fizycznym pod wskazanym przez nie adresem albo w każdym miejscu, gdzie się adresata zastanie.

2. Cudzoziemcom pozbawionym wolności pisma doręcza się za pośrednictwem administracji zakładu, w którym przebywają.

3. W razie wyjazdu za granicę stosuje się przepisy art. 40 § 4 i 5 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071, z późn. zm.⁶⁾).

Art. 11. 1. W toku postępowań prowadzonych na podstawie przepisów ustawy funkcjonariusze Straży Granicznej mogą wykonywać czynności polegające na:

- 1) przeprowadzaniu wywiadu środowiskowego lub
- 2) ustalaniu miejsca pobytu małżonka lub innego członka rodziny cudzoziemca, a także osoby, z którą cudzoziemca łączą więzi o charakterze rodzinnym.

2. Jeżeli w wyniku czynności, o których mowa w ust. 1, nie potwierdzono informacji podanych przez cudzoziemca lub zgromadzone informacje okazały się sprzeczne albo nasuwają wątpliwości odnośnie ich prawdziwości, funkcjonariusze Straży Granicznej mogą dokonać sprawdzenia lokalu we wskazanym przez cudzoziemca miejscu jego pobytu. Do sprawdzenia lokalu nie stosuje się przepisu art. 79 Kodeksu postępowania administracyjnego.

3. Funkcjonariusz Straży Granicznej dokonujący sprawdzenia lokalu, o którym mowa w ust. 2, ma prawo:

- 1) wejścia do lokalu,
- 2) żądania okazania rzeczy i przedmiotów należących do cudzoziemca,
- 3) żądania udzielenia wyjaśnień

– w celu potwierdzenia pobytu cudzoziemca w sprawdzanym lokalu.

4. Podczas przeprowadzania czynności, o których mowa w ust. 3, powinien być obecny cudzoziemiec lub osoba trzecia, jeżeli lokal znajduje się w jej posiadaniu, albo inny dorosły domownik. Czynności te nie mogą być podejmowane i przeprowadzane w porze nocnej.

5. Czynności, o których mowa w ust. 3, funkcjonariusze Straży Granicznej przeprowadzają za zgodą cudzoziemca lub osoby trzeciej, jeżeli lokal znajduje się w jej posiadaniu albo innego dorosłego domownika, przy czym wykonanie tych czynności wymaga późniejszego udokumentowania.

6. W przypadku gdy cudzoziemiec nie wyrazi zgody na dokonanie sprawdzenia lokalu albo utrudnia lub uniemożliwia przeprowadzenie czynności, o których mowa w ust. 3, uznaje się, że informacje o faktycznym miejscu pobytu cudzoziemca nie zostały potwierdzone.

7. Jeżeli dokonanie sprawdzenia lokalu nie jest możliwe z przyczyn niezależnych od cudzoziemca, funkcjonariusze Straży Granicznej informują o tym fakcie organ prowadzący postępowanie oraz przekazują mu informacje zgromadzone w toku czynności, o których mowa w ust. 1.

Art. 12. 1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób i tryb przeprowadzania przez funkcjonariuszy Straży Granicznej wywiadu środowiskowego;
- 2) zakres wywiadu, o którym mowa w pkt 1, oraz miejsce i czas jego przeprowadzania;
- 3) formę sprawozdania z wywiadu, o którym mowa w pkt 1.

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw wewnętrznych uwzględni konieczność takiej organizacji przeprowadzenia wywiadu środowiskowego, która umożliwi zebranie informacji niezbędnych do postępowań prowadzonych na podstawie ustawy oraz poszanowanie sfery prywatności cudzoziemca.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb sprawdzenia lokalu, o którym mowa w art. 11 ust. 2;
- 2) dokumenty upoważniające do przeprowadzenia sprawdzenia, o którym mowa w pkt 1, oraz sposób jego dokumentowania.

4. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 3, minister właściwy do spraw wewnętrznych uwzględni cel sprawdzenia lokalu, o którym mowa w art. 11 ust. 2, oraz poszanowanie sfery prywatności osób, których sprawdzenie dotyczy.

Art. 13. W rejestrach prowadzonych na podstawie ustawy mogą być przetwarzane następujące dane lub informacje dotyczące cudzoziemca:

- 1) imię (imiona) i nazwisko;
- 2) nazwisko poprzednie;
- 3) nazwisko rodowe;
- 4) płeć;
- 5) imię ojca;
- 6) imię i nazwisko rodowe matki;
- 7) data urodzenia lub wiek;
- 8) miejsce i państwo urodzenia;
- 9) rysopis:
 - a) wzrost w centymetrach,
 - b) kolor oczu,
 - c) znaki szczególne;
- 10) odciski linii papilarnych;
- 11) obywatelstwo;
- 12) narodowość;
- 13) stan cywilny;
- 14) wykształcenie;
- 15) zawód wykonywany;
- 16) oznaczenie podmiotu powierzającego wykonywanie pracy;
- 17) miejsce zamieszkania lub pobytu;
- 18) numer telefonu;
- 19) informacje o karalności, o prowadzonych przeciwko niemu postępowaniach karnych i postępowaniach w sprawach o wykroczenia oraz o wydanych w stosunku do niego orzeczeniach w postępowaniu sądowym lub administracyjnym;
- 20) numer ewidencyjny Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL) – jeżeli został mu nadany;
- 21) wizerunek twarzy;

22) informacja o zamieszkiwaniu na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej przez okres co najmniej 18 miesięcy na podstawie wydanego przez to państwo dokumentu pobytowego z adnotacją „Niebieska Karta UE”.

Art. 14. Odciski linii papilarnych pobiera się od cudzoziemca za pomocą kart daktyloskopijnych lub urządzenia do elektronicznego pobierania odcisków.

Art. 15. 1. Aktualne fotografie cudzoziemca, dołączane do wniosków o udzielenie mu zezwoleń pobytowych, wniosków o wydanie wizy krajowej lub wniosków o wydanie dokumentów wydawanych cudzoziemcom powinny odzwierciedlać, w sposób niebudzący uzasadnionych wątpliwości, wizerunek twarzy cudzoziemca, przedstawiający ją bez nakrycia głowy i okularów z ciemnymi szklami.

2. Cudzoziemiec z wrodzonymi lub nabytymi wadami narządu wzroku może dołączyć do wniosku fotografię przedstawiającą go w okularach z ciemnymi szklami. W takim przypadku do wniosku dołącza się również dokumenty potwierdzające niepełnosprawność, a w przypadku braku możliwości ich przedstawienia, oświadczenie cudzoziemca o niepełnosprawności.

3. Cudzoziemiec noszący nakrycie głowy zgodnie z zasadami swojego wyznania może dołączyć do wniosku fotografię przedstawiającą go w nakryciu głowy, o ile wizerunek twarzy jest w pełni widoczny. W takim przypadku do wniosku dołącza się oświadczenie cudzoziemca o przynależności do wspólnoty wyznaniowej.

4. W uzasadnionych przypadkach do wniosku można dołączyć fotografię przedstawiającą cudzoziemca z zamkniętymi oczami, innym niż naturalny wyrazem twarzy lub z otwartymi ustami.

DZIAŁ II

SZEF URZĘDU DO SPRAW CUDZOZIEMCÓW

Art. 16. 1. Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców, zwany dalej „Szefem Urzędu”, jest centralnym organem administracji rządowej właściwym w sprawach:

- 1) wjazdu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przejazdu przez to terytorium, pobytu na nim i wyjazdu z niego;
- 2) nadawania statusu uchodźcy, w rozumieniu art. 13 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zwanego dalej „statusem uchodźcy”;

- 3) udzielania ochrony uzupełniającej, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zwanej dalej „ochroną uzupełniającą”;
- 4) udzielania ochrony humanitarnej, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zwanej dalej „ochroną humanitarną”;
- 5) udzielania cudzoziemcom azylu, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zwanego dalej „azylem”;
- 6) udzielania ochrony czasowej, w rozumieniu art. 106 ust. 1 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zwanej dalej „ochroną czasową”.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych sprawuje nadzór nad Szefem Urzędu.

Art. 17. 1. Prezes Rady Ministrów powołuje Szefa Urzędu, spośród osób wyłonionych w drodze otwartego i konkurencyjnego naboru, na wniosek ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

2. Prezes Rady Ministrów odwołuje, na wniosek ministra właściwego do spraw wewnętrznych, Szefa Urzędu.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, na wniosek Szefa Urzędu, powołuje zastępców Szefa Urzędu, spośród osób wyłonionych w drodze otwartego i konkurencyjnego naboru.

4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych odwołuje, na wniosek Szefa Urzędu, jego zastępców.

Art. 18. Stanowisko Szefa Urzędu może zajmować osoba, która:

- 1) posiada tytuł zawodowy magistra lub równorzędny;
- 2) jest obywatelem polskim;
- 3) korzysta z pełni praw publicznych;
- 4) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 5) posiada kompetencje kierownicze;
- 6) posiada co najmniej 6-letni staż pracy, w tym co najmniej 3-letni staż pracy na stanowisku kierowniczym;

7) posiada wykształcenie i wiedzę z zakresu spraw należących do właściwości Szefa Urzędu.

Art. 19. 1. Informację o naborze na stanowisko Szefa Urzędu ogłasza się przez umieszczenie ogłoszenia w miejscu powszechnie dostępnym w siedzibie Urzędu do Spraw Cudzoziemców oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu do Spraw Cudzoziemców i Biuletynie Informacji Publicznej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

2. Ogłoszenie zawiera:

- 1) nazwę i adres Urzędu do Spraw Cudzoziemców;
- 2) określenie stanowiska;
- 3) wymagania związane ze stanowiskiem wynikające z przepisów prawa;
- 4) zakres zadań wykonywanych na stanowisku;
- 5) wskazanie wymaganych dokumentów;
- 6) termin i miejsce składania dokumentów;
- 7) informację o metodach i technikach naboru.

3. Termin, o którym mowa w ust. 2 pkt 6, nie może być krótszy niż 10 dni od dnia opublikowania ogłoszenia w Biuletynie Informacji Publicznej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

4. Nabór na stanowisko Szefa Urzędu przeprowadza zespół, powołany przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych, liczący co najmniej 3 osoby, których wiedza i doświadczenie dają rękojmię wyłonienia najlepszych kandydatów.

5. W toku naboru ocenia się doświadczenie zawodowe kandydata, wiedzę niezbędną do wykonywania zadań na stanowisku, na które jest przeprowadzany nabór, oraz kompetencje kierownicze.

6. Ocena wiedzy i kompetencji kierowniczych może być dokonana na zlecenie zespołu przez osobę niebędącą członkiem zespołu, która posiada odpowiednie kwalifikacje do dokonania tej oceny.

7. Członek zespołu oraz osoba, o której mowa w ust. 6, są obowiązani zachować w tajemnicy informacje dotyczące osób ubiegających się o stanowisko, uzyskane w trakcie naboru.

8. W toku naboru zespół wyłania nie więcej niż 3 kandydatów, których przedstawia ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.

9. Z przeprowadzonego naboru zespół sporządza protokół zawierający:

- 1) nazwę i adres Urzędu do Spraw Cudzoziemców;

- 2) skład zespołu;
- 3) określenie stanowiska, na które był prowadzony nabór, oraz liczbę kandydatów;
- 4) imiona, nazwiska i adresy nie więcej niż 3 najlepszych kandydatów uszeregowanych według poziomu spełniania przez nich wymagań określonych w ogłoszeniu o naborze;
- 5) informację o zastosowanych metodach i technikach naboru;
- 6) uzasadnienie dokonanego wyboru albo powody niewyłonienia kandydata.

10. Wynik naboru ogłasza się niezwłocznie przez umieszczenie informacji w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu do Spraw Cudzoziemców i Biuletynie Informacji Publicznej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

11. Informacja o wyniku naboru zawiera:

- 1) nazwę i adres Urzędu do Spraw Cudzoziemców;
- 2) określenie stanowiska, na które był prowadzony nabór;
- 3) imiona, nazwiska wybranych kandydatów oraz ich miejsca zamieszkania w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego albo informację o niewyłonieniu kandydata.

12. Umieszczenie w Biuletynie Informacji Publicznej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów ogłoszenia o naborze oraz o wyniku tego naboru jest bezpłatne.

Art. 20. 1. Zespół przeprowadzający nabór na stanowiska, o których mowa w art. 17 ust. 3, powołuje Szef Urzędu.

2. Do sposobu przeprowadzania naboru na stanowiska, o których mowa w art. 17 ust. 3, stosuje się przepisy art. 18 i art. 19.

Art. 21. 1. Szef Urzędu wykonuje swoje zadania przy pomocy Urzędu do Spraw Cudzoziemców, zwanego dalej „Urzędem”, będącego urzędem administracji rządowej.

2. W Urzędzie, oprócz pracowników w nim zatrudnionych, obowiązki mogą pełnić funkcjonariusze:

- 1) Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu – na podstawie art. 56 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz. U. z 2010 r. Nr 29, poz. 154, z późn. zm.⁷⁾);
- 2) Biura Ochrony Rządu – na podstawie art. 31 ust. 2 – 4 ustawy z dnia 16 marca 2001 r. o Biurze Ochrony Rządu (Dz. U. z 2004 r. Nr 163, poz. 1712, z późn. zm.⁸⁾);
- 3) Państwowej Straży Pożarnej – na podstawie art. 28a ust. 2 i 3 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2009 r. Nr 12, poz. 68, z późn. zm.⁹⁾);

- 4) Policji – na podstawie art. 36 ust. 4 i 5 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2011 r. Nr 287, poz. 1687 oraz z 2012 r. poz. 627 i 664);
- 5) Straży Granicznej – na podstawie art. 41 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2011 r. Nr 116, poz. 675, z późn. zm.¹⁰⁾).

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w drodze zarządzenia, nadaje Urzędowi statut, określający jego organizację, uwzględniając zakres zadań Szefa Urzędu oraz potrzebę zapewnienia sprawnego funkcjonowania Urzędu.

Art. 22. 1. Do zadań Szefa Urzędu należy:

- 1) wydawanie decyzji i postanowień w I instancji oraz rozpatrywanie odwołań od decyzji i zażaleń na postanowienia wydane w I instancji przez inne organy w sprawach uregulowanych:
 - a) w niniejszej ustawie,
 - b) w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - c) w ustawie z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. Nr 144, poz. 1043, z późn. zm.¹¹⁾);
- 2) organizowanie i prowadzenie szkoleń w zakresie spraw należących do kompetencji Szefa Urzędu;
- 3) przekazywanie właściwym organom innych państw obszaru Schengen, za pośrednictwem Komendanta Głównego Policji, informacji dotyczących podstawy prawnej i faktycznej wpisu do celów określonych w art. 25 Konwencji Wykonawczej Schengen;
- 4) kontrola wykonywania przez wojewodów zadań określonych w ustawach wymienionych w pkt 1;
- 5) przekazywanie właściwym organom innych państw członkowskich Unii Europejskiej, na ich wniosek, informacji o pobycie cudzoziemca, o którym mowa w art. 141, jeżeli zamierza on na terytorium tych państw kontynuować lub uzupełnić studia, podjęte na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 6) pełnienie funkcji krajowego punktu kontaktowego do przekazywania organom innych państw członkowskich Unii Europejskiej informacji o:

- a) udzieleniu zezwolenia na pobyt czasowy cudzoziemcowi posiadającemu zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE, udzielone przez inne państwo członkowskie Unii Europejskiej, odmowie udzielenia kolejnego zezwolenia na pobyt czasowy, cofnięciu tego zezwolenia cudzoziemcowi posiadającemu zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE, udzielone przez inne państwo członkowskie Unii Europejskiej, lub członkowi jego rodziny,
 - b) udzieleniu cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE, gdy posiada on takie zezwolenie, udzielone przez inne państwo członkowskie Unii Europejskiej;
- 7) pełnienie funkcji krajowego punktu kontaktowego, o którym mowa w art. 12 ust. 2 rozporządzenia nr 1931/2006, oraz przekazywanie właściwym organom państw stosujących to rozporządzenie oraz Komisji Europejskiej informacji przechowywanych w rejestrze przypadków nadużycia zasad małego ruchu granicznego oraz sankcji za nadużycie tych zasad, o którym mowa w art. 17 ust. 3 rozporządzenia nr 1931/2006;
- 8) pełnienie funkcji krajowego punktu kontaktowego w sprawach:
- a) udzielania informacji o długości pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej cudzoziemca posiadającego zezwolenie na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji do celów uzyskania przez niego statusu rezydenta długoterminowego UE w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej,
 - b) uzyskiwania informacji o długości pobytu cudzoziemca w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej na podstawie dokumentu pobytowego, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. a rozporządzenia Rady (WE) nr 1030/2002 z dnia 13 czerwca 2002 r. ustanawiającego jednolity wzór dokumentów pobytowych dla obywateli państw trzecich (Dz. Urz. UE L 157 z 15.06.2002, str. 1–7, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1030/2002”, z adnotacją „Niebieska Karta UE”, dla potrzeb obliczania długości pobytu uprawniającego do uzyskania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE,
 - c) udzielania informacji innym państwom członkowskim Unii Europejskiej o udzieleniu lub odmowie udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej cudzoziemcowi posiadającemu w innym

- państwie członkowskim Unii Europejskiej dokument pobytowy, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. a rozporządzenia nr 1030/2002 z adnotacją „Niebieska Karta UE”,
- d) uzyskiwanie informacji od innych państw członkowskich Unii Europejskiej o udzieleniu lub odmowie udzielenia cudzoziemcowi, który posiada na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zezwolenie na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji, dokumentu pobytowego, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. a rozporządzenia nr 1030/2002 z adnotacją „Niebieska Karta UE”,
 - e) udzielania Komisji Europejskiej informacji w zakresie danych statystycznych dotyczących liczby obywateli państw trzecich, którym udzielono zezwolenia na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji lub cofnięto to zezwolenie oraz liczby przyjętych członków rodziny takich obywateli;
- 9) przekazywanie do organów wizowych w Rzeczypospolitej Polskiej informacji i dokumentów, o których mowa w art. 16 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady WE Nr 767/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. w sprawie Wizowego Systemu Informacyjnego (VIS) oraz wymiany danych pomiędzy państwami członkowskimi na temat wiz krótkoterminowych (Dz. Urz. UE L 218 z 13.08.2008, str. 60, z późn. zm.);
- 10) pełnienie funkcji krajowego punktu kontaktowego do:
- a) występowania na wniosek wojewody do właściwego organu innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej o udzielenie informacji, czy cudzoziemiec nadal posiada ochronę międzynarodową w tym państwie członkowskim,
 - b) przekazywania właściwym organom innych państw członkowskich Unii Europejskiej, na ich wniosek, informacji czy cudzoziemiec nadal posiada ochronę międzynarodową w Rzeczypospolitej Polskiej,
 - c) przekazywania właściwym organom innych państw członkowskich Unii Europejskiej informacji o udzieleniu cudzoziemcowi ochrony międzynarodowej lub przejęciu odpowiedzialności za ochronę międzynarodową, w przypadku gdy cudzoziemiec posiada zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej;
- 11) wykonywanie innych zadań określonych w ustawie oraz w przepisach odrębnych.

2. Szef Urzędu jest organem wyższego stopnia w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego w stosunku do wojewody w sprawach uregulowanych w ustawach, o których mowa w ust. 1 pkt 1.

Art. 23. Szef Urzędu używa pieczęci okrągłej z wizerunkiem orła ustalonym według wzoru godła państwowego.

DZIAŁ III

PRZEKRACZANIE GRANICY

Rozdział 1

Część ogólna

Art. 24. Cudzoziemiec może przekroczyć granicę, jeżeli posiada:

- 1) ważny dokument podróży;
- 2) ważną wizę lub inny ważny dokument uprawniający go do wjazdu i pobytu na tym terytorium, jeżeli są wymagane;
- 3) zezwolenie na wjazd do innego państwa lub zezwolenie na pobyt w innym państwie, jeżeli zezwolenia takie są wymagane w przypadku przejazdu tranzytem.

Art. 25. 1. Cudzoziemcy będący członkami załóg statków morskich przyplływających do polskich portów morskich, przekraczający granicę w celu zejścia na ląd i pobytu w granicach miasta portowego, są zwolnieni z obowiązku posiadania wiz w trakcie pobytu statku w porcie.

2. Cudzoziemcy będący uczniami szkół, którzy uczestniczą w wycieczce szkolnej w grupie uczniów pod opieką nauczyciela danej szkoły, o których mowa w art. 4 ust. 2 lit. a rozporządzenia Rady (WE) nr 539/2001 z dnia 15 marca 2001 r. wymieniającym państwa trzecie, których obywatele muszą posiadać wizy podczas przekraczania granic zewnętrznych, oraz te, których obywatele są zwolnieni z tego wymogu (Dz. Urz. WE L 81 z 21.03.2001, str. 1, z późn. zm.), przy przekraczaniu granicy, są zwolnieni z obowiązku posiadania wiz, gdy ich całkowity pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie przekracza trzech miesięcy.

Art. 26. 1. Cudzoziemiec wjeżdżający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest obowiązany:

- 1) uzasadnić cel i warunki planowanego pobytu;

2) posiadać oraz okazać na żądanie:

- a) dokument potwierdzający posiadanie ubezpieczenia zdrowotnego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027, z późn. zm.¹²⁾) lub posiadanie podróznego ubezpieczenia medycznego o minimalnej kwocie ubezpieczenia w wysokości 30 000 euro, ważnego przez okres planowanego pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pokrywającego wszelkie wydatki, które mogą wyniknąć podczas pobytu na tym terytorium w związku z koniecznością podróży powrotnej z powodów medycznych, potrzebą pilnej pomocy medycznej, nagłym leczeniem szpitalnym lub ze śmiercią, w którym ubezpieczyciel zobowiązuje się do pokrycia kosztów udzielonych ubezpieczonemu świadczeń zdrowotnych bezpośrednio na rzecz podmiotu udzielającego takich świadczeń, na podstawie wystawionego przez ten podmiot rachunku – w przypadku wjazdu na podstawie wizy krajowej,
- b) wystarczające środki finansowe przeznaczone na pokrycie kosztów planowanego pobytu oraz podróży powrotnej do państwa pochodzenia lub zamieszkania lub na tranzyt do państwa trzeciego, które udzieli pozwolenia na wjazd, albo dokument potwierdzający możliwość uzyskania takich środków zgodnie z prawem,
- c) zezwolenie na wjazd do innego państwa lub zezwolenie na pobyt w innym państwie, jeżeli zezwolenia takie są wymagane w przypadku przejazdu tranzytem.

2. Cudzoziemiec wjeżdżający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy w celu wykonywania pracy, który nie podlega jeszcze ubezpieczeniu zdrowotnemu w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, jest obowiązany posiadać i okazać podrózne ubezpieczenie medyczne o minimalnej kwocie ubezpieczenia w wysokości 30 000 euro, ważne do dnia uzyskania przez niego ubezpieczenia zdrowotnego, pokrywające wszelkie wydatki, które mogą wyniknąć podczas pobytu na tym terytorium w związku z koniecznością podróży powrotnej z powodów medycznych, potrzebą pilnej pomocy medycznej, nagłym leczeniem szpitalnym lub ze śmiercią, w którym ubezpieczyciel zobowiązuje się do pokrycia kosztów udzielonych ubezpieczonemu świadczeń zdrowotnych bezpośrednio na rzecz podmiotu udzielającego takich świadczeń, na podstawie wystawionego przez ten podmiot rachunku.

3. Obowiązek okazania środków finansowych lub dokumentów potwierdzających możliwość uzyskania takich środków zgodnie z prawem nie dotyczy cudzoziemców przekraczających granicę:

- 1) na podstawie:
 - a) umów międzynarodowych, które przewidują zwolnienie cudzoziemca z obowiązku posiadania tych środków albo obowiązek pokrycia kosztów jego pobytu przez polskie organy państwowe lub instytucje publiczne lub
 - b) wizy w celu repatriacji, lub
 - c) wizy w celu wykonywania pracy, lub
 - d) wizy w celu korzystania z ochrony czasowej, lub
 - e) wizy w celu udziału w postępowaniu w sprawie o udzielenie azylu, lub
 - f) karty pobytu, lub
 - g) wizy w celu korzystania z uprawnień wynikających z posiadania Karty Polaka, lub
- 2) w związku z niesieniem pomocy charytatywnej, lub
- 3) w związku z uczestnictwem w akcji ratunkowej.

4. Wymóg dotyczący posiadania ubezpieczenia medycznego, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 lit. a lub ust. 2, można uznać za spełniony, w przypadku gdy cudzoziemiec posiada odpowiednie ubezpieczenie w związku ze swoją sytuacją zawodową.

5. Kontrola dokumentów potwierdzających cel i warunki planowanego pobytu, środków finansowych, lub dokumentów, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i ust. 4, dokonuje funkcjonariusz Straży Granicznej podczas przekraczania przez cudzoziemca granicy.

Art. 27. 1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zagranicznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wysokość wymaganych od cudzoziemca wjeżdżającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków finansowych przeznaczonych na pokrycie kosztów:
 - a) utrzymania cudzoziemca w trakcie jego pobytu na tym terytorium,
 - b) podróży powrotnej do państwa pochodzenia lub zamieszkania,
 - c) tranzytu przez to terytorium do państwa trzeciego, które udzieli pozwolenia na wjazd;
- 2) dokumenty, które mogą potwierdzić możliwość uzyskania środków, o których mowa w pkt 1, zgodnie z prawem;

3) dokumenty, które mogą potwierdzić cel i czas trwania planowanego pobytu, jeżeli ze względu na cel lub czas trwania planowanego pobytu następuje zróżnicowanie wysokości środków.

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw wewnętrznych uwzględni zróżnicowanie wysokości środków finansowych w zależności od celu lub długości planowanego pobytu, która powinna zapewniać możliwość pokrycia przez cudzoziemca kosztów zakwaterowania, wyżywienia ewentualnego leczenia, wydania i wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu oraz kosztów tranzytu lub podróży powrotnej do państwa pochodzenia lub zamieszkania, a także rodzaj dokumentów, które zapewnią możliwość potwierdzenia posiadania przez cudzoziemca środków finansowych w wymaganej wysokości.

Art. 28. Do przekraczania granicy przez cudzoziemców pochodzących z państw trzecich, będących uczniami szkół, którzy uczestniczą w wycieczkach szkolnych z innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej oraz pobytu tych cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stosuje się przepisy decyzji Rady 94/795/WSiSW z dnia 30 listopada 1994 r. w sprawie wspólnych działań przyjętych przez Radę na podstawie art. K. 3 ust. 2 lit. b) Traktatu o Unii Europejskiej w sprawie ułatwień podróży dla uczniów pochodzących z państw trzecich przebywających w Państwach Członkowskich (Dz. Urz. WE L 327 z 19.12.1994, str. 1).

Art. 29. 1. Przekroczenie granicy przez cudzoziemca może być uzależnione od uiszczenia przez niego opłaty związanej z wjazdem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli wymaga tego zachowanie zasady wzajemności w stosunkach z innymi państwami.

2. Opłata, o której mowa w ust. 1, stanowi dochód budżetu państwa.

3. Rada Ministrów może określić, w drodze rozporządzenia, listę państw, których obywatele są obowiązani uiścić opłatę, o której mowa w ust. 1, wysokość tej opłaty oraz organy właściwe do jej pobrania lub kontroli jej uiszczenia.

4. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 3, Rada Ministrów uwzględni zasadę wzajemności w odniesieniu do określenia listy państw, których obywatele będą obowiązani uiścić opłatę, o której mowa w ust. 1, a także wysokość opłat za przekroczenie granicy państwowej, stosowanych wobec obywateli polskich w państwach, których obywatele będą obowiązani do uiszczenia opłaty.

Art. 30. 1. Cudzoziemcowi odmawia się wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, gdy:

- 1) nie posiada ważnych dokumentów, o których mowa w art. 24 lub
- 2) nie uiścił opłaty, do której uiszczenia był obowiązany na podstawie art. 29 ust. 1, lub
- 3) nie posiada dokumentu, o którym mowa w art. 26 ust. 1 pkt 2 lit. a albo art. 26 ust. 2, lub
- 4) wykorzystał dopuszczalny okres pobytu na terytorium państw obszaru Schengen przez 3 miesiące w okresie 6 miesięcy liczonych od dnia pierwszego wjazdu, chyba że umowy międzynarodowe stanowią inaczej, lub
- 5) nie przedstawił dokumentów wystarczających do potwierdzenia celu i warunków planowanego pobytu, lub
- 6) nie posiada wystarczających środków finansowych w odniesieniu do czasu trwania i celu planowanego pobytu lub środków finansowych na podróż powrotną do państwa pochodzenia lub tranzyt przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do państwa trzeciego, które udzieli pozwolenia na wjazd albo dokumentu potwierdzającego możliwość uzyskania takich środków zgodnie z prawem, lub
- 7) posiada podrobiony lub przerobiony dokument podróży, wizę lub inny dokument uprawniający go do wjazdu i pobytu, lub
- 8) jego wjazd następuje w okresie obowiązywania wpisu do wykazu cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany, lub
- 9) jego dane znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu, lub
- 10) jego wjazd lub pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może stanowić zagrożenie dla zdrowia publicznego, lub
- 11) jego wjazd lub pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może stanowić zagrożenie dla obronności, bezpieczeństwa państwa, ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub stosunków międzynarodowych Rzeczypospolitej Polskiej lub innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do cudzoziemca, który posiada:

- 1) wizę Schengen, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 23 lub
- 2) zezwolenie, o którym mowa w art. 174 ust. 1.

3. Przepisów ust. 1 pkt 2-7 i pkt 9-11 nie stosuje się do cudzoziemca, który przejeżdża przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej tranzytem w przypadkach, o których mowa w art. 5 ust. 4 lit. a rozporządzenia (WE) nr 562/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia

15 marca 2006 r. ustanawiającego wspólnotowy kodeks zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen) (Dz. Urz. UE L 105 z 13.04.2006, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „kodeksem granicznym Schengen”.

4. Przepisów ust. 1 pkt 2 i 3 nie stosuje się do cudzoziemca, który wjeżdża na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na okres nieprzekraczający 3 miesięcy.

5. Przepisów ust. 1 pkt 4-6 nie stosuje się do cudzoziemców będących członkami załóg statków morskich przypluwających do polskiego portu morskiego, przekraczających granicę w celu zejścia na ląd i pobytu w granicach miasta portowego w trakcie pobytu statku w porcie.

6. Wyłączonej podstawy do odmowy wjazdu cudzoziemcowi nie mogą stanowić okoliczności, o których mowa w ust. 1:

- 1) pkt 4 – w przypadku cudzoziemca, który posiada wizę krajową lub wizę Schengen upoważniającą tylko do wjazdu i pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) pkt 9 – w przypadku cudzoziemca, który posiada wizę krajową, kartę pobytu lub wizę Schengen upoważniającą tylko do wjazdu i pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 31. 1. Do przekraczania granicy przez członka rodziny obywatela polskiego, który powraca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po okresie zamieszkiwania w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej, gdzie był pracownikiem lub pracował na własny rachunek, stosuje się przepisy art. 9 ust. 2 i 3, art. 11, art. 11a oraz art. 12-14 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin.

2. Członkami rodziny obywatela polskiego w rozumieniu przepisu ust. 1 są osoby, o których mowa w art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin.

Art. 32. Do przekraczania przez cudzoziemca granicy w zakresie uregulowanym przepisami kodeksu granicznego Schengen nie stosuje się przepisów art. 24, art. 26, art. 28, art. 29, art. 35 ust. 5 i 6, art. 36 i art. 37.

Art. 33. 1. Cudzoziemca, któremu odmówiono wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, można – w szczególnie uzasadnionych przypadkach, ze względu na jego stan zdrowia – nie przekazywać do państwa trzeciego. Cudzoziemcowi temu w przypadku wystąpienia zagrożenia życia lub zdrowia zapewnia się opiekę medyczną.

2. Koszty zapewnienia opieki medycznej, o której mowa w ust. 1, są finansowane z budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych, ze środków pozostających w dyspozycji Komendanta Głównego Straży Granicznej.

Art. 34. 1. Komendant placówki Straży Granicznej, po uzyskaniu zgody Komendanta Głównego Straży Granicznej, może zezwolić na wjazd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na okres pobytu nie dłuższy niż 15 dni, cudzoziemcowi, który nie spełnia warunków dotyczących wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej określonych w ustawie lub w art. 5 kodeksu granicznego Schengen, jeżeli wymagają tego względy humanitarne, interes Rzeczypospolitej Polskiej lub zobowiązania międzynarodowe.

2. Jeżeli zezwolenie, o którym mowa w ust. 1, zostało udzielone cudzoziemcowi, którego dane znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu, Komendant Główny Straży Granicznej informuje o udzieleniu tego zezwolenia właściwy organ innego państwa obszaru Schengen, które dokonało wpisu danych do tego systemu.

3. W sprawie udzielenia zezwolenia, o którym mowa w ust. 1, nie stosuje się przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego.

Art. 35. 1. Decyzję o odmowie wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wydaje cudzoziemcowi komendant placówki Straży Granicznej.

2. Od decyzji, o której mowa w ust. 1, przysługuje odwołanie do Komendanta Głównego Straży Granicznej.

3. Decyzji, o której mowa w ust. 1, nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.

4. Komendant placówki Straży Granicznej odnotowuje wydanie decyzji, o której mowa w ust. 1, w dokumencie podróży cudzoziemca.

5. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, sposób odnotowywania w dokumencie podróży cudzoziemca wydania decyzji o odmowie wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

6. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 5, minister właściwy do spraw wewnętrznych uwzględni zapewnienie możliwości ustalenia podczas kontroli dokumentu

podróży cudzoziemca czy i na jakiej podstawie oraz w jakim dniu i przez kogo decyzja taka została wydana.

Art. 36. 1. Postępowanie prowadzone przez organy Straży Granicznej przed wydaniem cudzoziemcowi decyzji, o której mowa w art. 35 ust. 1, ogranicza się do:

- 1) przesłuchania cudzoziemca;
- 2) kontroli dokumentów posiadanych przez cudzoziemca;
- 3) przesłuchania osób wskazanych przez cudzoziemca, towarzyszących mu w podróży;
- 4) dokonania sprawdzeń w dostępnych rejestrach, ewidencjach i wykazach w sprawach cudzoziemców;
- 5) uzyskania niezbędnych informacji od instytucji państwowych, organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego, jednostek gospodarczych prowadzących działalność w zakresie użyteczności publicznej, innych jednostek gospodarczych i organizacji społecznych lub osób fizycznych.

2. Czynności podejmowane w postępowaniu, o którym mowa w ust. 1, mogą być ograniczone jedynie do kontroli posiadanych przez cudzoziemca dokumentów, jeżeli jest to uzasadnione warunkami organizacyjnymi i technicznymi wykonywania tych czynności lub okoliczności dotyczące braku spełnienia przez cudzoziemca warunków niezbędnych do przekroczenia granicy nie budzą wątpliwości.

Art. 37. 1. Cudzoziemiec może być niezwłocznie doprowadzony do granicy, jeżeli został zatrzymany w strefie nadgranicznej bezpośrednio po przekroczeniu granicy nieumyślnie i nielegalnie.

2. Organ, który zatrzymał cudzoziemca w związku z przekroczeniem granicy wbrew przepisom, pobiera od niego odciski linii papilarnych, chyba że cudzoziemiec został niezwłocznie doprowadzony do granicy.

3. Organ, który pobrał odciski linii papilarnych przekazuje Komendantowi Głównemu Policji obraz linii papilarnych, dane osobowe cudzoziemca oraz informacje, które zamieszcza się w rejestrach, o których mowa art. 401 ust. 1 pkt 3 i 4.

Art. 38. 1. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wykaz chorób zakaźnych mogących stanowić zagrożenie dla zdrowia publicznego, których rozpoznanie lub podejrzenie wystąpienia może stanowić podstawę odmowy wjazdu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

2) kryteria pozwalające podejrzewać wystąpienie chorób mogących stanowić zagrożenie dla zdrowia publicznego, o których mowa w pkt 1.

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw zdrowia uwzględni tylko choroby epidemiczne określone przez Światową Organizację Zdrowia oraz inne choroby wysoce zakaźne i szczególnie niebezpieczne, które podlegają zwalczaniu u obywateli polskich na podstawie przepisów ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. Nr 234, poz. 1570, z 2009 r. Nr 76, poz. 641 oraz z 2010 r. Nr 107, poz. 679 i Nr 257, poz. 1753), a także konieczność zapewnienia humanitarnego traktowania cudzoziemców i zapobieżenia zagrożeniu dla zdrowia publicznego w obszarze przejścia granicznego i terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Rozdział 2

Przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego

Art. 39. Cudzoziemcy zamieszkujący w strefie przygranicznej państwa sąsiadującego z Rzeczpospolitą Polską, przekraczający granicę w celu pobytu w polskiej strefie przygranicznej na podstawie ważnego zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego, na zasadach określonych w umowie o małym ruchu granicznym, zawartej przez Rzeczpospolitą Polską z tym państwem, są zwolnieni z obowiązku posiadania wiz.

Art. 40. Zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego można udzielić cudzoziemcowi, który spełnia warunki określone w art. 9 rozporządzenia nr 1931/2006.

Art. 41. Udzielenia zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego odmawia się cudzoziemcowi, jeżeli nie spełnia warunków określonych w art. 9 rozporządzenia nr 1931/2006.

Art. 42. Zezwolenie na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego cofa się cudzoziemcowi, jeżeli:

- 1) zostało udzielone z naruszeniem art. 9 rozporządzenia nr 1931/2006 lub
- 2) cudzoziemiec przestał spełniać warunki do jego udzielenia.

Art. 43. Zezwolenie na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego unieważnia się, gdy zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 288 ust. 1, a cudzoziemiec, który wjechał na jego podstawie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:

- 1) przebywa na tym terytorium po upływie okresu pobytu, do którego był uprawniony na podstawie zezwolenia lub
- 2) przebywa poza strefą przygraniczną, w której zgodnie z zezwoleniem mógł przebywać.

Art. 44. 1. Cudzoziemcowi przekraczającemu granicę w ramach małego ruchu granicznego odmawia się wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli:

- 1) nie posiada ważnego zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego lub
- 2) wykorzystał dopuszczalny okres pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ramach małego ruchu granicznego, określony w umowie o małym ruchu granicznym, lub
- 3) posiada podrobione lub przerobione zezwolenie na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego, lub
- 4) jego wjazd następuje w okresie obowiązywania wpisu do wykazu cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany, lub
- 5) jego dane znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen, do celów odmowy wjazdu, lub
- 6) jego wjazd i pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może stanowić zagrożenie dla zdrowia publicznego, lub
- 7) jego wjazd lub pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może stanowić zagrożenie dla obronności, bezpieczeństwa państwa, ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub stosunków międzynarodowych Rzeczypospolitej Polskiej lub innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej.

2. Cudzoziemcowi przekraczającemu granicę w ramach małego ruchu granicznego odmawia się wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w drodze decyzji.

3. Do odmowy wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ramach małego ruchu granicznego stosuje się przepisy art. 35 ust. 1-3 i art. 36.

Art. 45. 1. Zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego udziela się na wniosek cudzoziemca, złożony na formularzu.

2. Zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego udziela, odmawia jego udzielenia lub cofa cudzoziemcowi konsul właściwy ze względu na miejsce stałego zamieszkania cudzoziemca, w drodze decyzji.

3. Decyzja o udzieleniu lub cofnięciu cudzoziemcowi zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego jest ostateczna.

Art. 46. 1. Zezwolenie na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego unieważnia się, w drodze decyzji.

2. Decyzję, o której mowa w ust. 1, wydaje komendant wojewódzki Policji, komendant powiatowy (miejski) Policji, komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej, który w wyniku kontroli legalności pobytu cudzoziemca stwierdził okoliczności uzasadniające unieważnienie tego zezwolenia.

3. Od decyzji, o której mowa w ust. 1, przysługuje odwołanie do wojewody właściwego ze względu na siedzibę organu, który wydał decyzję.

Art. 47. 1. Cudzoziemiec ubiegający się o zezwolenie na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego przedstawia konsulowi ważny dokument podróży oraz składa:

- 1) wypełniony formularz wniosku o udzielenie mu tego zezwolenia, który zawiera:
 - a) dane cudzoziemca lub informacje, o których mowa w art. 13,
 - b) następujące dane dotyczące dokumentu podróży:
 - seria i numer dokumentu,
 - data wydania dokumentu i data upływu jego ważności,
 - nazwa organu wydającego dokument,
 - c) miejsce stałego zamieszkania cudzoziemca,
 - d) cel podróży cudzoziemca do polskiej strefy przygranicznej,
 - e) wskazanie powodów częstego przekraczania przez cudzoziemca granicy w ramach małego ruchu granicznego,
 - f) następujące dane osoby albo firmy lub instytucji w polskiej strefie przygranicznej, które będą odwiedzane przez cudzoziemca w trakcie jego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:
 - imię i nazwisko osoby albo nazwa firmy lub instytucji,
 - adres,
 - numer telefonu i faksu,
 - g) informację o wcześniej uzyskanych przez cudzoziemca zezwoleniach na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego,

- h) datę oraz okoliczności unieważnienia lub cofnięcia wcześniej posiadanego przez cudzoziemca zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego - w przypadku gdy takie unieważnienie lub cofnięcie nastąpiło;
- 2) aktualną fotografię;
- 3) dokumenty potwierdzające posiadanie miejsca stałego zamieszkania w strefie przygranicznej;
- 4) dokumenty potwierdzające powody częstego przekraczania granicy.

2. Od cudzoziemca ubiegającego się o udzielenie mu zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego pobiera się odciski linii papilarnych.

3. Jeżeli cudzoziemiec nie złożył odcisków linii papilarnych w celu udzielenia mu zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego, gdy był do tego obowiązany, postępowania w sprawie udzielenia tego zezwolenia nie wszczyna się.

Art. 48. 1. W zezwoleniu na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego zamieszcza się:

- 1) fotografię i obraz linii papilarnych posiadacza;
- 2) informację o płci posiadacza;
- 3) dane oraz pouczenie, o których mowa w art. 7 ust. 3 rozporządzenia nr 1931/2006;
- 4) serię i numer zezwolenia;
- 5) nazwę organu udzielającego zezwolenia.

2. W zezwoleniu na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego można także zawrzeć informacje, o których mowa w art. 15 ust. 4 lit. a rozporządzenia nr 1931/2006.

3. W zezwoleniu na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego udzielanym cudzoziemcowi, od którego pobranie odcisków linii papilarnych jest fizycznie niemożliwe, nie zamieszcza się obrazu linii papilarnych.

Art. 49. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zagranicznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wzór formularza wniosku o udzielenie cudzoziemcowi zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego,
- 2) liczbę fotografii dołączanych do wniosku o udzielenie cudzoziemcowi zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego,
- 3) wzór zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego,

- 4) sposób pobierania odcisków linii papilarnych w celu udzielenia cudzoziemcowi zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego,
 - 5) sposób utrwalania danych zamieszczanych w zezwoleniu na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego i przekazywania ich do spersonalizowania zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego
- mając na uwadze potrzebę zapewnienia sprawności prowadzonego postępowania oraz możliwości kontroli przekraczania granicy w ramach małego ruchu granicznego.

Art. 50. 1. Komendant placówki Straży Granicznej zatrzymuje zezwolenie na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego, jeżeli podczas kontroli granicznej stwierdzi, że zostało ono cofnięte lub unieważnione, i wydaje cudzoziemcowi zaświadczenie o zatrzymaniu zezwolenia.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zagranicznych określi, w drodze rozporządzenia, tryb postępowania po zatrzymaniu zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego podczas kontroli granicznej oraz wzór zaświadczenia o zatrzymaniu zezwolenia.

3. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 2, minister właściwy do spraw wewnętrznych uwzględni liczbę niezbędnych egzemplarzy zaświadczenia o zatrzymaniu zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego oraz formę przekazania zaświadczenia właściwemu organowi, a także konieczność zamieszczenia we wzorze zaświadczenia informacji o okoliczności stanowiącej podstawę zatrzymania zezwolenia.

Rozdział 3

Zaproszenia

Art. 51. 1. Cudzoziemiec może przedstawić zaproszenie, jako dokument potwierdzający posiadanie wystarczających środków finansowych przeznaczonych na pokrycie kosztów planowanego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz na podróż powrotną do państwa pochodzenia lub zamieszkania albo tranzytu do państwa trzeciego, które udzieli pozwolenia na wjazd.

2. Zaproszenie może wystawić:

- 1) obywatel polski zamieszkujący na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, obywatel innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim

Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej lub członek jego rodziny, zamieszkujący na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i posiadający prawo pobytu lub prawo stałego pobytu na tym terytorium lub

- 2) cudzoziemiec przebywający bezpośrednio przed wystawieniem zaproszenia legalnie i nieprzerwanie przez okres co najmniej 5 lat na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub posiadający zezwolenie na pobyt stały lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE, lub
- 3) osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, mająca siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

– zwani dalej „zapraszającymi”.

3. Do ustalenia, że pobyt cudzoziemca, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jest nieprzerwany, stosuje się przepis art. 188 ust. 6.

Art. 52. Wpisania zaproszenia do ewidencji zaproszeń odmawia się albo unieważnia się ten wpis, jeżeli:

- 1) zapraszający nie spełnia wymogów, o których mowa w art. 51 ust. 2, lub
- 2) obowiązuje wpis danych zapraszanego cudzoziemca do wykazu cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany, lub
- 3) wjazd lub pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może stanowić zagrożenie dla obronności, bezpieczeństwa państwa, ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub naruszyć interes Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- 4) zapraszający nie wykazał, że może pokryć koszty, o których mowa w art. 55 pkt 2, lub
- 5) warunki mieszkaniowe zapraszającego wskazują, że nie będzie on w stanie wykonać zobowiązań przyjętych na siebie w zaproszeniu, jeżeli jako miejsce zakwaterowania zapraszanego cudzoziemca został wskazany lokal mieszkalny zapraszającego, a zapraszający nie wykazał, że może zapewnić cudzoziemcowi zakwaterowanie w innym miejscu, lub
- 6) zapraszający nie wykonał zobowiązań wynikających z uprzednio wystawionego zaproszenia, lub
- 7) w postępowaniu w sprawie wpisania zaproszenia do ewidencji zaproszeń zapraszający:
 - a) złożył wniosek lub dołączył do niego dokumenty zawierające nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje, lub
 - b) zeznał nieprawdę lub zataił prawdę albo, w celu użycia za autentyczny, podrobił lub przerobił dokument lub takiego dokumentu jako autentycznego używał.

Art. 53. 1. Zaproszenie uzyskuje ważność z dniem wpisania go do ewidencji zaproszeń i jest ważne przez okres 1 roku.

2. Zaproszenie wpisuje się do ewidencji zaproszeń na wniosek zapraszającego, złożony na formularzu, w którym umieszcza się:

- 1) dane i informacje, o których mowa w art. 56 pkt 1-3 i pkt 5-9;
- 2) informację o:
 - a) liczbie cudzoziemców zaproszonych w roku poprzedzającym złożenie wniosku o wpisanie zaproszenia do ewidencji zaproszeń,
 - b) możliwościach majątkowych zapraszającego,
 - c) warunkach zakwaterowania zapraszanego cudzoziemca;
- 3) informację o zobowiązaniu zapraszającego do pokrycia kosztów, o których mowa w art. 55 pkt 2;
- 4) poprzednie nazwiska zapraszanego cudzoziemca.

3. Wpisanie zaproszenia do ewidencji zaproszeń dokonuje wojewoda właściwy ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę zapraszającego.

Art. 54. 1. Wpisanie zaproszenia do ewidencji zaproszeń odmawia albo unieważnia ten wpis wojewoda właściwy ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę zapraszającego, w drodze decyzji.

2. Wojewoda wydaje decyzję o unieważnieniu wpisu zaproszenia do ewidencji zaproszeń z urzędu albo na wniosek zapraszającego, złożony co najmniej 7 dni przed rozpoczęciem okresu, na który cudzoziemiec został zaproszony.

3. Zaproszenie traci ważność w dniu, w którym decyzja, o której mowa w ust. 2, stała się ostateczna.

Art. 55. Zapraszający ubiegający się o wpisanie zaproszenia do ewidencji zaproszeń, składa:

- 1) wypełniony formularz wniosku o wpisanie zaproszenia do ewidencji zaproszeń;
- 2) dokumenty potwierdzające możliwość pokrycia kosztów związanych z pobytem cudzoziemca, w tym kosztów zakwaterowania, wyżywienia i ewentualnego leczenia, pokrycia kosztów podróży powrotnej do państwa pochodzenia lub zamieszkania albo kosztów tranzytu do państwa trzeciego, które udzieli pozwolenia na wjazd, oraz kosztów wydania i wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu;

- 3) dokument potwierdzający tytuł prawny do lokalu mieszkalnego, jeżeli jako miejsce zakwaterowania zapraszanego cudzoziemca został wskazany lokal mieszkalny zapraszającego albo dokument potwierdzający możliwość zapewnienia cudzoziemcowi zakwaterowania w innym miejscu.

Art. 56. W zaproszeniu zamieszcza się:

- 1) imię (imiona), nazwisko, datę i miejsce urodzenia, obywatelstwo, adres zamieszkania, numer telefonu, rodzaj, serię i numer dokumentu tożsamości zapraszającego, a w przypadku gdy zapraszającym jest osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej – firmę albo nazwę, numer REGON, adres siedziby i numer telefonu kontaktowego;
- 2) imię (imiona), nazwisko, datę i miejsce urodzenia, płeć, obywatelstwo, adres zamieszkania, serię i numer dokumentu podróży zapraszanego cudzoziemca oraz stopień pokrewieństwa z zapraszającym;
- 3) imię (imiona), nazwisko, datę urodzenia i płeć małżonka oraz dzieci zapraszanego cudzoziemca, jeżeli są zapraszani;
- 4) informację o zobowiązaniu się zapraszającego do pokrycia kosztów, o których mowa w art. 55 pkt 2;
- 5) adres miejsca zakwaterowania zapraszanego cudzoziemca;
- 6) określenie czasu, na który zapraszający zaprasza cudzoziemca;
- 7) określenie celu pobytu zapraszanego cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 8) nazwę organu, który wpisał zaproszenie do ewidencji zaproszeń;
- 9) datę i numer wpisu zaproszenia do ewidencji zaproszeń.

Art. 57. Odbioru zaproszenia może dokonać pełnomocnik legitymujący się pełnomocnictwem szczególnym do dokonania jego odbioru.

Art. 58. W przypadku gdy zapraszający nie wykonał zobowiązań wynikających z wystawionego zaproszenia, Skarb Państwa lub inne podmioty mogą dochodzić od zapraszającego, w postępowaniu przed sądem, zwrotu kosztów poniesionych w związku z pobytym cudzoziemca i opuszczeniem przez niego terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, wynikających z wykonywania przez te podmioty ich ustawowych obowiązków, które to koszty obowiązany był pokryć zapraszający.

Art. 59. 1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wzory:
 - a) zaproszenia,
 - b) formularza wniosku o wpisanie zaproszenia do ewidencji zaproszeń;
- 2) wysokość środków, które powinien posiadać zapraszający, na pokrycie kosztów, o których mowa w art. 55 pkt 2.

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw wewnętrznych uwzględni konieczność:

- 1) zapewnienia czytelności i kompletności wzorowi zaproszenia;
- 2) wskazania we wzorze formularza wniosku o wpisanie zaproszenia do ewidencji zaproszeń danych w zakresie niezbędnym do wpisania zaproszenia do ewidencji zaproszeń;
- 3) takiego określenia wysokości środków finansowych, które powinien posiadać zapraszający, aby zapewnić pokrycie niezbędnych kosztów związanych z pobytem cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w tym kosztów zakwaterowania, wyżywienia, ewentualnego leczenia, kosztów podróży powrotnej do państwa pochodzenia lub zamieszkania albo kosztów tranzytu do państwa trzeciego, które udzieli pozwolenia na wjazd, oraz wydania i wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, biorąc pod uwagę możliwość zróżnicowana tej wysokości w zależności od miejsca zakwaterowania cudzoziemca, długości jego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, więzi rodzinnych łączących zapraszającego z zapraszającym oraz możliwości majątkowych zapraszającego.

DZIAŁ IV

WIZY

Rozdział 1

Wydawanie wiz

Art. 60. Wizę wydaje się jako wizę, o której mowa w art. 2 pkt 2-5 Wspólnotowego Kodeksu Wizowego, zwaną dalej „wizą Schengen”, lub wizę, o której mowa w art. 18 Konwencji Wykonawczej Schengen, wydaną przez organ polski, zwaną dalej „wizą krajową”.

Art. 61. 1. Wiza krajowa uprawnia do wjazdu i ciągłego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub kilku pobytów następujących po sobie, trwających łącznie dłużej niż 3 miesiące i nieprzekraczających łącznie jednego roku w okresie ważności wizy.

2. Okres pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy krajowej ustala się w granicach określonych w ust. 1 odpowiednio do celu pobytu wskazanego przez cudzoziemca.

3. Okres ważności wizy krajowej rozpoczyna się nie później niż 3 miesiące od dnia jej wydania i nie przekracza 1 roku.

Art. 62. 1. Wizę Schengen lub wizę krajową wydaje się w celu:

- 1) turystycznym;
- 2) odwiedzin u rodziny lub przyjaciół;
- 3) udziału w imprezach sportowych;
- 4) prowadzenia działalności gospodarczej;
- 5) wykonywania pracy przez cudzoziemca, w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 40 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, z późn. zm.¹³⁾), w okresie nieprzekraczającym 6 miesięcy w ciągu kolejnych 12 miesięcy, na podstawie oświadczenia o zamiarze powierzenia wykonywania pracy, zarejestrowanego w powiatowym urzędzie pracy;
- 6) wykonywania pracy na podstawie dokumentu innego niż określony w pkt 5;
- 7) prowadzenia działalności kulturalnej lub udziału w konferencjach;
- 8) wykonywania zadań służbowych przez przedstawicieli organu państwa obcego lub organizacji międzynarodowej;
- 9) odbycia studiów pierwszego stopnia, studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich albo studiów trzeciego stopnia;
- 10) szkolenia zawodowego;
- 11) kształcenia się lub szkolenia w innej formie niż określona w pkt 9 lub 10;
- 12) dydaktycznym;
- 13) prowadzenia badań naukowych;
- 14) tranzytu;
- 15) tranzytu lotniczego;
- 16) leczenia;
- 17) dołączenia do obywatela innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony

umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej lub przebywania z nim;

- 18) udziału w programie wymiany kulturalnej lub edukacyjnej, programie pomocy humanitarnej lub programie pracy wakacyjnej;
- 19) przybycia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jako członek najbliższej rodziny repatrianta;
- 20) korzystania z uprawnień wynikających z posiadania Karty Polaka;
- 21) repatriacji;
- 22) korzystania z ochrony czasowej;
- 23) przyjazdu ze względów humanitarnych, z uwagi na interes państwa lub zobowiązania międzynarodowe;
- 24) realizacji zezwolenia na pobyt czasowy w celu łączenia rodzin;
- 25) innym niż określony w pkt 1-24.

2. Wiza, o której mowa w ust. 1:

- 1) pkt 8 – może być wydana w szczególności jako wiza dyplomatyczna lub służbowa;
- 2) pkt 14 lub 15 – może być wydana tylko jako wiza Schengen;
- 3) 19-22 – może być wydana tylko jako wiza krajowa.

Art. 63. Minister właściwy do spraw zagranicznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) dokumenty potwierdzające pełnienie funkcji członków personelu misji dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych oraz innych osób zrównanych z nimi pod względem przywilejów i immunitetów na podstawie ustaw, umów lub powszechnie ustalonych zwyczajów międzynarodowych, a także status członków ich rodzin, uprawniające do wjazdu i pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) wzory dokumentów, o których mowa w pkt 1,
- 3) oznaczenie wiz Schengen lub wiz krajowych wydawanych osobom, o których mowa w pkt 1

– uwzględniając obowiązujące w tym zakresie umowy lub powszechnie ustalone zwyczaje międzynarodowe.

Art. 64. 1. Wiza, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 5 lub 6, może być wydana cudzoziemcowi, który przedstawi zezwolenie na pracę, w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 43a ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, na

terytorium Rzeczypospolitej Polskiej albo pisemne oświadczenie pracodawcy o zamiarze powierzenia cudzoziemcowi wykonywania pracy, jeżeli zezwolenie na pracę nie jest wymagane.

2. Wizę, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 5 lub 6, wydaje się na okres pobytu, który odpowiada okresowi wskazanemu w zezwoleniu lub oświadczeniu. Okres ten nie może być dłuższy niż przewidziany dla danego typu wizy.

3. W przypadku wizy, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 5, okres pobytu, na który wydaje się wizę, nie może być dłuższy niż 6 miesięcy w okresie 12 miesięcy liczonym od dnia pierwszego wjazdu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 65. 1. Wizę Schengen lub wizę krajową wydaje się jako wizę dyplomatyczną członkowi personelu misji dyplomatycznej lub urzędu konsularnego państwa obcego lub innej osobie zrównanej z nimi pod względem przywilejów i immunitetów na podstawie ustaw, umów lub powszechnie ustalonych zwyczajów międzynarodowych, a także członkom ich rodzin.

2. Wizę Schengen lub wizę krajową wydaje się jako wizę służbową członkowi personelu administracyjnego i technicznego, członkowi personelu służby misji dyplomatycznej, pracownikowi konsularnemu, członkowi personelu służby urzędu konsularnego, innej osobie skierowanej do pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz przyjeżdżającej służbowo zrównanej z nimi na podstawie ustaw, umów lub powszechnie ustalonych zwyczajów międzynarodowych, a także członkom ich rodzin.

Art. 66. 1. Wydania wizy krajowej odmawia się cudzoziemcowi, jeżeli:

- 1) obowiązuje wpis jego danych do wykazu cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany lub
- 2) jego dane znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu, lub
- 3) nie posiada wystarczających środków finansowych na czas trwania planowanego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz na podróż powrotną do państwa pochodzenia lub zamieszkania albo na tranzyt do państwa trzeciego, które udzieli pozwolenia na wjazd, lub możliwości uzyskania takich środków zgodnie z prawem, lub
- 4) nie posiada ubezpieczenia zdrowotnego lub medycznego, o którym mowa w art. 26 ust. 1 pkt 2 lit. a lub medycznego, o którym mowa w art. 26 ust. 2, lub

- 5) wjazd lub pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może stanowić zagrożenie dla obronności, bezpieczeństwa państwa, ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub naruszyć interes Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- 6) dokument podróży cudzoziemca nie spełnia kryteriów określonych w art. 78 ust. 5, z wyłączeniem przypadku, gdy kryterium, o którym mowa w art. 78 ust. 5 pkt 1, zostało pominięte ze względu na słuszny interes cudzoziemca, lub
- 7) w postępowaniu w sprawie wydania wizy krajowej:
 - a) złożył wniosek lub dołączył do niego dokumenty zawierające nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje, lub
 - b) zeznał nieprawdę lub zataił prawdę albo, w celu użycia za autentyczny, podrobił lub przerobił dokument lub takiego dokumentu jako autentycznego używał, lub
- 8) nie uzasadnił celu lub warunków planowanego pobytu, lub
- 9) zachodzą uzasadnione wątpliwości co do jego zamiaru opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed upływem terminu ważności wizy.

2. Jeżeli dane cudzoziemca znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu, wizę krajową można wydać tylko w razie istnienia poważnych przyczyn, zwłaszcza ze względów humanitarnych lub z powodu zobowiązań międzynarodowych, z uwzględnieniem interesu państwa, które dokonało wpisu do Systemu Informacyjnego Schengen.

Art. 67. 1. Wizę Schengen lub wizę krajową wydaje albo odmawia jej wydania konsul.

2. Wizę Schengen wydaje na granicy lub odmawia jej wydania Komendant placówki Straży Granicznej.

3. Wizę krajową wydaje się na wniosek cudzoziemca, który składa się na formularzu.

4. Wizę Schengen lub wizę krajową, jako wizę dyplomatyczną lub służbową, wydaje lub odmawia jej wydania:

- 1) minister właściwy do spraw zagranicznych albo
- 2) konsul.

5. Minister właściwy do spraw zagranicznych wydaje wizę Schengen lub wizę krajową, jako wizę dyplomatyczną lub służbową, na podstawie noty ministerstwa spraw zagranicznych państwa obcego lub jego misji dyplomatycznej, a konsul – dodatkowo na podstawie wniosku o wydanie wizy.

6. Wizę krajową, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 5 lub 6, wydaje lub odmawia jej wydania konsul właściwy ze względu na państwo stałego zamieszkania cudzoziemca,

a w przypadku cudzoziemca przebywającego legalnie na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej – konsul, którego siedziba znajduje się w danym państwie.

Art. 68. 1. Jeżeli wydanie wizy Schengen wymaga zasięgnięcia opinii centralnego organu innego państwa obszaru Schengen zgodnie z art. 22 ust. 1 Wspólnotowego Kodeksu Wizowego, konsul rozpatrujący wniosek o wydanie wizy Schengen występuje o wyrażenie opinii do właściwego organu tego państwa, za pośrednictwem Szefa Urzędu.

2. Szef Urzędu, w terminie 10 dni od dnia otrzymania wniosku w tej sprawie, informuje konsula, czy centralny organ innego państwa obszaru Schengen nie sprzeciwił się wydaniu wizy Schengen. Nieudzielenie przez Szefa Urzędu informacji w tym terminie uważa się za brak sprzeciwu centralnego organu innego państwa obszaru Schengen na wydanie wizy Schengen.

Art. 69. 1. Jeżeli wydanie wizy Schengen przez organ innego państwa obszaru Schengen wymaga zasięgnięcia opinii polskiego centralnego organu zgodnie z art. 22 ust. 1 Wspólnotowego Kodeksu Wizowego, Szef Urzędu, w terminie 7 dni od dnia otrzymania wniosku w tej sprawie, informuje centralny organ innego państwa obszaru Schengen, czy sprzeciwia się wydaniu wizy Schengen.

2. Przed przekazaniem informacji, o której mowa w ust. 1, Szef Urzędu, w celu stwierdzenia, czy istnieją podstawy do sprzeciwienia się wydaniu wizy Schengen ze względu na okoliczności, o których mowa w art. 32 ust. 1 lit. a tiret vi Wspólnotowego Kodeksu Wizowego, zasięga opinii:

- 1) Komendanta Głównego Straży Granicznej;
- 2) Komendanta Głównego Policji;
- 3) Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego;
- 4) ministra właściwego do spraw zagranicznych.

3. Komendant Główny Straży Granicznej, Komendant Główny Policji, Szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i minister właściwy do spraw zagranicznych przekazują opinię w terminie 5 dni od dnia otrzymania wniosku w tej sprawie. Nieprzekazanie opinii w tym terminie uważa się za zgodę tych organów na wydanie wizy.

4. Przepisy ust. 2 i 3 stosuje się także w przypadku gdy o wyrażenie zgody na wydanie wizy Schengen o ograniczonej ważności terytorialnej ważnej na terytorium Rzeczypospolitej

Polskiej wystąpi organ innego państwa obszaru Schengen, zgodnie z art. 25 ust. 2 Wspólnotowego Kodeksu Wizowego.

Art. 70. 1. Konsul rozpatrujący wniosek o wydanie wizy Schengen zwraca się do Szefa Urzędu o przekazanie informacji, czy wobec cudzoziemca zachodzą okoliczności odmowy wydania wizy Schengen, o których mowa w art. 32 ust. 1 lit. a tiret ii lub vi Wspólnotowego Kodeksu Wizowego, gdy:

- 1) wniosek o wydanie wizy Schengen złożył obywatel państwa trzeciego, w stosunku do którego istnieje wymóg zasięgnięcia opinii polskich organów przy rozpatrywaniu tego wniosku lub
- 2) taka konieczność wynika z dwustronnych umów międzynarodowych o reprezentacji wizowej, zawartych przez Rzeczpospolitą Polską z innymi państwami obszaru Schengen na podstawie art. 8 ust. 4 lit. c Wspólnotowego Kodeksu Wizowego.

2. Szef Urzędu przekazuje informację, o której mowa w ust. 1, w terminie 10 dni od dnia otrzymania wniosku konsula w tej sprawie.

3. Przed przekazaniem informacji, o której mowa w ust. 1, Szef Urzędu zasięga w tej sprawie opinii:

- 1) Komendanta Głównego Straży Granicznej;
- 2) Komendanta Głównego Policji;
- 3) Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego;
- 4) ministra właściwego do spraw zagranicznych;
- 5) innego organu niż wymienione w pkt 1-4, w razie potrzeby.

4. Do wyrażenia opinii, o której mowa w ust. 3, stosuje się przepis art. 69 ust. 3.

5. W innych przypadkach, niż określone w ust. 1, konsul może zwrócić się do Szefa Urzędu o przekazanie informacji, czy wobec cudzoziemca zachodzą okoliczności odmowy wydania:

- 1) wizy Schengen, o których mowa w art. 32 ust. 1 lit. a tiret ii lub vi Wspólnotowego Kodeksu Wizowego albo
- 2) wizy krajowej, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 5 lub 8.

Art. 71. 1. Na wniosek Komendanta Głównego Straży Granicznej, Komendanta Głównego Policji, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, ministra właściwego do spraw zagranicznych lub innego organu, o którym mowa w art. 70 ust. 3 pkt 5, złożony przed upływem 5-dniowego terminu na wyrażenie przez te organy opinii, czy wobec cudzoziemca

zachodzą okoliczności uzasadniające odmowę wydania wiza Schengen, o których mowa w art. 32 ust. 1 lit. a tiret ii lub vi Wspólnotowego Kodeksu Wizowego, albo wiza krajowej, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 5 lub 8, Szef Urzędu może przedłużyć ten termin o 20 dni.

2. W przypadku uwzględnienia wniosku o przedłużenie terminu, o którym mowa w ust. 1, lub konieczności przeprowadzenia dodatkowego postępowania wyjaśniającego przez Szefa Urzędu, 10-dniowy termin na przekazanie informacji konsulowi ulega przedłużeniu, nie dłużej jednak niż do 30 dni.

3. O przedłużeniu terminu, o którym mowa w ust. 2, Szef Urzędu powiadamia konsula.

Art. 72. 1. Wymiana informacji na podstawie art. 68-71 odbywa się za pomocą środków komunikacji elektronicznej wykorzystywanych przez właściwe organy.

2. Wymiana informacji na podstawie art. 68-71 może odbywać się także w formie pisemnej, w przypadku:

- 1) braku możliwości wymiany informacji za pomocą środków komunikacji elektronicznej z powodu nadzwyczajnych okoliczności lub
- 2) wymiany informacji z organem, o którym mowa w art. 70 ust. 3 pkt 5.

Art. 73. 1. Jeżeli dane cudzoziemca ubiegającego się o wydanie wiza krajowej znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu i zachodzą poważne przyczyny wydania tej wiza, o których mowa w art. 66 ust. 2, konsul rozpatrujący wniosek o wydanie wiza krajowej, za pośrednictwem Komendanta Głównego Policji, zasięga opinii innego państwa obszaru Schengen, o której mowa w art. 25 ust. 1 Konwencji Wykonawczej Schengen.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, konsul informuje, za pośrednictwem Komendanta Głównego Policji, właściwy organ innego państwa obszaru Schengen o wydaniu wiza krajowej.

Art. 74. 1. Organem właściwym do informowania organów innych państw obszaru Schengen o wydaniu wiza Schengen jest:

- 1) konsul – w przypadkach, o których mowa w art. 25 ust. 4 i art. 31 ust. 1 Wspólnotowego Kodeksu Wizowego, w odniesieniu do wiz Schengen wydawanych przez konsula;
- 2) Komendant Główny Straży Granicznej – w przypadkach, o których mowa w art. 25 ust. 4 i art. 31 ust. 1 Wspólnotowego Kodeksu Wizowego, w odniesieniu do wiz Schengen wydawanych na granicy;

3) minister właściwy do spraw zagranicznych – w przypadkach, o których mowa w art. 31 ust. 1 Wspólnotowego Kodeksu Wizowego, w odniesieniu do wiz Schengen wydawanych przez ministra właściwego do spraw zagranicznych.

2. W przypadku gdy w odniesieniu do wiz krajowych zaistnieją okoliczności, o których mowa w art. 31 ust. 1 Wspólnotowego Kodeksu Wizowego, konsul lub minister właściwy do spraw zagranicznych informuje Szefa Urzędu o wydaniu wizy krajowej.

3. Minister właściwy do spraw zagranicznych, konsul lub Komendant Główny Straży Granicznej przekazuje informacje o wydaniu wizy Schengen za pośrednictwem Szefa Urzędu.

4. Szef Urzędu udostępnia informacje, o których mowa w ust. 1 i 2:

- 1) Komendantowi Głównemu Straży Granicznej;
- 2) Komendantowi Głównemu Policji;
- 3) Szefowi Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego;
- 4) Szefowi Agencji Wywiadu;
- 5) ministrowi właściwemu do spraw zagranicznych.

Art. 75. 1. W przypadkach, o których mowa w art. 25 ust. 4 i art. 31 ust. 1 Wspólnotowego Kodeksu Wizowego, organem właściwym do gromadzenia informacji o wizach Schengen wydanych przez właściwe organy innych państw obszaru Schengen, jest Szef Urzędu.

2. Szef Urzędu udostępnia informacje, o których mowa w ust. 1, Komendantowi Głównemu Straży Granicznej, Komendantowi Głównemu Policji, Szefowi Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szefowi Agencji Wywiadu i ministrowi właściwemu do spraw zagranicznych.

Art. 76. 1. Wydanie lub odmowa wydania wizy Schengen lub wizy krajowej następuje w drodze decyzji.

2. Decyzję o odmowie wydania wizy krajowej wydaje się na formularzu.

3. Decyzja o wydaniu wizy Schengen lub wizy krajowej jest ostateczna.

Art. 77. 1. Od decyzji o odmowie wydania wizy Schengen lub wizy krajowej wydanej przez:

- 1) konsula – przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy przez ten organ;
- 2) komendanta placówki Straży Granicznej – przysługuje odwołanie do Komendanta Głównego Straży Granicznej.

2. Wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy przez konsula składa się w terminie 7 dni od dnia doręczenia decyzji o odmowie wydania wizy Schengen lub wizy krajowej.

Art. 78. 1. Cudzoziemiec ubiegający się o wydanie wizy krajowej składa:

- 1) wypełniony formularz wniosku o wydanie tej wizy, w którym umieszcza się:
 - a) dane cudzoziemca lub informacje, o których mowa w art. 13,
 - b) informację o obywatelstwie cudzoziemca w chwili urodzenia,
 - c) następujące dane dotyczące posiadanego przez cudzoziemca dokumentu podróży:
 - rodzaj,
 - seria i numer,
 - data wydania i data upływu ważności,
 - nazwa organu wydającego,
 - d) adres poczty elektronicznej cudzoziemca,
 - e) nazwisko, imię, adres oraz obywatelstwo osoby sprawującej władzę rodzicielską nad cudzoziemcem lub opiekuna prawnego cudzoziemca, w przypadku osoby nieletniej,
 - f) nazwę i adres szkoły, w przypadku cudzoziemców będących uczniami lub studentami,
 - g) numer telefonu podmiotu powierzającego cudzoziemcowi wykonywanie pracy,
 - h) posiadany przez cudzoziemca krajowy numer identyfikacyjny,
 - i) informację o wydanych cudzoziemcowi w okresie ostatnich 5 lat wizach Schengen lub wizach krajowych,
 - j) informację dotyczącą wskazania i uzasadnienia celu pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - k) informację dotyczącą wskazania państwa członkowskiego Unii Europejskiej, do którego następuje pierwszy wjazd cudzoziemca na terytorium Unii Europejskiej,
 - l) informację o stałym zamieszkiwaniu cudzoziemca na terytorium innego państwa, niż państwo, którego jest obywatelem, oraz o dokumencie uprawniającym go do pobytu na tym terytorium,
 - m) liczbę wjazdów cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, do których uprawniać ma wiza krajowa,
 - n) informację dotyczącą wskazania planowanego okresu pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,

- o) informację o pobraniu odcisków linii papilarnych od cudzoziemca w toku poprzedniego postępowania w sprawie wydania mu wizy,
 - p) dane kontaktowe zapraszającego albo tymczasowy adres cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - r) planowaną datę wjazdu i wyjazdu cudzoziemca z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - s) informację dotyczącą pokrycia kosztów podróży cudzoziemca i jego utrzymania,
 - t) następujące dane lub informacje dotyczące obywatela innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej, będącego członkiem rodziny cudzoziemca:
 - imię (imiona) i nazwisko,
 - data urodzenia,
 - numer dokumentu podróży lub dowodu tożsamości,
 - informacja o obywatelstwie,
 - informacja o stopniu pokrewieństwa z cudzoziemcem;
- 2) aktualną fotografię;
- 3) dokumenty potwierdzające:
- a) cel i warunki planowanego pobytu,
 - b) posiadanie wystarczających środków finansowych na pokrycie kosztów utrzymania przez cały okres planowanego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz na podróż powrotną do państwa pochodzenia lub zamieszkania albo na tranzyt do państwa trzeciego, które udzieli pozwolenia na wjazd, albo możliwość uzyskania takich środków zgodnie z prawem,
 - c) posiadanie ubezpieczenia zdrowotnego w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych lub podróżnego ubezpieczenia medycznego, o którym mowa w art. 26 ust. 1 pkt 2 lit. a,
 - d) inne okoliczności podane we wniosku.
2. Cudzoziemiec ubiegający się o wydanie wizy, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 5 lub 6, który nie podlega jeszcze ubezpieczeniu zdrowotnemu w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze

środków publicznych, składa dokument potwierdzający posiadanie podróznego ubezpieczenia medycznego, o którym mowa w art. 26 ust. 2.

3. Do wymogu, o którym mowa w ust. 1 pkt 3 lit. c lub ust. 2, stosuje się przepis art. 26 ust. 4.

4. Konsul, dokonując oceny, czy cudzoziemiec spełnia wymóg, o którym mowa w ust. 1 pkt 3 lit. c lub ust. 2, ustala, czy ubezpieczenie zapewnia podmiotom udzielającym świadczenia zdrowotne na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej rzeczywistą możliwość zaspokajania roszczeń wobec ubezpieczyciela.

5. Cudzoziemiec ubiegający się o wydanie wizy krajowej przedstawia do wglądu dokument podróży, który spełnia łącznie następujące kryteria:

- 1) jego okres ważności upływa nie wcześniej niż 3 miesiące przed upływem okresu ważności wnioskowanej wizy;
- 2) zawiera przynajmniej dwie wolne strony;
- 3) został wydany w ciągu ostatnich 10 lat.

6. W pilnych przypadkach uzasadnionych słusznym interesem cudzoziemca kryterium, o którym mowa w ust. 5 pkt 1, może być pominięte.

7. Przyjęcie wniosku o wydanie wizy krajowej odnotowuje się w dokumencie podróży cudzoziemca.

Art. 79. 1. Wizę krajową zamieszcza się w formie naklejki wizowej w dokumencie podróży, a w szczególnych przypadkach, uzasadnionych interesem cudzoziemca, na osobnym blankiecie wizowym.

2. Na blankiecie wizowym umieszcza się dane cudzoziemca lub informacje, o których mowa w art. 13, oraz jego aktualną fotografię.

Art. 80. 1. Jeżeli w naklejce wizowej wizy krajowej został wykryty błąd przed jej zamieszczeniem w dokumencie podróży lub na blankiecie wizowym, naklejkę unieważnia się.

2. Jeżeli błąd został wykryty po zamieszczeniu naklejki wizowej wizy krajowej w dokumencie podróży lub na blankiecie wizowym, organ, który wydał wizę krajową, unieważnia naklejkę wizową wizy krajowej, a w dokumencie podróży lub na blankiecie wizowym zamieszcza nową naklejkę.

3. Jeżeli dokument podróży należący do cudzoziemca przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy krajowej został wymieniony, wojewoda

właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca, na jego wniosek, zamieszcza w dokumencie wymienionym nową naklejkę wizową wizy krajowej.

Art. 81. 1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zagranicznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) oznaczenie wiz Schengen lub wiz krajowych, z wyłączeniem tranzytowej wizy lotniskowej, o której mowa w art. 2 pkt 5 Wspólnotowego Kodeksu Wizowego, wizy Schengen wydawanej w celu tranzytu oraz wiz wydawanych członkom personelu misji dyplomatycznych lub urzędów konsularnych państw obcych lub innym osobom zrównanym z nimi pod względem przywilejów i immunitetów na podstawie ustaw, umów lub powszechnie ustalonych zwyczajów międzynarodowych oraz członkom ich rodzin;
- 2) wzór blankietu wizowego, o którym mowa w art. 79 ust. 1;
- 3) wzory formularzy wniosków o wydanie wizy krajowej i wymogi dotyczące fotografii dołączanej do wniosku;
- 4) sposób odnotowywania przyjęcia wniosku o wydanie wizy krajowej;
- 5) sposób przekazywania Szefowi Urzędu danych wymienionych we wniosku o wydanie wizy przez konsula oraz informacji o wydaniu wizy Schengen przez konsula, Komendanta Głównego Straży Granicznej i ministra właściwego do spraw zagranicznych;
- 6) wzór formularza, na którym wydaje się decyzję o odmowie wydania wizy krajowej;
- 7) sposób zamieszczania naklejki wizowej wizy krajowej w dokumencie podróży lub na osobnym blankiecie wizowym;
- 8) sposób unieważniania naklejki wizowej wizy krajowej w przypadku, o którym mowa w art. 80 ust. 2;

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw wewnętrznych uwzględni:

- 1) typy wiz, o których mowa w art. 60, i cele wydania wizy określone w art. 62;
- 2) konieczność zapewnienia czytelności blankietowi wizowemu, o którym mowa w art. 79 ust. 1;
- 3) zapewnienie możliwości kontroli odnotowywania przyjęcia wniosku o wydanie wizy krajowej;
- 4) konieczność zapewnienia sprawnego i bezpiecznego przekazywania informacji oraz danych, o których mowa w ust. 1 pkt 5;

- 5) zapewnienie możliwości przeprowadzenia kontroli sposobu zamieszczania naklejki wizowej wizy krajowej w dokumencie podróży lub na osobnym blankiecie wizowym;
- 6) konieczność zapewnienia prawidłowej realizacji polityki wizowej i zwalczania nielegalnej imigracji;
- 7) konieczność zapewnienia kontroli czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 8.

Rozdział 2

Przedłużanie wiz

Art. 82. 1. Przedłużenie okresu ważności wydanej wizy lub okresu pobytu objętego tą wizą cudzoziemcowi przebywającemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zwane dalej „przedłużeniem wizy”, może nastąpić, w przypadku wizy krajowej, jeżeli są spełnione łącznie następujące warunki:

- 1) przemawia za tym ważny interes zawodowy lub osobisty cudzoziemca albo względy humanitarne, uniemożliwiające mu opuszczenie tego terytorium przed upływem terminu ważności wizy krajowej lub przed końcem objętego tą wizą dozwolonego okresu pobytu;
- 2) zdarzenia, które są przyczyną ubiegania się o przedłużenie wizy krajowej, wystąpiły niezależnie od woli cudzoziemca i nie były możliwe do przewidzenia w dniu składania wniosku o wydanie wizy krajowej;
- 3) okoliczności sprawy nie wskazują, że cel pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej będzie inny niż deklarowany;
- 4) nie zachodzą okoliczności, z powodu których odmawia się wydania wizy krajowej.

2. Jeżeli dane cudzoziemca ubiegającego się o przedłużenie wizy krajowej znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu, wiza może być przedłużona tylko w przypadku istnienia poważnych przyczyn, zwłaszcza ze względów humanitarnych lub z powodu zobowiązań międzynarodowych, z uwzględnieniem interesu państwa, które dokonało wpisu do Systemu Informacyjnego Schengen.

Art. 83. 1. Wojewoda rozpatrujący wniosek o przedłużenie wizy krajowej zasięga opinii innego państwa obszaru Schengen, o której mowa w art. 25 ust. 1 Konwencji Wykonawczej Schengen, za pośrednictwem Komendanta Głównego Policji, jeżeli dane cudzoziemca ubiegającego się o przedłużenie wizy krajowej znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu i zachodzą poważne przyczyny do przedłużenia tej wizy.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, wojewoda informuje właściwy organ innego państwa obszaru Schengen o przedłużeniu wizy krajowej, za pośrednictwem Komendanta Głównego Policji.

Art. 84. 1. Wizę Schengen lub wizę krajową przedłuża lub odmawia jej przedłużenia wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca, w drodze decyzji.

2. Wizę krajową można przedłużyć jednokrotnie, przy czym okres pobytu na podstawie przedłużonej wizy krajowej nie może przekraczać okresu pobytu przewidzianego dla wizy krajowej.

3. Cudzoziemcowi przebywającemu w szpitalu, którego stan zdrowia uniemożliwia opuszczenie terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przedłuża się okres ważności wydanej wizy krajowej lub okres pobytu objęty tą wizą do dnia, w którym stan jego zdrowia pozwoli na opuszczenie przez niego tego terytorium.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, wojewoda może powołać biegłego lekarza w celu wydania opinii, czy stan zdrowia cudzoziemca uniemożliwia opuszczenie przez niego terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 85. 1. Cudzoziemiec, który zamierza przedłużyć pobyt na podstawie wizy Schengen lub wizy krajowej, składa nie później niż w dniu upływu okresu jego legalnego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wypełniony formularz wniosku o przedłużenie wizy.

2. Formularz, o którym mowa w ust. 1, zawiera:

- 1) dane cudzoziemca lub informacje, o których mowa w art. 13;
- 2) następujące dane dotyczące posiadanego przez cudzoziemca dokumentu podróży:
 - a) seria i numer,
 - b) data wydania i data upływu ważności,
 - c) nazwa organu wydającego,
 - d) liczba osób wpisanych do dokumentu podróży;
- 3) informację o wydanych cudzoziemcowi wizach Schengen lub wizach krajowych;
- 4) uzasadnienie wniosku o przedłużenie wizy;
- 5) informację o podróżach i pobytach zagranicznych cudzoziemca w okresie ostatnich 5 lat;
- 6) informację o środkach finansowych na pokrycie kosztów utrzymania cudzoziemca;
- 7) informację o posiadanym przez cudzoziemca ubezpieczeniu zdrowotnym;

8) informację o zatrudnieniu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Do wniosku o przedłużenie wizy Schengen lub wizy krajowej stosuje się przepisy art. 78 ust. 1 pkt 2 i 3, ust. 2 i ust. 4, z tym, że do wymogu, o którym mowa w art. 78 ust. 1 pkt 3 lit. c lub ust. 2, stosuje się przepis art. 26 ust. 4.

4. Cudzoziemiec ubiegający się o przedłużenie wizy Schengen lub wizy krajowej przedstawia do wglądu dokument podróży, do którego stosuje się przepisy art. 78 ust. 5 i 6.

Art. 86. Jeżeli cudzoziemiec złożył wniosek o przedłużenie wizy Schengen lub wizy krajowej po terminie, o którym mowa w art. 85 ust. 1, postępowania w sprawie przedłużenia tej wizy nie wszczyna się.

Art. 87. 1. Jeżeli termin do złożenia wniosku o przedłużenie wizy Schengen lub wizy krajowej został zachowany i wniosek nie zawiera braków formalnych lub braki formalne zostały uzupełnione w terminie:

- 1) wojewoda zamieszcza w dokumencie podróży cudzoziemca odcisk stempla potwierdzającego złożenie wniosku;
- 2) pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uważa się za legalny od dnia złożenia wniosku do dnia, w którym decyzja w sprawie przedłużenia wizy Schengen lub wizy krajowej stanie się ostateczna.

2. Przepisu ust. 1 pkt 2 nie stosuje się w razie zawieszenia postępowania w sprawie przedłużenia wizy, na wniosek strony.

Art. 88. 1. Przedłużoną wizę Schengen lub wizę krajową zamieszcza się w dokumencie podróży w formie naklejki wizowej.

2 W szczególnych przypadkach, uzasadnionych interesem cudzoziemca, przedłużoną wizę krajową zamieszcza się na osobnym blankiecie wizowym.

Art. 89. 1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zagranicznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wzory formularzy wniosków o przedłużenie wizy Schengen lub wizy krajowej i wymogi dotyczące fotografii dołączanej do wniosku;
- 2) wzór stempla potwierdzającego złożenie wniosku o przedłużenie wizy Schengen lub wizy krajowej;
- 3) sposób zamieszczania naklejki wizowej przedłużonej wizy krajowej w dokumencie podróży lub na osobnym blankiecie wizowym.

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw wewnętrznych uwzględni:

- 1) dane w zakresie niezbędnym do przedłużenia wizy;
- 2) zapewnienie możliwości kontroli złożenia wniosku o przedłużenie wizy Schengen lub wizy krajowej;
- 3) konieczność zapewnienia prawidłowej realizacji polityki wizowej i zwalczanie nielegalnej imigracji;
- 4) zapewnienie możliwości przeprowadzenia kontroli sposobu zamieszczania naklejki wizowej przedłużonej wizy krajowej w dokumencie podróży lub na osobnym blankiecie wizowym.

Rozdział 3

Cofanie i unieważnianie wiz

Art. 90. 1. Wizę krajową cofa się z urzędu, jeżeli okoliczności uzasadniające odmowę wydania wizy krajowej, o których mowa w art. 30 ust. 1 pkt 1-8, 10-11, powstały po jej wydaniu, albo na wniosek jej posiadacza.

2. Jeżeli inne państwo obszaru Schengen zasięga opinii na podstawie art. 25 ust. 2 Konwencji Wykonawczej Schengen, organ właściwy do cofnięcia wizy ustala, czy istnieją przesłanki do cofnięcia wizy krajowej, a gdy ich nie ma informuje o tym właściwy organ tego państwa, za pośrednictwem Komendanta Głównego Policji.

Art. 91. Wizę krajową unieważnia się, jeżeli w chwili jej wydania zachodziły okoliczności uzasadniające odmowę jej wydania.

Art. 92. Wizę Schengen lub wizę krajową cofa lub unieważnia, w drodze decyzji:

- 1) konsul;
- 2) komendant oddziału Straży Granicznej;
- 3) komendant placówki Straży Granicznej;
- 4) minister właściwy do spraw zagranicznych, w zakresie wiz dyplomatycznych i służbowych.

Art. 93. 1. Od decyzji o cofnięciu lub unieważnieniu wizy Schengen lub wizy krajowej wydanej przez:

- 1) konsula – przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy przez ten organ;
- 2) komendanta oddziału Straży Granicznej lub komendanta placówki Straży Granicznej

– przysługuje odwołanie do Komendanta Głównego Straży Granicznej.

2. Wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy przez konsula składa się w terminie 7 dni od dnia doręczenia decyzji o cofnięciu lub unieważnieniu wizy Schengen lub wizy krajowej.

Art. 94. 1. Decyzji o cofnięciu lub unieważnieniu wizy Schengen lub wizy krajowej nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.

2. Decyzję o cofnięciu lub unieważnieniu wizy krajowej wydaje się na formularzu.

3. Wydanie decyzji o cofnięciu lub unieważnieniu wizy Schengen lub wizy krajowej odnotowuje się w dokumencie podróży lub na osobnym blankiecie wizowym.

Art. 95. 1. Organ, który unieważnił lub cofnął wizę Schengen wydaną przez inne państwo obszaru Schengen, zgodnie z art. 34 ust. 1-3 Wspólnotowego Kodeksu Wizowego, informuje o tym właściwy organ państwa, które wydało wizę.

2. Organem właściwym do gromadzenia informacji o wizach Schengen wydanych przez polskie organy, unieważnionych lub cofniętych przez organy innych państw obszaru Schengen, zgodnie z art. 34 ust. 1-3 Wspólnotowego Kodeksu Wizowego, jest Komendant Główny Straży Granicznej.

Art. 96. 1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zagranicznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób odnotowywania przez konsula, ministra właściwego do spraw zagranicznych, komendanta oddziału Straży Granicznej lub komendanta placówki Straży Granicznej wydania decyzji o unieważnieniu lub cofnięciu wizy Schengen lub wizy krajowej w dokumencie podróży lub na osobnym blankiecie wizowym;
- 2) wzór formularza, na którym wydaje się decyzję o unieważnieniu lub cofnięciu wizy krajowej.

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw wewnętrznych uwzględni prawidłową realizację polityki wizowej i zwalczanie nielegalnej imigracji oraz zapewni możliwość kontroli czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 2.

DZIAŁ V

ZEZWOLENIE NA POBYT CZASOWY

Rozdział 1

Część ogólna

Art. 97. 1. Zezwolenia na pobyt czasowy cudzoziemcowi udziela się, albo w przypadkach, o których mowa w art. 156, art. 174 i art. 180, można udzielić, na jego wniosek, jeżeli spełnia wymogi określone ze względu na deklarowany cel pobytu i okoliczności, które są podstawą ubiegania się o to zezwolenie, uzasadniają jego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres dłuższy niż 3 miesiące.

2. Zezwolenia, o którym mowa w ust. 1, udziela się na okres niezbędny do realizacji celu pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, nie dłuższy jednak niż 3 lata.

3. Zezwolenia, o którym mowa w ust. 1, udziela się albo można udzielić cudzoziemcowi:

- 1) którego celem pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest:
 - a) wykonywanie pracy przy jednoczesnym spełnieniu warunków, o których mowa w art. 113 ust. 1, lub
 - b) wykonywanie pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji, lub
 - c) wykonywanie pracy u pracodawcy zagranicznego przez cudzoziemca delegowanego do pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub
 - d) prowadzenie działalności gospodarczej, lub
 - e) kształcenie się na studiach wyższych lub doktoranckich, lub
 - f) prowadzenie badań naukowych, lub
 - g) okoliczność wymagająca krótkotrwałego pobytu na tym terytorium, lub
- 2) który jest członkiem rodziny obywatela Rzeczypospolitej Polskiej albo cudzoziemca i przybywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub przebywa na tym terytorium w celu połączenia z rodziną, lub
- 3) który jest ofiarą handlu ludźmi, lub
- 4) jeżeli jego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uzasadniają okoliczności inne, niż określone w pkt 1-3.

Art. 98. 1. Postępowania w sprawie udzielenia cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy nie wszczyna się, gdy:

- 1) udzielono mu zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE lub
- 2) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy Schengen upoważniającej tylko do wjazdu na to terytorium, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 23, lub
- 3) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy, udzielonego w przypadkach, o których mowa w art. 174 ust. 1, lub
- 4) udzielono mu zgody na pobyt tolerowany, azylu, ochrony uzupełniającej, ochrony humanitarnej lub ochrony czasowej, lub nadano mu status uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- 5) ubiega się o nadanie statusu uchodźcy lub o udzielenie azylu, lub
- 6) został zatrzymany, umieszczony w strzeżonym ośrodku lub w areszcie dla cudzoziemców, lub został wobec niego zastosowany środek zapobiegawczy w postaci zakazu opuszczania kraju, lub
- 7) odbywa karę pozbawienia wolności lub zastosowano wobec niego tymczasowe aresztowanie, lub
- 8) został zobowiązany do powrotu i nie upłynął jeszcze termin dobrowolnego powrotu określony w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca powrotu, także w przypadku przedłużenia tego terminu, lub
- 9) jest obowiązany opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadkach, o których mowa w art. 286 ust. 6, lub
- 10) przebywa poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- 11) cudzoziemiec składając wniosek o udzielenie mu zezwolenia na pobyt czasowy nie złożył odcisków linii papilarnych w celu wydania karty pobytu, gdy był do tego obowiązany.

2. Przepisu ust. 1 pkt 10 nie stosuje się w przypadku wniosku o udzielenie cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy w celu połączenia z rodziną.

Art. 99. 1. Udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy odmawia się cudzoziemcowi, gdy:

- 1) nie spełnia wymogów do udzielenia zezwolenia mu na pobyt czasowy lub
- 2) jego dane znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu, lub

- 3) jego wjazd lub pobyt mogą stanowić zagrożenie dla obronności, bezpieczeństwa państwa, ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub naruszać interes Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- 4) w postępowaniu w sprawie udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy:
 - a) złożył wniosek lub dołączył do niego dokumenty zawierające nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje, lub
 - b) zeznał nieprawdę lub zataił prawdę albo, w celu użycia za autentyczny, podrobił lub przerobił dokument bądź takiego dokumentu jako autentycznego używał, lub
- 5) podlegając obowiązkowi leczenia na podstawie art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi nie wyraża zgody na to leczenie, lub
- 6) nie wywiązuje się z zobowiązań podatkowych wobec Skarbu Państwa, lub
- 7) nie zwrócił kosztów związanych z wydaniem i wykonaniem decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, które zostały sfinansowane z budżetu państwa, lub
- 8) złożył wniosek podczas nielegalnego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub przebywa na tym terytorium nielegalnie, lub
- 9) obowiązuje wpis danych cudzoziemca do wykazu cudzoziemców, których pobyt jest na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej niepożądany.

2. Cudzoziemcowi można odmówić udzielenia kolejnego zezwolenia na pobyt czasowy w przypadku niewykonania obowiązku, o którym mowa w art. 112.

Art. 100. Zezwolenie na pobyt czasowy cofa się cudzoziemcowi, gdy:

- 1) ustały przyczyny, dla których zezwolenie na pobyt czasowy zostało udzielone, lub
- 2) przestał spełniać wymogi niezbędne do udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy, lub
- 3) wystąpiła przynajmniej jedna z okoliczności, o których mowa w art. 99 pkt 3-9, lub
- 4) opuścił na stałe terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 101. Zezwolenie na pobyt czasowy wygasa z mocy prawa z dniem uzyskania przez cudzoziemca zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE lub obywatelstwa polskiego.

Art. 102. W postępowaniu w sprawie udzielenia cudzoziemcowi lub cofnięcia mu zezwolenia na pobyt czasowy, przy wykonywaniu czynności mających na celu ustalenie okoliczności, o których mowa w art. 99 ust. 1 pkt 4, nie stosuje się przepisu art. 79 Kodeksu postępowania administracyjnego.

Art. 103. 1. Zezwolenia na pobyt czasowy udziela, odmawia jego udzielenia albo cofa cudzoziemcowi wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca, w drodze decyzji.

2. W przypadku gdy cudzoziemiec opuścił na stałe terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, wojewoda, który udzielił zezwolenia na pobyt czasowy, cofa to zezwolenie w drodze decyzji.

Art. 104. 1. Cudzoziemiec składa wniosek o udzielenie mu zezwolenia na pobyt czasowy osobiście, nie później niż w dniu upływu okresu jego legalnego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Jeżeli wniosek o udzielenie cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy nie został złożony przez cudzoziemca osobiście, wojewoda wzywa go do osobistego stawiennictwa w terminie 7 dni, pod rygorem pozostawienia wniosku bez rozpoznania.

3. W przypadku cudzoziemca będącego:

- 1) osobą małoletnią – wniosek o udzielenie mu zezwolenia na pobyt czasowy składają rodzice lub ustanowieni przez sąd opiekunowie albo jeden z rodziców lub ustanowionych przez sąd opiekunów, z pisemną zgodą drugiego z rodziców lub ustanowionego przez sąd opiekuna;
- 2) osobą ubezwłasnowolnioną całkowicie – wniosek o udzielenie mu zezwolenia na pobyt czasowy składa opiekun ustanowiony przez sąd.

4. Przy składaniu wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy cudzoziemcowi będącemu osobą małoletnią, która ukończyła 6 rok życia, jest wymagana jego obecność.

Art. 105. 1. Wniosek o udzielenie mu zezwolenia na pobyt czasowy cudzoziemiec składa na formularzu, w którym umieszcza się:

- 1) dane cudzoziemca lub informacje, o których mowa w art. 13;
- 2) następujące dane dotyczące dokumentu podróży:
 - a) seria i numer,
 - b) data wydania i data upływu ważności,
 - c) nazwa organu wydającego,
 - d) liczba osób wpisanych do dokumentu podróży;
- 3) następujące informacje dotyczące podmiotu powierzającego wykonywanie pracy cudzoziemcowi:
 - a) nazwa lub imię i nazwisko,

- b) adres siedziby lub miejsce zamieszkania,
 - c) podstawa prawna działalności, nazwa rejestru i numer wpisu w rejestrze, a w przypadku osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej - nazwa dokumentu tożsamości, seria i numer,
 - d) numer NIP,
 - e) numer PESEL,
 - f) numer REGON;
- 4) następujące dane osoby upoważnionej do kontaktu w sprawie wniosku:
- a) imię i nazwisko oraz stanowisko,
 - b) numer telefonu,
 - c) numer faksu,
 - d) adres poczty elektronicznej;
- 5) informacje na temat pracy, która ma być powierzona cudzoziemcowi:
- a) stanowisko lub rodzaj pracy,
 - b) miejsce wykonywania pracy,
 - c) podstawa prawna wykonywania pracy,
 - d) wymiar czasu pracy,
 - e) wysokość wynagrodzenia,
 - f) zakres podstawowych obowiązków na stanowisku pracy,
 - g) wymogi dotyczące posiadania wyższych kwalifikacji zawodowych;
- 6) imię, nazwisko, datę urodzenia oraz informacje o płci, obywatelstwie i miejscu zamieszkania członków rodziny cudzoziemca zamieszkałych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z określeniem stopnia pokrewieństwa, a także informację o ubieganiu się przez nich o zezwolenie na pobyt czasowy oraz o tym, czy pozostają na utrzymaniu cudzoziemca;
- 7) informację o poprzednich pobytach oraz aktualnym pobycie cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 8) informację o podróżach i pobytach zagranicznych cudzoziemca w okresie ostatnich 5 lat;
- 9) informację o zamieszkiwaniu przez cudzoziemca w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej przez okres co najmniej 18 miesięcy na podstawie wydanego przez to państwo dokumentu pobytowego z adnotacją „Niebieska Karta UE”;
- 10) informację o środkach finansowych na pokrycie kosztów utrzymania cudzoziemca;

- 11) informację o posiadanym przez cudzoziemca ubezpieczeniu zdrowotnym;
- 12) informację o deklarowanym celu pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 13) informację o zatrzymaniu cudzoziemca, umieszczeniu go w strzeżonym ośrodku lub w areszcie dla cudzoziemców, zakazie opuszczania przez niego kraju, odbywaniu kary pozbawienia wolności lub jego tymczasowym aresztowaniu;
- 14) informację o zobowiązaniach cudzoziemca wynikających z orzeczeń sądowych, postanowień i decyzji administracyjnych, w tym o zobowiązaniach alimentacyjnych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub poza tym terytorium;
- 15) wzór podpisu.

2. Składając wniosek o udzielenie mu zezwolenia na pobyt czasowy, cudzoziemiec uzasadnia ten wniosek, składa pisemne oświadczenie pod rygorem odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania, że dane zawarte we wniosku są prawdziwe, oraz przedstawia ważny dokument podróży i dołącza do niego:

- 1) aktualną fotografię;
- 2) dokumenty niezbędne do potwierdzenia danych zawartych we wniosku i okoliczności uzasadniających ubieganie się o udzielenie mu zezwolenia na pobyt czasowy.

3. W szczególnie uzasadnionym przypadku, gdy cudzoziemiec nie posiada ważnego dokumentu podróży i nie ma możliwości jego uzyskania, może przedstawić inny dokument potwierdzający jego tożsamość.

4. Od cudzoziemca ubiegającego się o udzielenie mu zezwolenia na pobyt czasowy pobiera się odciski jego linii papilarnych.

Art. 106. 1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wzór formularza wniosku o udzielenie cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy;
- 2) liczbę fotografii dołączanych do wniosku o udzielenie cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy;
- 3) wzór stempla potwierdzającego złożenie wniosku o udzielenie cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy;
- 4) sposób pobierania odcisków linii papilarnych w celu wydania karty pobytu i sposób ich zamieszczania w tej karcie.

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw wewnętrznych uwzględni potrzebę zapewnienia sprawności postępowania w sprawie

udzielenia cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy i możliwości skutecznej weryfikacji przesłanek udzielenia tego zezwolenia.

Art. 107. 1. Jeżeli termin do złożenia wniosku o udzielenie cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy został zachowany i wniosek nie zawiera braków formalnych lub braki formalne zostały uzupełnione w terminie:

- 1) wojewoda zamieszcza w dokumencie podróży cudzoziemca odcisk stempla potwierdzającego złożenie wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy;
- 2) pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uważa się za legalny od dnia złożenia wniosku, do dnia, w którym decyzja o udzieleniu zezwolenia na pobyt czasowy, stanie się ostateczna.

2. Przepisu ust. 1 pkt 2 nie stosuje się w razie zawieszenia postępowania w sprawie udzielenia cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy na wniosek strony.

Art. 108. 1. Przed wydaniem decyzji o udzieleniu cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy wojewoda zwraca się do komendanta oddziału Straży Granicznej, komendanta wojewódzkiego Policji, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, a w razie potrzeby także do konsula właściwego ze względu na ostatnie miejsce zamieszkania cudzoziemca za granicą lub do innych organów, z wnioskiem o przekazanie informacji, czy wjazd i pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej mogą stanowić zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.

2. Komendanci, o których mowa w ust. 1, Szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego lub konsul, przekazują informację, o której mowa w ust. 1, w terminie 15 dni roboczych od dnia otrzymania wniosku.

3. W szczególnie uzasadnionych przypadkach termin 15-dniowy może być przedłużony do 60 dni, o czym organ obowiązany do przekazania informacji zawiadamia wojewodę.

4. Jeżeli organ obowiązany do przekazania informacji, o których mowa w ust. 1, nie przekaze informacji w terminach, o których mowa w ust. 2 lub 3, uznaje się, że wymóg uzyskania informacji został spełniony.

5. Przepisu ust. 1, nie stosuje się do cudzoziemca, który nie ukończył 16 roku życia.

Art. 109. 1. Jeżeli dane cudzoziemca znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu, zezwolenia na pobyt czasowy można udzielić tylko w razie istnienia poważnych przyczyn, zwłaszcza ze względów humanitarnych lub z powodu

zobowiązań międzynarodowych, z uwzględnieniem interesu państwa, które dokonało wpisu do Systemu Informacyjnego Schengen.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 wojewoda:

- 1) rozpatrując wnioski o udzielenie cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy, zasięga opinii państwa obszaru Schengen, które dokonało wpisu do Systemu Informacyjnego Schengen, za pośrednictwem Komendanta Głównego Policji;
- 2) informuje właściwy organ innego państwa obszaru Schengen, za pośrednictwem Komendanta Głównego Policji, o udzieleniu cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy.

Art. 110. 1. W przypadku gdy inne państwo obszaru Schengen zasięga opinii na podstawie art. 25 ust. 2 Konwencji Wykonawczej Schengen, wojewoda ustala, czy zachodzą przesłanki do cofnięcia cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy.

2. W przypadku, o którym mowa w art. 25 ust. 2 Konwencji Wykonawczej Schengen, wojewoda informuje właściwy organ innego państwa obszaru Schengen, za pośrednictwem Komendanta Głównego Policji, czy istnieją przesłanki do cofnięcia cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy.

Art. 111. 1. Wojewoda lub Szef Urzędu informuje organ Straży Granicznej właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca o odmowie udzielenia mu lub o cofnięciu zezwolenia na pobyt czasowy, gdy decyzja w tej sprawie stanie się ostateczna.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, organ Straży Granicznej ustala, czy zachodzą przesłanki do wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu.

Art. 112. Cudzoziemiec, któremu udzielono zezwolenia na pobyt czasowy, zawiadamia wojewodę, który udzielił tego zezwolenia, o ustaniu przyczyny jego udzielenia.

Rozdział 2

Zezwolenie na pobyt czasowy i pracę

Art. 113. 1. Zezwolenia na pobyt czasowy i pracę udziela się, gdy celem pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest wykonywanie pracy oraz spełnione są łącznie następujące warunki:

- 1) cudzoziemiec posiada:

- a) ubezpieczenie zdrowotne w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych lub potwierdzenie pokrycia przez ubezpieczyciela kosztów leczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - b) źródło stabilnego i regularnego dochodu wystarczającego na pokrycie kosztów utrzymania siebie i członków rodziny pozostających na jego utrzymaniu;
- 2) cudzoziemiec ma zapewnione na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej miejsce zamieszkania;
 - 3) podmiot powierzający wykonywanie pracy nie ma możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych na lokalnym rynku pracy;
 - 4) wysokość wynagrodzenia, która jest określona w umowie z cudzoziemcem, nie jest niższa od wynagrodzenia pracowników wykonujących pracę porównywalnego rodzaju lub na porównywalnym stanowisku.

2. Miesięczny dochód, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 lit. b, powinien:

- 1) odpowiadać co najmniej kwocie minimalnego wynagrodzenia za pracę, określonego na podstawie art. 2 ust. 4 lub 5 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. Nr 200, poz. 1679 z późn. zm.¹⁸⁾);
- 2) być wyższy niż wysokość dochodu, od której przyznaje się świadczenia pieniężne z pomocy społecznej na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.¹⁹⁾), w odniesieniu do każdego członka rodziny.

3. Przepisu ust. 1 pkt 3, nie stosuje się, gdy:

- 1) zawód, w którym cudzoziemiec wykonuje pracę lub rodzaj pracy, która jest mu powierzona, znajduje się w wykazie, o którym mowa w art. 10 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy lub
- 2) cudzoziemiec posiadał zezwolenie na pracę lub zezwolenie na pobyt i pracę u tego samego pracodawcy na tym samym stanowisku lub ubiega się o kolejne zezwolenie na pobyt czasowy i pracę w związku z wykonywaniem pracy u tego samego pracodawcy i na tym samym stanowisku, lub
- 3) cudzoziemiec spełnia warunki określone w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 90 ust. 5 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Art. 114. Uzyskanie zezwolenia, o którym mowa w art. 113 ust. 1, nie zwalnia z określonych odrębnymi przepisami wymogów, od spełnienia których uzależnione jest wykonywanie zawodów regulowanych lub działalności.

Art. 115. Poza przypadkami, o których mowa w art. 98 ust. 1, postępowania w sprawie udzielenia cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy i pracę nie wszczyna się, gdy cudzoziemiec:

- 1) jest pracownikiem delegowanym do pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na określony czas przez pracodawcę mającego siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej – przez cały okres delegowania lub
- 2) wjechał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zobowiązań określonych w umowach międzynarodowych, dotyczących ułatwienia wjazdu i czasowego pobytu niektórych kategorii osób fizycznych zajmujących się wymianą handlową lub inwestycjami, lub
- 3) prowadzi działalność gospodarczą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 116. Poza przypadkami, o których mowa w art. 99, udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy i pracę cudzoziemcowi odmawia się, gdy:

- 1) podmiot powierzający wykonywanie pracy cudzoziemcowi:
 - a) został prawomocnie ukarany za wykroczenie, o którym mowa w art. 120 ust. 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku, i w ciągu dwóch lat od skazania został ponownie ukarany za podobne wykroczenie lub
 - b) został prawomocnie ukarany za wykroczenia, o których mowa w art. 120 ust. 3-5 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, lub
 - c) jest osobą fizyczną, skazaną za przestępstwo, o którym mowa w art. 218-221 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.¹⁴⁾), lub
 - d) jest osobą fizyczną, skazaną za przestępstwo, o którym mowa w art. 270-275 Kodeksu karnego popełnione w związku z postępowaniem w sprawie wydania zezwolenia na pracę, albo jest podmiotem zarządzanym lub kontrolowanym przez taką osobę, lub
- 2) cudzoziemiec:

- a) nie spełnia wymagań kwalifikacyjnych i innych warunków w przypadku zamiaru powierzenia mu wykonywania pracy w zawodzie regulowanym, w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 18 marca 2008 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 63, poz. 394), lub
- b) został skazany za przestępstwo, o którym mowa w art. 270-275 Kodeksu karnego, popełniony w związku z postępowaniem w sprawie wydania zezwolenia na pracę lub udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy i pracę.

Art. 117. W decyzji o udzieleniu cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy i pracę, poza okresem ważności tego zezwolenia, wskazuje się:

- 1) podmiot, u którego cudzoziemiec ma wykonywać pracę;
- 2) stanowisko, na jakim cudzoziemiec ma być zatrudniony;
- 3) wynagrodzenie;
- 4) minimalny wymiar czasu pracy i rodzaj umowy, na podstawie której cudzoziemiec ma wykonywać pracę.

Art. 118. 1. Cudzoziemiec przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy i pracę nie może rozpocząć wykonywania pracy u innego podmiotu, niż określony w zezwoleniu, zmienić stanowiska lub otrzymywać niższego wynagrodzenia, niż określone w zezwoleniu, bez zmiany tego zezwolenia.

2. Zmiana zezwolenia na pobyt czasowy i pracę nie jest wymagana w przypadku zmiany nazwy lub formy prawnej podmiotu powierzającego cudzoziemcowi wykonywanie pracy, a także przejścia zakładu pracy lub jego części na inny podmiot.

3. Zezwolenie na pobyt czasowy i pracę zmienia wojewoda właściwy ze względu na miejsce aktualnego pobytu cudzoziemca, w drodze decyzji.

Art. 119. Cudzoziemiec przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy i pracę powiadamia wojewodę właściwego ze względu na miejsce swojego aktualnego pobytu, w ciągu 7 dni, o utracie pracy lub o zmianie warunków pracy określonych w zezwoleniu.

Art. 120. Zmiany zezwolenia na pobyt czasowy i pracę wojewoda odmawia, gdy:

- 1) okres, w którym cudzoziemiec pozostaje bez pracy:

- a) przekracza 1 miesiąc liczony od dnia utraty pracy przez cudzoziemca do dnia złożenia przez niego wniosku o zmianę zezwolenia ze względu na zmianę podmiotu powierzającego mu wykonywanie pracy lub
 - b) wystąpił więcej niż jeden raz w trakcie ważności zezwolenia, lub
- 2) cudzoziemiec nie powiadomił wojewody o utracie pracy, lub
 - 3) cudzoziemiec przestał spełniać warunki, o których mowa w art. 113 ust. 1, lub
 - 4) okres ważności zmienianego zezwolenia przekroczy 3 lata.

Art. 121. 1. Poza przypadkami, o których mowa w art. 100, zezwolenie na pobyt czasowy i pracę wojewoda cofa, jeżeli cudzoziemiec zmienił podmiot powierzający wykonywanie pracy, stanowisko lub wynagrodzenie określone w zezwoleniu, a zezwolenie to nie zostało zmienione.

2. Przepisu art. 100 pkt 1 nie stosuje się jeżeli w trakcie ważności zezwolenia:

- 1) okres, w którym cudzoziemiec pozostaje bez pracy, nie przekroczył 1 miesiąca i wystąpił nie więcej niż jeden raz w trakcie ważności zezwolenia, a cudzoziemiec wykaże że dopełnił obowiązku powiadomienia, o którym mowa w art. 119, lub
- 2) powiadomienie, o którym mowa w art. 119, nie zostało doręczone do wojewody z powodów niezależnych od niego.

Art. 122. 1. Do ustalenia okoliczności, o której mowa w art. 113 ust. 1 pkt 3, stosuje się przepisy art. 88c ust. 1 pkt 2 i art. 88c ust. 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

2. O udzielenie informacji, o której mowa w art. 88c ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, występuje podmiot powierzający cudzoziemcowi wykonywanie pracy.

3. Informację, o której mowa w art. 88c ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, cudzoziemiec dołącza do wniosku o udzielenie mu zezwolenia na pobyt czasowy i pracę.

Art. 123. Postępowanie w sprawie udzielenia cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy i pracę powinno być zakończone w pierwszej instancji nie później niż w ciągu 4 miesięcy od dnia jego wszczęcia.

Rozdział 3

Zezwolenie na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji

Art. 124. Zezwolenia na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji udziela się, gdy celem pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest wykonywanie pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji oraz spełnione są łącznie następujące warunki:

- 1) cudzoziemiec:
 - a) na okres przynajmniej 1 roku zawarł umowę o pracę, umowę o pracę nakładczą, umowę cywilnoprawną, na podstawie której wykonuje pracę lub świadczy usługi, pozostaje w stosunku służbowym lub jest stroną, do której została skierowana oferta pracy w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego,
 - b) spełnia wymagania kwalifikacyjne i inne warunki w przypadku zamiaru wykonywania pracy w zawodzie regulowanym w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 18 marca 2008 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej,
 - c) posiada wyższe kwalifikacje zawodowe,
 - d) posiada ubezpieczenie zdrowotne w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych lub potwierdzenie pokrycia przez ubezpieczyciela kosztów leczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - e) posiada zgodę właściwego organu na zajmowanie określonego stanowiska, wykonywanie zawodu lub prowadzenie innej działalności, gdy obowiązek jej uzyskania wynika z odrębnych przepisów;
- 2) podmiot powierzający cudzoziemcowi wykonywanie tej pracy nie ma możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych na lokalnym rynku pracy;
- 3) roczne wynagrodzenie brutto, wynikające z miesięcznego lub rocznego wynagrodzenia wskazane w umowie, nie będzie niższe niż minimalne wynagrodzenie określone w przepisach wydanych na podstawie art. 136.

Art. 125. Zezwolenia, o którym mowa w art. 124, udziela się na okres dłuższy o 3 miesiące od okresu wykonywania pracy, nie dłuższy jednak niż 3 lata.

Art. 126. Przepisu art. 124 pkt 2, nie stosuje się gdy:

- 1) zawód, w którym cudzoziemiec wykonuje pracę, lub rodzaj pracy, która jest mu powierzona, znajduje się w wykazie zawodów i rodzajów pracy, o którym mowa w art. 10 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy lub
- 2) cudzoziemiec posiadał lub posiada zezwolenie na pracę lub zezwolenie na pobyt i pracę u tego samego podmiotu powierzającego mu wykonywanie pracy na tym samym stanowisku lub cudzoziemiec ubiega się o kolejne zezwolenie, o którym mowa w art. 124, w związku z wykonywaniem pracy u tego samego podmiotu i na tym samym stanowisku, lub
- 3) cudzoziemiec był już leganie zatrudniony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres 2 lat na podstawie zezwolenia, o którym mowa w art. 124, lub
- 4) brak takiej konieczności wynika z odrębnych przepisów.

Art. 127. Uzyskanie zezwolenia, o którym mowa w art. 124, nie zwalnia z określonych odrębnymi przepisami wymogów, od spełnienia których uzależnione jest wykonywanie zawodów regulowanych lub działalności.

Art. 128. Poza przypadkami, o których mowa w art. 98, postępowania w sprawie udzielenia cudzoziemcowi zezwolenia, o którym mowa w art. 124, nie wszczyna się, gdy cudzoziemiec:

- 1) ubiega się o zezwolenie, o którym mowa w art. 148, lub posiada takie zezwolenie lub
- 2) jest pracownikiem przedsiębiorstwa prowadzącego działalność gospodarczą w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej i jest czasowo oddelegowany przez pracodawcę, w celu świadczenia usług na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- 3) wjechał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zobowiązań określonych w umowie międzynarodowej, dotyczącej ułatwienia wjazdu i czasowego pobytu niektórych kategorii osób fizycznych zajmujących się wymianą handlową lub inwestycjami.

Art. 129. Poza przypadkami, o których mowa w art. 99 ust. 1 pkt 1-4 i 7-9, udzielenia zezwolenia, o którym mowa w art. 124, cudzoziemcowi odmawia się, gdy zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 116 pkt 1 lit. a lub b.

Art. 130. 1. Poza przypadkami, o których mowa w art. 100, zezwolenie, o którym mowa w art. 124, cudzoziemcowi cofa się, gdy:

- 1) nie przestrzega ograniczenia w dostępie do rynku pracy określonego w art. 118 ust. 1 lub
- 2) okres, w którym nie był zatrudniony, przekracza 3 miesiące albo wystąpił co najmniej raz w okresie ważności tego zezwolenia.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, jeżeli łącznie spełnione są następujące warunki:

- 1) okres pozostawania cudzoziemca bez pracy nie przekroczył 3 miesięcy w okresie ważności zezwolenia, o którym mowa w art. 124;
- 2) okres pozostawania cudzoziemca bez pracy wystąpił nie więcej niż jeden raz w okresie ważności zezwolenia;
- 3) cudzoziemiec wykaże że dopełnił obowiązku powiadomienia, o którym mowa w art. 131 ust. 1, lub że powiadomienie to nie zostało doręczone wojewodzie z powodów niezależnych od niego.

Art. 131. 1. Cudzoziemiec przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia, o którym mowa w art. 124, w ciągu 7 dni powiadamia o utracie pracy wojewodę właściwego ze względu na miejsce aktualnego pobytu cudzoziemca.

2. W okresie pierwszych 2 lat od dnia, w którym cudzoziemcowi udzielono zezwolenia, o którym mowa w art. 124, cudzoziemiec w ciągu 7 dni powiadamia także organ, o którym mowa w ust. 1, o zmianie warunków pracy określonych w zezwoleniu, o których mowa w art. 134 pkt 4.

3. Po upływie 2 lat od dnia, w którym cudzoziemcowi udzielono zezwolenia, o którym mowa w art. 124, cudzoziemiec w ciągu 7 dni powiadamia organ, o którym mowa w ust. 1, o zmianie stanowiska, wynagrodzenia na niższe lub określonych w zezwoleniu warunków pracy, o których mowa w art. 134 pkt 4.

Art. 132. 1. W okresie pierwszych 2 lat od dnia, w którym cudzoziemcowi udzielono zezwolenia, o którym mowa w art. 124:

- 1) cudzoziemiec nie może rozpocząć wykonywania pracy u innego podmiotu, niż określony w zezwoleniu,
- 2) cudzoziemiec nie może zmienić stanowiska, na jakim jest zatrudniony,
- 3) cudzoziemcowi nie można wypłacać wynagrodzenia niższego, niż określone w zezwoleniu

- bez zmiany tego zezwolenia.

2. Do postępowania w sprawie zmiany zezwolenia, o którym mowa w art. 124, stosuje się przepis art. 118 ust. 2 i 3.

3. Zmiany zezwolenia, o którym mowa w art. 124, wojewoda odmawia, gdy:

- 1) okres, w którym cudzoziemiec pozostaje bez pracy:
 - a) przekracza 3 miesiące liczone od dnia utraty pracy do dnia złożenia przez cudzoziemca wniosku o zmianę zezwolenia ze względu na zmianę podmiotu powierzającego mu wykonywanie pracy lub
 - b) wystąpił więcej niż jeden raz w trakcie ważności zezwolenia, lub
- 2) cudzoziemiec nie powiadomił wojewody o utracie pracy, lub
- 3) cudzoziemiec przestał spełniać warunki, o których mowa w art. 124, lub
- 4) okres ważności zmienionego zezwolenia przekroczy 3 lata.

Art. 133. 1. Do ustalenia okoliczności, o której mowa w art. 124 pkt 2, stosuje się przepisy art. 88c ust. 1 pkt 2 i art. 88c ust. 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

2. O udzielenie informacji, o której mowa w art. 88c ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, występuje podmiot powierzający cudzoziemcowi wykonywanie pracy.

3. Informację, o której mowa w art. 88c ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, cudzoziemiec dołącza do wniosku o udzielenie mu zezwolenia, o którym mowa w art. 126.

Art. 134. W decyzji o udzieleniu cudzoziemcowi zezwolenia, o którym mowa w art. 124, określa się okres ważności tego zezwolenia i wskazuje się:

- 1) podmiot, u którego cudzoziemiec ma wykonywać pracę;
- 2) stanowisko na jakim cudzoziemiec ma być zatrudniony;
- 3) wynagrodzenie;
- 4) minimalny wymiar czasu pracy i rodzaj umowy, na podstawie której cudzoziemiec ma wykonywać pracę.

Art. 135. Wojewoda przekazuje Szefowi Urzędu odpis decyzji o:

- 1) udzieleniu, odmowie udzielenia i cofnięciu zezwolenia, o którym mowa w art. 124, cudzoziemcowi, który zamieszkiwał przez okres 18 miesięcy w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej na podstawie dokumentu pobytowego, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. a rozporządzenia nr 1030/2002, z adnotacją „Niebieska Karta UE”;

- 2) udzieleniu zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE posiadaczowi zezwolenia, o którym mowa w art. 124.

Art. 136. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy określi, w drodze rozporządzenia, wysokość minimalnego wynagrodzenia wymaganego do udzielenia cudzoziemcowi zezwolenia, o którym mowa w art. 124, w taki sposób aby wysokość minimalnego wynagrodzenia nie była niższa niż równowartość 150% średniego rocznego wynagrodzenia brutto w Rzeczypospolitej Polskiej obliczanego na podstawie komunikatów Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego ogłaszanych w danym roku na podstawie art. 20 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z późn. zm.¹⁵⁾).

Rozdział 4

Zezwolenie na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy przez cudzoziemca delegowanego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej u pracodawcy zagranicznego

Art. 137. 1. Zezwolenia na pobyt czasowy cudzoziemcowi delegowanemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu wykonywania pracy u pracodawcy zagranicznego udziela się, jeżeli:

- 1) posiada zezwolenie na pracę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy albo pisemne oświadczenie pracodawcy o zamiarze powierzenia mu pracy, jeżeli zezwolenie na pracę nie jest wymagane;
- 2) posiada ubezpieczenie zdrowotne w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych lub potwierdzenie pokrycia przez ubezpieczyciela kosztów leczenia cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3) posiada źródło stabilnego i regularnego dochodu wystarczającego na pokrycie kosztów utrzymania siebie i członków rodziny pozostających na jego utrzymaniu;
- 4) ma zapewnione na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej miejsce zamieszkania.

2. Do ustalenia czy cudzoziemiec ubiegający się o udzielenie mu zezwolenia, o którym mowa w ust. 1, posiada dochód, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, stosuje się przepis art. 113 ust. 2.

Art. 138. Przepisu art. 99 ust. 1 pkt 8 nie stosuje się do cudzoziemca czasowo oddelegowanego w celu świadczenia usług na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez pracodawcę mającego siedzibę na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej, uprawnionemu do przebywania i zatrudnienia na terytorium tego państwa.

Rozdział 5

Zezwolenie na pobyt czasowy w celu wykonywania działalności gospodarczej

Art. 139. 1. Zezwolenia na pobyt czasowy w celu prowadzenia działalności gospodarczej udziela się cudzoziemcowi, jeżeli celem jego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest prowadzenie działalności gospodarczej na podstawie przepisów obowiązujących w tym zakresie na tym terytorium oraz spełnione są następujące warunki:

- 1) cudzoziemiec posiada:
 - a) ubezpieczenie zdrowotne w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych lub potwierdzenie pokrycia przez ubezpieczyciela kosztów leczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - b) źródło stabilnego i regularnego dochodu wystarczającego na pokrycie kosztów utrzymania siebie i członków rodziny pozostających na jego utrzymaniu,
 - c) zgodę właściwego organu na zajmowanie określonego stanowiska, wykonywanie zawodu lub prowadzenia innej działalności, gdy obowiązek jej uzyskania wynika z przepisów odrębnych;
- 2) cudzoziemiec ma zapewnione na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej miejsce zamieszkania;
- 3) podmiot, który prowadzi działalność gospodarczą:
 - a) w roku podatkowym poprzedzającym złożenie wniosku o udzielenie cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy w celu prowadzenia działalności gospodarczej przez cudzoziemca osiągnął dochód nie niższy niż 12-krotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w województwie, w trzecim kwartale roku poprzedzającego złożenie wniosku, ogłaszanego przez Prezesa Głównego

Urzędu Statystycznego na podstawie art. 90 ust. 7 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz zatrudnia na czas nieokreślony i w pełnym wymiarze czasu pracy przez okres co najmniej roku poprzedzającego złożenie wniosku co najmniej dwóch pracowników, którzy nie podlegają obowiązkowi posiadania zezwolenia na pracę, lub

- b) wykaże, że posiada środki lub prowadzi działania pozwalające na spełnienie w przyszłości warunków określonych w lit. a, w szczególności przez prowadzenie działalności przyczyniającej się do wzrostu inwestycji, transferu technologii, wprowadzania korzystnych innowacji lub tworzenia miejsc pracy.

2. Przepis ust. 1 pkt 3 stosuje się do utworzonej przez cudzoziemca spółki komandytowej, komandytowo-akcyjnej, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółki akcyjnej, w której cudzoziemiec wykonuje lub zamierza wykonywać pracę, albo do spółki do której cudzoziemiec przystąpił, objął lub nabył udziały lub akcje.

3. W przypadkach, o których mowa w ust. 2, cudzoziemiec ubiegający się o zezwolenie na pobyt czasowy w celu prowadzenia działalności gospodarczej dołącza do wniosku o udzielenie mu tego zezwolenia zaświadczenie o niekaralności, dotyczące cudzoziemca oraz podmiotu powierzającego wykonywanie pracy.

4. Do ustalenia czy cudzoziemiec ubiegający się o udzielenie mu zezwolenia, o którym mowa w ust. 1, posiada dochód, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 lit. b, stosuje się przepisy art. 113 ust. 2.

5. W postępowaniu w sprawie udzielenia zezwolenia, o którym mowa w ust. 1, obywatelowi Republiki Tureckiej, w związku z prowadzeniem lub zamiarem prowadzenia przez niego działalności gospodarczej na własny rachunek na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, na podstawie przepisów obowiązujących w tym zakresie na tym terytorium, stosuje się przepis art. 41 ust. 1 Protokołu dodatkowego do Układu ustanawiającego stowarzyszenie między Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Turcją (Dz. Urz. WE L 293 z 29.12.1972, str. 4, z późn. zm.).

Art. 140. Do odmowy udzielenia cudzoziemcowi zezwolenia, o którym mowa w art. 139 ust. 1, stosuje się przepisy art. 116.

Rozdział 6

Zezwolenie na pobyt czasowy w celu kształcenia się na studiach wyższych lub doktoranckich

Art. 141. Zezwolenia na pobyt czasowy w celu kształcenia się na studiach wyższych lub doktoranckich udziela się cudzoziemcowi, gdy celem jego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest podjęcie lub kontynuacja stacjonarnych studiów wyższych lub stacjonarnych studiów doktoranckich, zwanych dalej „studiami”, także wtedy, gdy stanowią one kontynuację lub uzupełnienie studiów podjętych przez niego na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, oraz spełnione są łącznie następujące warunki:

- 1) cudzoziemiec przedłoży:
 - a) zaświadczenie jednostki prowadzącej studia o przyjęciu na studia lub o kontynuacji studiów,
 - b) dowód uiszczenia opłat, jeżeli są one wymagane przez tę jednostkę w celu podjęcia lub kontynuowania studiów;
- 2) cudzoziemiec posiada:
 - a) ubezpieczenie zdrowotne w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych lub potwierdzenie pokrycia przez ubezpieczyciela kosztów leczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - b) wystarczające środki finansowe na pokrycie kosztów utrzymania i podróży powrotnej do państwa pochodzenia lub zamieszkania albo kosztów tranzytu do państwa trzeciego, które udzieli pozwolenia na wjazd, oraz studiów.

Art. 142. 1. Zezwolenia, o którym mowa w art. 141, udziela się na okres 15 miesięcy.

2. Jeżeli okoliczność będąca podstawą ubiegania się o zezwolenie, o którym mowa w art. 141, uzasadnia pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres krótszy niż 1 rok, zezwolenia udziela się na czas trwania roku akademickiego lub studiów, przedłużony o 3 miesiące.

3. W przypadku kontynuacji kształcenia się cudzoziemca na drugim lub kolejnym roku studiów, kolejnego zezwolenia, o którym mowa w art. 141, udziela się na okres 2 lat.

Art. 143. 1. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór zaświadczenia jednostki prowadzącej studia o przyjęciu cudzoziemca na studia, lub

o kontynuowaniu przez niego studiów, zawierającego w szczególności imię i nazwisko cudzoziemca, datę i miejsce jego urodzenia, obywatelstwo, nazwę i adres jednostki prowadzącej studia, termin rozpoczęcia nauki oraz okres nauki, na jaki cudzoziemiec został zakwalifikowany.

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego uwzględni rodzaje i kierunki studiów lub specjalności zawodowe.

Art. 144. Poza przypadkami, o których mowa w art. 99 ust. 1, udzielenia zezwolenia, o którym mowa w art. 141, cudzoziemcowi odmawia się, gdy:

- 1) posiada zezwolenie na pobyt czasowy w celu podjęcia lub kontynuacji studiów lub szkolenia zawodowego, o którym mowa w art. 179 ust. 1 pkt 3 lit. b, lub
- 2) wykonuje pracę lub prowadzi działalność gospodarczą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, chyba że ubiega się o udzielenie mu kolejnego zezwolenia, o którym mowa w art. 141.

Art. 145. Cudzoziemcowi można odmówić udzielenia kolejnego zezwolenia, o którym mowa w art. 141, albo cofnąć to zezwolenie, gdy nie zaliczył roku studiów i nie uzyskał warunkowego zezwolenia na podjęcie studiów w następnym roku lub semestrze.

Art. 146. 1. Postępowanie w sprawie udzielenia cudzoziemcowi zezwolenia, o którym mowa w art. 141, powinno być prowadzone z uwzględnieniem terminu rozpoczęcia nauki przewidzianego programem studiów.

2. O udzieleniu cudzoziemcowi zezwolenia, o którym mowa w art. 141, wojewoda zawiadamia uczelnię wskazaną przez cudzoziemca we wniosku o udzielenie mu tego zezwolenia.

3. Uczelnia zawiadamia wojewodę, który udzielił cudzoziemcowi zezwolenia, o którym mowa w art. 141, o skreśleniu cudzoziemca z listy studentów, a także o niezaliczeniu roku studiów i nieuzyskaniu warunkowego zezwolenia na podjęcie studiów w kolejnym roku lub semestrze.

Art. 147. 1. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) minimalną wysokość środków finansowych, jaką musi posiadać cudzoziemiec, podejmujący lub kontynuujący na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej studia, na pokrycie kosztów utrzymania i kosztów podróży powrotnej do państwa pochodzenia lub zamieszkania albo kosztów tranzytu do państwa trzeciego, które udzieli pozwolenia na wjazd;

2) dokumenty, które mogą potwierdzić możliwość uzyskania środków, o których mowa w pkt 1, zgodnie z prawem.

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, Rada Ministrów uwzględni konieczność takiego określenia minimalnej wysokości środków finansowych, o których mowa w ust. 1, aby umożliwiła ona pokrycie kosztów utrzymania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej cudzoziemca i członków rodziny pozostających na jego utrzymaniu, bez konieczności korzystania z pomocy społecznej na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Rozdział 7

Zezwolenie na pobyt czasowy w celu prowadzenia badań naukowych

Art. 148. 1. Zezwolenia na pobyt czasowy w celu prowadzenia badań naukowych udziela się cudzoziemcowi będącemu naukowcem, gdy celem jego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest prowadzenie badań naukowych na podstawie umowy o przyjęciu w celu realizacji projektu badawczego, zawartej z jednostką naukową, o której mowa w art. 2 pkt 9 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. Nr 96, poz. 615, z 2011 r. Nr 84, poz. 455 i Nr 185, poz. 1092), wskazaną w komunikacie, wydanym na podstawie art. 30 ust. 3 tej ustawy oraz gdy cudzoziemiec przedstawi:

- 1) umowę o przyjęciu w celu realizacji projektu badawczego zawartą z jednostką naukową mającą siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) pisemne oświadczenie jednostki naukowej, w którym zobowiązuje się ona do poniesienia kosztów pobytu naukowca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a także kosztów wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, pokrytych ze środków publicznych przed upływem 6 miesięcy od dnia wygaśnięcia umowy, jeżeli podstawą do wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu będzie jego nielegalny pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3) ubezpieczenie zdrowotne w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych lub potwierdzenie pokrycia przez ubezpieczyciela kosztów leczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) wystarczające środki finansowe na pokrycie kosztów utrzymania i kosztów podróży powrotnej do państwa pochodzenia lub zamieszkania albo kosztów tranzytu do państwa trzeciego, które udzieli pozwolenia na wjazd.

2. Zezwolenia na pobyt czasowy w celu prowadzenia badań naukowych udziela się także cudzoziemcowi, który posiada dokument pobytowy, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. a rozporządzenia Rady nr 1030/2002, opatrzonej adnotacją „naukowiec”, wydany przez inne państwo członkowskie Unii Europejskiej, jeżeli umowa o przyjęciu w celu realizacji projektu badawczego, zawarta z właściwą jednostką naukową tego państwa, przewiduje przeprowadzenie badań naukowych także na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Cudzoziemiec, o którym mowa w ust. 2, zamiast umowy, o której mowa w ust. 1 pkt 1, przedstawia umowę o przyjęciu w celu realizacji projektu badawczego zawartą z jednostką naukową mającą siedzibę na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej.

Art. 149. 1. Jednostka naukowa zawiera z naukowcem umowę o przyjęciu w celu realizacji projektu badawczego, gdy:

- 1) projekt ten został zatwierdzony przez właściwe organy jednostki naukowej;
- 2) naukowiec posiada na czas pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:
 - a) wystarczające środki finansowe na pokrycie kosztów pobytu i kosztów podróży powrotnej do państwa pochodzenia lub zamieszkania albo kosztów tranzytu do państwa trzeciego, które udzieli pozwolenia na wjazd,
 - b) ubezpieczenie zdrowotne w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych lub potwierdzenie pokrycia przez ubezpieczyciela kosztów leczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Organy, o których mowa w ust. 1 pkt 1, rozpatrując zatwierdzenie projektu badawczego, uwzględniają:

- 1) cel i czas trwania badań naukowych oraz środki finansowe niezbędne na ich przeprowadzenie;
- 2) dokumenty potwierdzające kwalifikacje naukowca istotne dla celów badań naukowych.

3. Umowę o przyjęciu w celu realizacji projektu badawczego zawiera się jako umowę o pracę, umowę o dzieło lub umowę zlecenia obejmującą w szczególności:

- 1) zobowiązanie:
 - a) naukowca do uczestniczenia w realizacji projektu badawczego,
 - b) jednostki naukowej do stworzenia naukowcowi warunków do realizacji jego zobowiązania;
- 2) określenie wynagrodzenia naukowca oraz warunków jego pracy.

4. Jednostka naukowa wydaje naukowcowi pisemne oświadczenie, w którym zobowiązuje się ona do poniesienia kosztów pobytu naukowca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a także kosztów wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, pokrytych ze środków publicznych przed upływem 6 miesięcy od dnia wygaśnięcia umowy, jeżeli przesłanką wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu będzie jego nielegalny pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

5. Umowa o przyjęciu w celu realizacji projektu badawczego wygasa w przypadku gdy cudzoziemcowi odmówi się wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy.

Art. 150. 1. Zezwolenia na pobyt czasowy w celu prowadzenia badań naukowych udziela się na okres 1 roku.

2. Jeżeli okoliczność będąca podstawą ubiegania się o zezwolenie uzasadnia zamieszkiwanie cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres krótszy niż 1 rok, zezwolenia na pobyt czasowy w celu prowadzenia badań naukowych udziela się na okres realizacji projektu badawczego lub na okres prowadzenia badań naukowych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 151. Poza przypadkami, o których mowa w art. 98, postępowania w sprawie udzielenia cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy w celu prowadzenia badań naukowych nie wszczyna się, gdy cudzoziemiec:

- 1) zamierza prowadzić, w ramach studiów doktoranckich, badania naukowe i prace rozwojowe w rozumieniu art. 2 pkt 3 i 4 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki lub
- 2) jest oddelegowany przez jednostkę naukową z siedzibą na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej do jednostki naukowej z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 152. 1. Jednostka naukowa informuje niezwłocznie wojewodę, który udzielił cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy, lub przed którym toczy się postępowanie w sprawie udzielenia mu takiego zezwolenia, o zdarzeniach mogących stanowić przeszkodę w wykonaniu umowy o przyjęciu w celu realizacji projektu badawczego.

2. Jednostka naukowa sporządza i przekazuje ministrowi właściwemu do spraw nauki pisemne potwierdzenie wykonania wszystkich badań naukowych w ramach projektu

badawczego, którego dotyczyła umowa o przyjęciu w celu realizacji projektu badawczego, w terminie 2 miesięcy od dnia wygaśnięcia umowy.

Art. 153. 1. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) minimalną wysokość środków finansowych, jaką będzie musiał posiadać cudzoziemiec prowadzący na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej badania naukowe, na pokrycie kosztów utrzymania i kosztów podróży powrotnej do państwa pochodzenia lub zamieszkania albo kosztów tranzytu do państwa trzeciego, które udzieli pozwolenia na wjazd;
- 2) dokumenty, które mogą potwierdzić możliwość uzyskania środków, o których mowa w pkt 1, zgodnie z prawem.

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, Rada Ministrów uwzględni konieczność takiego określenia minimalnej wysokości środków finansowych, o których mowa w ust. 1, aby umożliwiła ona pokrycie kosztów utrzymania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej cudzoziemca i członków rodziny pozostających na jego utrzymaniu, bez konieczności korzystania z pomocy społecznej na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Rozdział 8

Zezwolenie na pobyt czasowy dla członków rodzin obywateli Rzeczypospolitej Polskiej oraz cudzoziemców

Art. 154. 1. Zezwolenia na pobyt czasowy dla członka rodziny obywatela Rzeczypospolitej Polskiej udziela się cudzoziemcowi, gdy:

- 1) pozostaje w uznawanym przez prawo Rzeczypospolitej Polskiej związku małżeńskim z obywatelem Rzeczypospolitej Polskiej albo
- 2) jest małoletnim dzieckiem cudzoziemca pozostającego w uznawanym przez prawo Rzeczypospolitej Polskiej związku małżeńskim z obywatelem Rzeczypospolitej Polskiej i posiadającego zezwolenie na pobyt czasowy dla członka rodziny obywatela Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Cudzoziemcowi posiadającemu zezwolenie na pobyt czasowy dla członka rodziny obywatela Rzeczypospolitej Polskiej udziela się kolejnego zezwolenia w przypadku:

- 1) rozvodu lub separacji cudzoziemca, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, gdy przemawia za tym jego ważny interes albo
- 2) owdowienia cudzoziemca, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, albo

3) śmierci wstępnego pierwszego stopnia małoletniego dziecka, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, gdy przemawia za tym ważny interes tego dziecka.

3. Zezwolenia na pobyt czasowy, w przypadkach, o których mowa w ust. 2, udziela się jednorazowo na okres nie dłuższy niż 3 lata.

Art. 155. 1. Zezwolenia na pobyt czasowy w celu połączenia z rodziną udziela się cudzoziemcowi, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) przybywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub przebywa na tym terytorium w celu połączenia z rodziną i jest członkiem rodziny cudzoziemca zamieszkującego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:
 - a) na podstawie zezwolenia na pobyt stały,
 - b) na podstawie zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE,
 - c) w związku z nadaniem mu statusu uchodźcy,
 - d) w związku z udzieleniem mu ochrony uzupełniającej,
 - e) przez okres co najmniej 2 lat, na podstawie kolejnych zezwoleń na pobyt czasowy, w tym bezpośrednio przed złożeniem wniosku o udzielenie mu zezwolenia na pobyt czasowy dla członka rodziny – na podstawie zezwolenia udzielonego mu na okres pobytu nie krótszy niż 1 rok,
 - f) na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w celu prowadzenia badań naukowych, na podstawie umowy o przyjęciu w celu realizacji projektu badawczego, zawartej z jednostką naukową wskazaną w komunikacie, wydanym na podstawie art. 30 ust. 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki,
 - g) na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w celu prowadzenia badań naukowych, posiadającego dokument pobytowy, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. a rozporządzenia Rady nr 1030/2002, opatrzony adnotacją „naukowiec”, wydany przez inne państwo członkowskie Unii Europejskiej, jeżeli umowa o przyjęciu w celu realizacji projektu badawczego, zawarta z właściwą jednostką naukową tego państwa, przewiduje przeprowadzenie badań naukowych także na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - h) na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji;

- 2) posiada:
 - a) ubezpieczenie zdrowotne w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych lub potwierdzenie pokrycia przez ubezpieczyciela kosztów leczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - b) źródło stabilnego i regularnego dochodu wystarczającego na pokrycie kosztów utrzymania siebie i członków rodziny pozostających na jego utrzymaniu;
- 3) ma zapewnione na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej miejsce zamieszkania.

2. Przepisów ust. 1 pkt 2 i 3, nie stosuje się do zezwolenia na pobyt czasowy w celu połączenia z rodziną udzielanego członkowi rodziny cudzoziemca, któremu nadano status uchodźcy lub któremu udzielono ochrony uzupełniającej, gdy wniosek o udzielenie mu tego zezwolenia został złożony przed upływem 6 miesięcy od dnia uzyskania statusu uchodźcy lub udzielenia ochrony uzupełniającej.

3. Za członka rodziny, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, uważa się:

- 1) osobę pozostającą z cudzoziemcem w uznawanym przez prawo Rzeczypospolitej Polskiej związku małżeńskim;
- 2) małoletnie dziecko cudzoziemca i osoby pozostającej z nim w uznawanym przez prawo Rzeczypospolitej Polskiej związku małżeńskim, w tym także dziecko przysposobione;
- 3) małoletnie dziecko cudzoziemca, w tym także dziecko przysposobione, pozostające na jego utrzymaniu, nad którym cudzoziemiec sprawuje faktycznie władzę rodzicielską;
- 4) małoletnie dziecko osoby, o której mowa w pkt 1, w tym także dziecko przysposobione, pozostające na jej utrzymaniu, nad którym sprawuje ona faktycznie władzę rodzicielską.

4. Za członka rodziny małoletniego cudzoziemca, któremu nadano status uchodźcy, przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez opieki, uważa się także jego wstępny w linii prostej.

Art. 156. Zezwolenia na pobyt czasowy można udzielić cudzoziemcowi, jeżeli spełnia wymogi, o których mowa w art. 155 ust. 1 pkt 2 i 3, oraz:

- 1) ze względu na więzi o charakterze rodzinnym przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wspólnie z obywatelem polskim lub obywatelem innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej, zamieszkującym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub

- 2) jest urodzonym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej małoletnim dzieckiem cudzoziemca, który przebywa na tym terytorium na podstawie wizy krajowej lub zezwolenia na pobyt czasowy.

Art. 157. 1. Kolejnego zezwolenia na pobyt czasowy udziela się spełniającemu wymogi, o których mowa w art. 155 ust. 1 pkt 2 i 3, cudzoziemcowi, który:

- 1) pozostaje w uznawanym przez prawo Rzeczypospolitej Polskiej związku małżeńskim z cudzoziemcem zamieszkującym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie:
 - a) jednej z przesłanek, o których mowa w art. 155 ust. 1 pkt 1 lit. a-g, i przebywa na tym terytorium,
 - b) zezwolenia, o którym mowa w art. 155 ust. 1 pkt 1 lit. h, i przebywa na tym terytorium lub terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej - od co najmniej 5 lat na podstawie zezwoleń na pobyt czasowy w celu połączenia z rodziną;
- 2) jest pełnoletnim dzieckiem cudzoziemca zamieszkującego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie:
 - a) jednej z przesłanek, o których mowa w art. 155 ust. 1 pkt 1 lit. a-g, i przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - b) zezwolenia, o którym mowa w art. 155 ust. 1 pkt 1 lit. h, i przebywa na tym terytorium lub terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej - od co najmniej 5 lat na podstawie zezwoleń na pobyt czasowy w celu połączenia z rodziną.

2. Cudzoziemcowi, który przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy w celu połączenia z rodziną, udziela się kolejnego zezwolenia na pobyt czasowy, gdy przemawia za tym jego ważny interes, w przypadku:

- 1) rozwodu, separacji lub owdowienia tego cudzoziemca, jeżeli pozostawał w uznawanym przez prawo Rzeczypospolitej Polskiej związku małżeńskim z cudzoziemcem zamieszkującym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie jednej z przesłanek, o których mowa w art. 155 ust. 1 pkt 1, lub
- 2) śmierci jego rodzica, będącego cudzoziemcem zamieszkującym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie jednej z przesłanek, o których mowa w art. 155 ust. 1 pkt 1, lub
- 3) śmierci jego dziecka, w przypadku, o którym mowa w art. 155 ust. 4.

3. Do 5-letniego okresu pobytu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 lit. b i pkt 2 lit. b, zalicza się okresy, o których mowa w art. 205 ust. 1 pkt 1.

Art. 158. 1. Zezwolenia na pobyt czasowy w celu połączenia z rodziną cudzoziemcowi udziela się na okres:

- 1) do dnia, w którym upływa termin ważności zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego cudzoziemcowi, do którego członek rodziny przybył lub z którym przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) do dnia, w którym upływa termin ważności wizy krajowej przedstawiciela ustawowego dziecka – w przypadku, o którym mowa w art. 156 pkt 2;
- 3) 3 lat – w przypadku gdy cudzoziemcowi, do którego członek rodziny przybył lub z którym przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, udzielono zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE lub posiada on status uchodźcy nadany w Rzeczypospolitej Polskiej.

2. W przypadkach, o których mowa w art. 157 ust. 1 i 2, zezwolenia na pobyt czasowy w celu połączenia z rodziną udziela się jednorazowo, na okres do 3 lat.

Art. 159. 1. Do ustalenia, czy cudzoziemiec ubiegający się o udzielenie mu zezwolenia na pobyt czasowy dla członka rodziny cudzoziemca, posiada dochód, o którym mowa w art. 155 ust. 1 pkt 2 lit. b, stosuje się przepis art. 113 ust. 2.

2. Wymóg posiadania źródła stabilnego i regularnego dochodu uważa się za spełniony również wówczas, gdy koszty utrzymania cudzoziemca będzie pokrywał członek rodziny obowiązany do jego utrzymania, który zamieszkuje na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 160. 1. Poza przypadkami, o których mowa w art. 99 ust. 1 pkt 1-4 i pkt 9, cudzoziemcowi odmawia się udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy:

- 1) dla członka rodziny obywatela Rzeczypospolitej Polskiej, w przypadku cudzoziemca pozostającego w związku małżeńskim z obywatelem Rzeczypospolitej Polskiej lub
- 2) w celu połączenia z rodziną, w przypadku cudzoziemca pozostającego w związku małżeńskim z cudzoziemcem, któremu udzielono zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

– gdy związek małżeński został zawarty lub istnieje w celu obejścia przepisów ustawy.

2. Do odmowy udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy dla członka rodziny obywatela Rzeczypospolitej Polskiej lub zezwolenia na pobyt czasowy w celu połączenia z rodziną nie stosuje się przepisu art. 99 ust. 1 pkt 5, w przypadku gdy cudzoziemiec ubiega się o kolejne zezwolenie.

3. Cudzoziemcowi, o którym mowa w art. 156 pkt 2, nie można odmówić udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy, jeżeli wyłączną przyczyną byłby nielegalny pobyt tego cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 161. W przypadkach, o których mowa w art. 100 ust. 1 pkt 1, 2 lub 4 lub gdy wystąpiła przynajmniej jedna z okoliczności, o których mowa w art. 99 ust. 1 pkt 3, 4 lub 9, cudzoziemcowi cofa się:

- 1) zezwolenie na pobyt czasowy dla członka rodziny obywatela Rzeczypospolitej Polskiej udzielone cudzoziemcowi pozostającemu w związku małżeńskim z obywatelem Rzeczypospolitej Polskiej lub
- 2) zezwolenie w celu połączenia z rodziną udzielone cudzoziemcowi pozostającemu w związku małżeńskim z cudzoziemcem, któremu udzielono zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 162. Cudzoziemcowi udziela się zezwolenia na pobyt czasowy w celu połączenia z rodziną na wniosek cudzoziemca zamieszkującego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, do którego członek jego rodziny przybył lub z którym przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 163. Postępowanie w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy w celu połączenia z rodziną członkowi rodziny cudzoziemca, który przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji, powinno być zakończone nie później niż w ciągu 6 miesięcy od dnia jego wszczęcia.

Art. 164. 1. W postępowaniu w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy cudzoziemcowi, o którym mowa w art. 154 ust. 1 pkt 1 lub art. 155 ust. 3 pkt 1, organ, który prowadzi to postępowanie, lub na jego wniosek komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej, właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca, ustala, czy związek małżeński został zawarty lub istnieje w celu obejścia przepisów ustawy.

2. W szczególności ustala się, czy okoliczności sprawy wskazują, że:

- 1) jedno z małżonków przyjęło korzyść majątkową w zamian za wyrażenie zgody na zawarcie małżeństwa, o ile nie wynikało to ze zwyczaju ugruntowanego w danym państwie lub grupie społecznej;
- 2) małżonkowie nie wypełniają prawnych obowiązków wynikających z zawarcia małżeństwa;
- 3) małżonkowie nie zamieszkują wspólnie;
- 4) małżonkowie nie spotkali się przed zawarciem małżeństwa;
- 5) małżonkowie nie mówią językiem zrozumiałym dla obojga;
- 6) małżonkowie nie są zgodni co do dotyczących ich danych osobowych i innych istotnych okoliczności ich dotyczących;
- 7) jedno z małżonków lub oboje małżonkowie w przeszłości zawierali już małżeństwa dla pozorów.

3. Do ustalenia okoliczności, o których mowa w ust. 1 i 2, nie stosuje się przepisu art. 79 Kodeksu postępowania administracyjnego.

Rozdział 9

Pobyt cudzoziemców będących ofiarami handlu ludźmi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

Art. 165. Cudzoziemcowi, w stosunku do którego istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że jest ofiarą handlu ludźmi w rozumieniu art. 115 § 22 Kodeksu karnego, wydaje się zaświadczenie potwierdzające to prawdopodobieństwo.

Art. 166. 1. Pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uważa się za legalny przez okres wydanego mu zaświadczenia, o którym mowa w art. 165.

2. Pobyt cudzoziemca przestaje się uznawać za legalny, jeżeli dobrowolnie i z własnej inicjatywy ponownie nawiązał kontakt z osobami podejrzanymi o popełnienie przestępstwa, o którym mowa w art. 189a § 1 Kodeksu karnego.

Art. 167. 1. Zaświadczenie, o którym mowa w art. 165, wydaje cudzoziemcowi organ właściwy do prowadzenia postępowania w sprawie o przestępstwo, o którym mowa w art. 189a § 1 Kodeksu karnego.

2. Zaświadczenie, o którym mowa w art. 165, jest ważne przez okres 2 miesięcy od dnia jego wydania.

Art. 168. Organ właściwy do prowadzenia postępowania w sprawie przestępstwa, o którym mowa w art. 189a § 1 Kodeksu karnego, poucza cudzoziemca na piśmie w języku dla niego zrozumiałym o przepisach zawartych w art. 166 i art. 167.

Art. 169. Organ, który wydał cudzoziemcowi zaświadczenie, o którym mowa w art. 165, powiadamia o tym fakcie ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

Art. 170. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór zaświadczenia, o którym mowa w art. 165, uwzględniając cel dla którego zaświadczenie to jest wydawane oraz dane potwierdzające tożsamość cudzoziemca.

Art. 171. Zezwolenia na pobyt czasowy dla ofiar handlu ludźmi udziela się cudzoziemcowi, jeżeli łącznie spełnia następujące warunki:

- 1) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) podjął współpracę z organem właściwym do prowadzenia postępowania w sprawie o przestępstwo, o którym mowa w art. 189a § 1 Kodeksu karnego;
- 3) zerwał kontakty z osobami podejrzanymi o popełnienie przestępstwa, o którym mowa w art. 189a § 1 Kodeksu karnego.

Art. 172. W postępowaniu w sprawie udzielenia cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy dla ofiar handlu nie stosuje się przepisów art. 98 ust. 1 pkt 2 i 4-6 oraz art. 99 ust. 1 pkt 2 i 5-9.

Art. 173. Zezwolenie na pobyt czasowy dla ofiar handlu ludźmi cofa się cudzoziemcowi w przypadkach, o których mowa w art. 100 pkt 1 lub 2, lub gdy wystąpiła przynajmniej jedna z okoliczności, o których mowa w art. 99 pkt 3 i 4.

Rozdział 10

Zezwolenie na pobyt czasowy ze względu na okoliczności wymagające krótkotrwałego pobytu

Art. 174. 1. Zezwolenia na pobyt czasowy ze względu na okoliczności wymagające krótkotrwałego pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej można udzielić cudzoziemcowi, który przebywa na tym terytorium, jeżeli:

- 1) jest obowiązany do osobistego stawiennictwa przed polskim organem władzy publicznej lub

- 2) obecności cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wymaga jego wyjątkowa sytuacja osobista, lub
- 3) obecności cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wymaga interes Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Zezwolenia, o którym mowa w ust. 1, udziela się na okres niezbędny do realizacji celu, w którym zostało udzielone, nie dłuższy jednak niż 3 miesiące.

Art. 175. W postępowaniu w sprawie udzielenia cudzoziemcowi zezwolenia, o którym mowa w art. 174 ust. 1, nie stosuje się przepisów art. 98 ust. 1 pkt 2, 3 i 6-8.

Art. 176. 1. Wojewoda, rozpatrując wniosek cudzoziemca o udzielenie mu zezwolenia, o którym mowa w art. 174 ust. 1, zwraca się z wnioskiem o przekazanie informacji, czy wjazd cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i pobyt na tym terytorium może stanowić zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego:

- 1) komendanta oddziału Straży Granicznej;
- 2) komendanta wojewódzkiego Policji;
- 3) Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

2. Wojewoda, w razie potrzeby, może zwrócić się o przekazanie informacji, o których mowa w ust. 1, także do konsula właściwego ze względu na ostatnie miejsce zamieszkania cudzoziemca za granicą lub do innych organów.

3. Komendanci, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, Szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, lub konsul, przekazują wojewodzie informację, o której mowa w ust. 1, w terminie 7 dni roboczych od dnia otrzymania wniosku o jej udzielenie.

4. W szczególnie uzasadnionych przypadkach termin, o którym mowa w ust. 3, może być przedłużony do 30 dni roboczych, o czym komendanci, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, Szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, a w przypadku, o którym mowa w ust. 2, także konsul, informują wojewodę.

5. Po upływie terminu, o którym mowa w ust. 3 lub 4, wymóg uzyskania informacji, o której mowa w ust. 1, uznaje się za spełniony.

6. Przepisów ust. 1-5 nie stosuje się do cudzoziemca, który nie ukończył 16 roku życia.

Art. 177. Udzielenia zezwolenia, o którym mowa w art. 174 ust. 1, odmawia się cudzoziemcowi w przypadkach, o których mowa w art. 99 ust. 1 pkt 1-4.

Art. 178. Zezwolenie, o którym mowa w art. 174 ust. 1, cofa się cudzoziemcowi w przypadku gdy ustały przyczyny, dla których to zezwolenie zostało udzielone lub gdy wystąpiła przynajmniej jedna z okoliczności, o których mowa w art. 99 pkt 2-4.

Rozdział 11

Zezwolenie na pobyt czasowy ze względu na inne okoliczności

Art. 179. 1. Zezwolenia na pobyt czasowy ze względu na inne okoliczności udziela się cudzoziemcowi, jeżeli:

- 1) zamierza jako członek rodziny zamieszkiwać na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wspólnie z pracownikiem migrującym, o którym mowa w pkt 19 części I i art. 19 części II Europejskiej Karty Społecznej, sporządzonej w Turynie dnia 18 października 1961 r. (Dz. U. z 1999 r. Nr 8, poz. 67, z 2010 r. Nr 76, poz. 491 oraz z 2011 r. Nr 168, poz. 1007) lub z prowadzącym na tym terytorium działalność gospodarczą na własny rachunek cudzoziemcem, o którym mowa w art. 19 ust. 10 części II Europejskiej Karty Społecznej, sporządzonej w Turynie dnia 18 października 1961 r. lub
- 2) jest urodzonym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej małoletnim dzieckiem cudzoziemca, przebywającym na tym terytorium bez opieki, lub
- 3) posiada zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE, udzielone przez inne państwo członkowskie Unii Europejskiej, oraz:
 - a) zamierza wykonywać pracę lub prowadzić działalność gospodarczą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie przepisów obowiązujących w tym zakresie na tym terytorium, lub
 - b) zamierza podjąć lub kontynuować na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej studia lub szkolenie zawodowe, lub
 - c) wykaże, że zachodzą inne okoliczności uzasadniające jego zamieszkiwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- 4) jest członkiem rodziny cudzoziemca, o którym mowa w pkt 3, z którym przebywał na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej i towarzyszy mu lub chce się z nim połączyć, lub
- 5) posiada uprawnienie do wykonywania pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na zasadach określonych w decyzji Nr 1/80 Rady Stowarzyszenia Republiki Tureckiej i EWG z dnia 19 września 1980 r. w sprawie rozwoju Stowarzyszenia, powołanej na

podstawie Porozumienia Ustanawiającego Stowarzyszenie pomiędzy Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Republiką Turecką, podpisanego w Ankarze dnia 12 września 1963 r. (Dz. Urz. WE L 217 z 29.12.1964, str. 3685).

2. Do członka rodziny, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 i 4, stosuje się przepisy art. 155 ust. 3.

Art. 180. Zezwolenia na pobyt czasowy ze względu na inne okoliczności można udzielić cudzoziemcowi, jeżeli:

- 1) zamierza na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej podjąć lub kontynuować:
 - a) naukę lub
 - b) szkolenie zawodowe, lub
- 2) jest absolwentem polskiej uczelni oraz poszukuje na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej pracy, lub
- 3) jest duchownym, członkiem zakonu lub osobą pełniącą funkcję religijną w kościołach i związkach wyznaniowych, których status jest uregulowany umową międzynarodową, przepisami obowiązującego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej prawa lub które działają na podstawie wpisu do rejestru kościołów i innych związków wyznaniowych i pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest związany z pełnioną funkcją lub przygotowaniem do jej pełnienia, lub
- 4) jest pokrzywdzonym, o którym mowa w art. 8 ust. 2 pkt 2, lub
- 5) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia, o którym mowa w pkt 4, do czasu otrzymania zaległego wynagrodzenia od podmiotu powierzającego wykonywanie pracy albo podmiotu, o którym mowa w art. 6 lub art. 7 ustawy z dnia 15 czerwca 2012 r. o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli przemawia za tym szczególnie ważny interes cudzoziemca, lub
- 6) jego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niezbędny z uwagi na konieczność poszanowania prawa do życia rodzinnego w rozumieniu przepisów Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, z późn. zm.¹⁶⁾), a nie ma możliwości zalegalizowania pobytu cudzoziemca w innej formie, lub
- 7) jego wyjazd z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej naruszałby prawa dziecka, określone w Konwencji o prawach dziecka, przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526 oraz

z 2000 r. Nr 2, poz. 11), w stopniu istotnie zagrażającym jego rozwojowi psychofizycznemu, a nie ma możliwości zalegalizowania pobytu cudzoziemca w innej formie, lub

- 8) wykazał, że zachodzą okoliczności inne, niż określone w art. 97 ust. 3 pkt 1-3, uzasadniające jego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 181. 1. W przypadkach, o których mowa w art. 179 ust. 1 pkt 1, 3 lub 4, zezwolenia na pobyt czasowy ze względu na inne okoliczności cudzoziemcowi udziela się, jeżeli posiada:

- 1) ubezpieczenie zdrowotne w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych lub potwierdzenie pokrycia przez ubezpieczyciela kosztów leczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) źródło stabilnego i regularnego dochodu wystarczającego na pokrycie kosztów utrzymania siebie i członków rodziny pozostających na jego utrzymaniu.

2. W przypadkach, o których mowa w art. 179 ust. 1 pkt 3 lub 4, niezależnie od wymogów określonych w ust. 1, zezwolenia na pobyt czasowy ze względu na inne okoliczności cudzoziemcowi udziela się, jeżeli ma zapewnione na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej miejsce zamieszkania.

3. W przypadkach, o których mowa w art. 180, zezwolenia na pobyt czasowy ze względu na inne okoliczności można udzielić, jeżeli cudzoziemiec, o którym mowa w art. 180:

- 1) pkt 1-3, 5, lub 8, posiada ubezpieczenie zdrowotne w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych lub potwierdzenie pokrycia przez ubezpieczyciela kosztów leczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) pkt 1 lit. b, pkt 3, 5, lub 8, posiada źródło stabilnego i regularnego dochodu wystarczającego na pokrycie kosztów utrzymania siebie i członków rodziny pozostających na jego utrzymaniu;
- 3) pkt 1 lit. a, posiada wystarczające środki finansowe na pokrycie kosztów nauki, utrzymania i powrotu;
- 4) pkt 1-3 5 lub 8, ma zapewnione na terytorium Rzeczypospolitej Polskie miejsce zamieszkania.

4. Do ustalenia, czy cudzoziemiec ubiegający się o udzielenie mu zezwolenia, o którym mowa w art. 179 ust. 1 lub art. 180, posiada dochód, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 i ust. 3 pkt 2, stosuje się przepisy art. 113 ust. 2.

5. Wymóg posiadania źródła stabilnego i regularnego dochodu uważa się za spełniony również wówczas, gdy koszty utrzymania cudzoziemca będzie pokrywał członek rodziny obowiązany do jego utrzymania, który zamieszkuje na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 182. 1. W postępowaniu w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy ze względu na inne okoliczności cudzoziemcowi, o którym mowa w art. 179 ust. 1 pkt 5, stosuje się przepis art. 13 decyzji Nr 1/80 Rady Stowarzyszenia Republiki Tureckiej i EWG z dnia 19 września 1980 r. w sprawie rozwoju Stowarzyszenia, powołanej na podstawie Porozumienia Ustanawiającego Stowarzyszenie pomiędzy Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Republiką Turecką, podpisanego w Ankarze dnia 12 września 1963 r.

2. W postępowaniu w sprawie udzielenia cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy ze względu na inne okoliczności, o których mowa w art. 179 pkt 4, stosuje się przepisy art. 164.

Art. 183. Zezwolenia na pobyt czasowy ze względu na inne okoliczności cudzoziemcowi udziela się na okres:

- 1) ważności zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego cudzoziemcowi, któremu towarzyszy lub z którym zamierza się połączyć – w przypadku, o którym mowa w art. 179 ust. 1 pkt 4;
- 2) nauki lub szkolenia zawodowego, nie dłużej jednak, niż na okres 1 roku – w przypadku, o którym mowa w art. 180 pkt 1;
- 3) 1 roku – w przypadku, o którym mowa w art. 180 pkt 2, 6 lub 7.

Art. 184. 1. Do odmowy udzielenia cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy ze względu na inne okoliczności nie stosuje się przepisów:

- 1) art. 99 ust. 1 pkt 8, w przypadku, o którym mowa w art. 179 ust. 1 pkt 2 lub art. 180 pkt 4;
- 2) art. 99 ust. 1 pkt 5, w przypadku, o którym mowa w art. 179 ust. 1 pkt 3 lub 4, jeżeli cudzoziemiec ubiega się o udzielenie mu kolejnego zezwolenia;
- 3) art. 99 ust. 1 pkt 2 i 5-9, w przypadkach, o których mowa w art. 179 ust. 1 pkt 5 lub art. 180 pkt 6 lub 7.

2. Cudzoziemcowi, który osiągnął pełnoletniość w trakcie pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i złożył wniosek o udzielenie mu zezwolenia na pobyt czasowy ze względu na inne okoliczności w ciągu 1 roku od dnia, w którym osiągnął pełnoletniość, nie można odmówić udzielenia tego zezwolenia, gdy przemawia za tym szczególnie ważny interes cudzoziemca, a wyłączną podstawą odmowy byłby jego nielegalny pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 185. 1. Zezwolenia udzielonego ze względu na okoliczności, o których mowa w art. 179 ust. 1 pkt 3 lub 4, nie cofa się cudzoziemcowi, gdy podlegając obowiązkowi leczenia na podstawie art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, nie wyraża zgody na to leczenie.

2. Zezwolenie udzielone ze względu na okoliczności, o których mowa w art. 179 ust. 1 pkt 5 lub art. 180 pkt 6 lub 7, cofa się cudzoziemcowi w przypadkach, o których mowa w art. 100 pkt 1 lub 4, lub art. 99 ust. 1 pkt 3 lub 4.

Art. 186. Wojewoda informuje Szefa Urzędu o:

- 1) udzieleniu lub cofnięciu zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego ze względu na inne okoliczności cudzoziemcowi, o którym mowa w art. 179 ust. 1 pkt 3, lub o odmowie udzielenia mu kolejnego takiego zezwolenia;
- 2) cofnięciu zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego ze względu na inne okoliczności cudzoziemcowi, o którym mowa w art. 179 ust. 1 pkt 4, lub o odmowie udzielenia mu kolejnego takiego zezwolenia.

Art. 187. 1. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) minimalną wysokość środków finansowych, jaką będzie musiał posiadać cudzoziemiec, który zamierza na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej podjąć lub kontynuować naukę, na pokrycie kosztów utrzymania i kosztów podróży powrotnej do państwa pochodzenia lub zamieszkania albo kosztów tranzytu do państwa trzeciego, które udzieli pozwolenia na wjazd;
- 2) dokumenty, które mogą potwierdzić możliwość uzyskania środków, o których mowa w pkt 1, zgodnie z prawem.

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, Rada Ministrów uwzględni konieczność takiego określenia minimalnej wysokości środków finansowych, o których mowa w ust. 1 pkt 1, aby umożliwiały pokrycie kosztów utrzymania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej cudzoziemca i członków rodziny pozostających na jego utrzymaniu, bez konieczności

korzystania z pomocy społecznej na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

DZIAŁ VI

ZEZWOLENIE NA POBYT STAŁY I ZEZWOLENIE NA POBYT REZYDENTA DŁUGOTERMINOWEGO UE

Rozdział 1

Zezwolenie na pobyt stały

Art. 188. 1. Zezwolenia na pobyt stały udziela się cudzoziemcowi na czas nieoznaczony na jego wniosek, jeżeli:

- 1) jest małoletnim dzieckiem cudzoziemca, któremu udzielono zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE, urodzonym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub
- 2) jest dzieckiem obywatela polskiego, pozostającym pod jego władzą rodzicielską, lub
- 3) jest osobą o polskim pochodzeniu i zamierza osiedlić się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na stałe, lub
- 4) pozostaje w uznawanym przez prawo Rzeczypospolitej Polskiej związku małżeńskim z obywatelem polskim od co najmniej 3 lat przed dniem, w którym złożył wniosek o udzielenie mu zezwolenia na pobyt stały, i bezpośrednio przed złożeniem tego wniosku przebywał nieprzerwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres nie krótszy niż 3 lata na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z pozostawaniem w związku małżeńskim z obywatelem polskim lub w związku z uzyskaniem statusu uchodźcy, ochrony uzupełniającej lub ochrony humanitarnej, lub
- 5) jest ofiarą handlu ludźmi w rozumieniu art. 115 § 22 Kodeksu karnego i:
 - a) przebywał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bezpośrednio przed złożeniem wniosku o udzielenie mu zezwolenia na pobyt stały przez okres nie krótszy niż 2 lata, na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy dla ofiar handlu ludźmi,
 - b) współpracował z organami ścigania w postępowaniu karnym w sprawie o przestępstwo, o którym mowa w art. 189a § 1 Kodeksu karnego,

- c) ma uzasadnione obawy przez powrotem do państwa pochodzenia, potwierdzone przez prokuratora prowadzącego postępowanie w sprawie o przestępstwo, o którym mowa w art. 189a § 1 Kodeksu karnego, lub
- 6) bezpośrednio przed złożeniem wniosku o udzielenie mu zezwolenia na pobyt stały przebywał nieprzerwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres nie krótszy niż 5 lat – na podstawie statusu uchodźcy, ochrony uzupełniającej lub ochrony humanitarnej, lub
- 7) bezpośrednio przed złożeniem wniosku o udzielenie mu zezwolenia na pobyt stały przebywał nieprzerwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres nie krótszy niż 10 lat na podstawie:
 - a) zgody na pobyt tolerowany udzielonej na podstawie art. 330 pkt 1 lub 3, lub
 - b) zezwolenia, o którym mowa w art. 180 pkt 6 lub 7, lub
- 8) udzielono mu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej azylu.

2. Warunkiem udzielenia cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt stały ze względu na przesłanki, o których mowa w ust. 1, jest posiadanie przez niego znajomości języka polskiego na poziomie biegłości przynajmniej A2, zgodnie z Europejskim Systemem Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy, potwierdzoną jednym z następujących dokumentów:

- 1) urzędowe poświadczenie znajomości języka polskiego, o którym mowa w art. 11a ustawy z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim (Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 224 i Nr 84, poz. 455);
- 2) świadectwo ukończenia szkoły w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3) świadectwo ukończenia szkoły za granicą, z wykładowym językiem polskim.

3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się do cudzoziemca:

- 1) małoletniego, urodzonego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) poniżej 16 roku życia;
- 3) któremu udzielono w Rzeczypospolitej Polskiej azylu.

4. Do ustalenia polskiego pochodzenia osoby, o której mowa w ust. 1 pkt 3, stosuje się przepisy art. 5 ust. 1-3 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz. U. z 2004 r. Nr 53, poz. 532, z późn. zm.¹⁷⁾).

5. Do okresów, o których mowa w ust. 1 pkt 6 lub 7, cudzoziemcowi przebywającemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie statusu uchodźcy, ochrony uzupełniającej, ochrony humanitarnej lub zgody na pobyt tolerowany, udzielonej na podstawie art. 330 pkt 1, wlicza się okres pobytu cudzoziemca na tym terytorium w toku

postępowania w sprawie nadania statusu uchodźcy, nawet jeżeli przebywał w tym okresie w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców.

6. Pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, stanowiący podstawę do udzielenia mu zezwolenia na pobyt stały, jest nieprzerwany, jeżeli żadna z przerw w nim nie była dłuższa niż 6 miesięcy i nie przekroczyła łącznie 10 miesięcy w okresach stanowiących podstawę do udzielenia mu zezwolenia na pobyt stały, chyba że przerwa była spowodowana:

- 1) wykonywaniem przez cudzoziemca obowiązków zawodowych lub świadczeniem przez niego pracy poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie umowy zawartej z pracodawcą, którego siedziba znajduje się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub
- 2) towarzyszeniem cudzoziemcowi, o którym mowa w pkt 1, przez jego małżonka lub małoletnie dziecko, lub
- 3) leczeniem cudzoziemca.

Art. 189. 1. Postępowania w sprawie udzielenia cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt stały nie wszczyna się, gdy cudzoziemiec:

- 1) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:
 - a) nielegalnie lub
 - b) na podstawie wizy Schengen upoważniającej tylko do wjazdu i pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 23, lub
 - c) na podstawie zezwolenia, o którym mowa w art. 174 ust. 1, lub
 - d) na podstawie zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE, lub
- 2) został zatrzymany, umieszczony w strzeżonym ośrodku lub w areszcie dla cudzoziemców, lub został wobec niego zastosowany środek zapobiegawczy w postaci zakazu opuszczania kraju, lub
- 3) odbywa karę pozbawienia wolności lub zastosowano wobec niego tymczasowe aresztowanie, lub
- 4) został zobowiązany do powrotu i nie upłynął jeszcze termin dobrowolnego powrotu określony w decyzji w tej sprawie, także w przypadku przedłużenia tego terminu, lub
- 5) jest obowiązany opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadkach, o których mowa w art. 286 ust. 6, lub
- 6) przebywa poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- 7) nie złożył odcisków linii papilarnych w celu wydania karty pobytu, gdy był do tego obowiązany.

2. Przepisów ust. 1 pkt 1-6 nie stosuje się do cudzoziemca, któremu udzielono azylu w Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Przepisu ust. 1 pkt 1 lit. a nie stosuje się do urodzonego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej małoletniego dziecka cudzoziemca, któremu udzielono zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE oraz do dziecka obywatela polskiego, które pozostaje pod jego władzą rodzicielską.

Art. 190. 1. Udzielenia zezwolenia na pobyt stały odmawia się cudzoziemcowi, jeżeli:

- 1) nie spełnia wymogów, o których mowa w art. 188 ust. 1 lub 2, lub
- 2) obowiązuje wpis jego danych do wykazu cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany, lub
- 3) jego dane znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu, lub
- 4) jego wjazd lub pobyt może stanowić zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub naruszyć interes Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- 5) podstawą ubiegania się o zezwolenie jest zawarcie związku małżeńskiego z obywatelem polskim, a związek małżeński został zawarty lub istnieje w celu obejścia przepisów ustawy, lub
- 6) w postępowaniu w sprawie udzielenia mu zezwolenia na pobyt stały:
 - a) złożył wniosek o udzielenie mu tego zezwolenia lub dołączył do wniosku dokumenty zawierające nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje, lub
 - b) zeznał nieprawdę lub zataił prawdę albo, w celu użycia za autentyczny, podrobił lub przerobił dokument bądź takiego dokumentu jako autentycznego używał, lub
- 7) nie wywiązuje się z zobowiązań podatkowych wobec Skarbu Państwa, lub
- 8) nie zwrócił kosztów związanych z wydaniem i wykonaniem decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, które zostały pokryte z budżetu państwa.

2. Udzielenia zezwolenia na pobyt stały cudzoziemcowi, o którym mowa w art. 188 ust. 1 pkt 3, odmawia się w przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 4 lub 6.

3. Udzielenia zezwolenia na pobyt stały cudzoziemcowi, o którym mowa w art. 188 ust. 1 pkt 8, odmawia się, jeżeli nie spełnia wymogów, o których mowa w art. 188 ust. 1.

4. Do ustalenia okoliczności, o których mowa w ust. 1 pkt 6, nie stosuje się przepisu art. 79 Kodeksu postępowania administracyjnego.

Art. 191. 1. Jeżeli dane cudzoziemca znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu, zezwolenia na pobyt stały można udzielić tylko w razie istnienia poważnych przyczyn, zwłaszcza ze względów humanitarnych lub z powodu zobowiązań międzynarodowych, z uwzględnieniem interesu państwa, które dokonało wpisu do Systemu Informacyjnego Schengen.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, wojewoda rozpatrując wniosek o udzielenie cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt stały, zasięga opinii, o której mowa w art. 25 ust. 1 Konwencji Wykonawczej Schengen, za pośrednictwem Komendanta Głównego Policji.

3. Wojewoda informuje właściwy organ innego państwa obszaru Schengen, za pośrednictwem Komendanta Głównego Policji, o udzieleniu cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt stały w przypadku, o którym mowa w ust. 1.

Art. 192. 1. Zezwolenie na pobyt stały cofa się cudzoziemcowi, jeżeli:

- 1) jego pobyt może stanowić zagrożenie dla obronności, bezpieczeństwa państwa, ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub naruszyć interes Rzeczypospolitej Polskiej lub
- 2) w postępowaniu w sprawie udzielenia mu zezwolenia na pobyt stały:
 - a) złożył wniosek o udzielenie mu tego zezwolenia lub dołączył do wniosku dokumenty zawierające nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje lub
 - b) zeznał nieprawdę lub zataił prawdę albo, w celu użycia za autentyczny, podrobił lub przerobił dokument bądź takiego dokumentu jako autentycznego używał lub
- 3) został skazany prawomocnym wyrokiem w Rzeczypospolitej Polskiej za przestępstwo umyślne, na karę co najmniej 3 lat pozbawienia wolności lub
- 4) opuścił na stałe terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Cudzoziemcowi, o którym mowa w:

- 1) art. 188 ust. 1 pkt 3, cofa się zezwolenie na pobyt stały w przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 2 lub 4;
- 2) art. 188 ust. 1 pkt 8, cofa się zezwolenie na pobyt stały w przypadku pozbawienia go azylu w Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Jeżeli podstawą udzielenia cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt stały był fakt pozostawania w związku małżeńskim z obywatelem polskim, zezwolenie można cofnąć, jeżeli cudzoziemiec rozwiódł się w ciągu 3 lat od dnia, w którym udzielono mu zezwolenia na pobyt stały.

4. W postępowaniu w sprawie cofnięcia cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt stały ze względu na okoliczności, o których mowa w ust. 1 pkt 1, uwzględnia się:

- 1) okres jego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) wiek cudzoziemca;
- 3) związki cudzoziemca z Rzeczypospolitą Polską lub brak związków z państwem pochodzenia;
- 4) skutki cofnięcia zezwolenia dla cudzoziemca i członków jego rodziny.

5. Do ustalenia okoliczności, o których mowa w ust. 1 pkt 2, nie stosuje się przepisu art. 79 Kodeksu postępowania administracyjnego.

Art. 193. Zezwolenie na pobyt stały wygasa z mocy prawa z dniem:

- 1) udzielenia cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE albo
- 2) nabycia przez cudzoziemca obywatelstwa polskiego.

Art. 194. 1. Zezwolenia na pobyt stały udziela cudzoziemcowi lub odmawia jego udzielenia wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca, w drodze decyzji.

2. Zezwolenie na pobyt stały cofa się cudzoziemcowi w drodze decyzji.

3. Decyzję w sprawie cofnięcia cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt stały wydaje wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca, a w przypadku gdy cudzoziemiec opuścił terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, wojewoda, który udzielił tego zezwolenia:

- 1) z urzędu albo
- 2) na wniosek Ministra Obrony Narodowej, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Komendanta Głównego Straży Granicznej, Komendanta Głównego Policji, komendanta oddziału Straży Granicznej lub komendanta wojewódzkiego Policji.

Art. 195. 1. Cudzoziemiec składa wniosek o udzielenie mu zezwolenia na pobyt stały osobiście, nie później niż w dniu upływu okresu jego legalnego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Wniosek w przypadku cudzoziemca będącego:

- 1) osobą małoletnią – składają rodzice lub ustanowieni przez sąd opiekunowie albo jeden z rodziców lub ustanowionych przez sąd opiekunów, z pisemną zgodą drugiego z rodziców lub ustanowionego przez sąd opiekuna;
- 2) osobą ubezwłasnowolnioną całkowicie – składa opiekun ustanowiony przez sąd.

3. Przy składaniu wniosku o udzielenie cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt stały, w przypadku osoby małoletniej, która ukończyła 6 rok życia, jest wymagana jej obecność.

4. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do małoletniego dziecka cudzoziemca, któremu udzielono zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE, oraz do dziecka obywatela polskiego, które pozostaje pod jego władzą rodzicielską.

Art. 196. 1. Wniosek o udzielenie cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt stały składa się na formularzu, w którym umieszcza się:

- 1) dane cudzoziemca lub informacje, o których mowa w art. 13;
- 2) dane lub informacje dotyczące małżonka cudzoziemca, o których mowa w art. 13;
- 3) następujące dane dotyczące dokumentu podróży cudzoziemca:
 - a) seria i numer,
 - b) data wydania i data upływu ważności,
 - c) nazwa organu wydającego,
 - d) liczba osób wpisanych do dokumentu podróży;
- 4) informację o:
 - a) podróżach i pobytach zagranicznych cudzoziemca w okresie 5 lat przed dniem złożenia wniosku,
 - b) poprzednich pobytach oraz aktualnym pobycie cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) informację o znajomości języka polskiego przez cudzoziemca na poziomie biegłości przynajmniej A2;
- 6) informację o zatrzymaniu cudzoziemca, umieszczeniu go w strzeżonym ośrodku lub w areszcie dla cudzoziemców, zakazie opuszczania przez niego kraju, odbywaniu kary pozbawienia wolności lub jego tymczasowym aresztowaniu;
- 7) informację o zobowiązaniach podatkowych cudzoziemca wobec Skarbu Państwa;
- 8) wzór podpisu.

2. Składając wniosek, o którym mowa w ust. 1, cudzoziemiec uzasadnia ten wniosek, składa pisemne oświadczenie pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, że dane zawarte we wniosku są prawdziwe, oraz przedstawia ważny dokument podróży i dołącza do niego:

- 1) aktualną fotografię;
- 2) dokumenty niezbędne do potwierdzenia danych zawartych we wniosku i okoliczności uzasadniających ubieganie się o udzielenie mu zezwolenia na pobyt stały.

3. W szczególnie uzasadnionym przypadku, gdy cudzoziemiec nie posiada ważnego dokumentu podróży i nie ma możliwości jego uzyskania, może przedstawić inny dokument potwierdzający jego tożsamość.

4. Od cudzoziemca ubiegającego się o udzielenie mu zezwolenia na pobyt stały pobiera się odciski jego linii papilarnych.

Art. 197. 1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wzór formularza wniosku o udzielenie cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt stały;
- 2) liczbę fotografii dołączanych do wniosku o udzielenie cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt stały;
- 3) wzór stempla potwierdzającego złożenie wniosku o udzielenie cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt stały;
- 4) sposób pobierania odcisków linii papilarnych w celu wydania karty pobytu i ich zamieszczania w tej karcie.

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw wewnętrznych uwzględni potrzebę zapewnienia sprawności postępowania w sprawie udzielenia cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt stały i możliwości skutecznej weryfikacji przesłanek udzielenia tego zezwolenia.

Art. 198. 1. W postępowaniu w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt stały cudzoziemcowi będącemu małżonkiem obywatela polskiego, organ, który prowadzi to postępowanie, lub na jego wniosek organ Straży Granicznej ustala, czy związek małżeński został zawarty lub istnieje w celu obejścia przepisów ustawy.

2. Do ustalenia, czy związek małżeński został zawarty lub istnieje w celu obejścia przepisów ustawy, stosuje się przepisy art. 164.

Art. 199. 1. Jeżeli wniosek o udzielenie cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt stały został złożony w czasie jego legalnego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i wniosek ten nie zawiera braków formalnych lub braki formalne zostały uzupełnione w terminie:

- 1) wojewoda zamieszcza w dokumencie podróży cudzoziemca odcisk stempla, który potwierdza złożenie wniosku o udzielenie mu zezwolenia na pobyt stały;

2) pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uważa się za legalny od dnia złożenia wniosku, do dnia, w którym decyzja w sprawie udzielenia mu zezwolenia na pobyt stały, stanie się ostateczna.

2. Przepisu ust. 1 pkt 2 nie stosuje się w razie zawieszenia postępowania w sprawie udzielenia cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt stały na wniosek strony.

Art. 200. 1. Przed wydaniem decyzji o udzieleniu cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt stały wojewoda zasięga informacji, czy wjazd i pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stanowią zagrożenie dla obronności, bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.

2. Informacji, o której mowa w ust. 1, zasięga się na wniosek, który składa się do:

- 1) komendanta oddziału Straży Granicznej;
- 2) komendanta wojewódzkiego Policji;
- 3) Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

3. Wniosek, o którym mowa w ust. 2, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, można złożyć do innych organów niż te, o których mowa w ust. 2.

4. Komendanci, o których mowa w ust. 2, Szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego lub organy, o których mowa w ust. 3, przekazują informację, o której mowa w ust. 1, w terminie 15 dni roboczych od dnia otrzymania wniosku.

5. W szczególnie uzasadnionych przypadkach termin 15-dniowy może być przedłużony do 60 dni.

6. Organ obowiązany do przekazania informacji zawiadamia wojewodę o przedłużeniu terminu, o którym mowa w ust. 5.

7. Jeżeli organy, o których mowa w ust. 2 i 3, nie przekażą informacji w terminach, o których mowa w ust. 4 lub 5, uznaje się, że wymóg uzyskania informacji został spełniony.

8. Przepisu ust. 1, nie stosuje się do cudzoziemca, który nie ukończył 16 roku życia.

Art. 201. 1. W przypadku gdy inne państwo obszaru Schengen zasięga opinii na podstawie art. 25 ust. 2 Konwencji Wykonawczej Schengen, wojewoda ustala, czy zachodzą przesłanki do cofnięcia cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt stały.

2. Wojewoda informuje właściwy organ innego państwa obszaru Schengen, za pośrednictwem Komendanta Głównego Policji, czy istnieją przesłanki do cofnięcia cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt stały w przypadku, o którym mowa w art. 25 ust. 2 Konwencji Wykonawczej Schengen.

Art. 202. 1. Wojewoda informuje organ Straży Granicznej, właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca, o cofnięciu zezwolenia na pobyt stały, gdy decyzja w tej sprawie stanie się ostateczna.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, organ Straży Granicznej ustala, czy zachodzą przesłanki do wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu.

Art. 203. Postępowanie w sprawie udzielenia cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt stały powinno zakończyć się nie później niż w ciągu 3 miesięcy od dnia jego wszczęcia, a postępowanie odwoławcze – w ciągu 2 miesięcy od dnia otrzymania odwołania.

Rozdział 2

Zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE

Art. 204. 1. Zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE udziela się cudzoziemcowi na czas nieoznaczony, na jego wniosek, jeżeli przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bezpośrednio przed złożeniem wniosku, legalnie i nieprzerwanie, co najmniej przez 5 lat, i spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) posiada źródło stabilnego i regularnego dochodu wystarczającego do pokrycia kosztów swojego utrzymania i członków rodziny pozostających na jego utrzymaniu;
- 2) posiada ubezpieczenie zdrowotne w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych lub potwierdzenie pokrycia przez ubezpieczyciela kosztów leczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3) posiada potwierdzoną znajomość języka polskiego na poziomie biegłości przynajmniej A2, zgodnie z Europejskim Systemem Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy.

2. Przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do dziecka cudzoziemca, które nie ukończyło 16 roku życia.

3. Do potwierdzenia znajomości języka polskiego, o której mowa w ust. 1 pkt 3, stosuje się przepis art. 188 ust. 2.

4. Cudzoziemiec ubiegający się o udzielenie mu zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE posiada dochód, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, jeżeli spełniał wymogi, o których mowa w art. 113 ust. 2:

- 1) w ciągu ostatnich 2 lat jego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej - w przypadku cudzoziemca posiadającego zezwolenie na pobyt czasowy w celu

wykonywania pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji, o którym mowa w art. 205 ust. 1 pkt 1;

- 2) w ciągu ostatnich 5 lat pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej - w pozostałych przypadkach.

Art. 205. 1. Do 5-letniego okresu pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o którym mowa w art. 204 ust. 1, zalicza się:

- 1) łączny okres legalnego pobytu na terytorium Unii Europejskiej, jeżeli cudzoziemiec przebywał legalnie i nieprzerwanie na tym terytorium przez co najmniej 5 lat, na podstawie wydanego przez państwo członkowskie Unii Europejskiej dokumentu pobytowego, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. a rozporządzenia nr 1030/2002 z adnotacją „Niebieska Karta UE”, w tym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – przez co najmniej 2 lata bezpośrednio przed złożeniem wniosku o udzielenie cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji;
- 2) cały okres pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w toku postępowania w sprawie nadania statusu uchodźcy, jeżeli przekroczył on 18 miesięcy;
- 3) połowę okresu pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w przypadku cudzoziemca przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:
 - a) na podstawie wizy, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 9 lub 10, lub
 - b) na podstawie zezwolenia, o którym mowa w art. 141 lub art. 180 pkt 1 lit. b, lub
 - c) w toku postępowania w sprawie nadania statusu uchodźcy.

2. Do 5-letniego okresu pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o którym mowa w art. 204 ust. 1, nie zalicza się pobytu cudzoziemca:

- 1) będącego pracownikiem delegowanym przez usługodawcę w celu transgranicznego świadczenia usług lub usługodawcy świadczącego usługi transgraniczne;
- 2) przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy Schengen upoważniającej tylko do wjazdu i pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 23;
- 3) w okresie jego nauki na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) który został zobowiązany do powrotu i nie upłynął jeszcze termin dobrowolnego powrotu określony w decyzji w tej sprawie, także w przypadku przedłużenia tego terminu;

- 5) który jest obowiązany opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadkach, o których mowa w art. 286 ust. 6;
- 6) będącego członkiem personelu misji dyplomatycznej lub urzędu konsularnego państwa obcego lub inną osobą zrównaną z nimi na podstawie ustaw, umów międzynarodowych lub powszechnie ustalonych zwyczajów międzynarodowych;
- 7) o którym mowa w art. 174 ust. 1, art. 179 ust. 1 pkt 1, art. 180 pkt 6 lub 7 lub art. 384;
- 8) w toku postępowania w sprawie nadania mu statusu uchodźcy, w przypadku gdy postępowanie to zakończyło się odmową nadania statusu uchodźcy lub udzielenia ochrony uzupełniającej.

3. Pobyt cudzoziemca stanowiący podstawę do udzielenia mu zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE jest nieprzerwany, jeżeli żadna z przerw w nim:

- 1) nie była dłuższa niż 6 miesięcy i nie przekroczyła łącznie 10 miesięcy w 5-letnim okresie, o którym mowa w art. 204 ust. 1 - w przypadku pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) nie była dłuższa niż 12 miesięcy i nie przekroczyła łącznie 18 miesięcy w okresie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 – w przypadku pobytu na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej cudzoziemca posiadającego zezwolenie na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji.

4. Przepisu ust. 3 nie stosuje się, jeżeli przerwa była spowodowana:

- 1) wykonywaniem przez cudzoziemca obowiązków zawodowych lub świadczeniem przez niego pracy poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie umowy zawartej z pracodawcą, którego siedziba znajduje się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- 2) towarzyszeniem cudzoziemcowi, o którym mowa w pkt 1, przez jego małżonka lub małoletnie dziecko, lub
- 3) leczeniem cudzoziemca.

Art. 206. 1. Postępowania w sprawie udzielenia cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE nie wszczyna się, gdy cudzoziomec:

- 1) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:
 - a) nielegalnie lub
 - b) na podstawie wizy Schengen upoważniającej tylko do wjazdu i pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 23, lub
 - c) w celu odbywania studiów lub szkolenia zawodowego, lub

- d) w związku z zamiarem podjęcia lub kontynuowania nauki na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub
 - e) w związku z uzyskaniem ochrony humanitarnej, zgody na pobyt tolerowany, azylu lub ochrony czasowej, lub
 - f) w związku z ubieganiem się o nadanie mu statusu uchodźcy lub udzielenie azylu, lub
 - g) na podstawie zezwolenia, o którym mowa w art. 174 ust. 1, art. 179 ust. 1 pkt 1 lub art. 180 pkt 6, lub 7, lub
- 2) jest pracownikiem delegowanym przez usługodawcę w celu transgranicznego świadczenia usług lub usługodawcą świadczącym usługi transgraniczne, lub
 - 3) został zatrzymany, umieszczony w strzeżonym ośrodku lub w areszcie dla cudzoziemców, lub został wobec niego zastosowany środek zapobiegawczy w postaci zakazu opuszczania kraju, lub
 - 4) odbywa karę pozbawienia wolności lub zastosowano wobec niego tymczasowe aresztowanie, lub
 - 5) został zobowiązany do powrotu i nie upłynął jeszcze termin dobrowolnego powrotu określony w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, także w przypadku przedłużenia tego terminu, lub
 - 6) jest obowiązany opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadkach, o których mowa w art. 286 ust. 6, lub
 - 7) przebywa poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, lub
 - 8) nie złożył odcisków linii papilarnych celu wydania karty pobytu, gdy był do tego obowiązany.

Art. 207. Cudzoziemcowi odmawia się udzielenia zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE, jeżeli:

- 1) nie spełnia wymogów, o których mowa w art. 204 ust. 1, lub
- 2) wymagają tego względy obronności, bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Art. 208. 1. Cudzoziemcowi cofa się zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE, jeżeli:

- 1) nabycie zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE nastąpiło w sposób niezgodny z prawem lub

- 2) stanowi rzeczywiste i poważne zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, lub
- 3) opuścił terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na okres przekraczający 6 lat, lub
- 4) opuścił terytorium Unii Europejskiej na okres następujących kolejno po sobie:
 - a) 12 miesięcy, lub
 - b) 24 miesięcy, jeżeli posiadał zezwolenie na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji lub jest członkiem rodziny cudzoziemca, który takie zezwolenie posiadał, lub
- 5) uzyskał na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE, lub
- 6) został pozbawiony statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE zostało udzielone w związku z pobytem na tym terytorium na podstawie statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej.

2. Na zagrożenia, o których mowa w ust. 1 pkt 2, nie można się powoływać dla celów gospodarczych.

Art. 209. Jeżeli cudzoziemcowi cofnięto zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE ze względu na przesłanki, o których mowa w art. 208 ust. 1 pkt 3-5, kolejnego zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE można mu udzielić, jeżeli bezpośrednio przed złożeniem wniosku o jego udzielenie przebywał legalnie i nieprzerwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez co najmniej 3 lata.

Art. 210. Zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE wygasa z mocy prawa z dniem nabycia obywatelstwa polskiego.

Art. 211. 1. Zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE udziela cudzoziemcowi lub odmawia jego udzielenia, w drodze decyzji, wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca.

2. Zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE cofa, w drodze decyzji, z urzędu lub na wniosek Ministra Obrony Narodowej, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Komendanta Głównego Straży Granicznej, Komendanta Głównego Policji, komendanta oddziału Straży Granicznej lub komendanta wojewódzkiego Policji, wojewoda:

- 1) właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca albo

- 2) który udzielił zezwolenia – w przypadku gdy cudzoziemiec opuścił terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 212. 1. Wniosek o udzielenie cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE składa się na formularzu, w którym umieszcza się:

- 1) dane cudzoziemca lub informacje, o których mowa w art. 13;
- 2) imię, nazwisko, datę urodzenia, płeć, obywatelstwo i miejsce zamieszkania członków rodziny cudzoziemca pozostających na jego utrzymaniu, zamieszkałych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z określeniem stopnia pokrewieństwa;
- 3) następujące dane dotyczące dokumentu podróży cudzoziemca:
 - a) seria i numer,
 - b) data wydania i data upływu ważności,
 - c) nazwa organu wydającego,
 - d) liczba osób wpisanych do dokumentu podróży;
- 4) informację o:
 - a) podróżach i pobytach zagranicznych cudzoziemca w okresie 5 lat przed dniem złożenia wniosku,
 - b) poprzednich pobytach oraz aktualnym pobycie cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) informację o:
 - a) źródle dochodu wystarczającego do pokrycia kosztów utrzymania cudzoziemca i członków rodziny pozostających na jego utrzymaniu,
 - b) liczbie osób pozostających na utrzymaniu cudzoziemca,
 - c) wysokości dochodu cudzoziemca w okresie ostatnich 5 lat, a w przypadku posiadania zezwolenia na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji, do którego stosuje się art. 205 ust. 1 pkt 1 - w okresie ostatnich 2 lat;
- 6) informację o posiadanym przez cudzoziemca ubezpieczeniu zdrowotnym;
- 7) informację o znajomości języka polskiego przez cudzoziemca na poziomie biegłości przynajmniej A2;
- 8) informację o udzielonym cudzoziemcowi w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej zezwoleniu na pobyt rezydenta długoterminowego UE;
- 9) informację o pobycie na terytorium innych państw członkowskich Unii Europejskiej na podstawie dokumentu pobytowego z adnotacją „Niebieska Karta UE”, wydanego przez

inne niż Rzeczpospolita Polska państwo członkowskie Unii Europejskiej oraz o przerwach w tym pobycie;

10) informację o zatrzymaniu cudzoziemca, umieszczeniu go w strzeżonym ośrodku lub w areszcie dla cudzoziemców, zakazie opuszczania przez niego kraju, odbywaniu kary pozbawienia wolności lub jego tymczasowym aresztowaniu;

11) wzór podpisu.

2. Składając wniosek, o którym mowa w ust. 1, cudzoziemiec uzasadnia ten wniosek, składa pisemne oświadczenie pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, że dane zawarte we wniosku są prawdziwe, oraz przedstawia ważny dokument podróży oraz tytuł prawny do zajmowania lokalu mieszkalnego, w którym będzie on przebywał i dołącza do niego:

1) aktualną fotografię;

2) dokumenty niezbędne do potwierdzenia danych zawartych we wniosku i okoliczności uzasadniających ubieganie się o udzielenie mu zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE.

3. Za tytuł prawny, o którym mowa w ust. 1, nie uznaje się umowy użyczenia lokalu, chyba że użyczającym jest zstępny, wstępny, małżonek, rodzice małżonka lub rodzeństwo cudzoziemca.

4. W szczególnie uzasadnionym przypadku, gdy cudzoziemiec nie posiada ważnego dokumentu podróży i nie ma możliwości jego uzyskania, może przedstawić inny dokument potwierdzający jego tożsamość.

5. Od cudzoziemca ubiegającego się o udzielenie mu zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE pobiera się odciski jego linii papilarnych.

Art. 213. W przypadku, o którym mowa w art. 25 ust. 1 Konwencji Wykonawczej Schengen, wojewoda informuje właściwy organ innego państwa obszaru Schengen, za pośrednictwem Komendanta Głównego Policji, o udzieleniu cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE.

Art. 214. W przypadku gdy cudzoziemiec posiada zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE udzielone przez inne państwo członkowskie Unii Europejskiej, wojewoda przekazuje Szefowi Urzędu kopię decyzji o udzieleniu cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 215. 1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wzór formularza wniosku o udzielenie cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE;
- 2) liczbę fotografii dołączanych do wniosku o udzielenie cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE;
- 3) wzór stempla potwierdzającego złożenie wniosku o udzielenie cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE;
- 4) sposób pobierania odcisków linii papilarnych w celu wydania karty pobytu i ich zamieszczania w tej karcie.

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw wewnętrznych uwzględni potrzebę zapewnienia sprawności postępowania w sprawie udzielenia cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE i możliwości skutecznej weryfikacji przesłanek udzielenia tego zezwolenia.

Art. 216. Do udzielenia cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE stosuje się przepisy art. 192 ust. 4, art. 195 oraz art. 199-203.

DZIAŁ VII

DOKUMENTY WYDAWANE CUDZOZIEMCOM

Art. 217. Cudzoziemcowi mogą być wydane następujące dokumenty:

- 1) karta pobytu;
- 2) polski dokument podróży dla cudzoziemca;
- 3) polski dokument tożsamości cudzoziemca;
- 4) tymczasowy polski dokument podróży dla cudzoziemca;
- 5) dokument potwierdzający posiadanie zgody na pobyt tolerowany.

Art. 218. 1. W przypadku gdy którykolwiek z dokumentów, o których mowa w art. 217, został wydany osobie nieuprawnionej, organ wydający ten dokument, stwierdza, w drodze decyzji, jego nieważność.

2. Cudzoziemiec, któremu wydano decyzję, o której mowa w ust. 1, zwraca unieważniony dokument organowi, który go wydał.

Art. 219. W dokumentach, o których mowa w art. 217, nie zamieszcza się podpisu posiadacza gdy są one wydawane:

- 1) osobie małoletniej, która nie ukończyła 13 roku życia, lub
- 2) osobie, która ukończyła 13 rok życia, ale z powodu swojej niepełnosprawności nie może złożyć podpisu samodzielnie.

Art. 220. 1. Dokumenty, o których mowa w art. 217, wydaje się i wymienia na wniosek cudzoziemca.

2. Pierwszą kartę pobytu albo pierwszy dokument potwierdzający posiadanie zgody na pobyt tolerowany wydaje się z urzędu.

3. Polski dokument tożsamości cudzoziemca, w przypadku małoletniego cudzoziemca urodzonego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i przebywającego na tym terytorium bez opieki rodziców, można wydać także z urzędu.

4. Pierwszą kartę pobytu w przypadku cudzoziemca, który przybywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu połączenia z rodziną lub jest członkiem najbliższej rodziny repatrianta, wydaje się na wniosek cudzoziemca.

5. Tymczasowy polski dokument podróży dla cudzoziemca w przypadku:

- 1) cudzoziemca podlegającego relokacji lub przesiedleniu – wydaje się na wniosek Szefa Urzędu;
- 2) cudzoziemca, o którym mowa w art. 257 pkt 2 – można wydać także z urzędu.

6. Przed wydaniem pierwszej karty pobytu cudzoziemcowi, który uzyskał zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE i wcześniej posiadał zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE udzielone przez inne państwo członkowskie Unii Europejskiej w związku z pobytem na podstawie ochrony międzynarodowej, wojewoda zwraca się, za pośrednictwem Szefa Urzędu, do tego państwa członkowskiego w celu ustalenia, czy cudzoziemiec nie został pozbawiony ochrony międzynarodowej.

Art. 221. 1. Wniosek o wymianę dokumentów, o których mowa w art. 217 pkt 1-3 i 5, należy złożyć niezwłocznie po wystąpieniu przesłanek do ich wymiany, o których mowa w przepisach niniejszego działu.

2. Wniosek o wydanie kolejnej karty pobytu należy złożyć co najmniej 30 dni przed upływem okresu ważności karty pobytu.

Art. 222. 1. Cudzoziemiec składa wniosek o wydanie lub wymianę dokumentów, o których mowa w art. 217, na formularzu zawierającym:

- 1) dane cudzoziemca lub informacje, o których mowa w art. 13;
- 2) dane cudzoziemca lub informacje, o których mowa w art. 13, dotyczące objętych wnioskiem dzieci i innych osób wpisanych do dokumentu podróży – w przypadku wniosku o wydanie lub wymianę polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca albo o wydanie tymczasowego polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca;
- 3) adres zameldowania na pobyt stały lub pobyt czasowy trwający ponad 2 miesiące.

2. Cudzoziemiec składając wniosek, o którym mowa w ust. 1, przedstawia ważny dokument podróży i dołącza do wniosku:

- 1) aktualne fotografie swoją i osób objętych wnioskiem;
- 2) dokumenty niezbędne do potwierdzenia danych i okoliczności podanych we wniosku.

3. W szczególnie uzasadnionym przypadku, gdy cudzoziemiec nie posiada lub nie ma możliwości uzyskania dokumentu podróży, zamiast ważnego dokumentu podróży dopuszcza się przedstawienie innego dokumentu potwierdzającego tożsamość cudzoziemca.

Art. 223. 1. W przypadku utraty lub uszkodzenia dokumentu, o którym mowa w art. 217 pkt 1-3 i 5, cudzoziemiec, w terminie 3 dni od dnia takiej utraty lub uszkodzenia, zawiadamia o tym fakcie organ, który wydał taki dokument.

2. Cudzoziemcowi, który zawiadomił o utracie lub uszkodzeniu dokumentu, o którym mowa w art. 217 pkt 1-3 i 5, wydaje się nieodpłatnie zaświadczenie potwierdzające ten fakt.

3. Zaświadczenie, o którym mowa w ust. 2, jest ważne do czasu wydania cudzoziemcowi kolejnego dokumentu, nie dłużej jednak niż przez 2 miesiące.

4. Zawiadomienia, o którym mowa w ust. 1, dokonuje się na formularzu zawierającym dane, o których mowa w art. 233 ust. 1, oraz podpis zawiadamiającego.

Art. 224. 1. Cudzoziemiec, który odzyskał utracony dokument, o którym mowa w art. 217 pkt 1-3 i 5, zawiadamia o tym fakcie, w terminie 3 dni od dnia takiego odzyskania, organ, który wydał ten dokument.

2. Cudzoziemiec, który otrzymał kolejny dokument wydany w miejsce utraconego, niezwłocznie zwraca odzyskany dokument organowi, który taki dokument wydał.

Art. 225. 1. Osoba, która znalazła cudzy dokument, o którym mowa w art. 217 pkt 1-3 i 5, niezwłocznie przekazuje go wojewodzie, komendantowi wojewódzkiemu (Stołecznemu), powiatowemu (miejskiemu) Policji, komendantowi komisariatu Policji, innemu organowi administracji publicznej lub konsulowi Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Podmioty, o których mowa w ust. 1, przekazują niezwłocznie znaleziony dokument organowi, który go wydał w celu jego unieważnienia.

Art. 226. 1. Dokumenty, o których mowa w art. 217, wydaje się lub wymienia po uiszczeniu opłaty.

2. Dochody z opłat za wydanie i wymianę dokumentów, o których mowa w art. 217, stanowią dochód budżetu państwa.

Art. 227. Opłaty, o której mowa w art. 226 ust. 1, nie pobiera się w przypadku:

- 1) wydania pierwszej karty pobytu dla cudzoziemca, który w Rzeczypospolitej Polskiej uzyskał:
 - a) status uchodźcy,
 - b) ochronę uzupełniającą,
 - c) ochronę humanitarną;
- 2) wydania pierwszej karty pobytu dla cudzoziemca, któremu w Rzeczypospolitej Polskiej udzielono zezwolenia na pobyt stały jako członkowi najbliższej rodziny repatrianta;
- 3) gdy wydany lub wymieniony dokument zawierał wady techniczne;
- 4) wydania z urzędu polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca małoletniemu cudzoziemcowi;
- 5) wydania tymczasowego polskiego dokumentu podróży cudzoziemcowi relokowanemu lub przesiedlanemu albo przymusowego wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu;
- 6) wymiany karty pobytu z powodu okoliczności, o których mowa w art. 230 pkt 5 lub 6.

Art. 228. 1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wysokość opłat pobieranych w Rzeczypospolitej Polskiej za wydanie i wymianę karty pobytu, polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca, polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca i dokumentu potwierdzającego posiadanie zgody na pobyt tolerowany oraz za wydanie tymczasowego polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca;
- 2) tryb uiszczania opłat, o których mowa w pkt 1;
- 3) przypadki, w których będzie pobierana opłata ulgowa za wydanie lub wymianę dokumentów, ze wskazaniem dokumentów wymaganych do uzyskania ulg.

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw wewnętrznych uwzględni:

- 1) jednostkowe koszty wytworzenia i wydania lub wymiany karty pobytu, polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca, polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca i dokumentu potwierdzającego posiadanie zgody na pobyt tolerowany oraz wydania tymczasowego polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca;
- 2) możliwość podwyższenia opłat za wymianę dokumentów w przypadku zawinionej ich utraty albo zniszczenia, w zależności od ilości zdarzeń powodujących konieczność wydania nowych dokumentów.

Art. 229. Kartę pobytu wydaje się cudzoziemcowi, któremu udzielono:

- 1) zezwolenia na pobyt czasowy;
- 2) zezwolenia na pobyt stały;
- 3) zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE.

Art. 230. Kartę pobytu wymienia się w przypadku:

- 1) zmiany danych zamieszczonych w dotychczasowej karcie pobytu;
- 2) zmiany wizerunku twarzy posiadacza karty pobytu w stosunku do wizerunku twarzy zamieszczonego w tej karcie w stopniu utrudniającym lub uniemożliwiającym identyfikację jej posiadacza;
- 3) jej utraty;
- 4) jej uszkodzenia;
- 5) przejścia przez Rzeczpospolitą Polską odpowiedzialności za ochronę międzynarodową posiadacza karty pobytu wydanej w związku z udzieleniem zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE z adnotacją, o której mowa w art. 233 ust. 1 pkt 18;
- 6) przejścia przez inne państwo członkowskie Unii Europejskiej odpowiedzialności za ochronę międzynarodową posiadacza karty pobytu wydanej w związku z udzieleniem zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE.

Art. 231. Karta pobytu w okresie swojej ważności, potwierdza tożsamość cudzoziemca podczas jego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz uprawnia go, wraz z dokumentem podróży, do wielokrotnego przekraczania granicy bez konieczności uzyskania wizy.

Art. 232. 1. Karta pobytu wydana cudzoziemcowi w przypadku udzielenia mu zezwolenia na:

- 1) pobyt czasowy – jest ważna przez okres na który udzielono mu tego zezwolenia;
- 2) pobyt stały – jest ważna przez okres 10 lat od dnia jej wydania;
- 3) pobyt rezydenta długoterminowego UE – jest ważna przez okres 5 lat od dnia jej wydania.

2. Kolejna karta pobytu wydana cudzoziemcowi po upływie terminu ważności karty pobytu wydanej w związku z udzieleniem mu zezwolenia na:

- 1) pobyt stały – jest ważna przez okres 10 lat od dnia jej wydania;
- 2) pobyt rezydenta długoterminowego UE – jest ważna przez okres 5 lat od dnia jej wydania.

Art. 233. 1. W karcie pobytu zamieszcza się:

- 1) imię (imiona) i nazwisko cudzoziemca oraz imiona rodziców;
- 2) datę, miejsce i kraj urodzenia;
- 3) adres zameldowania na pobyt stały lub czasowy;
- 4) obywatelstwo;
- 5) płeć;
- 6) wzrost w centymetrach i kolor oczu;
- 7) numer ewidencyjny Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL) – w przypadku gdy został nadany;
- 8) informację o rodzaju udzielonego zezwolenia;
- 9) adnotację „naukowiec” – w przypadku zezwolenia, o którym mowa w art. 148;
- 10) adnotację „Niebieska Karta UE” – w przypadku zezwolenia, o którym mowa w art. 124;
- 11) adnotację „dostęp do rynku pracy” – w przypadku zezwolenia udzielonego cudzoziemcowi, który jest uprawniony do wykonywania pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jest zwolniony z obowiązku posiadania zezwolenia na pracę;
- 12) adnotację „Poprzednio posiadacz Niebieskiej Karty UE” – w przypadku zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE udzielonego cudzoziemcowi, któremu udzielono zezwolenia na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy zawodowej wymagającej wysokich kwalifikacji;
- 13) obraz linii papilarnych;
- 14) nazwę organu wydającego;
- 15) datę wydania karty;
- 16) datę upływu okresu ważności karty;

- 17) fotografię cudzoziemca;
- 18) adnotację „ochrona międzynarodowa przyznana przez (wskazanie państwa członkowskiego Unii Europejskiej, które ją przyznało) w dniu (data przyznania ochrony międzynarodowej)” – w przypadku zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE udzielonego cudzoziemcowi, któremu przyznano ochronę międzynarodową.

2. Niezależnie od danych, o których mowa w ust. 1, karta pobytu może zawierać podpis cudzoziemca oraz zakodowany zapis danych, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 2, 4, 5 lub 16.

3. W karcie pobytu wydawanej osobie, od której pobranie odcisków linii papilarnych jest fizycznie niemożliwe, nie zamieszcza się obrazu linii papilarnych.

4. W karcie pobytu nie zamieszcza się danych, o których mowa w ust. 1 pkt 3, gdy cudzoziemiec nie zameldował się w miejscu pobytu czasowego trwającego ponad 2 miesiące.

Art. 234. 1. Kartę pobytu wydaje, odmawia jej wydania, wymienia lub odmawia jej wymiany wojewoda, który udzielił cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE.

2. Kolejną kartę pobytu wydaje lub wymienia wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca.

3. Odmowa wydania albo wymiany karty pobytu następuje w drodze decyzji.

Art. 235. Wojewoda pobiera odciski linii papilarnych od cudzoziemca, który składa wniosek o:

- 1) wydanie pierwszej karty pobytu w przypadku, o którym mowa w art. 220 ust. 4;
- 2) wydanie kolejnej karty pobytu;
- 3) wymianę karty pobytu.

Art. 236. Postępowania w sprawie wydania kolejnej karty pobytu lub jej wymiany nie wszczyna się, gdy cudzoziemiec nie złożył odcisków linii papilarnych w celu wydania kolejnej karty pobytu lub jej wymiany.

Art. 237. 1. Cudzoziemiec odbiera kartę pobytu osobiście.

2. W przypadku gdy karta pobytu została wydana cudzoziemcowi, który nie ukończył 13 roku życia, odbioru tej karty dokonuje jego przedstawiciel ustawowy lub kurator.

3. Cudzoziemcowi odbierającemu kartę pobytu udostępnia się czytnik elektroniczny w celu sprawdzenia, czy jego dane osobowe zamieszczone w karcie są zgodne ze stanem faktycznym.

Art. 238. 1. Cudzoziemiec zwraca kartę pobytu organowi, który ją wydał, gdy:

- 1) nabył obywatelstwo polskie;
- 2) wydano mu decyzję o stwierdzeniu nieważności tego dokumentu;
- 3) wydano mu decyzję o cofnięciu zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE;
- 4) wydano mu decyzję o cofnięciu zezwolenia na pobyt czasowy;
- 5) wydana mu decyzja o udzieleniu zezwolenia na pobyt czasowy wygasła z mocy prawa na podstawie art. 101 albo na podstawie art. 293 ust. 1;
- 6) wydana mu decyzja o udzieleniu zezwolenia na pobyt stały wygasła z mocy prawa na podstawie art. 193 pkt 1.

2. Cudzoziemiec zwraca kartę pobytu niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 14 dni od dnia, w którym:

- 1) doręczono mu dokument potwierdzający nabycie obywatelstwa polskiego albo
- 2) decyzja, o której mowa w ust. 1 pkt 2 – 6, stała się ostateczna albo wygasła.

3. Osoba obowiązana do zgłoszenia zgonu na podstawie art. 65 ustawy z dnia 29 września 1986 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 2011 r. Nr 212, poz. 1264) niezwłocznie zwraca kartę pobytu zmarłego cudzoziemca organowi, który taką kartę wydał.

4. Organ, któremu zwrócono kartę pobytu, wydaje na wiosek cudzoziemca nieodpłatnie zaświadczenie o zwrocie karty pobytu ważne przez okres 30 dni.

Art. 239. Kartę pobytu unieważnia się w przypadku:

- 1) jej utraty albo uszkodzenia – z dniem zgłoszenia utraty albo uszkodzenia do właściwego organu;
- 2) jej wymiany z powodu zmiany:
 - a) wizerunku twarzy posiadacza karty w stosunku do wizerunku twarzy zamieszczonego w karcie w stopniu utrudniającym lub uniemożliwiającym identyfikację tego posiadacza,
 - b) danych w niej zamieszczonych– z dniem odbioru nowej karty;
- 3) nabycia przez cudzoziemca obywatelstwa polskiego – z dniem upływu terminu do zwrotu karty;
- 4) zgonu posiadacza karty pobytu - z dniem uzyskania informacji o zgonie cudzoziemca;
- 5) gdy cudzoziemiec nie zwróci jej, gdy wydano mu decyzję, o której mowa w art. 238 ust. 1 pkt 2 - 6 – z dniem w którym decyzja ta stała się ostateczna albo wygasła;

Art. 240. Kartę pobytu unieważnia:

- 1) organ, który taką kartę wydał w przypadku:
 - a) nabycia przez cudzoziemca obywatelstwa polskiego lub zgonu posiadacza karty pobytu,
 - b) w którym decyzja o cofnięciu zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE, decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu lub decyzja o stwierdzeniu nieważności karty pobytu, stała się ostateczna,
 - c) przekazania cudzej karty pobytu przez osobę, która ją znalazła, chyba że karta ta została już unieważniona,
 - d) zwrócenia przez cudzoziemca odzyskanej karty pobytu w przypadku, o którym mowa w art. 224 ust. 2, chyba że karta ta została już unieważniona,
 - e) wygaśnięcia decyzji o udzieleniu zezwolenia na pobyt czasowy w związku z uzyskaniem przez cudzoziemca zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE,
 - f) wygaśnięcia decyzji o udzieleniu zezwolenia na pobyt stały w związku z uzyskaniem przez cudzoziemca zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE;
- 2) organ, który wymienia kartę pobytu w przypadku:
 - a) zgłoszenia do właściwego organu utraty lub uszkodzenia karty pobytu,
 - b) odbioru nowej karty pobytu w przypadkach, o których mowa w art. 230 pkt 1 i 2.

Art. 241. Polski dokument podróży dla cudzoziemca wydaje się cudzoziemcowi, który utracił swój dokument podróży, albo gdy dokument ten uległ zniszczeniu bądź utracił ważność, a nie jest możliwe otrzymanie przez cudzoziemca nowego dokumentu podróży, gdy cudzoziemcowi udzielono:

- 1) zezwolenia na pobyt stały;
- 2) zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE;
- 3) ochrony uzupełniającej;
- 4) ochrony humanitarnej.

Art. 242. 1. Polski dokument podróży dla cudzoziemca w okresie swojej ważności uprawnia do wielokrotnego przekraczania granicy.

2. Polski dokument podróży dla cudzoziemca jest ważny przez okres 1 roku od dnia jego wydania.

Art. 243. Wydanie cudzoziemcowi polskiego dokumentu podróży nie zwalnia go z obowiązku podjęcia działań zmierzających do uzyskania przez niego dokumentu podróży.

Art. 244. 1. W polskim dokumencie podróży dla cudzoziemca zamieszcza się:

- 1) imię (imiona) i nazwisko cudzoziemca;
- 2) datę, miejsce i kraj urodzenia;
- 3) obywatelstwo;
- 4) płeć;
- 5) imiona i nazwiska, datę, miejsce i kraj urodzenia oraz płeć towarzyszących cudzoziemcowi dzieci tego cudzoziemca lub innych małoletnich znajdujących się pod jego opieką;
- 6) nazwę organu wydającego;
- 7) datę wydania dokumentu;
- 8) datę upływu okresu ważności dokumentu;
- 9) fotografię cudzoziemca;
- 10) fotografie towarzyszących cudzoziemcowi dzieci tego cudzoziemca lub innych małoletnich znajdujących się pod jego opieką.

2. Polski dokument podróży dla cudzoziemca zawiera podpis posiadacza i może zawierać zakodowany zapis danych, o których mowa w ust. 1 pkt 1-4 lub 8.

Art. 245. Wymiana polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca następuje w przypadku:

- 1) zmiany danych zamieszczonych w dotychczasowym dokumencie;
- 2) zmiany wizerunku twarzy posiadacza dokumentu w stosunku do wizerunku twarzy zamieszczonego w dokumencie w stopniu utrudniającym lub uniemożliwiającym identyfikację jego posiadacza;
- 3) utraty dokumentu;
- 4) uszkodzenia dokumentu.

Art. 246. 1. Polski dokument podróży dla cudzoziemca wydaje, odmawia jego wydania, wymienia lub odmawia jego wymiany wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca.

2. Odmowa wydania lub wymiany dokumentu, o którym mowa w ust. 1, następuje w drodze decyzji.

Art. 247. 1. Cudzoziemiec zwraca polski dokument podróży dla cudzoziemca organowi, który go wydał, gdy:

- 1) nabył obywatelstwo polskie;
- 2) wydano mu decyzję o stwierdzeniu nieważności tego dokumentu;
- 3) wydano mu decyzję o cofnięciu zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE;
- 4) wydano mu decyzję o pozbawieniu ochrony uzupełniającej lub humanitarnej;
- 5) otrzymał dokument podróży.

2. Cudzoziemiec zwraca polski dokument podróży dla cudzoziemca niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 14 dni od dnia, w którym:

- 1) doręczono mu dokument potwierdzający nabycie obywatelstwa polskiego;
- 2) doręczono mu dokument podróży;
- 3) decyzja, o której mowa w ust. 1 pkt 2 – 4, stała się ostateczna.

3. W pozostałym zakresie do zwrotu polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca stosuje się przepisy art. 238 ust. 3 i 4.

Art. 248. 1. Polski dokument podróży dla cudzoziemca unieważnia się w przypadku:

- 1) utraty albo uszkodzenia tego dokumentu – z dniem zgłoszenia utraty albo uszkodzenia do właściwego organu;
- 2) wymiany dokumentu z powodu zmiany:
 - a) wizerunku twarzy posiadacza dokumentu w stosunku do wizerunku twarzy zamieszczonego w dokumencie w stopniu utrudniającym lub uniemożliwiającym identyfikację tego posiadacza,
 - b) danych w nim zamieszczonych – z dniem odbioru nowego dokumentu;
- 3) nabycia przez cudzoziemca obywatelstwa polskiego – z dniem upływu terminu do zwrotu karty;
- 4) zgonu posiadacza karty pobytu - z dniem uzyskania informacji o zgonie cudzoziemca
- 5) gdy cudzoziemiec, któremu po utracie polskiego dokumentu podróży wydano kolejny dokument, zwrócił odzyskany polski dokument podróży, chyba, że dokument ten został już unieważniony – z dniem jego zwrócenia;

6) gdy cudzoziemiec nie zwrócił polskiego dokumentu podróży po otrzymaniu dokumentu podróży – niezwłocznie po uzyskaniu informacji o otrzymaniu przez cudzoziemca dokumentu podróży.

2. Polski dokument podróży dla cudzoziemca unieważnia:

- 1) organ, który taki dokument wydał, w przypadku:
 - a) nabycia przez cudzoziemca obywatelstwa polskiego lub zgonu posiadacza tego dokumentu,
 - b) gdy decyzja o cofnięciu zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE lub decyzja o pozbawieniu ochrony uzupełniającej lub humanitarnej albo o stwierdzeniu nieważności dokumentu stała się ostateczna,
 - c) przekazania dokumentu przez osobę, która go znalazła, chyba że dokument ten został już unieważniony,
 - d) zwrócenia przez cudzoziemca odzyskanego dokumentu w przypadku, o którym mowa w art. 224 ust. 2, chyba że dokument ten został już unieważniony,
 - e) otrzymania przez cudzoziemca dokumentu podróży;
- 2) organ, który taki dokument wymienia, w przypadku:
 - a) zgłoszenia do właściwego organu utraty lub uszkodzenia tego dokumentu,
 - b) odbioru nowego dokumentu w przypadkach, o których mowa w art. 245 pkt 1 i 2.

Art. 249. 1. Polski dokument tożsamości cudzoziemca może być wydany:

- 1) małoletniemu cudzoziemcowi urodzonemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i przebywającemu na tym terytorium bez opieki rodziców, jeżeli nie sprzeciwia się temu interes Rzeczypospolitej Polskiej oraz przemawia za tym dobro dziecka;
- 2) cudzoziemcowi, który przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zaświadczenia, o którym mowa w art. 165;
- 3) cudzoziemcowi, który przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i nie posiada żadnego obywatelstwa, jeżeli przemawia za tym interes Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Cudzoziemcowi, o którym mowa w ust. 1, polski dokument tożsamości cudzoziemca może być wydany jeżeli nie posiada dokumentu podróży i nie jest możliwe otrzymanie przez niego nowego dokumentu podróży.

Art. 250. 1. Polski dokument tożsamości cudzoziemca, w okresie swojej ważności, potwierdza tożsamość cudzoziemca podczas pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lecz nie potwierdza jego obywatelstwa.

2. Dokument, o którym mowa w ust. 1, nie uprawnia do przekroczenia granicy.

3. Posiadanie przez cudzoziemca dokumentu, o którym mowa w ust. 1, nie zwalnia go z obowiązku uzyskania wizy, zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE.

Art. 251. Polski dokument tożsamości cudzoziemca jest ważny przez okres 1 roku od dnia wydania.

Art. 252. 1. W polskim dokumencie tożsamości cudzoziemca zamieszcza się:

- 1) imię (imiona) i nazwisko cudzoziemca oraz imiona rodziców;
- 2) datę, miejsce i kraj urodzenia;
- 3) adres zameldowania na pobyt stały lub czasowy;
- 4) płeć;
- 5) wzrost w centymetrach i kolor oczu;
- 6) nazwę organu wydającego;
- 7) datę wydania dokumentu;
- 8) datę upływu okresu ważności dokumentu;
- 9) fotografię cudzoziemca.

2. Polski dokument tożsamości cudzoziemca zawiera podpis posiadacza i może zawierać zakodowany zapis danych, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 2, 4 lub 8.

3. W polskim dokumencie podróży nie zamieszcza się danych, o których mowa w ust. 1 pkt 3, w przypadku gdy cudzoziemiec nie zameldował się w miejscu pobytu czasowego trwającego ponad 2 miesiące.

Art. 253. 1. Polski dokument tożsamości cudzoziemca wydaje, odmawia jego wydania, wymienia lub odmawia jego wymiany wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca.

2. Wydanie polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca następuje po uzyskaniu pozytywnej opinii Szefa Urzędu.

3. Odmowa wydania lub wymiany polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca następuje w drodze decyzji.

Art. 254. 1. Do wymiany polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca stosuje się przepisy art. 245.

2. Cudzoziemiec zwraca polski dokument tożsamości cudzoziemca, gdy:

- 1) nabył obywatelstwo polskie;

2) wydano mu decyzję o stwierdzeniu nieważności tego dokumentu.

3. Cudzoziemiec zwraca polski dokument tożsamości cudzoziemca niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 14 dni od dnia, w którym:

- 1) doręczono mu dokument potwierdzający nabycie obywatelstwa polskiego albo
- 2) decyzja, o której mowa w ust. 2 pkt 2, stała się ostateczna.

4. W pozostałym zakresie do zwrotu polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca stosuje się przepisy art. 238 ust. 3 i 4.

Art. 255. 1. Polski dokument tożsamości cudzoziemca unieważnia się w przypadku:

- 1) utraty albo uszkodzenia tego dokumentu – z dniem zgłoszenia utraty albo uszkodzenia do właściwego organu;
- 2) wymiany dokumentu z powodu zmiany:
 - a) wizerunku twarzy posiadacza dokumentu w stosunku do wizerunku twarzy zamieszczonego w dokumencie w stopniu utrudniającym lub uniemożliwiającym identyfikację tego posiadacza,
 - b) danych w nim zamieszczonych – z dniem odbioru nowego dokumentu;
- 3) nabycia przez cudzoziemca obywatelstwa polskiego – z dniem upływu terminu do zwrotu karty;
- 4) zgonu posiadacza karty pobytu - z dniem uzyskania informacji o zgonie cudzoziemca
- 5) gdy cudzoziemiec, któremu po utracie polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca wydano kolejny dokument, zwrócił odzyskany polski dokument tożsamości cudzoziemca, chyba, że dokument ten został już unieważniony – z dniem jego zwrócenia;

2. Polski dokument tożsamości cudzoziemca unieważnia:

- 1) organ, który wydał ten dokument, w przypadku:
 - a) nabycia przez cudzoziemca obywatelstwa polskiego lub zgonu posiadacza tego dokumentu,
 - b) przekazania cudzego dokumentu przez osobę, która go znalazła, chyba że dokument ten został już unieważniony,
 - c) zwrócenia przez cudzoziemca odzyskanego dokumentu w przypadku, o którym mowa w art. 224 ust. 2, chyba że dokument został już unieważniony,
 - d) gdy decyzja o stwierdzeniu nieważności dokumentu stała się ostateczna;
- 2) organ, który wymienił ten dokument, w przypadku:

- a) zgłoszenia do właściwego organu utraty lub uszkodzenia tego dokumentu,
- b) odbioru nowego dokumentu w przypadkach, o których mowa w art. 245 pkt 1 lub 2.

Art. 256. Tymczasowy polski dokument podróży dla cudzoziemca wydaje się cudzoziemcowi zamierzającemu powrócić na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, który podczas pobytu za granicą utracił swój dokument podróży, albo którego dokument podróży uległ zniszczeniu bądź utracił ważność, i nie jest możliwe otrzymanie przez niego nowego dokumentu podróży, gdy:

- 1) cudzoziemcowi udzielono:
 - a) zezwolenia na pobyt stały,
 - b) zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE,
 - c) ochrony uzupełniającej,
 - d) ochrony humanitarnej;
- 2) cudzoziemcowi nadano status uchodźcy.

Art. 257. Tymczasowy polski dokument podróży dla cudzoziemca może być wydany cudzoziemcowi, który nie posiada dokumentu podróży i nie jest możliwe otrzymanie przez niego nowego dokumentu podróży, gdy cudzoziemiec:

- 1) podlega relokacji lub przesiedleniu;
- 2) zamierza opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub został zobowiązany do opuszczenia tego terytorium.

Art. 258. Tymczasowy polski dokument podróży dla cudzoziemca w okresie swojej ważności uprawnia:

- 1) cudzoziemca, o którym mowa w art. 256 i art. 257 pkt 1, do jednokrotnego wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) cudzoziemca, o którym mowa w art. 257 pkt 2, do wyjazdu z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 259. Tymczasowy polski dokument podróży dla cudzoziemca jest ważny przez okres w nim oznaczony, nie dłuższy jednak niż 7 dni.

Art. 260. 1. W tymczasowym polskim dokumencie podróży dla cudzoziemca zamieszcza się:

- 1) imię (imiona) i nazwisko cudzoziemca;
- 2) datę, miejsce i kraj urodzenia;

- 3) obywatelstwo;
- 4) płeć;
- 5) wzrost w centymetrach i kolor oczu;
- 6) imiona i nazwiska, daty, miejsca i kraj urodzenia oraz płeć towarzyszących cudzoziemcowi dzieci tego cudzoziemca lub innych małoletnich znajdujących się pod jego opieką;
- 7) nazwę organu wydającego;
- 8) imię i nazwisko, stanowisko służbowe oraz podpis osoby wydającej dokument;
- 9) datę wydania dokumentu;
- 10) datę upływu okresu ważności dokumentu;
- 11) fotografię cudzoziemca;
- 12) fotografie towarzyszących cudzoziemcowi dzieci tego cudzoziemca lub innych małoletnich znajdujących się pod jego opieką.

2. Tymczasowy polski dokument podróży dla cudzoziemca zawiera podpis posiadacza i może zawierać zakodowany zapis danych, o których mowa w ust. 1 pkt 1-4 lub 10.

Art. 261. 1. Tymczasowy polski dokument podróży dla cudzoziemca wydaje lub odmawia jego wydania:

- 1) w Rzeczypospolitej Polskiej – wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca, a w przypadkach, gdy cudzoziemiec jest obowiązany opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – komendant placówki Straży Granicznej;
- 2) poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej – konsul.

2. Odmowa wydania tymczasowego polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca następuje w drodze decyzji.

3. Od decyzji o odmowie wydania tymczasowego polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca wydanej przez konsula przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy przez ten sam organ.

4. Organem wyższego stopnia w stosunku do komendanta placówki Straży Granicznej w sprawach dotyczących tymczasowego polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca jest Komendant Główny Straży Granicznej.

5. Wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy przez konsula składa się w terminie 7 dni od dnia doręczenia cudzoziemcowi decyzji o odmowie wydania tymczasowego polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca.

Art. 262. Dokument potwierdzający posiadanie zgody na pobyt tolerowany wydaje się cudzoziemcowi, któremu udzielono zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 263. 1. Dokument potwierdzający posiadanie zgody na pobyt tolerowany, w okresie swojej ważności, potwierdza tożsamość cudzoziemca podczas jego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lecz nie potwierdza obywatelstwa cudzoziemca.

2. Dokument potwierdzający posiadanie zgody na pobyt tolerowany nie uprawnia do przekroczenia granicy.

Art. 264. Dokument potwierdzający posiadanie zgody na pobyt tolerowany jest ważny przez okres 2 lat od dnia jego wydania.

Art. 265. 1. W dokumencie potwierdzającym posiadanie zgody na pobyt tolerowany zamieszcza się:

- 1) imię (imiona) i nazwisko cudzoziemca;
- 2) imiona rodziców;
- 3) datę, miejsce i kraj urodzenia;
- 4) adres zameldowania na pobyt stały lub czasowy;
- 5) obywatelstwo;
- 6) płeć;
- 7) wzrost w centymetrach i kolor oczu;
- 8) numer ewidencyjny Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL) – w przypadku gdy został nadany;
- 9) nazwę organu wydającego;
- 10) datę wydania dokumentu;
- 11) datę upływu okresu ważności dokumentu;
- 12) fotografię cudzoziemca.

2. Dokument potwierdzający posiadanie zgody na pobyt tolerowany zawiera podpis posiadacza i może zawierać zakodowany zapis danych, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 3, 5, 6 lub 11.

3. W dokumencie potwierdzającym posiadanie zgody na pobyt tolerowany nie zamieszcza się danych, o których mowa w ust. 1 pkt 4, gdy cudzoziemiec nie zameldował się w miejscu pobytu czasowego trwającego ponad 2 miesiące.

Art. 266. 1 Dokument potwierdzający posiadanie zgody na pobyt tolerowany wydaje lub odmawia jego wydania, komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej, który udzielił cudzoziemcowi zgody na pobyt tolerowany, a wymienia lub odmawia jego wymiany komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej, właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca.

2. Odmowa wydania dokumentu potwierdzającego posiadanie zgody na pobyt tolerowany i wymiany tego dokumentu następuje w drodze decyzji.

Art. 267. 1. Do wymiany dokumentu potwierdzającego posiadanie zgody na pobyt tolerowany stosuje się przepisy art. 245.

2. Cudzoziemiec zwraca dokument potwierdzający posiadanie zgody na pobyt tolerowany w przypadku:

- 1) nabycia obywatelstwa polskiego;
- 2) gdy wydano mu decyzję o stwierdzeniu nieważności dokumentu;
- 3) gdy wydano mu decyzję o cofnięciu zgody na pobyt tolerowany;
- 4) gdy wydana mu decyzja o udzieleniu zgody na pobyt tolerowany wygasła z mocy prawa na podstawie przepisów art. 333 pkt 1, 3 lub 4.

3. Cudzoziemiec zwraca dokument potwierdzający posiadanie zgody na pobyt tolerowany niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 14 dni od dnia, w którym:

- 1) doręczono mu dokument potwierdzający nabycie obywatelstwa polskiego albo
- 2) decyzja, o której mowa w ust. 2 pkt 2 - 4, stała się ostateczna albo wygasła.

4. W pozostałym zakresie do zwrotu dokumentu potwierdzającego posiadanie zgody na pobyt tolerowany stosuje się przepisy art. 238 ust. 3 i 4.

Art. 268. 1. Dokument potwierdzający posiadanie zgody na pobyt tolerowany unieważnia się w przypadkach:

- 1) utraty albo uszkodzenia tego dokumentu – z dniem zgłoszenia utraty albo uszkodzenia do właściwego organu;
- 2) wymiany dokumentu z powodu zmiany:
 - a) wizerunku twarzy posiadacza dokumentu w stosunku do wizerunku twarzy zamieszczonego w dokumencie w stopniu utrudniającym lub uniemożliwiającym identyfikację tego posiadacza,
 - b) danych w nim zamieszczonych– z dniem odbioru nowego dokumentu;

- 3) nabycia przez cudzoziemca obywatelstwa polskiego – z dniem upływu terminu do zwrotu dokumentu;
- 4) zgonu posiadacza dokumentu - z dniem uzyskania informacji o zgonie cudzoziemca;
- 5) gdy cudzoziemiec nie zwróci go na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2-4 – z dniem, w którym decyzja, o której mowa w art. 267 ust. 2 pkt 2 - 4, stała się ostateczna albo wygasła;
- 6) gdy został przekazany przez osobę, która go znalazła i nie zgłoszono wcześniej jego utraty – z dniem takiego przekazania;
- 7) gdy cudzoziemiec, któremu po utracie dokumentu potwierdzającego posiadanie zgody na pobyt tolerowany wydano kolejny dokument, zwrócił odzyskany dokument potwierdzający posiadanie zgody na pobyt tolerowany, chyba, że dokument ten został już unieważniony – z dniem jego zwrócenia;

2. Dokument potwierdzający posiadanie zgody na pobyt tolerowany unieważnia:

- 1) organ, który wydał ten dokument, w przypadku:
 - a) nabycia przez cudzoziemca obywatelstwa polskiego lub zgonu posiadacza tego dokumentu,
 - b) przekazania zwrócenia cudzego dokumentu przez osobę, która go znalazła, chyba że dokument ten został już unieważniony,
 - c) zwrócenia przez cudzoziemca odzyskanego dokumentu w przypadku, o którym mowa w art. 224 ust. 2, chyba że dokument został już unieważniony;
 - d) gdy decyzja o cofnięciu zgody na pobyt tolerowany lub o stwierdzeniu nieważności dokumentu stała się ostateczna;
 - e) wygaśnięcia decyzji o udzieleniu zgody na pobyt tolerowany z mocy prawa na podstawie przepisów art. 333 pkt 1,3 lub 4.
- 2) organ, który wymienił ten dokument, w przypadku:
 - a) zgłoszenia do właściwego organu utraty lub uszkodzenia tego dokumentu,
 - b) odbioru nowego dokumentu w przypadkach, o których mowa w art. 245 pkt 1 lub 2.

Art. 269. Do odbioru polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca, polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca, tymczasowego polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca lub dokumentu potwierdzającego zgodę na pobyt tolerowany stosuje się przepisy art. 237 ust. 1 i 2.

Art. 270. W przypadku gdy organ prowadzący kontrolę graniczną lub kontrolę legalności pobytu cudzoziemca ustali, że cudzoziemiec posługuje się którymkolwiek z dokumentów, które był obowiązany zwrócić na podstawie art. 224 ust. 2, art. 238 ust. 1, art. 247 ust. 1, art. 254 ust. 2 lub art. 267 ust. 2, organ ten:

- 1) zatrzymuje taki dokument;
- 2) wydaje nieodpłatnie zaświadczenie potwierdzające zatrzymanie takiego dokumentu;
- 3) przesyła zatrzymany dokument organowi, który go wydał;
- 4) dokumentuje realizację czynności, o których mowa w pkt 1-3.

Art. 271. 1. W przypadku gdy cudzoziemiec, pomimo ciążącego na nim obowiązku zwrotu któregoś z dokumentów, o których mowa w art. 217 pkt 1-3 i 5, takiego dokumentu nie zwrócił lub nie zawiadomił o jego utracie, organ do którego należało zwrócić dokument lub organ zawiadomiony o jego utracie, umieszcza informacje o takim dokumencie w Systemie Informacyjnym Schengen w celu jego zajęcia zgodnie z art. 100 ust. 1 Konwencji Wykonawczej Schengen.

2. Organ, który na podstawie ust. 1 umieścił informacje o dokumencie w Systemie Informacyjnym Schengen, usuwa te informacje gdy dokument został zwrócony.

Art. 272. 1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wzór:
 - a) karty pobytu,
 - b) polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca,
 - c) polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca,
 - d) tymczasowego polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca,
 - e) dokumentu potwierdzającego posiadanie zgody na pobyt tolerowany,
 - f) formularza zgłoszenia utraty lub uszkodzenia karty pobytu, polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca, polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca lub dokumentu potwierdzającego posiadanie zgody na pobyt tolerowany,
 - g) zaświadczenia o utracie lub uszkodzeniu karty pobytu, polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca, polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca lub dokumentu potwierdzającego posiadanie zgody na pobyt tolerowany,
 - h) zaświadczenia o zwrocie karty pobytu, polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca lub dokumentu potwierdzającego zgodę na pobyt tolerowany,

- i) zaświadczenia potwierdzającego zatrzymanie karty lub dokumentów, o których mowa w lit. a – e;
- 2) wzór formularza wniosku o :
 - a) wydanie lub wymianę polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca,
 - b) wydanie lub wymianę polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca,
 - c) wydanie tymczasowego polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca,
 - d) wydanie lub wymianę karty pobytu,
 - e) wydanie kolejnego lub wymianę dokumentu potwierdzającego posiadanie zgody na pobyt tolerowany;
- 3) liczbę fotografii dołączanych do wniosków, o których mowa w pkt 2;
- 4) sposób i tryb unieważniania karty pobytu, polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca, polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca lub dokumentu potwierdzającego posiadanie zgody na pobyt tolerowany;
- 5) sposób pobierania odcisków linii papilarnych cudzoziemca w celu zamieszczenia ich w karcie pobytu;
- 6) sposób utrwalania danych zamieszczanych w karcie pobytu i przekazywania ich do spersonalizowania karty pobytu.

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw wewnętrznych uwzględni:

- 1) konieczność zapewnienia czytelności i kompletności wzorom, o którym mowa w ust. 1 pkt 1;
- 2) dane osobowe w zakresie niezbędnym do wydania lub wymiany polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca, polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca, tymczasowego polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca, karty pobytu lub dokumentu potwierdzającego posiadanie zgody na pobyt tolerowany;
- 3) zapewnienie możliwości sprawnego wyeliminowania wadliwego dokumentu.

Art. 273. 1. Cudzoziemcy będący uczniami pochodzącymi z państw trzecich, uczestniczący w wycieczce szkolnej do innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej na zasadach określonych w decyzji Rady 94/795/WSiSW z dnia 30 listopada 1994 r. w sprawie wspólnych działań przyjętych przez Radę na podstawie art. K. 3 ust. 2 lit. b) Traktatu o Unii Europejskiej w sprawie ułatwień podróży dla uczniów pochodzących z państw trzecich przebywających w Państwach Członkowskich, mogą być objęci listą podróżujących dla wycieczek w Unii Europejskiej, którą sporządza dyrektor szkoły.

2. Dane osobowe cudzoziemców podróżujących w ramach wycieczek w Unii Europejskiej oraz ich prawo do ponownego wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej potwierdza, na wniosek dyrektora szkoły, wojewoda właściwy dla siedziby szkoły.

3. Listę podróżujących, o której mowa w ust. 1, sporządza się na formularzu.

Art. 274. 1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zagranicznych oraz ministrem właściwym do spraw oświaty i wychowania, określi, w drodze rozporządzenia, wzór formularza listy podróżujących dla wycieczek w Unii Europejskiej.

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw wewnętrznych uwzględni dane osobowe w zakresie, w jakim są one niezbędne do spełnienia warunków wjazdu i pobytu cudzoziemców będących uczniami pochodzącymi z państw trzecich uczestniczącymi w wycieczce szkolnej do innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej oraz możliwość weryfikacji tych danych, a także konieczność zapewnienia sprawnego przekraczania granicy.

DZIAŁ VIII

KONTROLA LEGALNOŚCI POBYTU CUDZOZIEMCÓW NA TERYTORIUM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ I ZOBOWIĄZANIE CUDZOZIEMCA DO POWROTU

Rozdział 1

Kontrola legalności pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

Art. 275. Cudzoziemiec w okresie pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest obowiązany posiadać ważny dokument podróży oraz dokumenty i zezwolenia uprawniające go do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 276. 1. Kontrolę legalności pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej prowadzą, w celu ustalenia stanu faktycznego w zakresie przestrzegania przepisów dotyczących warunków wjazdu i pobytu cudzoziemców na tym terytorium, organy Straży Granicznej i Policji.

2. Szef Urzędu, wojewoda i organy Służby Celnej mogą prowadzić kontrolę legalności pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie niezbędnym do prowadzenia przez te organy postępowań w sprawach cudzoziemców.

Art. 277. Organy administracji rządowej i samorządowej są obowiązane współdziałać z organami Straży Granicznej, Policji, Służby Celnej, Szefem Urzędu oraz wojewodą w zakresie wykonywania kontroli, o której mowa w art. 276.

Art. 278. 1. Kontrolę legalności pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadza co najmniej dwóch funkcjonariuszy Straży Granicznej, Policji, Służby Celnej, zwanych dalej „funkcjonariuszami”, lub co najmniej dwóch upoważnionych pracowników Urzędu albo urzędu wojewódzkiego, zwanych dalej „pracownikami”.

2. Kontrolę mogą przeprowadzać wspólnie funkcjonariusze i pracownicy, przy czym kontrolę tę przeprowadzają co najmniej dwie osoby.

3. Kontrola przeprowadzana w siedzibie Urzędu albo urzędu wojewódzkiego może być przeprowadzona przez jednego pracownika.

4. Kontrola może być przeprowadzona przez jednego funkcjonariusza, jeżeli w toku innych czynności służbowych przez niego wykonywanych zostały ujawnione okoliczności uzasadniające jej przeprowadzenie.

Art. 279. 1. Funkcjonariusz przeprowadza kontrolę po okazaniu legitymacji służbowej lub znaku identyfikacyjnego.

2. Pracownik przeprowadza kontrolę po okazaniu upoważnienia do przeprowadzenia kontroli oraz dokumentu potwierdzającego tożsamość.

3. Upoważnienie, o którym mowa w ust. 2, zawiera:

- 1) określenie podstawy prawnej do przeprowadzenia kontroli;
- 2) oznaczenie organu;
- 3) datę i miejsce wystawienia;
- 4) imię i nazwisko pracownika uprawnionego do przeprowadzenia kontroli;
- 5) określenie zakresu przedmiotowego kontroli;
- 6) datę ważności;
- 7) podpis osoby udzielającej upoważnienia z podaniem zajmowanego stanowiska.

Art. 280. W trakcie kontroli funkcjonariusz lub upoważniony pracownik mogą żądać okazania:

- 1) dokumentów i zezwoleń uprawniających cudzoziemca do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) środków finansowych przeznaczonych na pokrycie kosztów:

- a) utrzymania cudzoziemca w trakcie jego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - b) podróży powrotnej cudzoziemca do państwa pochodzenia lub zamieszkania albo kosztów tranzytu do państwa trzeciego, które udzieli pozwolenia na wjazd,
 - c) tranzytu cudzoziemca przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do państwa trzeciego, które udzieli pozwolenia na wjazd;
- 3) dokumentu potwierdzającego możliwość uzyskania środków, o których mowa w pkt 2, zgodnie z prawem – w przypadku cudzoziemca przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy, wizy lub umowy międzynarodowej o zniesieniu obowiązku wizowego lub jednostronnego zniesienia obowiązku wizowego, lub wobec którego stosuje się częściowe lub całkowite zniesienie obowiązku wizowego, zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 539/2001 z dnia 15 marca 2001 r. wymieniającym państwa trzecie, których obywatele muszą posiadać wizy podczas przekraczania granic zewnętrznych, oraz te, których obywatele są zwolnieni z tego wymogu (Dz. Urz. WE L 81 z 21.03.2001, str. 1, z późn. zm.);
- 4) dokumentów uprawniających cudzoziemca do wykonywania pracy, prowadzenia działalności gospodarczej lub powierzenia wykonywania pracy cudzoziemcowi;
- 5) dokumentów potwierdzających cel i warunki pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 281. 1. Cudzoziemiec poddany kontroli jest obowiązany okazać dokumenty i zezwolenia, o których mowa w art. 280 pkt 1, 4 i 5, oraz środki finansowe albo dokument potwierdzający możliwość uzyskania takich środków zgodnie z prawem, o których mowa w art. 280 pkt 2 i 3, jeżeli są wymagane.

2. Obowiązek, o którym mowa w ust. 1, nie dotyczy cudzoziemca, który przybył na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu połączenia z rodziną do osoby, która uzyskała status uchodźcy.

Art. 282. 1. Funkcjonariusz lub pracownik pobiera od cudzoziemca odciski linii papilarnych w celu ustalenia tożsamości:

- 1) w przypadku gdy w toku kontroli cudzoziemiec nie okaże dokumentu, na podstawie którego będzie można ustalić jego tożsamość, lub
- 2) w przypadku gdy zachodzi uzasadnione podejrzenie co do autentyczności dokumentu okazanego przez cudzoziemca.

2. Funkcjonariusz lub pracownik może pobrać od cudzoziemca w toku kontroli odciski jego linii papilarnych w celu weryfikacji tożsamości posiadacza wizy Schengen lub w celu stwierdzenia autentyczności tej wizy, w razie wątpliwości co do tożsamości cudzoziemca lub autentyczności wizy Schengen.

3. Funkcjonariusz lub pracownik ustala tożsamość cudzoziemca, weryfikuje tożsamość posiadacza wizy Schengen lub stwierdza autentyczność tej wizy przez sprawdzenie odcisków linii papilarnych pobranych od cudzoziemca w Wizowym Systemie Informacyjnym, a w przypadku gdy dostęp do tego systemu jest niemożliwy, także w inny sposób umożliwiając ustalanie tożsamości cudzoziemca lub stwierdzenie autentyczności wizy Schengen.

Art. 283. 1. Po przeprowadzeniu kontroli, w przypadku stwierdzenia, że pobyt cudzoziemca jest:

- 1) niezgodny z przepisami dotyczącymi warunków wjazdu i pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, funkcjonariusz lub pracownik sporządza protokół kontroli legalności pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) zgodny z przepisami dotyczącymi warunków wjazdu i pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:
 - a) funkcjonariusz odnotowuje fakt przeprowadzenia kontroli w notatniku służbowym lub sporządza notatkę służbową,
 - b) pracownik sporządza notatkę służbową.

2. Organ Policji, Szef Urzędu, wojewoda lub organ Służby Celnej zawiadamia komendanta oddziału Straży Granicznej lub komendanta placówki Straży Granicznej, właściwego do wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, o stwierdzeniu, po przeprowadzeniu kontroli, że pobyt cudzoziemca jest niezgodny z przepisami dotyczącymi warunków wjazdu i pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 284. 1. Protokół, o którym mowa w art. 283 ust. 1 pkt 1, zawiera:

- 1) stopień, imię i nazwisko oraz numer legitymacji służbowej funkcjonariusza lub imię i nazwisko pracownika oraz numer i datę wystawienia upoważnienia, nazwę organu, który wystawił upoważnienie;
- 2) datę i miejsce sporządzenia protokołu;
- 3) datę i godzinę rozpoczęcia i zakończenia kontroli;
- 4) miejsce przeprowadzenia kontroli;

- 5) imię i nazwisko, datę urodzenia oraz obywatelstwo kontrolowanego cudzoziemca;
- 6) miejsce pobytu i adres zamieszkania cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 7) opis okoliczności uzasadniających przeprowadzenie kontroli;
- 8) opis skontrolowanych dokumentów z podaniem ich numeru, okresu ważności oraz nazwy organu, który wydał dokument;
- 9) wynik kontroli;
- 10) podpis funkcjonariusza lub pracownika sporządzającego protokół;
- 11) podpis cudzoziemca lub adnotację o przyczynach jego braku;
- 12) imię i nazwisko oraz podpis tłumacza, w przypadku gdy brał udział w przeprowadzaniu kontroli.

2. Kopię protokołu wydaje się cudzoziemcowi na jego wniosek.

3. W przypadku gdy cudzoziemiec odmawia podpisania protokołu, pozostawia mu się odpis tego protokołu podpisany przez funkcjonariusza lub pracownika.

Art. 285. Notatka służbowa, o której mowa w art. 283 ust. 1 pkt 2, zawiera w szczególności:

- 1) datę i miejsce sporządzenia notatki;
- 2) datę i godzinę rozpoczęcia i zakończenia kontroli;
- 3) imię i nazwisko, datę urodzenia oraz obywatelstwo kontrolowanego cudzoziemca;
- 4) miejsce pobytu i adres zamieszkania cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) wynik kontroli;
- 6) podpis funkcjonariusza lub pracownika sporządzającego notatkę;
- 7) imię i nazwisko tłumacza, w przypadku gdy brał udział w przeprowadzaniu kontroli.

Rozdział 2

Zobowiązanie cudzoziemca do powrotu

Art. 286. 1. Cudzoziemiec jest obowiązany opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed upływem okresu pobytu objętego wizą Schengen lub wizą krajową oraz przed upływem okresu ważności tej wizy, chyba że posiada ważny dokument uprawniający go do pobytu na tym terytorium.

2. Cudzoziemiec przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie umowy międzynarodowej o zniesieniu obowiązku wizowego lub jednostronnego zniesienia obowiązku wizowego lub wobec którego stosuje się częściowe lub całkowite zniesienie obowiązku wizowego, zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 539/2001 z dnia 15 marca 2001 r. wymieniającym państwa trzecie, których obywatele muszą posiadać wizy podczas przekraczania granic zewnętrznych, oraz te, których obywatele są zwolnieni z tego wymogu, jest obowiązany opuścić to terytorium przed upływem terminu przewidzianego w umowie międzynarodowej, w jednostronnym zniesieniu obowiązku wizowego lub w rozporządzeniu, chyba że posiada ważny dokument uprawniający go do pobytu na tym terytorium.

3. Cudzoziemiec przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ruchu bezwizowym na podstawie umowy międzynarodowej o zniesieniu obowiązku wizowego lub w związku z jednostronnym zniesieniem przez Rzeczpospolitą Polską obowiązku wizowego jest obowiązany opuścić to terytorium po upływie okresu pobytu, na który wjechał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, nie później niż po upływie 3 miesięcy od dnia utraty mocy umowy lub przywrócenia obowiązku wizowego.

4. Jeżeli utrata mocy umowy o całkowitym lub częściowym zniesieniu obowiązku wizowego lub przywrócenie obowiązku wizowego nastąpiło przed ogłoszeniem tego faktu w formie przewidzianej prawem, termin, o którym mowa w ust. 3, liczy się od dnia tego ogłoszenia.

5. Cudzoziemiec jest obowiązany opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed upływem terminu ważności zezwolenia na pobyt czasowy, chyba że posiada ważny dokument uprawniający go do pobytu na tym terytorium.

6. Cudzoziemiec jest obowiązany opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w terminie 14 dni od dnia, w którym decyzja:

- 1) o odmowie udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE lub decyzja o cofnięciu mu zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE lub
- 2) o odmowie nadania mu statusu uchodźcy, udzielenia ochrony uzupełniającej lub ochrony humanitarnej lub decyzja o umorzeniu postępowania w sprawie nadania mu statusu uchodźcy lub decyzja o pozbawieniu go statusu uchodźcy, ochrony uzupełniającej lub ochrony humanitarnej

- stała się ostateczna, chyba że posiada ważny dokument uprawniający go do pobytu na tym terytorium.

Art. 287. 1. Decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydaje się cudzoziemcowi, gdy:

- 1) przebywa lub przebywał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez ważnej wizy lub innego ważnego dokumentu uprawniającego go do wjazdu i pobytu na tym terytorium, jeżeli są lub były wymagane lub
- 2) nie opuścił terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po wykorzystaniu dopuszczalnego okresu pobytu na terytorium państw obszaru Schengen, do którego był uprawniony bez konieczności posiadania wizy, w okresie 6 miesięcy liczonych od dnia pierwszego wjazdu, chyba że posiada ważny dokument uprawniający go do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub umowy międzynarodowe stanowią inaczej, lub
- 3) nie opuścił terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po wykorzystaniu dopuszczalnego okresu pobytu wskazanego w wizie Schengen, wydanej przez organ innego państwa obszaru Schengen w danym okresie sześciomiesięcznym, liczonym od dnia pierwszego wjazdu, lub po wykorzystaniu dopuszczalnego okresu pobytu na podstawie wizy krajowej lub dokumentu uprawniającego do pobytu, wydanego przez organ innego państwa obszaru Schengen, chyba że posiada inny ważny dokument uprawniający go do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- 4) wykonuje lub wykonywał pracę bez wymaganego zezwolenia na pracę lub oświadczenia pracodawcy o zamiarze powierzenia mu wykonywania pracy, zarejestrowanego w powiatowym urzędzie pracy, lub został ukarany karą grzywny za nielegalne wykonywanie pracy lub podjął działalność gospodarczą niezgodnie z przepisami obowiązującymi w tym zakresie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- 5) nie posiada środków finansowych niezbędnych do pokrycia kosztów pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i nie ma możliwości wskazania wiarygodnych źródeł ich uzyskania, lub
- 6) obowiązuje wpis danych cudzoziemca do wykazu cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany, lub
- 7) jego dane znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu, jeżeli przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ruchu bezwizowym lub na podstawie wizy Schengen, z wyłączeniem wizy upoważniającej tylko do wjazdu i pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub

- 8) jego dalszy pobyt może stanowić zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub naruszyć interes Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- 9) niezgodnie z przepisami przekroczył lub usiłował przekroczyć granicę, lub
- 10) został prawomocnie skazany w Rzeczypospolitej Polskiej na karę pozbawienia wolności podlegającą wykonaniu i istnieją podstawy do przeprowadzenia postępowania w sprawie przekazania go za granicę w celu wykonania orzeczonej wobec niego kary, lub
- 11) przebywa poza strefą przygraniczną, w której zgodnie z zezwoleniem na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego może przebywać, chyba że umowy międzynarodowe stanowią inaczej, lub
- 12) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po upływie okresu pobytu, do którego był uprawniony na podstawie zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego, chyba że umowy międzynarodowe stanowią inaczej, lub
- 13) dalszy pobyt cudzoziemca będzie stanowił zagrożenie dla stosunków międzynarodowych innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub zdrowia publicznego, co zostało potwierdzone badaniem lekarskim, lub
- 14) cel i warunki pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej są niezgodne z deklarowanymi.

2. Przepisów ust. 1 pkt 1-3 nie stosuje się w przypadkach, o których mowa w art. 287 ust. 6.

Art. 288. 1. W przypadkach, o których mowa w art. 287 ust. 1, decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu nie wydaje się cudzoziemcowi, gdy:

- 1) posiada status uchodźcy, korzysta z ochrony uzupełniającej lub z ochrony humanitarnej w Rzeczypospolitej Polskiej lub
- 2) udzielono mu zgody na pobyt tolerowany lub zachodzą przesłanki do jej udzielenia, lub
- 3) udzielono mu zezwolenia, o którym mowa w art. 180 pkt 6 lub 7, lub
- 4) jest małżonkiem obywatela polskiego albo cudzoziemca posiadającego zezwolenie na pobyt stały lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i jego dalszy pobyt nie stanowi zagrożenia dla obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, chyba że celem zawarcia związku małżeńskiego lub jego istnienia jest obejście przepisów niniejszej ustawy, lub

- 5) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy Schengen, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 23, upoważniającej tylko do wjazdu i pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zezwolenia, o którym mowa w art. 174 ust. 1, albo zezwolenia, o którym mowa w art. 171, lub
- 6) udzielono mu zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- 7) posiada zezwolenie pobytowe lub inne zezwolenie uprawniające do pobytu, udzielone przez inne państwo obszaru Schengen i jego dalszy pobyt nie stanowi zagrożenia dla obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, chyba że cudzoziemiec nie udał się niezwłocznie na terytorium tego państwa członkowskiego Unii Europejskiej po pouczeniu go przez organ właściwy do wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, lub
- 8) jest czasowo oddelegowany w celu świadczenia usług na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez pracodawcę mającego siedzibę na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej oraz jest uprawniony do przebywania i zatrudnienia na terytorium tego państwa, jeżeli decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu miałaby zostać wydana z uwagi na przebywanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez ważnej wizy lub innego ważnego dokumentu uprawniającego do wjazdu i pobytu na tym terytorium lub ze względu na przekroczenie lub usiłowanie przekroczenia granicy wbrew przepisom, lub
- 9) może zostać przekazany niezwłocznie do państwa trzeciego na podstawie umowy międzynarodowej o przekazywaniu i przyjmowaniu osób po uprzednim zatrzymaniu go w związku z przekroczeniem granicy zewnętrznej wbrew przepisom, lub
- 10) może być niezwłocznie doprowadzony do granicy, jeżeli został zatrzymany w strefie nadgranicznej bezpośrednio po nieumyślnym przekroczeniu granicy wbrew przepisom, lub
- 11) może zostać przekazany niezwłocznie do innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej na podstawie umowy międzynarodowej o przekazywaniu i przyjmowaniu osób, lub

12) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zaświadczenia, o którym mowa w art. 165.

2. W przypadku, o którym mowa w art. 287 ust. 1 pkt 1, decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu nie wydaje się, gdy cudzoziemiec zgodnie z przepisami art. 113-136 wystąpił o zmianę decyzji, o których mowa w tych przepisach, do czasu zakończenia postępowania w sprawie zmiany tych decyzji.

3. Przepisu ust. 1 pkt 1 nie stosuje się w przypadku, o którym mowa w art. 32 ust. 1 lub art. 33 ust. 2 Konwencji Genewskiej.

4. Nie wszczyna się postępowania w sprawie zobowiązania cudzoziemca do powrotu, jeżeli toczy się postępowanie w sprawie nadania temu cudzoziemcowi statusu uchodźcy, chyba że cudzoziemiec złożył kolejny wniosek w sprawie nadania mu statusu uchodźcy.

Art. 289. Cudzoziemca małoletniego można zobowiązać do powrotu tylko pod opieką jego przedstawiciela ustawowego, chyba że decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu zostanie wykonana w taki sposób, że małoletniego przekaże się jego przedstawicielowi ustawowemu albo przedstawicielowi właściwych władz państwa, do którego nastąpi powrót.

Art. 290. Organ prowadzący postępowanie w sprawie zobowiązania cudzoziemca do powrotu poucza cudzoziemca o możliwości złożenia wniosku o nadanie statusu uchodźcy, ochrony uzupełniającej, ochrony humanitarnej lub zezwolenia, o którym mowa w art. 180 pkt 6 lub 7.

Art. 291. 1. Postępowanie w sprawie zobowiązania cudzoziemca do powrotu zawiesza się w przypadku wszczęcia postępowania w sprawie nadania cudzoziemcowi statusu uchodźcy lub udzielenia mu zezwolenia, o którym mowa w art. 171 lub art. 180 pkt 6 lub 7.

2. Postępowania w sprawie zobowiązania cudzoziemca do powrotu nie zawiesza się w przypadku gdy cudzoziemiec złożył kolejny wniosek w sprawie nadania statusu uchodźcy.

Art. 292. Decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wygasa z mocy prawa, jeżeli cudzoziemiec:

- 1) posiada status uchodźcy, korzysta z ochrony uzupełniającej lub z ochrony humanitarnej lub
- 2) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia, o którym mowa w art. 171 lub art. 180 pkt 6 lub 7.

Art. 293. 1. W dniu, w którym decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu stanie się ostateczna, z mocy prawa następuje unieważnienie wizy krajowej, wygaśnięcie zezwolenia na pobyt czasowy oraz zezwolenia na pracę.

2. W dniu, w którym decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, wydana na podstawie art. 287 ust. 1 pkt 11 lub 12 stanie się ostateczna, z mocy prawa następuje unieważnienie zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego.

Art. 294. Do cudzoziemców oraz członków ich rodzin uprawnionych do wykonywania pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na zasadach określonych w decyzji Nr 1/80 Rady Stowarzyszenia Republiki Tureckiej i EWG z dnia 19 września 1980 r. w sprawie rozwoju Stowarzyszenia, powołanej na podstawie Porozumienia Ustanawiającego Stowarzyszenie pomiędzy Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Republiką Turecką, podpisanego w Ankarze dnia 12 września 1963 r. (Dz. Urz. WE L 217 z 29.12.1964, str. 3685):

- 1) nie stosuje się przepisów art. 286, art. 287, art. 290-293, art. 296, art. 299-306, art. 315, art. 319 i art. 320;
- 2) stosuje się przepisy rozdziału 5 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin.

Art. 295. Organ, który wydaje decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu w przypadku cofnięcia cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE udzielonego cudzoziemcowi posiadającemu ochronę międzynarodową w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, ustala, za pośrednictwem Szefa Urzędu, czy cudzoziemiec nadal posiada ochronę międzynarodową tym państwie.

Art. 296. Decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydaje komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej z urzędu lub na wniosek wojewody, Ministra Obrony Narodowej, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szefa Agencji Wywiadu, organu Służby Celnej lub komendanta wojewódzkiego lub powiatowego (miejskiego) Policji.

Art. 297. W przypadku, o którym mowa w art. 287 ust. 1 pkt 9, decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydaje się na formularzu.

Art. 298. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) treść wniosku o wydanie decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, uwzględniając potrzebę zapewnienia sprawności i prawidłowości postępowania, a w szczególności konieczności uzyskania niezbędnych informacji do wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu;
- 2) sposób odnotowywania w dokumencie podróży wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, uwzględniając zapewnienie możliwości ustalenia podczas kontroli dokumentu podróży cudzoziemca, że taka decyzja została wydana.

Art. 299. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór formularza, o którym mowa w art. 297, uwzględniając konieczność zapewnienia sprawności postępowania prowadzonego w sprawie zobowiązania cudzoziemca do powrotu.

Art. 300. 1. Organ właściwy do wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu w przypadkach, o których mowa w art. 287 ust. 1 pkt 1-7 i 9-14, poucza cudzoziemca posiadającego zezwolenie na pobyt lub inne zezwolenie uprawniające go do pobytu, udzielone przez inne państwo obszaru Schengen, o obowiązku niezwłocznego wyjazdu na terytorium tego państwa.

2. Organ właściwy do wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu odnotowuje dokonanie pouczenia, o którym mowa w ust. 1, w rejestrze, o którym mowa w art. 401 ust. 1 pkt 6.

3. Pouczenie, o którym mowa w ust. 1, następuje w formie pisemnej i w języku zrozumiałym dla cudzoziemca.

Art. 301. 1. W decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu określa się termin dobrowolnego powrotu, który wynosi od 7 do 30 dni.

2. W decyzji, o której mowa w ust. 1, nie określa się terminu dobrowolnego powrotu cudzoziemca, gdy:

- 1) istnieje wysokie prawdopodobieństwo ucieczki cudzoziemca lub
- 2) dalszy pobyt cudzoziemca może stanowić zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub naruszyć interes Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Wysokie prawdopodobieństwo ucieczki cudzoziemca istnieje w szczególności, gdy cudzoziemiec:

- 1) zadeklarował niepodporządkowanie się obowiązkom wynikającym z otrzymania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu lub

- 2) nie dysponuje dokumentami poświadczającymi jego tożsamość, lub
- 3) niezgodnie z przepisami przekroczył lub usiłował przekroczyć granicę zewnętrzną, lub
- 4) wjechał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w okresie obowiązywania wpisu do wykazu cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany, lub do Systemu Informacyjnego Schengen do celu odmowy wjazdu.

4. Decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, wydanej bez określenia terminu dobrowolnego powrotu, nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności i wskazuje się w niej państwo, do którego cudzoziemiec powinien powrócić.

5. W przypadku gdy cudzoziemiec przekroczył lub usiłował przekroczyć granicę niezgodnie z przepisami w okresie po wydaniu decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, a przed upływem terminu dobrowolnego powrotu, termin o którym mowa w ust. 1, wygasa z mocy prawa.

6. Jeżeli decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydaje się cudzoziemcowi, o którym mowa w art. 295, który nadal posiada ochronę międzynarodową w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu jako państwo powrotu cudzoziemca wskazuje się państwo członkowskie Unii Europejskiej, w którym cudzoziemiec posiada ochronę międzynarodową.

7. Jeżeli decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydaje się cudzoziemcowi, który przebywał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy w związku z okolicznościami, o których mowa w art. 179 ust. 1 pkt 3, w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu jako państwo powrotu cudzoziemca wskazuje się państwo członkowskie Unii Europejskiej, w którym cudzoziemiec posiada zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE.

8. Jeżeli decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydaje się cudzoziemcowi, który przebywał na terytorium Rzeczypospolitej polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy jako członek rodziny cudzoziemca, który przebywał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy w związku z okolicznościami, o których mowa w art. 179 ust. 1 pkt 3, w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, jako państwo powrotu cudzoziemca, wskazuje się państwo członkowskie Unii Europejskiej, w którym członek rodziny tego cudzoziemca posiada zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE.

Art. 302. 1. Organ, wydając decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, może przedłużyć termin dobrowolnego powrotu w niej określony, jeżeli cudzoziemiec jest

obowiązany do osobistego stawiennictwa przed polskim organem władzy publicznej lub jego obecności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wymaga wyjątkowa sytuacja osobista cudzoziemca lub interes Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Organ, który wydał decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, może przedłużyć termin dobrowolnego powrotu w niej określony z powodu okoliczności, o których mowa w ust. 1, także po jej wydaniu, jednorazowo, na wniosek cudzoziemca.

3. Termin dobrowolnego powrotu nie może być dłuższy niż 1 rok.

Art. 303. 1. W decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu lub w decyzji o przedłużeniu terminu dobrowolnego powrotu można, do czasu dobrowolnego powrotu albo przymusowego wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, zobowiązać cudzoziemca do:

- 1) zgłaszania się w określonych odstępach czasu do organu wskazanego w decyzji - do dnia, w którym nastąpi dobrowolny powrót albo przymusowe wykonanie decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu lub
- 2) wpłaty zabezpieczenia pieniężnego w wysokości określonej w decyzji, lub
- 3) przekazania do depozytu organowi wskazanemu w decyzji dokumentu podróży, lub
- 4) zamieszkiwania w wyznaczonym w decyzji miejscu - do dnia, w którym nastąpi dobrowolny powrót albo przymusowe wykonanie decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu.

2. Zabezpieczenie pieniężne, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, i dokument podróży, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, przechowuje się do czasu okazania przez cudzoziemca biletu na podróż powrotną.

3. Cudzoziemcowi nie wolno zmieniać miejsca zamieszkania wyznaczonego w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu lub w decyzji o przedłużeniu terminu dobrowolnego powrotu, bez zmiany tej decyzji.

Art. 304. 1. W decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu orzeka się o zakazie ponownego wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i innych państw obszaru Schengen oraz określa się okres tego zakazu.

2. Zakaz ponownego wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i innych państw obszaru Schengen orzeka się w przypadku, o którym mowa w art. 287 ust. 1 pkt 8.

3. Zakaz ponownego wjazdu tylko na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej orzeka się w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydawanej cudzoziemcowi:

- 1) posiadającemu ochronę międzynarodową w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, któremu cofnięto zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE lub
- 2) o którym mowa w art. 301 ust. 7 lub 8.

Art. 305. Zakaz, o którym mowa w art. 304 ust. 1, określa się na następujące okresy:

- 1) od 6 miesięcy do 3 lat – w przypadkach, o których mowa w art. 287 ust. 1 pkt 1-3, 5, 9, 11, 12 lub 14;
- 2) od 1 roku do 3 lat – w przypadkach, o których mowa w art. 287 ust. 1 pkt 4;
- 3) od 3 lat do 5 lat – w przypadkach, o których mowa w art. 287 ust. 1 pkt 6, 7, 10 lub 13;
- 4) 5 lat – w przypadkach, o których mowa w art. 287 ust. 1 pkt 8.

Art. 306. 1. Organ, który wydał decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, na wniosek cudzoziemca, w drodze decyzji, może cofnąć zakaz, o którym mowa w art. 304 ust. 1, jeżeli cudzoziemiec wykaże, że:

- 1) wykonał obowiązki wynikające z decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu lub
- 2) jego ponowny wjazd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub innych państw obszaru Schengen ma nastąpić ze względu na uzasadnione okoliczności, zwłaszcza ze względów humanitarnych, lub
- 3) została mu przyznana pomoc w dobrowolnym powrocie.

2. Zakazu, o którym mowa w art. 304 ust. 1, nie cofa się, gdy:

- 1) wjazd lub pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może stanowić zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub naruszyć interes Rzeczypospolitej Polskiej lub
- 2) cudzoziemiec nie uiścił kosztów związanych z wydaniem i wykonaniem decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, które był obowiązany ponieść.

Art. 307. Od decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, przedłużenia terminu dobrowolnego powrotu oraz cofnięcia zakazu, o którym mowa w art. 304 ust. 1, służy odwołanie do Szefa Urzędu.

Art. 308. Decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu organy mogą przekazywać między sobą za pośrednictwem urzędów umożliwiających odczyt i zapis znaków pisma na nośniku papierowym lub za pośrednictwem sieci telekomunikacyjnej i doręczać tę decyzję cudzoziemcowi w formie uzyskanej w wyniku takiego przekazu.

Art. 309. 1. Organ Straży Granicznej odnotowuje w dokumencie podróży cudzoziemca wydanie decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu oraz niezwłocznie informuje o tym organ, który wystąpił z wnioskiem o jej wydanie.

2. W przypadku doręczenia decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu w formie, o której mowa w art. 308, organ, który wykonuje tę decyzję, odnotowuje fakt jej wydania w dokumencie podróży cudzoziemca.

Art. 310. Organ, który wydaje decyzje o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu:

- 1) pobiera od cudzoziemca odciski linii papilarnych, jeżeli nie zostały pobrane po zatrzymaniu go związku z przekroczeniem granicy wbrew przepisom;
- 2) przekazuje Komendantowi Głównemu Policji obraz linii papilarnych, dane osobowe cudzoziemca oraz informacje, które zamieszcza się w rejestrach, o których mowa w art. 401 ust. 1 pkt 3 i 4;
- 3) sporządza fotografię cudzoziemca.

Art. 311. 1. W przypadku gdy cudzoziemiec nie posiada dokumentu podróży, Komendant Główny Straży Granicznej składa do właściwego przedstawicielstwa dyplomatycznego lub urzędu konsularnego państwa pochodzenia cudzoziemca wniosek o wydanie takiego dokumentu.

2. Jeżeli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie istnieje przedstawicielstwo lub urząd, o którym mowa w ust. 1, Komendant Główny Straży Granicznej składa wniosek o wydanie dokumentu podróży do właściwego organu państwa pochodzenia cudzoziemca.

3. Przed wydaniem dokumentu podróży cudzoziemcowi właściwe organy Straży Granicznej, w uzasadnionych przypadkach, umożliwiają przedstawicielstwom dyplomatycznym lub urządům konsularnym państwa pochodzenia cudzoziemca przeprowadzenie z nim rozmowy w jednostkach organizacyjnych Straży Granicznej, przedstawicielstwach dyplomatycznych lub urządach konsularnych państwa pochodzenia cudzoziemca, w celu potwierdzenia jego obywatelstwa.

4. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się, o ile wiążące Rzeczypospolitą Polską umowy międzynarodowe dotyczące przyjmowania i przekazywania osób, które nie spełniają lub przestały spełniać warunki wjazdu i pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, nie stanowią inaczej.

Art. 312. 1. W postępowaniu w sprawie zobowiązania cudzoziemca do powrotu dotyczącego cudzoziemca będącego małżonkiem obywatela polskiego albo cudzoziemca posiadającego zezwolenie na pobyt stały lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, organ, który prowadzi to postępowanie, ustala czy związek małżeński został zawarty lub istnieje celu obejścia przepisów niniejszej ustawy.

2. Do ustalenia, czy związek małżeński został zawarty lub istnieje w celu obejścia przepisów niniejszej ustawy, stosuje się przepisy art. 164 .

Art. 313. 1. Organ prowadzący postępowanie w sprawie wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu zapewnia cudzoziemcowi, który nie włada w wystarczającym stopniu językiem polskim, możliwość korzystania z pomocy tłumacza.

2. Organ, który wydał decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, na wniosek cudzoziemca, dokonuje w języku zrozumiałym dla cudzoziemca ustnego lub pisemnego tłumaczenia podstawy prawnej decyzji, rozstrzygnięcia oraz pouczenia, czy i w jakim trybie służy od niej odwołanie.

Art. 314. W toku postępowania w sprawie wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu cudzoziemiec ma prawo kontaktować się, w zakresie prowadzonego postępowania, z organizacjami pozarządowymi, do statutowych obowiązków których należy udzielanie pomocy prawnej cudzoziemcom.

Art. 315. 1. W przypadku gdy cudzoziemiec dobrowolnie nie opuścił terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w terminie określonym w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, decyzja ta podlega przymusowemu wykonaniu.

2. Poza przypadkiem, o którym mowa w ust. 1, przymusowe wykonanie decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu następuje, gdy:

- 1) w decyzji tej nie został określony termin dobrowolnego powrotu lub
- 2) po wydaniu tej decyzji:
 - a) zaistniało wysokie prawdopodobieństwo ucieczki cudzoziemca, lub

- b) dalszy pobyt cudzoziemca może stanowić zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub naruszyć interes Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Przymusowe wykonanie decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu polega na doprowadzeniu cudzoziemca do granicy albo do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego zostaje doprowadzony.

4. Doprowadzenie cudzoziemca wykonuje:

- 1) do granicy – komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca;
- 2) od granicy do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego następuje powrót – Komendant Główny Straży Granicznej lub komendant oddziału Straży Granicznej właściwy ze względu na miejsce, w którym cudzoziemiec przekracza granicę.

5. Komendant placówki Straży Granicznej właściwy ze względu na miejsce, w którym cudzoziemiec przekracza granicę, odnotowuje w rejestrze spraw dotyczących zobowiązania cudzoziemca do powrotu datę opuszczenia przez cudzoziemca terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 316. 1. Decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu nie wykonuje się, gdy:

- 1) wobec cudzoziemca toczy się postępowanie w sprawie nadania mu statusu uchodźcy lub
- 2) wobec cudzoziemca toczy się postępowanie w sprawie udzielenia mu zgody na pobyt tolerowany, lub zezwolenia, o którym mowa w art. 171, art. 174 ust. 1 lub art. 180 pkt 6 lub 7, lub
- 3) cudzoziemcowi udzielono zgody na pobyt tolerowany lub zachodzą przesłanki do jej udzielenia, lub
- 4) cudzoziemiec przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie:
 - a) wizy Schengen upoważniającej tylko do wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 23, lub
 - b) zezwolenia, o którym mowa w art. 174 ust. 1, lub
- 5) cudzoziemiec przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zaświadczenia, o którym mowa w art. 165, lub
- 6) cudzoziemiec jest małżonkiem obywatela polskiego albo cudzoziemca posiadającego zezwolenie na pobyt stały lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i jego dalszy pobyt nie stanowi zagrożenia dla obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku

publicznego, chyba że celem zawarcia związku małżeńskiego lub jego istnienia jest obejście przepisów niniejszej ustawy.

2. Przepisu ust. 1 pkt 1 nie stosuje się, gdy cudzoziemiec złożył kolejny wniosek w sprawie nadania statusu uchodźcy.

Art. 317. Decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydaną cudzoziemcowi małoletniemu wykonuje się, gdy cudzoziemiec ten ma w państwie, do którego został zobowiązany powrócić, zapewnioną opiekę rodziców, innych osób pełnoletnich lub instytucji opiekuńczych, zgodnie ze standardami określonymi w Konwencji o prawach dziecka, przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r.

Art. 318. 1. Przedstawiciele organizacji pozarządowych, do statutowych obowiązków których należy działalność na rzecz cudzoziemców, mogą być obecni jako obserwatorzy w toku działań związanych z doprowadzeniem cudzoziemca do granicy albo do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego zostaje doprowadzony, podejmowanych w związku z przymusowym wykonaniem decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu.

2. Koszty przejazdu nie więcej niż dwóch przedstawicieli organizacji pozarządowych, o których mowa w ust. 1, od granicy do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego cudzoziemiec zostaje doprowadzony, są finansowane z budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych, ze środków będących w dyspozycji Komendanta Głównego Straży Granicznej.

3. Finansowanie kosztów przejazdu następuje w przypadku, gdy doprowadzanych jest co najmniej pięciu cudzoziemców oraz gdy doprowadzenie odbywa się statkiem morskim lub wycarterowanym statkiem powietrznym.

4. Przedstawiciele organizacji pozarządowych, o których mowa w ust. 1, mają w toku działań związanych z doprowadzeniem cudzoziemca do granicy albo do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego zostaje doprowadzony, prawo do:

- 1) obserwowania przebiegu wszystkich czynności podejmowanych wobec cudzoziemca od rozpoczęcia do zakończenia doprowadzenia, w celu potwierdzenia poszanowania godności i praw cudzoziemca w toku tych czynności;
- 2) porozumiewania się z doprowadzanym cudzoziemcem, o ile nie zakłóca to czynności związanych z doprowadzeniem.

5. Funkcjonariusz Straży Granicznej, przed rozpoczęciem doprowadzenia cudzoziemca do granicy albo do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego zostaje doprowadzony, informuje przedstawicieli organizacji pozarządowych, o których mowa w ust. 1, o zasadach obowiązujących podczas doprowadzenia, w szczególności dotyczących przebiegu doprowadzenia oraz warunków bezpieczeństwa.

6. Przedstawiciele organizacji pozarządowych, o których mowa w ust. 1, są obowiązani:

- 1) przestrzegać zasad obowiązujących podczas doprowadzenia cudzoziemca do granicy albo do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego zostaje doprowadzony;
- 2) wykonywać polecenia funkcjonariuszy Straży Granicznej w przypadku wystąpienia zagrożenia, w szczególności zamachu na doprowadzających funkcjonariuszy lub w razie podjęcia przez cudzoziemca próby ucieczki.

7. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób i termin informowania przedstawicieli organizacji pozarządowych, o których mowa w ust. 1, o przygotowywanym doprowadzeniu cudzoziemca do granicy albo do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego zostaje doprowadzony, oraz sposób i termin potwierdzania udziału tych przedstawicieli w doprowadzeniu;
- 2) sposób dokumentowania przez przedstawicieli organizacji pozarządowych, o których mowa w ust. 1, przebiegu doprowadzenia cudzoziemca do granicy albo do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego zostaje doprowadzony, oraz termin przekazywania tej dokumentacji Komendantowi Głównemu Straży Granicznej

- uwzględniając konieczność zapewnienia sprawności organizowania tego doprowadzenia oraz wymiany informacji w tym zakresie.

Art. 319. 1. Komendant Główny Straży Granicznej może zapewnić cudzoziemcowi finansowanie pomocy w dobrowolnym powrocie.

2. Podmiot, do statutowych obowiązków którego należy organizacja dobrowolnych powrotów, może zorganizować cudzoziemcowi, na jego wniosek, pomoc w dobrowolnym powrocie.

3. Pomoc w dobrowolnym powrocie może być udzielona cudzoziemcowi:

- 1) ubiegającemu się o nadanie statusu uchodźcy, którego wniosek ze względów formalnych został pozostawiony bez rozpoznania lub

- 2) któremu wydano decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, z wyjątkiem decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, w której nie określono terminu dobrowolnego powrotu, lub w innym przypadku, gdy decyzja ta podlega przymusowemu wykonaniu, lub
- 3) przebywającemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zaświadczenia, o którym mowa w art. 165, lub na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 171.

4. Podmiot, o którym mowa w ust. 2, współdziała z Komendantem Głównym Straży Granicznej w zakresie organizacji pomocy w dobrowolnym powrocie.

5. Kolejna pomoc, o której mowa w ust. 3, może zostać udzielona nie wcześniej niż po upływie 2 lat od dnia, w którym cudzoziemiec opuścił terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z wykorzystaniem takiej pomocy.

6. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowy sposób i tryb postępowania przy organizacji pomocy w dobrowolnym powrocie,
- 2) zakres czynności wykonywanych w związku z organizacją tej pomocy przez podmioty do niej uprawnione,
- 3) zakres współdziałania podmiotu, o którym mowa w ust. 2, z Komendantem Głównym Straży Granicznej w zakresie organizacji pomocy w dobrowolnym powrocie

- uwzględniając konieczność zapewnienia sprawności organizacji pomocy w dobrowolnym powrocie.

Art. 320. 1. Pomoc w dobrowolnym powrocie obejmuje pokrycie:

- 1) kosztów podróży;
- 2) opłat administracyjnych związanych z uzyskaniem dokumentu podróży oraz niezbędnych wiz i zezwoleń;
- 3) kosztów wyżywienia w podróży;
- 4) kosztów opieki medycznej;
- 5) kosztów organizacji dobrowolnego powrotu przez podmiot, o którym mowa w art. 319 ust. 1.

2. Pomoc, o której mowa w art. 319 ust. 1, jest finansowana z budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych, ze środków będących w dyspozycji Komendanta Głównego Straży Granicznej.

3. Organ, który wydaje decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, informuje cudzoziemca, o którym mowa w art. 319 ust. 3, o możliwości skorzystania z pomocy w dobrowolnym powrocie.

Art. 321. 1. Koszty związane z wydaniem i wykonaniem decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu ustala się w przypadku wydania cudzoziemcowi decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, w której nie określono terminu dobrowolnego powrotu, lub w przypadku jej przymusowego wykonania.

2. Organ Straży Granicznej, właściwy w sprawie przymusowego wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, ustala, w drodze decyzji, wysokość kosztów, o których mowa w ust. 1, podmioty obowiązane do pokrycia tych kosztów oraz termin i sposób ich uiszczenia. Decyzji nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.

3. Termin uiszczenia należności z tytułu kosztów, o których mowa w ust. 1, nie może być dłuższy niż 14 dni od dnia, w którym decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu stała się ostateczna.

4. Należności z tytułu kosztów, o których mowa w ust. 1, przedawniają się z upływem 5 lat, od końca roku kalendarzowego, w którym upłynął termin ich płatności.

Art. 322. 1. Koszty, o których mowa w art. 321 ust. 1, ponosi cudzoziemiec.

2. Zapraszający ponosi koszty, o których mowa w art. 321 ust. 1, w przypadku gdy cudzoziemiec, którego zaprosił, wjechał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w okresie, na który został zaproszony, i okoliczności uzasadniające zobowiązanie go do powrotu wystąpiły:

- 1) podczas pobytu cudzoziemca na tym terytorium w okresie objętym zaproszeniem albo
- 2) po upływie okresu objętego zaproszeniem, gdy cudzoziemcowi nie przedłużono wizy, nie uzyskał zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE lub nie korzysta z ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o której mowa w art. 3 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, i pozostał na tym terytorium.

3. Podmiot powierzający cudzoziemcowi wykonywanie pracy lub pełnienie określonej funkcji ponosi koszty, o których mowa w art. 321 ust. 1, w przypadku gdy cudzoziemcowi została wydana decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu w związku z okolicznością, o której mowa w 287 ust. 1 pkt 4.

4. Jeżeli cudzoziemcowi, który został zaproszony, została wydana decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu w związku z okolicznością, o której mowa w art. 287 ust. 1 pkt 4, koszty, o których mowa w art. 321 ust. 1, ponosi podmiot powierzający cudzoziemcowi wykonywanie pracy lub pełnienie określonej funkcji.

5. Jednostka naukowa, która przyjęła cudzoziemca w celu realizacji projektu badawczego, ponosi koszty, o których mowa w art. 321 ust. 1, jeżeli decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu została wydana i wykonana ze środków publicznych przed upływem 6 miesięcy od dnia wygaśnięcia umowy o przyjęciu w celu realizacji projektu badawczego, a podstawą jej wydania był pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez ważnej wizy, jeżeli była wymagana, lub innego ważnego dokumentu uprawniającego go do wjazdu i pobytu na tym terytorium.

Art. 323. Do kosztów, o których mowa w art. 321 ust. 1, zalicza się, w szczególności, koszty:

- 1) postępowania w sprawie wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu;
- 2) pobrania od cudzoziemca odcisków linii papilarnych oraz sporządzenia fotografii;
- 3) pobytu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców;
- 4) badania lekarskiego cudzoziemca;
- 5) pomocy udzielonej cudzoziemcowi przez inne państwo członkowskie Unii Europejskiej w związku z przeprowadzeniem tranzytu drogą powietrzną przez jego terytorium;
- 6) doprowadzenia cudzoziemca do granicy lub do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego zostaje doprowadzony.

Art. 324. 1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób obliczania kosztów:

- 1) przejazdu cudzoziemca do granicy lub do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego zostaje doprowadzony;
- 2) pobytu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców;
- 3) pobrania odcisków linii papilarnych od cudzoziemca oraz sporządzenia fotografii zaliczanych do kosztów przymusowego wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu;
- 4) innych, niż określone w pkt 1, związanych z doprowadzeniem cudzoziemca do granicy lub do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego zostaje doprowadzony.

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw wewnętrznych uwzględni rodzaj środka transportu użytego do przymusowego wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, liczbę osób doprowadzających cudzoziemca do granicy, długość trasy przejazdu, koszty wyżywienia i zakwaterowania, wartość użytych materiałów do pobrania odcisków linii papilarnych oraz koszty sporządzenia fotografii.

Art. 325. Organ, który wydał decyzję w sprawie ustalenia kosztów, o których mowa w art. 321 ust. 1, może zmienić tę decyzję, jeżeli koszty te uległy zmianie po wydaniu decyzji. Decyzji nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.

Art. 326. Od decyzji ustalającej wysokość kosztów, o których mowa w art. 321 ust. 1, oraz od decyzji zmieniającej tę decyzję służy odwołanie do Komendanta Głównego Straży Granicznej.

Art. 327. 1. Należności z tytułu kosztów, o których mowa w art. 321 ust. 1, podlegają egzekucji w trybie przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2005 r. Nr 229, poz. 1954, z późn. zm.¹⁸⁾), z tym że w stosunku do środków pieniężnych cudzoziemca znajdujących się w depozycie jednostki organizacyjnej Straży Granicznej, organem egzekucyjnym jest właściwy miejscowo komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej.

2. Postępowanie egzekucyjne może być wszczęte bez uprzedniego doręczenia upomnienia.

Art. 328. 1. Komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej może dokonać zabezpieczenia środków pieniężnych cudzoziemca znajdujących się w depozycie jednostki organizacyjnej Straży Granicznej lub Policji na rzecz kosztów, o których mowa w art. 321 ust. 1.

2. Zabezpieczenie środków pieniężnych cudzoziemca znajdujących się w depozycie jednostki organizacyjnej Straży Granicznej lub Policji nie przekształca się w zajęcie egzekucyjne, jeżeli decyzja ustalająca wysokość kosztów, o których mowa w art. 321 ust. 1, nie zostanie wydana.

3. Skarb Państwa pokrywa koszty, o których mowa w art. 321 ust. 1, z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych, ze środków będących w dyspozycji Komendanta Głównego Straży Granicznej:

- 1) do czasu uiszczenia należności z tytułu tych kosztów przez podmiot do tego obowiązany albo
- 2) w przypadku gdy koszty te nie mogą być wyegzekwowane.

4. Wpływy z uiszczonych należności z tytułu kosztów, o których mowa w art. 321 ust. 1, stanowią dochód budżetu państwa.

Art. 329. 1. Organy Straży Granicznej, właściwe w sprawie przymusowego wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, mogą współpracować z naczelnikami urzędów skarbowych przy egzekucji należności z tytułu kosztów, o których mowa w art. 321 ust. 1.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych może określić, w drodze rozporządzenia, tryb współpracy, o której mowa w ust. 1, uwzględniając konieczność zapewnienia skutecznej egzekucji należności z tytułu kosztów, o których mowa w art. 321 ust. 1, przed opuszczeniem przez cudzoziemca terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Rozdział 3

Zgoda na pobyt tolerowany

Art. 330. Zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej udziela się cudzoziemcowi, jeżeli zobowiązanie go do powrotu:

- 1) może nastąpić jedynie do państwa, w którym, w rozumieniu Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r.:
 - a) zagrożone byłoby jego prawo do życia, wolności i bezpieczeństwa osobistego lub
 - b) mógłby zostać poddany torturom albo nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu, lub
 - c) mógłby być zmuszony do pracy, lub
 - d) mógłby być pozbawiony prawa do rzetelnego procesu sądowego albo być ukarany bez podstawy prawnej
- w przypadku gdy decyzja o odmowie udzielenia mu ochrony humanitarnej stała się ostateczna, lub

- 2) jest niewykonalne z przyczyn niezależnych od organu przymusowo wykonującego decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu i od cudzoziemca, lub
- 3) może nastąpić jedynie do państwa, do którego wydanie go jest niedopuszczalne na mocy orzeczenia sądu albo z uwagi na rozstrzygnięcie Ministra Sprawiedliwości w przedmiocie odmowy wydania cudzoziemca.

Art. 331. Udzielenia zgody na pobyt tolerowany odmawia się cudzoziemcowi w przypadkach, o których mowa w art. 330 pkt 2 lub 3, jeżeli jego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może stanowić zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Art. 332. Zgodę na pobyt tolerowany cofa się, w drodze decyzji, gdy:

- 1) ustanie przyczyna, dla której została udzielona lub
- 2) cudzoziemiec opuścił terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- 3) dalszy pobyt cudzoziemca może stanowić zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, w przypadku zgody na pobyt tolerowany, udzielonej na podstawie art. 330 pkt 2 lub 3, lub
- 4) cudzoziemiec uchyla się od nałożonych na niego w decyzji o jej udzieleniu obowiązków, o których mowa w art. 336, w przypadku zgody na pobyt tolerowany udzielonej na podstawie art. 330 pkt 2 lub 3.

Art. 333. Decyzja o udzieleniu cudzoziemcowi zgody na pobyt tolerowany wygasa z mocy prawa z dniem:

- 1) nadania mu statusu uchodźcy lub udzielenia ochrony uzupełniającej lub ochrony humanitarnej lub
- 2) nabycia przez niego obywatelstwa polskiego, lub
- 3) pisemnego zawiadomienia przez niego organu Straży Granicznej o zrzeczeniu się prawa do korzystania ze zgody na pobyt tolerowany, lub
- 4) uzyskania przez niego zezwolenia na pobyt stały.

Art. 334. 1. Decyzję o udzieleniu cudzoziemcowi zgody na pobyt tolerowany wydaje komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej z urzędu, a przypadku, o którym mowa w art. 330 pkt 3, na wniosek cudzoziemca.

2. Od decyzji o udzieleniu lub cofnięciu cudzoziemcowi zgody na pobyt tolerowany służy odwołanie do Szefa Urzędu.

Art. 335. 1. Decyzję o cofnięciu cudzoziemcowi zgody na pobyt tolerowany wydaje z urzędu komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej, który stwierdził wystąpienie okoliczności uzasadniających cofnięcie zgody. Decyzji nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.

2. W przypadku gdy pobyt cudzoziemca może stanowić zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, decyzję o cofnięciu cudzoziemcowi zgody na pobyt tolerowany wydaje się z urzędu albo na wniosek komendanta wojewódzkiego Policji lub Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

Art. 336. W decyzji o udzieleniu cudzoziemcowi zgody na pobyt tolerowany określa się organ:

- 1) do którego cudzoziemiec jest obowiązany zgłaszać się w określonych odstępach czasu;
- 2) który cudzoziemiec jest obowiązany zawiadomić o każdej zmianie swojego miejsca zamieszkania.

Art. 337. 1. Przed wydaniem decyzji o udzieleniu cudzoziemcowi zgody na pobyt tolerowany komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej zwraca się do komendanta wojewódzkiego Policji lub Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego z wnioskiem o przekazanie informacji, czy pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może stanowić zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.

2. Komendant wojewódzki Policji lub Szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego przekazuje informację, o której mowa w ust. 1, w terminie 15 dni roboczych od dnia otrzymania wniosku.

3. W szczególnie uzasadnionych przypadkach termin na przekazanie informacji, o której mowa w ust. 1, może być przedłużony do 60 dni roboczych, o czym organ obowiązany do przekazania tej informacji zawiadamia komendanta oddziału Straży Granicznej lub komendanta placówki Straży Granicznej.

4. Jeżeli organ obowiązany do przekazania informacji, o której mowa w ust. 1, nie przekaze jej w terminach określonych w ust. 2 lub 3, uznaje się, że wymóg uzyskania informacji został spełniony.

5. Przepisu ust. 1 nie stosuje się w postępowaniu w sprawie wydania decyzji o udzieleniu zgody na pobyt tolerowany cudzoziemcowi, który nie ukończył 16 roku życia.

Rozdział 4

Tranzyt cudzoziemca drogą powietrzną

Art. 338. Tranzyt drogą powietrzną może być przeprowadzony po uzyskaniu zezwolenia na taki tranzyt, udzielonego przez organ centralny innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, chyba że co innego wynika z umów międzynarodowych.

Art. 339. Postępowanie w sprawie udzielenia przez centralny organ innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej zezwolenia na tranzyt cudzoziemca drogą powietrzną przez obszar portu lotniczego tego państwa wszczyna się w celu wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, w przypadku gdy doprowadzenie go do portu lotniczego państwa przeznaczenia nie jest możliwe przy wykorzystaniu bezpośredniego połączenia lotniczego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 340. W uzasadnionych przypadkach wnioskiem o udzielenie zezwolenia na tranzyt drogą powietrzną można objąć również osoby odpowiedzialne za cudzoziemca podczas tego tranzytu, w tym osoby sprawujące nad nim opiekę medyczną i tłumaczy, zwane dalej „eskortą”.

Art. 341. Cudzoziemcowi, który opuścił terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z przeprowadzaniem tranzytu drogą powietrzną, zezwala się na ponowny wjazd na to terytorium, gdy:

- 1) centralny organ innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej cofnął zezwolenie na tranzyt drogą powietrzną lub
- 2) podczas tranzytu drogą powietrzną cudzoziemiec wjechał na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej, na obszarze którego znajduje się port lotniczy, przez który jest przeprowadzany tranzyt, bez zezwolenia, lub
- 3) przymusowe wykonanie decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu lub wejście cudzoziemca na pokład statku powietrznego okazało się bezskuteczne, lub
- 4) przeprowadzenie tranzytu jest niemożliwe z innego powodu.

Art. 342. 1. Postępowanie, o którym mowa w art. 339, wszczyna się na wniosek Komendanta Głównego Straży Granicznej.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, składa się do centralnego organu innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej.

3. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, zawiera dane cudzoziemca lub informacje, o których mowa w art. 13.

4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór formularza wniosku, o którym mowa w ust. 1, uwzględniając konieczność zapewnienia prawidłowego i sprawnego przeprowadzenia tranzytu drogą powietrzną oraz zachowania warunków bezpieczeństwa podczas doprowadzania cudzoziemca do portu lotniczego państwa przeznaczenia.

Art. 343. 1. Komendant Główny Straży Granicznej doręcza wniosek o udzielenie zezwolenia na tranzyt drogą powietrzną centralnemu organowi innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej na co najmniej 48 godzin przed rozpoczęciem takiego tranzytu.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się w szczególnie pilnych przypadkach.

Art. 344. 1. Komendant Główny Straży Granicznej uzgadnia z centralnym organem innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej zakres pomocy w tranzycie drogą powietrzną i sposób jego przeprowadzenia, zapewniając przeprowadzenie tego tranzytu w czasie nie dłuższym niż 24 godziny.

2. W przypadku gdy tranzytu drogą powietrzną nie można zakończyć w terminie, o którym mowa w ust. 1, Komendant Główny Straży Granicznej może uzgodnić z organem centralnym innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej przedłużenie tego terminu o kolejne 48 godzin.

Art. 345. 1. Skarb Państwa ponosi koszty:

- 1) ponownego wjazdu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) pomocy udzielonej przez inne państwo członkowskie Unii Europejskiej w związku z przeprowadzeniem tranzytu drogą powietrzną przez jego terytorium.

2. Koszty, o których mowa w ust. 1, są pokrywane z budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych, ze środków będących w dyspozycji Komendanta Głównego Straży Granicznej.

Art. 346. Jeżeli wykonanie decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu z terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej jest niemożliwe przy wykorzystaniu lotu bezpośredniego do państwa przeznaczenia, Komendant Główny Straży

Granicznej, na wniosek centralnego organu tego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, udziela zezwolenia na tranzyt cudzoziemca drogą powietrzną przez obszar polskiego lotniska, w celu wykonania tej decyzji.

Art. 347. 1. Komendant Główny Straży Granicznej może odmówić udzielenia zezwolenia na tranzyt drogą powietrzną, gdy:

- 1) cudzoziemiec jest oskarżony w Rzeczypospolitej Polskiej o popełnienie przestępstwa lub jest poszukiwany w celu wykonania wyroku lub
- 2) tranzyt cudzoziemca przez terytorium innych państw lub przyjęcie cudzoziemca przez państwo, do którego powraca, jest niemożliwe, lub
- 3) wykonanie decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wymaga zmiany lotniska na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- 4) cudzoziemiec może stanowić zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub zdrowia publicznego lub naruszyć interes Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- 5) udzielenie pomocy innemu państwu członkowskiemu Unii Europejskiej w przeprowadzeniu tranzytu jest niemożliwe.

2. Komendant Główny Straży Granicznej może cofnąć zezwolenie na tranzyt drogą powietrzną, jeżeli po jego udzieleniu ujawnią się okoliczności, o których mowa w ust. 1.

Art. 348. Do tranzytu cudzoziemca drogą powietrzną przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie stosuje się przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego i przepisów ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2012 r. poz. 270).

Art. 349. W trakcie przeprowadzania tranzytu drogą powietrzną funkcjonariusze innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, należący do eskorty, mogą:

- 1) stosować wobec cudzoziemca środki przymusu bezpośredniego w postaci chwytów obezwładniających oraz podobnych technik obrony lub ataku – w celu odparcia czynnej napaści;
- 2) stosować wobec cudzoziemca środki przymusu bezpośredniego w postaci kajdanek – w celu zapobieżenia czynnej napaści;
- 3) współdziałać z funkcjonariuszami Straży Granicznej, stosując środki przymusu bezpośredniego odpowiadające potrzebie wynikającej z istniejącej sytuacji i niezbędne do osiągnięcia podporządkowania się wydanym na podstawie prawa poleceniom,

zgodnie z warunkami użycia środków przymusu bezpośredniego przez funkcjonariuszy Straży Granicznej określonymi w ustawie z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej – gdy wystąpi bezpośrednie i poważne zagrożenie ucieczki lub samookaleczenia cudzoziemca lub okaleczenia przez niego osób trzecich lub zniszczenia mienia.

Art. 350. 1. Komendant Główny Straży Granicznej zawiadamia centralny organ innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej o udzieleniu lub odmowie udzielenia zezwolenia na tranzyt drogą powietrzną w terminie 48 godzin od otrzymania wniosku, o którym mowa w art. 346.

2. W uzasadnionych przypadkach termin, o którym mowa w ust. 1, można przedłużyć o kolejne 48 godzin.

Art. 351. Komendant Główny Straży Granicznej zawiadamia centralny organ innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej o:

- 1) odmowie udzielenia zezwolenia na tranzyt drogą powietrzną lub o cofnięciu tego zezwolenia;
- 2) najbliższym terminie, w którym przeprowadzenie tranzytu drogą powietrzną będzie możliwe – w przypadku odmowy udzielenia zezwolenia na tranzyt drogą powietrzną lub cofnięcia tego zezwolenia ze względu na brak możliwości udzielenia pomocy innemu państwu członkowskiemu Unii Europejskiej w jego przeprowadzaniu.

Art. 352. Komendant Główny Straży Granicznej, na wniosek centralnego organu innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, może udzielić pomocy w tranzycie drogą powietrzną przez obszar polskiego lotniska, polegającej w szczególności na:

- 1) przejściu cudzoziemca na pokład statku powietrznego i konwojowaniu go w obszarze lotniska lub
- 2) zapewnieniu cudzoziemcowi oraz jego eskorcie niezbędnej opieki medycznej oraz wyżywienia, lub
- 3) odbiorze, przechowywaniu i przekazywaniu dokumentów podróży cudzoziemca, lub
- 4) powiadamianiu centralnego organu innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej o miejscu i czasie odlotu cudzoziemca, jeżeli tranzyt odbywa się bez eskorty, lub
- 5) przekazywaniu centralnemu organowi innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej istotnych informacji dotyczących przeprowadzania tranzytu, lub
- 6) zapewnieniu cudzoziemcowi zakwaterowania w czasie przeprowadzania tranzytu, lub

- 7) przeciwdziałaniu próbom uniemożliwienia przeprowadzenia tranzytu podejmowanym przez cudzoziemca.

Art. 353. W trakcie przeprowadzania tranzytu drogą powietrzną przez obszar polskiego lotniska funkcjonariusze innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej należący do eskorty:

- 1) posiadają zezwolenie na przeprowadzanie tranzytu drogą powietrzną;
- 2) noszą ubranie cywilne;
- 3) są nieuzbrojeni.

Art. 354. Po zakończeniu tranzytu drogą powietrzną przez obszar polskiego lotniska Komendant Główny Straży Granicznej występuje do centralnego organu innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej o pokrycie kosztów udzielonej pomocy.

Rozdział 5

Wykonanie decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydanej przez organ innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej

Art. 355. Ostateczną decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, wydaną przez organ innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, stosującego dyrektywę Rady 2001/40/WE z dnia 28 maja 2001 r. w sprawie wzajemnego uznawania decyzji o wydalaniu obywateli państw trzecich (Dz. Urz. UE L 149 z 2.06.2001, str. 34), zwanego dalej „wydającym państwem członkowskim”, wykonują organy Straży Granicznej obowiązane do jej wykonania w związku z:

- 1) poważnym i aktualnym zagrożeniem dla porządku publicznego lub bezpieczeństwa narodowego wydającego państwa członkowskiego w przypadkach:
 - a) skazania cudzoziemca przez to państwo za przestępstwo zagrożone karą co najmniej 1 roku pozbawienia wolności lub
 - b) uzasadnionego podejrzenia popełnienia lub zamiaru popełnienia przez cudzoziemca przestępstwa zagrożonego karą co najmniej 1 roku pozbawienia wolności na terytorium wydającego państwa członkowskiego, lub
- 2) naruszeniem przepisów wydającego państwa członkowskiego dotyczących wjazdu lub pobytu cudzoziemców na jego terytorium.

Art. 356. Wykonanie decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydanej przez organ wydającego państwa członkowskiego powoduje unieważnienie wizy krajowej lub zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego, z mocy prawa, oraz wygaśnięcie z mocy prawa zezwolenia na pracę.

Art. 357. Do decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydanej przez organ wydającego państwa członkowskiego małoletniemu cudzoziemcowi stosuje się przepisy art. 289 i art. 317.

Art. 358. Jeżeli decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydana przez organ wydającego państwa członkowskiego dotyczy cudzoziemca posiadającego zezwolenie na pobyt czasowy, zezwolenie na pobyt stały lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE, Komendant Główny Straży Granicznej występuje do wojewody właściwego ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca z wnioskiem o ustalenie, czy zachodzą przesłanki do cofnięcia tego zezwolenia.

Art. 359. Komendant Główny Straży Granicznej przeprowadza za pośrednictwem Biura SIRENE, o którym mowa w art. 35 ustawy z dnia 24 sierpnia 2007 r. o udziale Rzeczypospolitej Polskiej w Systemie Informacyjnym Schengen oraz Wizowym Systemie Informacyjnym (Dz. U. Nr 165, poz. 1170, z późn. zm.¹⁹⁾), lub za pomocą innych dostępnych środków współpracy i wymiany informacji konsultacje z właściwym organem:

- 1) wydającego państwa członkowskiego – w celu potwierdzenia, że decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu jest w dalszym ciągu wykonalna;
- 2) państwa członkowskiego Unii Europejskiej, które udzieliło zezwolenia pobytowego cudzoziemcowi zobowiązanemu do powrotu – w celu ustalenia, czy zachodzą przesłanki do cofnięcia cudzoziemcowi tego zezwolenia.

Art. 360. Do wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydanej przez organ wydającego państwa członkowskiego stosuje się przepisy art. 338-354 i art. 369-400.

Art. 361. Decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydana przez organ wydającego państwa członkowskiego nie podlega wykonaniu, gdy:

- 1) wobec cudzoziemca toczy się postępowanie w sprawie nadania statusu uchodźcy lub
- 2) wobec cudzoziemca toczy się postępowanie w sprawie udzielenie zgody na pobyt tolerowany, zezwolenia, o którym mowa w art. 171, art. 174 ust. 1 lub art. 180 pkt 6 lub 7, lub

- 3) cudzoziemiec przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie:
 - a) wizy Schengen upoważniającej tylko do wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 23, lub
 - b) zaświadczenia, o którym mowa w art. 165, lub
- 4) cudzoziemcowi udzielono zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE, nadano mu status uchodźcy, lub udzielono mu ochrony uzupełniającej, ochrony humanitarnej lub zgody na pobyt tolerowany, lub
- 5) cudzoziemiec jest małżonkiem obywatela polskiego albo cudzoziemca, któremu udzielono zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i jego dalszy pobyt nie stanowi zagrożenia dla obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, chyba że celem zawarcia związku małżeńskiego lub jego istnienia jest obejście przepisów niniejszej ustawy, lub
- 6) cudzoziemiec jest pozbawiony wolności na skutek wykonania orzeczenia sądu lub zastosowano wobec niego środek zapobiegawczy w postaci zakazu opuszczania kraju, lub
- 7) właściwy organ wydającego państwa członkowskiego:
 - a) nie przekazał dokumentów niezbędnych do potwierdzenia, że decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu jest w dalszym ciągu wykonalna, lub
 - b) nie potwierdził gotowości zwrotu kosztów wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu.

Art. 362. Decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydaną przez organ wydającego państwa członkowskiego cudzoziemcowi lub członkom rodziny cudzoziemca, którzy posiadają uprawnienie do wykonywania pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na zasadach określonych w decyzji Nr 1/80 Rady Stowarzyszenia Republiki Tureckiej i EWG z dnia 19 września 1980 r. w sprawie rozwoju Stowarzyszenia, powołanej na podstawie Porozumienia Ustanawiającego Stowarzyszenie pomiędzy Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Republiką Turecką, podpisanego w Ankarze dnia 12 września 1963 r., można wykonać tylko wtedy, gdy zachodzą wszystkie przesłanki do wydalenia cudzoziemca z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, określone w przepisach rozdziału 5 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobytku oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin.

Art. 363. Decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydana przez organ wydającego państwa członkowskiego podlega przymusowemu wykonaniu przez doprowadzenie cudzoziemca do granicy albo do portu lotniczego albo morskiego państwa do którego zostaje doprowadzony.

Art. 364. 1. Cudzoziemca doprowadza:

- 1) do granicy - komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca;
- 2) od granicy do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego zostaje doprowadzony - Komendant Główny Straży Granicznej lub komendant oddziału Straży Granicznej właściwy ze względu na miejsce, w którym cudzoziemiec będzie przekraczał granicę.

2. Komendant Główny Straży Granicznej informuje właściwy organ wydającego państwa członkowskiego o opuszczeniu terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez cudzoziemca, o którym mowa w ust. 1.

Art. 365. Komendant placówki Straży Granicznej informuje niezwłocznie organ wydającego państwa członkowskiego o opuszczeniu przez cudzoziemca terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 366. 1. Koszty wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydanej przez organ wydającego państwa członkowskiego ponosi cudzoziemiec.

2. Jeżeli cudzoziemiec nie uiszcza należności z tytułu kosztów, o których mowa w ust. 1, Komendant Główny Straży Granicznej występuje z wnioskiem o zwrot tych kosztów do organu wydającego państwa członkowskiego.

3. Do czasu uiszczenia przez cudzoziemca należności z tytułu kosztów, o których mowa w ust. 1, lub ich zwrotu przez wydające państwo członkowskie, koszty te finansowane są z budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych, ze środków będących w dyspozycji Komendanta Głównego Straży Granicznej.

4. Koszty wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydanej przez komendanta oddziału Straży Granicznej lub komendanta placówki Straży Granicznej, poniesione przez organy innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, są finansowane z budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw

wewnętrznych, ze środków będących w dyspozycji Komendanta Głównego Straży Granicznej.

Art. 367. Do wniosku o zwrot kosztów, o których mowa w art. 366 ust. 1, oraz do ich zwrotu w przypadku ich poniesienia przez organy innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, stosuje się przepisy decyzji Rady z dnia 23 lutego 2004 r. określającej kryteria oraz uzgodnienia praktyczne dotyczące rekompensaty dysproporcji finansowych wynikających ze stosowania dyrektywy Rady 2001/40/WE z dnia 28 maja 2001 r. w sprawie wzajemnego uznawania decyzji o wydalaniu obywateli państw trzecich.

Art. 368. 1. Komendant Główny Straży Granicznej pełni funkcję krajowego punktu kontaktowego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, w rozumieniu art. 3 ust. 4 decyzji Rady z dnia 23 lutego 2004 r. określającej kryteria oraz uzgodnienia praktyczne dotyczące rekompensaty dysproporcji finansowych wynikających ze stosowania dyrektywy Rady 2001/40/WE w sprawie wzajemnego uznawania decyzji o wydalaniu obywateli państw trzecich.

2. Komendant Główny Straży Granicznej pełniąc funkcję, o której mowa w ust. 1, w szczególności:

- 1) uzgadnia wysokość kosztów wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydanej przez komendanta oddziału Straży Granicznej lub komendanta placówki Straży Granicznej poniesionych przez organy innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej oraz sposób ich zwrotu;
- 2) przekazuje dokumenty właściwym organom państwa członkowskiego Unii Europejskiej, które mają wykonać decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydaną przez komendanta oddziału Straży Granicznej lub komendanta placówki Straży Granicznej, potwierdzające, że decyzja ta jest w dalszym ciągu wykonalna;
- 3) przekazuje właściwym organom państwa członkowskiego Unii Europejskiej, które mają wykonać decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydaną przez inne państwo członkowskie, informację, czy zachodzą przesłanki do cofnięcia zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE cudzoziemcowi, którego ta decyzja będzie dotyczyć.

DZIAŁ IX

ZATRZYMANIE CUDZOZIEMCA ORAZ STRZEŻONE OŚRODKI I ARESZTY DLA CUDZOZIEMCÓW

Rozdział 1

Postępowanie w sprawie zatrzymania cudzoziemca, umieszczenie go w strzeżonym ośrodku lub zastosowanie wobec niego aresztu dla cudzoziemców

Art. 369. 1. Cudzoziemiec, wobec którego zachodzą okoliczności uzasadniające wydanie mu decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu albo który uchyla się od wykonania obowiązków określonych w tej decyzji, może być zatrzymany na okres nie dłuższy niż 48 godzin.

2. Zatrzymania cudzoziemca dokonuje Straż Graniczna lub Policja.

3. Podmiot, o którym mowa w ust. 2, niezwłocznie pobiera odciski linii papilarnych od cudzoziemca i przekazuje Komendantowi Głównemu Policji dane, o których mowa w art. 403 ust. 6 i 7, a następnie, w zależności od okoliczności:

- 1) występuje do sądu z wnioskiem o umieszczenie cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub zastosowanie wobec niego aresztu dla cudzoziemców lub
- 2) występuje do wojewody z wnioskiem o wydanie decyzji o cofnięciu cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE, lub
- 3) występuje do komendanta oddziału Straży Granicznej lub komendanta placówki Straży Granicznej z wnioskiem o wydanie decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu – w przypadku gdy zatrzymania dokonała Policja.

4. Zatrzymanego cudzoziemca zwalnia się:

- 1) jeżeli w ciągu 48 godzin od chwili zatrzymania nie został przekazany do dyspozycji sądu wraz z wnioskiem o umieszczenie go w strzeżonym ośrodku albo o zastosowanie wobec niego aresztu dla cudzoziemców lub
- 2) jeżeli w ciągu 24 godzin od chwili przekazania do dyspozycji sądu nie doręczono mu postanowienia o umieszczeniu w strzeżonym ośrodku albo o zastosowaniu wobec niego aresztu dla cudzoziemców, lub
- 3) na polecenie sądu, lub
- 4) jeżeli ustanie przyczyna zatrzymania.

5. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór karty daktyloskopijnej, na której pobiera się odciski linii papilarnych od cudzoziemca na podstawie ust. 3 i art. 37 ust. 2, art. 282 ust. 1 i 2 oraz art. 310 pkt 1, uwzględniając przyczynę pobrania odcisków linii papilarnych oraz konieczność zapewnienia sprawnego ich pobrania, z poszanowaniem sfery prywatności cudzoziemca.

Art. 370. 1. W zakresie nieuregulowanym w ustawie do zatrzymania cudzoziemca stosuje się przepisy Kodeksu postępowania karnego.

2. Przepisu art. 248 § 3 Kodeksu postępowania karnego nie stosuje się do zatrzymania cudzoziemca, jeżeli uchyla się on od wykonania obowiązków określonych w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu oraz gdy została spełniona jedna z przesłanek do przymusowego wykonania tej decyzji, o których mowa w art. 315 ust. 1 lub 2.

Art. 371. 1. W przypadku zaistnienia przeszkody uniemożliwiającej doprowadzenie cudzoziemca do aresztu dla cudzoziemców lub przyjęcia go tam, cudzoziemiec może być umieszczony w wydzielonym pomieszczeniu Straży Granicznej lub Policji przeznaczonym dla osób zatrzymanych, do czasu usunięcia tej przeszkody.

2. Wobec cudzoziemca umieszczonego w pomieszczeniu, o którym mowa w ust. 1, stosuje się przepisy rozdziału 2 w zakresie w jakim dotyczą one pobytu w areszcie dla cudzoziemców.

Art. 372. 1. Organ, który zatrzymał małoletniego cudzoziemca przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez opieki, może wystąpić do sądu, właściwego ze względu na miejsce zatrzymania małoletniego, z wnioskiem o umieszczenie go w placówce opiekuńczo-wychowawczej lub w strzeżonym ośrodku.

2. W strzeżonym ośrodku może być umieszczony małoletni cudzoziemiec przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez opieki, który ukończył 13 rok życia.

3. W przypadku wątpliwości dotyczących wieku cudzoziemca przyjmowanego do strzeżonego ośrodka lub aresztu dla cudzoziemców, który podaje się za małoletniego, poddaje się go, za jego zgodą lub za zgodą jego przedstawiciela ustawowego, badaniom lekarskim w celu ustalenia rzeczywistego wieku cudzoziemca. Wyniki badań lekarskich powinny wskazywać granicę błędu.

4. W przypadku braku zgody na przeprowadzenie badań lekarskich, cudzoziemca podającego się za małoletniego uważa się za osobę pełnoletnią.

5. Koszty związane z umieszczeniem i pobytem małoletniego cudzoziemca w placówce opiekuńczo-wychowawczej są finansowane z budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych, ze środków będących w dyspozycji Komendanta Głównego Straży Granicznej lub Komendanta Głównego Policji.

Art. 373. 1. Cudzoziemca umieszcza się w strzeżonym ośrodku, jeżeli:

- 1) jest to niezbędne do sprawnego przeprowadzenia postępowania w sprawie zobowiązania cudzoziemca do powrotu oraz istnieje wysokie prawdopodobieństwo wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, bez określenia terminu dobrowolnego powrotu lub
- 2) wydano mu decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu bez określenia terminu dobrowolnego powrotu, lub
- 3) nie opuścił terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w terminie określonym w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, lub
- 4) przekroczył lub usiłował przekroczyć granicę wbrew przepisom.

2. Cudzoziemca, o którym mowa w ust. 1 pkt 4, można nie umieszczać w strzeżonym ośrodku i wówczas zobowiązać go do:

- 1) zgłaszania się w określonych odstępach czasu do organu wskazanego w postanowieniu o umieszczeniu go w strzeżonym ośrodku lub
- 2) wpłaty zabezpieczenia pieniężnego w wysokości nie niższej niż dwukrotność minimalnego wynagrodzenia przewidzianego w przepisach o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, lub
- 3) przekazania organowi wskazanemu w postanowieniu o umieszczeniu go w strzeżonym ośrodku dokumentu podróży do depozytu, lub
- 4) przebywania w wyznaczonym w postanowieniu o umieszczeniu go w strzeżonym ośrodku miejscu

- do czasu wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu.

Art. 374. 1. Areszt dla cudzoziemców stosuje się w przypadkach, o których mowa w art. 373 ust. 1, gdy istnieje ryzyko, że cudzoziemiec nie podporządkuje się zasadom pobytu obowiązującym w strzeżonym ośrodku.

2. Areszt dla cudzoziemców wykonuje się w pomieszczeniach strzeżonych ośrodków lub w pomieszczeniach Straży Granicznej przeznaczonych dla osób zatrzymanych.

Art. 375. Postanowienia o umieszczeniu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub o zastosowaniu wobec niego aresztu dla cudzoziemców nie wydaje się, jeżeli mogłoby to spowodować niebezpieczeństwo dla jego życia lub zdrowia.

Art. 376. 1. Sąd wydaje postanowienie o umieszczeniu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub zastosowaniu wobec niego aresztu dla cudzoziemców.

2. Postanowienie, o którym mowa w ust. 1, wydaje, na wniosek organu Straży Granicznej lub Policji, sąd rejonowy właściwy ze względu na miejsce aktualnego pobytu cudzoziemca.

3. Wniosek o umieszczenie cudzoziemca w strzeżonym ośrodku albo o zastosowanie wobec niego aresztu dla cudzoziemców zawiera:

- 1) jego imię (imiona), nazwisko, płeć oraz imiona rodziców;
- 2) jego datę, miejsce i państwo urodzenia;
- 3) jego obywatelstwo;
- 4) jego dotychczasowe miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) stałe miejsce zamieszkania za granicą;
- 6) podstawę prawną wniosku;
- 7) wskazanie okresu, na jaki umieszcza się cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub stosuje się areszt dla cudzoziemców;
- 8) uzasadnienie.

4. Postępowanie w sprawie umieszczenia cudzoziemca w strzeżonym ośrodku albo zastosowania wobec niego aresztu dla cudzoziemców prowadzi się na podstawie przepisów Kodeksu postępowania karnego, z tym że funkcje oskarżyciela publicznego może pełnić funkcjonariusz Straży Granicznej albo Policji.

5. Sąd rejonowy właściwy ze względu na miejsce położenia strzeżonego ośrodka lub aresztu dla cudzoziemców, w którym umieszczono cudzoziemca, sprawuje nadzór nad wykonaniem postanowienia o umieszczeniu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub postanowienia o zastosowaniu wobec niego aresztu dla cudzoziemców.

6. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór wniosków o:

- 1) umieszczenie cudzoziemca w strzeżonym ośrodku albo o zastosowanie wobec niego aresztu dla cudzoziemców,
- 2) przedłużenie okresu pobytu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku albo areszcie dla cudzoziemców,

3) zwolnienie cudzoziemca ze strzeżonego ośrodka albo aresztu dla cudzoziemców – uwzględniając konieczność zapewnienia sprawnego prowadzenia postępowań w sprawie umieszczenia cudzoziemca w strzeżonym ośrodku albo o zastosowanie wobec niego aresztu dla cudzoziemców, przedłużenia okresu tego pobytu oraz zwolnienia cudzoziemca ze strzeżonego ośrodka albo aresztu dla cudzoziemców.

Art. 377. 1. Sąd, wydając postanowienie o umieszczeniu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub zastosowaniu wobec niego aresztu dla cudzoziemców, podejmuje niezbędne czynności w celu ochrony mienia cudzoziemca oraz zawiadamia o wydanym postanowieniu:

- 1) właściwe przedstawicielstwo dyplomatyczne lub urząd konsularny - za zgodą cudzoziemca, którego postanowienie dotyczy;
- 2) sąd opiekuńczy, jeżeli zachodzi potrzeba ustanowienia opieki nad małoletnimi pozostającymi pod opieką cudzoziemca;
- 3) organ opieki społecznej, jeżeli zachodzi potrzeba otoczenia opieką osoby niedołążnej lub chorej, którą cudzoziemiec się opiekował;
- 4) osobę wskazaną przez cudzoziemca.

2. Sąd powiadamia cudzoziemca, w języku dla niego zrozumiałym, o podjętych czynnościach i wydanych zarządzeniach oraz o przysługujących cudzoziemcowi prawach w postępowaniu przed sądem.

Art. 378. 1. Sąd, wydając postanowienie o umieszczeniu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub o zastosowaniu wobec niego aresztu dla cudzoziemców, wskazuje okres pobytu w strzeżonym ośrodku lub w areszcie dla cudzoziemców, nie dłuższy jednak niż 6 miesięcy.

2. Okres pobytu w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców może być przedłużony na czas określony, w przypadku gdy istnieje uzasadnione przypuszczenie, że okres wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu ulegnie przedłużeniu oraz:

- 1) cudzoziemiec, któremu wydano decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, nie współpracuje z organem Straży Granicznej w zakresie wykonania tej decyzji lub
- 2) wykonanie decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu jest tymczasowo niemożliwe z powodu opóźnień w uzyskiwaniu od państw trzecich dokumentów niezbędnych do tego celu.

3. Okres pobytu w strzeżonym ośrodku lub w areszcie dla cudzoziemców nie może przekroczyć 12 miesięcy, przy czym każde kolejne postanowienie sądu w tej sprawie wydaje się na okres nie dłuższy niż 3 miesiące.

4. Do 12-miesięcznego okresu, o którym mowa w ust. 3, nie wlicza się okresu pobytu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców w związku ze złożonym przez niego wnioskiem o nadanie statusu uchodźcy.

5. Cudzoziemca umieszcza się w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców na możliwie najkrótszy okres.

6. Sąd rejonowy właściwy ze względu na miejsce położenia strzeżonego ośrodka lub aresztu dla cudzoziemców, w którym umieszczono cudzoziemca, wydaje postanowienie o przedłużeniu okresu pobytu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców na wniosek organu Straży Granicznej obowiązany do wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu.

7. Na postanowienie, o którym mowa w ust. 6, przysługuje zażalenie do sądu okręgowego, w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia. Sąd rozpatruje zażalenie niezwłocznie.

Art. 379. 1. W areszcie dla cudzoziemców może przebywać kobieta do siódmego miesiąca ciąży.

2. Organ Straży Granicznej, któremu podlega areszt dla cudzoziemców, występuje do sądu, z wnioskiem o umieszczenie w strzeżonym ośrodku kobiety w ciąży przebywającej w areszcie, przed upływem szóstego miesiąca jej ciąży.

Art. 380. 1. Postanowienie o zwolnieniu cudzoziemca ze strzeżonego ośrodka lub aresztu dla cudzoziemców wydaje się w przypadku:

- 1) ustania przyczyn uzasadniających stosowanie tych środków lub
- 2) stwierdzenia, że zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 375, lub
- 3) stwierdzenia innych okoliczności niż określone w art. 375, uniemożliwiających stosowanie tych środków, lub
- 4) wydania cudzoziemcowi zaświadczenia, o którym mowa w art. 165, lub gdy toczy się postępowanie w sprawie udzielenia mu zezwolenia, o którym mowa w art. 171, lub
- 5) zastosowania wobec cudzoziemca tymczasowego aresztowania albo innego środka prawnego skutkującego pozbawieniem wolności.

2. Postanowienie o zwolnieniu cudzoziemca ze strzeżonego ośrodka lub aresztu dla cudzoziemców wydaje, na wniosek cudzoziemca lub organu Straży Granicznej, któremu podlega strzeżony ośrodek lub areszt dla cudzoziemców, sąd rejonowy właściwy ze względu

na siedzibę organu składającego wniosek albo sąd rejonowy właściwy ze względu na miejsce aktualnego pobytu cudzoziemca.

3. Cudzoziemca umieszczonego w strzeżonym ośrodku albo w areszcie dla cudzoziemców zwalnia się w przypadku:

- 1) upływu okresu pobytu określonego w postanowieniu, o którym mowa w art. 382 ust. 1 lub 6 lub
- 2) wydania postanowienia o zwolnieniu cudzoziemca ze strzeżonego ośrodka albo z aresztu dla cudzoziemców lub
- 3) przymusowego wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu lub
- 4) doręczenia cudzoziemcowi decyzji o:
 - a) uchyleniu lub stwierdzeniu nieważności decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, lub
 - b) nadaniu cudzoziemcowi statusu uchodźcy, udzieleniu mu ochrony uzupełniającej, ochrony humanitarnej lub udzielenia azylu w Rzeczypospolitej Polskiej lub
 - c) udzieleniu mu zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

4. Organ Straży Granicznej, któremu podlega strzeżony ośrodek lub areszt dla cudzoziemców, niezwłocznie informuje sąd, który wydał postanowienie, o:

- 1) umieszczeniu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku albo o zastosowaniu wobec niego aresztu dla cudzoziemców;
- 2) zwolnieniu cudzoziemca ze strzeżonego ośrodka lub z aresztu dla cudzoziemców.

Art. 381. 1. Cudzoziemcowi przysługuje od Skarbu Państwa odszkodowanie oraz zadośćuczynienie w przypadku niesłusznego umieszczenia w strzeżonym ośrodku lub zastosowania wobec niego aresztu dla cudzoziemców.

2. Sprawy, o których mowa w ust. 1, prowadzi się na podstawie przepisów Kodeksu postępowania karnego, dotyczących odszkodowania za niesłuszne skazanie, tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie.

Art. 382. Funkcjonowanie strzeżonych ośrodków oraz aresztów dla cudzoziemców jest finansowane z budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych.

Art. 383. 1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w drodze rozporządzenia, tworzy i likwiduje strzeżone ośrodki, określa organ Straży Granicznej, któremu dany ośrodek

ma podlegać, oraz może wskazać okres niezbędny na zorganizowanie jego funkcjonowania, mając na względzie istniejące potrzeby w tym zakresie.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w drodze zarządzenia, wyznacza pomieszczenia, w których wykonuje się areszt dla cudzoziemców, uwzględniając w szczególności potrzeby racjonalnego wykorzystania tych pomieszczeń.

Rozdział 2

Pobyt cudzoziemców w strzeżonym ośrodku lub w areszcie dla cudzoziemców

Art. 384. Pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej cudzoziemca zatrzymanego lub umieszczonego w strzeżonym ośrodku albo w areszcie dla cudzoziemców, w stosunku do którego został zastosowany środek zapobiegawczy w postaci zakazu opuszczania kraju lub pozbawionego wolności wskutek wykonania orzeczenia sądu, uznaje się za legalny.

Art. 385. 1. Przyjęcie cudzoziemca do strzeżonego ośrodka lub aresztu dla cudzoziemców następuje na podstawie postanowienia sądu o umieszczeniu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub o zastosowaniu wobec cudzoziemca aresztu dla cudzoziemców.

2. Cudzoziemiec jest obowiązany przekazać do depozytu strzeżonego ośrodka lub aresztu dla cudzoziemców:

- 1) dokumenty potwierdzające jego tożsamość, pieniądze i przedmioty wartościowe;
- 2) urządzenia techniczne służące do rejestrowania i odtwarzania informacji;
- 3) sprzęt audiowizualny, komputerowy oraz inne przedmioty, jeżeli kierownik ośrodka albo organ Straży Granicznej, któremu ośrodek lub areszt podlega, nie zezwoli na ich posiadanie w pokoju dla cudzoziemców lub w celi mieszkalnej;
- 4) przedmioty, które mogą stanowić zagrożenie dla porządku lub bezpieczeństwa w ośrodku lub areszcie.

3. Cudzoziemiec przy przyjęciu do aresztu dla cudzoziemców jest obowiązany przekazać do depozytu także przedmioty, których wymiary lub ilość naruszają porządek pobytu w areszcie.

Art. 386. Cudzoziemca przyjmowanego do strzeżonego ośrodka lub aresztu dla cudzoziemców poucza się, w zrozumiałym dla niego języku, o przysługujących mu prawach

i obowiązkach oraz zapoznaje się go z przepisami regulującymi pobyt w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców.

Art. 387. 1. Cudzoziemca przyjętego do strzeżonego ośrodka lub aresztu dla cudzoziemców poddaje się niezwłocznie badaniu lekarskiemu oraz w miarę potrzeby zabiegom sanitarnym.

2. Lekarz przeprowadzający badanie, o którym mowa w ust. 1, oraz sprawujący opiekę medyczną nad cudzoziemcami w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców prowadzi dokumentację medyczną na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (Dz. U. z 2012 r. poz. 159).

3. Koszty badań, o których mowa w ust. 1, są pokrywane z budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych.

Art. 388. 1. Cudzoziemca przyjętego do strzeżonego ośrodka umieszcza się w pokoju dla cudzoziemców, a cudzoziemca przyjętego do aresztu dla cudzoziemców – w celi mieszkalnej.

2. Cudzoziemców odmiennej płci umieszcza się oddzielnie.

3. Cudzoziemcowi umieszczonemu w strzeżonym ośrodku wraz z małoletnim pozostającym pod jego opieką zapewnia się wspólny pokój dla cudzoziemców.

4. Małoletniego przebywającego w strzeżonym ośrodku bez opiekuna umieszcza się w wyodrębnionej części ośrodka w sposób uniemożliwiający kontakt z osobami dorosłymi umieszczonymi w ośrodku.

5. Cudzoziemców, którzy oświadczą, że są osobami sobie najbliższymi, umieszcza się, na ich pisemny wniosek, w miarę możliwości, w jednym pokoju dla cudzoziemców.

Art. 389. 1. Cudzoziemiec umieszczony w strzeżonym ośrodku lub przebywający w areszcie dla cudzoziemców ma prawo do:

- 1) kontaktowania się z polskimi organami państwowymi, a także z przedstawicielstwem dyplomatycznym lub urzędem konsularnym państwa obcego;
- 2) kontaktowania się z organizacjami pozarządowymi lub międzynarodowymi zajmującymi się udzielaniem pomocy cudzoziemcom, w tym pomocy prawnej;
- 3) kontaktowania się ze swoim pełnomocnikiem;
- 4) rozporządzania przekazanymi do depozytu:
 - a) przedmiotami, o których mowa w art. 385 ust. 2 pkt 2-4 i ust. 3,

- b) pieniędzmi, które nie zostały zabezpieczone na pokrycie kosztów związanych z wydaniem i przymusowym wykonaniem decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu,
 - c) przedmiotami wartościowymi;
- 5) korzystania z opieki lekarskiej i umieszczenia w zakładzie opieki zdrowotnej, jeżeli stan jego zdrowia tego wymaga;
 - 6) niezakłóconego snu w godzinach od 22⁰⁰ do 6⁰⁰, a w dni świąteczne do godziny 7⁰⁰ oraz w innym czasie, jeżeli nie jest to sprzeczne z przepisami porządkowymi regulującymi pobyt w ośrodku lub areszcie;
 - 7) korzystania z urządzeń sanitarnych i środków czystości niezbędnych do utrzymania higieny osobistej;
 - 8) otrzymywania nieodpłatnie odzieży, bielizny i obuwia dostosowanych do pory roku, o ile rzeczy będące jego własnością nie nadają się do użytku lub ich używanie jest niedopuszczalne ze względów higienicznych albo może dokonać ich zakupu z własnych środków finansowych;
 - 9) posiadania przedmiotów kultu religijnego, wykonywania praktyk religijnych i korzystania z posług religijnych oraz słuchania lub oglądania w pomieszczeniach mieszkalnych lub w miejscu przebywania nabożeństw transmitowanych przez środki masowego przekazu, w sposób niezakłócający ustalonego porządku pobytu w ośrodku lub w areszcie;
 - 10) korzystania z prasy, zakupu prasy z własnych środków finansowych i posiadania jej w pokoju dla cudzoziemców lub w celi mieszkalnej;
 - 11) korzystania z biblioteki;
 - 12) użytkowania sprzętu rekreacyjno-sportowego w czasie i miejscu określonych przez kierownika ośrodka lub funkcjonariusza odpowiedzialnego za funkcjonowanie aresztu dla cudzoziemców;
 - 13) zakupu z własnych środków finansowych artykułów żywnościowych i przedmiotów osobistego użytku, służących do utrzymania higieny osobistej, oraz posiadania ich w pokoju dla cudzoziemców lub w celi mieszkalnej; posiadanie tych przedmiotów w celi mieszkalnej jest możliwe, jeżeli one same lub ich opakowania nie stanowią zagrożenia dla porządku lub bezpieczeństwa w areszcie;
 - 14) zakupu z własnych środków finansowych materiałów piśmiennych, książek, gier świetlicowych i posiadania ich w pokoju dla cudzoziemców lub w celi mieszkalnej;

- 15) otrzymywania paczek z odzieżą, obuwiem i innymi przedmiotami osobistego użytku oraz ze środkami opatrunkowymi i higienicznymi, a także z lekami, które mogą być przekazane za zgodą lekarza, po sprawdzeniu ich zawartości w obecności cudzoziemca;
- 16) prowadzenia korespondencji oraz korzystania ze środków łączności na własny koszt, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach do korzystania ze środków łączności lub wysyłania korespondencji na koszt ośrodka lub aresztu;
- 17) składania próśb, skarg i wniosków do:
 - a) kierownika ośrodka albo organu Straży Granicznej, któremu ośrodek podlega,
 - b) funkcjonariusza odpowiedzialnego za funkcjonowanie aresztu albo organu Straży Granicznej, któremu areszt podlega;
- 18) widzeń z osobami bliskimi w specjalnie do tego przeznaczonych pomieszczeniach, za zgodą organu Straży Granicznej, któremu ośrodek lub areszt podlega, lub osoby przez ten organ upoważnionej.

2. Cudzoziemiec może korzystać z innych uprawnień niż określone w ust. 1, za zezwoleniem organu Straży Granicznej, któremu strzeżony ośrodek lub areszt dla cudzoziemców podlega, lub osoby przez ten organ upoważnionej.

Art. 390. 1. Cudzoziemiec umieszczony w strzeżonym ośrodku, poza uprawnieniami, o których mowa w art. 389 ust. 1, ma prawo do:

- 1) zakupu z własnych środków finansowych wyrobów tytoniowych i posiadania ich w pokoju dla cudzoziemców;
- 2) poruszania się po terenie ośrodka w czasie i miejscu wyznaczonych przez kierownika ośrodka.

2. Małoletni przebywający w strzeżonym ośrodku może uczestniczyć, w czasie i miejscu określonych przez kierownika ośrodka lub funkcjonariusza odpowiadającego za jego funkcjonowanie, w zajęciach dydaktyczno-wychowawczych i rekreacyjno-sportowych. Program zajęć powinien być dostosowany do wieku małoletniego i długości jego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Cudzoziemiec przebywający w areszcie dla cudzoziemców, poza uprawnieniami, o których mowa w art. 389 ust. 1, ma ponadto prawo do:

- 1) odbywania codziennie co najmniej dwugodzinnego spaceru na wolnym powietrzu, chyba że co innego wynika z zaleceń lekarza;

- 2) kontaktowania się z innymi cudzoziemcami przebywającymi w areszcie, za zezwoleniem funkcjonariusza pełniącego służbę w areszcie, w określonych miejscu i czasie;
- 3) użytkowania gier świetlicowych, bez uprawiania gier hazardowych, w czasie i miejscu określonych przez funkcjonariusza pełniącego służbę w areszcie;
- 4) zakupu z własnych środków finansowych wyrobów tytoniowych i palenia tytoniu, za zezwoleniem funkcjonariusza pełniącego służbę w areszcie, w miejscu do tego wyznaczonym.

4. Kierownik strzeżonego ośrodka lub funkcjonariusz odpowiadający za funkcjonowanie aresztu dla cudzoziemców albo organ Straży Granicznej, któremu ośrodek lub areszt podlega, może zezwolić cudzoziemcowi na posiadanie w pokoju dla cudzoziemców lub celi mieszkalnej sprzętu audiowizualnego, komputerowego oraz innych przedmiotów, w tym przedmiotów podnoszących estetykę pomieszczenia lub będących wyrazem kulturalnych zainteresowań cudzoziemca.

Art. 391. 1. Cudzoziemiec umieszczony w strzeżonym ośrodku lub przebywający w areszcie dla cudzoziemców otrzymuje świadczenia zdrowotne, leki, artykuły sanitarne oraz posiłki i napoje.

2. Cudzoziemiec otrzymuje świadczenia zdrowotne, leki i artykuły sanitarne na zasadach określonych w art. 115 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557, z późn. zm.²⁰⁾).

Art. 392. Cudzoziemiec umieszczony w strzeżonym ośrodku lub przebywający w areszcie dla cudzoziemców jest obowiązany:

- 1) przestrzegać regulaminu pobytu w ośrodku lub areszcie;
- 2) wykonywać polecenia administracji ośrodka lub funkcjonariusza pełniącego służbę w areszcie;
- 3) przestrzegać ciszy nocnej w godzinach od 22⁰⁰ do 6⁰⁰, a w dni świąteczne do godziny 7⁰⁰;
- 4) przestrzegać zasad współżycia społecznego;
- 5) dbać o higienę osobistą i czystość pomieszczeń;
- 6) korzystać z wyposażenia ośrodka lub aresztu w sposób zgodny z jego przeznaczeniem;
- 7) w przypadku wystąpienia objawów choroby niezwłocznie powiadomić o tym administrację ośrodka albo funkcjonariusza pełniącego służbę w areszcie;

- 8) w przypadku samookaleczenia lub innego groźnego w skutkach zdarzenia niezwłocznie powiadomić o tym administrację ośrodka albo funkcjonariusza pełniącego służbę w areszcie.

Art. 393. Cudzoziemcowi umieszczonemu w strzeżonym ośrodku zabrania się:

- 1) samowolnego oddalania się poza teren ośrodka lub przebywania w miejscach, do których administracja ośrodka wydała zakaz wstępu;
- 2) zakłócania spokoju i porządku pobytu w ośrodku;
- 3) posiadania, poza depozytem, urządzeń technicznych służących do rejestrowania i odtwarzania informacji, a także przedmiotów, które mogą stanowić zagrożenie dla porządku lub bezpieczeństwa w ośrodku;
- 4) posiadania w pokojach dla cudzoziemców przedmiotów, których wymiary lub ilość naruszają porządek pobytu w ośrodku;
- 5) spożywania alkoholu oraz przyjmowania środków odurzających lub substancji psychotropowych;
- 6) palenia wyrobów tytoniowych poza miejscami do tego wyznaczonymi;
- 7) odmawiania przyjmowania posiłków dostarczanych przez administrację ośrodka, powodowania u siebie uszkodzeń ciała lub rozstroju zdrowia, jak również nakłaniania lub pomagania w dokonywaniu takich czynów - w celu wymuszenia określonej decyzji lub postępowania;
- 8) porozumiewania się z osobami postronnymi oraz cudzoziemcami umieszczonymi w innych pokojach dla cudzoziemców, jeżeli naruszałoby to porządek w ośrodku;
- 9) dokonywania samowolnej zmiany pokoju dla cudzoziemców i miejsca wyznaczonego do spania;
- 10) urządzania gier hazardowych i uczestniczenia w nich.

Art. 394. 1. Cudzoziemiec umieszczony w strzeżonym ośrodku podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej za naruszenie nakazów lub zakazów wynikających z art. 392, art. 393 i przepisów wydanych na podstawie art. 400 ust. 1.

2. Karą dyscyplinarną jest pozbawienie cudzoziemca na okres do 14 dni prawa:

- 1) udziału w zajęciach kulturalno-oświatowych lub sportowych, z wyjątkiem prawa korzystania z biblioteki i prawa korzystania z prasy lub
- 2) zakupu artykułów żywnościowych i wyrobów tytoniowych oraz innych artykułów dopuszczonych do posiadania w strzeżonym ośrodku, lub

3) widzeń z osobami bliskimi lub ograniczenie czasowe tych widzeń.

3. Karę dyscyplinarną, o której mowa w ust. 2, wymierza, w drodze decyzji, na pisemny wniosek kierownika strzeżonego ośrodka lub funkcjonariusza przez niego upoważnionego, komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej, właściwy ze względu na miejsce położenia strzeżonego ośrodka.

4. Przy wymierzaniu cudzoziemcowi kary dyscyplinarnej, o której mowa w ust. 2, uwzględnia się, w szczególności:

- 1) stopień zawinienia naruszenia nakazów lub zakazów wynikających z ustawy;
- 2) rodzaj i okoliczności czynu;
- 3) dotychczasową postawę cudzoziemca;
- 4) stan zdrowia cudzoziemca;
- 5) wartości kulturowe i przekonania religijne cudzoziemca;
- 6) cele wychowawcze.

Art. 395. Decyzja o ukaraniu cudzoziemca karą dyscyplinarną zawiera:

- 1) oznaczenie organu wydającego decyzję;
- 2) datę wydania decyzji;
- 3) imię i nazwisko cudzoziemca;
- 4) podstawę prawną wymierzenia kary dyscyplinarnej;
- 5) rodzaj nałożonej kary dyscyplinarnej;
- 6) opis naruszenia przez cudzoziemca, nakazów i zakazów wynikających z ustawy;
- 7) podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stopnia służbowego komendanta oddziału Straży Granicznej albo komendanta placówki Straży Granicznej albo upoważnionego przez niego funkcjonariusza.

Art. 396. 1. Wymierzoną cudzoziemcowi karę dyscyplinarną wykonuje się bezzwłocznie.

2. Sędzia penitencjarny może:

- 1) wstrzymać wykonanie kary dyscyplinarnej na czas potrzebny do wyjaśnienia okoliczności uzasadniających jej wymierzenie albo
- 2) uchylić karę dyscyplinarną z powodu jej niezasadności.

3. W postępowaniu w sprawie wymierzenia kary dyscyplinarnej:

- 1) stosuje się przepisy Kodeksu karnego wykonawczego;
- 2) nie stosuje się przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego.

Art. 397. 1. Jeżeli życiu cudzoziemca zagraża poważne niebezpieczeństwo będące następstwem odmawiania przez niego przyjmowania posiłków, co zostanie stwierdzone przez co najmniej dwóch lekarzy, cudzoziemca można poddać koniecznemu zabiegowi lekarskiemu, w tym zabiegowi chirurgicznemu, nawet bez jego zgody.

2. W przypadku braku zgody cudzoziemca na przeprowadzenie zabiegu lekarskiego, o poddaniu cudzoziemca takiemu zabiegowi postanawia sąd rejonowy właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca, na wniosek organu Straży Granicznej, któremu podlega strzeżony ośrodek lub areszt dla cudzoziemców, w którym cudzoziemiec przebywa.

3. W postanowieniu, o którym mowa w ust. 2, sąd określa sposób i miejsce dokonania zabiegu lekarskiego.

4. W przypadku bezpośredniego zagrożenia życia cudzoziemca, o konieczności dokonania zabiegu lekarskiego decyduje lekarz.

Art. 398. 1. Cudzoziemcowi zwalnianemu ze strzeżonego ośrodka lub aresztu dla cudzoziemców wydaje się przekazane przez niego do depozytu pieniądze i przedmioty, jeżeli nie zostały zabezpieczone na pokrycie kosztów związanych z wykonaniem decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu.

2. Jeżeli przystępuje się do wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu dotyczącej cudzoziemca umieszczonego w strzeżonym ośrodku lub przebywającego w areszcie dla cudzoziemców, dokumenty tożsamości i przedmioty pozostawione przez cudzoziemca w depozycie pobiera z depozytu dowódca konwoju i zwraca je cudzoziemcowi w placówce Straży Granicznej, w której następuje wydalenie z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, albo na granicy państwa lub w porcie lotniczym albo morskim państwa, do którego następuje wydalenie.

3. Przedmioty, o których mowa w art. 385 ust. 2 pkt 4, ulegają przypadkowi na rzecz Skarbu Państwa.

4. Na wniosek cudzoziemca zwalnianego ze strzeżonego ośrodka lub aresztu dla cudzoziemców, przedmioty przekazane przez niego do depozytu mogą być wydane osobie upoważnionej przez niego na piśmie lub wskazanej przez niego instytucji, lub organizacji. Koszty wydania przedmiotów z depozytu ponosi cudzoziemiec.

Art. 399. 1. Nadzór nad legalnością i prawidłowością pobytu cudzoziemców w strzeżonych ośrodkach i aresztach dla cudzoziemców sprawuje sędzia penitencjarny.

2. Nadzór nad prawidłowością pobytu, o którym mowa w ust. 1, obejmuje w szczególności poprawność w zakresie:

- 1) wymierzania i wykonywania kar dyscyplinarnych;
- 2) terminowości załatwiania próśb, skarg i wniosków;
- 3) realizacji przysługujących cudzoziemcowi świadczeń, w tym korzystania z opieki lekarskiej.

3. W ramach nadzoru, o którym mowa w ust. 1, sędzia penitencjarny ma prawo:

- 1) wstępu na teren strzeżonego ośrodka lub aresztu dla cudzoziemców w dowolnym czasie;
- 2) poruszania się po terenie ośrodka lub aresztu;
- 3) przeglądania dokumentów, na podstawie których cudzoziemiec został umieszczony w strzeżonym ośrodku lub zastosowano wobec niego areszt dla cudzoziemców oraz dokumentów związanych z jego pobyt w ośrodku lub areszcie;
- 4) żądania wyjaśnień od administracji ośrodka lub aresztu.

4. W przypadku gdy pobyt cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców trwa dłużej niż 12 miesięcy, sędzia penitencjarny, z urzędu, nie rzadziej niż raz na kwartał, bada, czy przesłanki, które uzasadniały umieszczenie cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców, nadal istnieją.

Art. 400. 1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) warunki, jakim powinny odpowiadać strzeżone ośrodki i areszty dla cudzoziemców, uwzględniając w szczególności warunki rozmieszczania cudzoziemców w pokojach dla cudzoziemców i celach mieszkalnych;
- 2) regulamin organizacyjno-porządkowy pobytu cudzoziemców w strzeżonym ośrodku i areszcie dla cudzoziemców, uwzględniając konieczność zapewnienia porządku wewnętrznego ośrodka i aresztu;
- 3) warunki otrzymywania posiłków i napojów przez cudzoziemców umieszczonych w strzeżonym ośrodku lub przebywających w areszcie dla cudzoziemców oraz wartość dziennej normy żywienia, uwzględniając w szczególności wiek, stan zdrowia, a także wymogi religijne i kulturowe żywienia cudzoziemców.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych może określić, w drodze rozporządzenia, sposoby ochrony strzeżonych ośrodków i aresztów dla cudzoziemców, mając na względzie strukturę organizacyjną Straży Granicznej, obowiązki funkcjonariuszy Straży Granicznej pełniących służbę w strzeżonych ośrodkach lub aresztach dla cudzoziemców, a także warunki

wstępu na teren ośrodków i aresztów osób, które nie są funkcjonariuszami albo pracownikami Straży Granicznej.

DZIAŁ X

REJESTRY, EWIDENCJE I WYKAZ CUDZOZIEMCÓW

Rozdział 1

Rejestry w sprawach cudzoziemców i ewidencja zaproszeń

Art. 401. 1. W sprawach z zakresu wjazdu, pobytu i wyjazdu cudzoziemców z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, prowadzi się, w systemie informatycznym:

- 1) rejestry osób:
 - a) którym udzielono zezwolenia na wjazd, o którym mowa w art. 34 ust. 1,
 - b) zatrzymanych w strefie nadgranicznej i doprowadzonych do granicy;
- 2) rejestry spraw dotyczących:
 - a) odmowy wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - b) zezwoleń na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego,
 - c) wiz,
 - d) zezwoleń na pobyt czasowy,
 - e) zezwoleń na pobyt stały,
 - f) zezwoleń na pobyt rezydenta długoterminowego UE,
 - g) wydania i wymiany polskich dokumentów tożsamości cudzoziemca,
 - h) wydania tymczasowych polskich dokumentów podróży dla cudzoziemca,
 - i) wydania i wymiany polskich dokumentów podróży dla cudzoziemca,
 - j) zobowiązań do powrotu,
 - k) wydaleń z Rzeczypospolitej Polskiej obywateli Unii Europejskiej oraz członków ich rodzin,
 - l) wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydanej przez organ wydającego państwa członkowskiego,
 - m) zgód na pobyt tolerowany;
- 3) rejestr cudzoziemców, od których zostały pobrane odciski linii papilarnych w sytuacjach, o których mowa w art. 37 ust. 2, art. 310 pkt 1, art. 369 ust. 3 niniejszej ustawy lub art. 73a ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium

Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin;

- 4) rejestr odcisków linii papilarnych, pobranych od cudzoziemców, w sytuacjach, o których mowa w art. 37 ust. 2, art. 310 pkt 1, art. 369 ust. 3 niniejszej ustawy lub art. 73a ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin;
- 5) ewidencję zaproszeń;
- 6) rejestr dokonanych pouczeń cudzoziemców posiadających ważne zezwolenie na pobyt lub inne zezwolenie uprawniające do pobytu wydane przez inne państwo obszaru Schengen, o obowiązku niezwłocznego wyjazdu na terytorium tego państwa;
- 7) rejestr wydanych cudzoziemcom zaświadczeń, o których mowa w art. 165.

2. Rejestry, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. b, pkt 2 lit. 1 i pkt 6, mogą być prowadzone w systemie kartotecznym.

Art. 402. 1. Rejestry w sprawach z zakresu wjazdu, pobytu i wyjazdu cudzoziemców z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej prowadzą następujące organy:

- 1) konsul, komendant oddziału Straży Granicznej, komendant placówki Straży Granicznej, Komendant Główny Straży Granicznej, wojewoda, minister właściwy do spraw zagranicznych i Szef Urzędu, każdy w zakresie swojej właściwości – w przypadku rejestru, o którym mowa w art. 401 ust. 1 pkt 2 lit. c;
- 2) wojewoda i Szef Urzędu, każdy w zakresie swojej właściwości – w przypadku rejestrów, o których mowa w art. 401 ust. 1 pkt 2 lit. d-g, i k;
- 3) wojewoda, konsul i komendant placówki Straży Granicznej, Komendant Główny Straży Granicznej, Szef Urzędu, każdy w zakresie swojej właściwości – w przypadku rejestru, o którym mowa w art. 401 ust. 1 pkt 2 lit. h;
- 4) komendant oddziału Straży Granicznej i komendant placówki Straży Granicznej, każdy w zakresie swojej właściwości – w przypadku rejestru, o którym mowa w art. 401 ust. 1 pkt 6;
- 5) Komendant Główny Straży Granicznej – w przypadku rejestru o którym mowa w art. 401 ust. 1 pkt 1 lit. a i pkt 2 lit. l;
- 6) komendant oddziału Straży Granicznej – w przypadku rejestru, o którym mowa w art. 401 ust. 1 pkt 1 lit. b;

- 7) komendant placówki Straży Granicznej i Komendant Główny Straży Granicznej, każdy w zakresie swojej właściwości – w przypadku rejestru, o którym mowa w art. 401 ust. 1 pkt 2 lit. a;
- 8) Komendant Główny Policji – w przypadku rejestru o którym mowa w art. 401 ust. 1 pkt 4;
- 9) komendant oddziału Straży Granicznej, komendant placówki Straży Granicznej, Komendant Główny Straży Granicznej i Szef Urzędu, każdy w zakresie swojej właściwości – przypadku rejestru, o którym mowa w art. 401 ust. 1 pkt 2 lit. j;
- 10) konsul, komendant oddziału Straży Granicznej, komendant placówki Straży Granicznej, komendant wojewódzki lub powiatowy (miejski) Policji, wojewoda każdy w zakresie swojej właściwości – w przypadku rejestru, o którym mowa w art. 401 ust. 1 pkt 2 lit. b;
- 11) komendant oddziału Straży Granicznej, komendant placówki Straży Granicznej i Szef Urzędu, każdy w zakresie swojej właściwości – w przypadku rejestru, o którym mowa w art. 401 ust. 1 pkt 2 lit. m;
- 12) komendant oddziału Straży Granicznej i komendant placówki Straży Granicznej, komendant wojewódzki Policji, komendant powiatowy (miejski) Policji, każdy w zakresie swojej właściwości – w przypadku rejestru, o którym mowa w art. 401 ust. 1 pkt 3;
- 13) minister właściwy do spraw wewnętrznych – w przypadku rejestru, o którym mowa w art. 401 ust. 1 pkt 7.

2. Ewidencję zaproszeń prowadzi wojewoda i Szef Urzędu, każdy w zakresie swojej właściwości.

Art. 403. 1. W rejestrach prowadzonych w sprawach z zakresu wjazdu, pobytu, i wyjazdu cudzoziemców z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o których mowa w art. 401 ust. 1 pkt 2 lit. a-k i m, a także w ewidencji zaproszeń przechowuje się informacje o wnioskach, postanowieniach, decyzjach administracyjnych, orzeczeniach sądu oraz dane osobowe, przetwarzane zgodnie z niniejszą ustawą, dotyczące cudzoziemców objętych postępowaniami w sprawach, których te rejestry i ewidencja dotyczą.

2. W rejestrach, o których mowa w art. 401 ust. 1 pkt 2 lit. b-k i m, a także w ewidencji zaproszeń oprócz informacji i danych, o których mowa w ust. 1, przechowuje się:

- 1) w rejestrze, o którym mowa w art. 401 ust. 1 pkt 2 lit. b:
 - a) datę wydania, numer, serię oraz termin upływu ważności zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego,

- b) informację o utraconych, uszkodzonych lub zniszczonych zezwoleniach na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego,
 - c) informację o przebywaniu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej poza strefą przygraniczną, w której - zgodnie z zezwoleniem - mógł przebywać lub o przebywaniu na tym terytorium po upływie okresu, w którym był do tego uprawniony na podstawie zezwolenia,
 - d) informację o decyzjach o unieważnieniu zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego,
 - e) informację o grzywnach nałożonych na cudzoziemca za przebywanie:
 - poza strefą przygraniczną, w której zgodnie z zezwoleniem na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego mógł przebywać, lub
 - na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, po upływie okresu pobytu określonego w zezwoleniu na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego;
- 2) w rejestrach, o których mowa w art. 401 ust. 1 pkt 2 lit. d-f:
- a) informację o dokumentach, na podstawie których została potwierdzona tożsamość cudzoziemca,
 - b) informację o wydanej cudzoziemcowi karcie pobytu, o jej utracie, uszkodzeniu lub unieważnieniu,
 - c) obraz linii papilarnych cudzoziemca;
- 3) w rejestrach, o których mowa w art. 401 ust. 1 pkt 2 lit. g-i:
- a) informację o wydanym cudzoziemcowi:
 - polskim dokumencie tożsamości cudzoziemca,
 - tymczasowym polskim dokumencie podróży dla cudzoziemca;
 - polskim dokumencie podróży dla cudzoziemca,
 - b) informację o utracie, uszkodzeniu lub unieważnieniu dokumentów, o których mowa w lit. a,
 - c) dane cudzoziemca zawarte w dokumentach, o których mowa w lit. a;
- 4) w rejestrze, o którym mowa w art. 401 ust. 1 pkt 2 lit. j, informację o:
- a) dniu opuszczenia przez cudzoziemca terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - b) decyzjach w sprawie wysokości kosztów przymusowego wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu;

- 5) w rejestrze, o którym mowa w art. 401 ust. 1 pkt 2 lit. k, informację o dniu opuszczenia przez cudzoziemca terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 6) w ewidencji zaproszeń, informacje o zaproszeniu, w tym:
 - a) dane osobowe zapraszającego,
 - b) inne informacje zamieszczone w zaproszeniu,
 - c) dane osobowe pełnomocnika ustanowionego do odbioru zaproszenia.

3. W rejestrze, o którym mowa w art. 401 ust. 1 pkt 1 lit. a, przechowuje się dane osobowe cudzoziemców, którym udzielono zezwolenia na wjazd, o którym mowa w art. 34 ust. 1.

4. W rejestrze, o którym mowa w art. 401 ust. 1 pkt 1 lit. b, przechowuje się dane cudzoziemców zatrzymanych w strefie nadgranicznej i doprowadzonych do granicy.

5. W rejestrze, o którym mowa w art. 401 ust. 1 pkt 2 lit. l, przechowuje się informację o dniu opuszczenia przez cudzoziemca terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

6. W rejestrze, o którym mowa w art. 401 ust. 1 pkt 3, przechowuje się:

- 1) następujące dane osobowe cudzoziemca, od którego pobrano odciski linii papilarnych:
 - a) imię (imiona) i nazwisko,
 - b) data i miejsce urodzenia,
 - c) obywatelstwo;
- 2) informację o:
 - a) podstawie prawnej pobrania odcisków linii papilarnych,
 - b) stopniu służbowym osoby pobierającej odciski linii papilarnych oraz jej imię i nazwisko.

7. W rejestrze, o którym mowa w art. 401 ust. 1 pkt 4, przechowuje się:

- 1) obraz linii papilarnych cudzoziemca,
- 2) informację o podstawie prawnej pobrania odcisków linii papilarnych od cudzoziemca,
- 3) informację o dacie pobrania odcisków linii papilarnych od cudzoziemca,
- 4) informację o kartach daktyloskopijnych lub o pobraniu od cudzoziemca odcisków linii papilarnych za pomocą urządzenia do ich elektronicznego pobierania,
- 5) następujące dane osobowe cudzoziemca:
 - a) imię (imiona) i nazwisko,
 - b) datę i miejsce urodzenia,
 - c) obywatelstwo.

8. W rejestrze, o którym mowa w art. 401 ust. 1 pkt 6, przechowuje się dane cudzoziemców, którzy zostali pouczeni o obowiązku niezwłocznego wyjazdu na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej, które udzieliło im zezwolenia na pobyt lub innego zezwolenia uprawniającego do pobytu.

9. W rejestrze, o którym mowa w art. 401 ust. 1 pkt 7, przechowuje się:

- 1) następujące dane osobowe cudzoziemca, któremu wydane zostało zaświadczenie, o którym mowa w art. 164:
 - a) imię (imiona) i nazwisko,
 - b) datę i miejsce urodzenia,
 - c) obywatelstwo,
 - d) płeć;
- 2) informacje o organie, który wydał zaświadczenie, o którym mowa w art. 164;
- 3) informacje o dacie wydania zaświadczenia, o którym mowa w art. 164.

Art. 404. 1. Dane w postaci odcisków linii papilarnych pobranych w celu udzielenia cudzoziemcowi zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego lub wydania mu karty pobytu przechowuje się w rejestrach, o których mowa w art. 401 ust. 1 pkt 2 lit. b oraz d-f, do czasu wpisania do tych rejestrów potwierdzenia odbioru tego zezwolenia lub karty pobytu przez organ udzielający zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego lub organ wydający kartę pobytu.

2. W przypadku wydania decyzji o odmowie udzielenia cudzoziemcowi zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego, zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE lub decyzji o odmowie wydania karty pobytu lub o odmowie jej wymiany, dane w postaci odcisków linii papilarnych przechowuje się w rejestrach, o których mowa w art. 401 ust. 1 pkt 2 lit. b i d-f, do czasu wpisania informacji o wydaniu tych decyzji do rejestrów, gdy decyzje te stały się prawomocne.

Art. 405. 1. Dane z rejestru odcisków linii papilarnych, o którym mowa w art. 401 ust. 1 pkt 4, udostępnia się podmiotom, o których mowa w art. 423 ust. 1 pkt 1 i 2, oraz Szefowi Urzędu, w zakresie niezbędnym do realizacji ich ustawowych zadań.

2. Dane z rejestru odcisków linii papilarnych, o którym mowa w art. 401 ust. 1 pkt 4, są udostępniane na pisemny wniosek podmiotów, o których mowa w art. 423 ust. 1 pkt 1 i 2, oraz Szefa Urzędu.

3. Dane z rejestru odcisków linii papilarnych, o którym mowa w art. 401 ust. 1 pkt 4, można udostępniać za pomocą urządzeń telekomunikacyjnych, bez konieczności składania pisemnego wniosku w tej sprawie, podmiotom, o których mowa w art. 423 ust. 1 pkt 1 i 2, oraz Szefowi Urzędu, w przypadku gdy spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) posiadają odpowiednio zabezpieczone urządzenia telekomunikacyjne lub systemy teleinformatyczne przeznaczone do komunikowania się pomiędzy uprawnionymi podmiotami a rejestrem odcisków linii papilarnych;
- 2) posiadają zabezpieczenia techniczne i organizacyjne właściwe dla przetwarzania danych osobowych, w szczególności uniemożliwiające dostęp osób nieuprawnionych do przetwarzania danych osobowych i wykorzystanie danych niezgodnie z celem ich uzyskania;
- 3) uzyskanie danych tą drogą jest uzasadnione specyfiką lub zakresem wykonywanych zadań albo prowadzonej działalności.

4. Dane z rejestru odcisków linii papilarnych, o którym mowa w art. 401 ust. 1 pkt 4, udostępnia Komendant Główny Policji.

Art. 406. Zasady prowadzenia rejestrów, o których mowa w art. 401 ust. 1 pkt 1 lit. b i pkt 2 lit. 1, oraz zasady udostępniania danych zawartych w tych rejestrach określają odrębne przepisy.

Rozdział 2

Wykaz cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany

Art. 407. Wykaz cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany, zwany dalej „wykazem”, prowadzi Szef Urzędu.

Art. 408. W wykazie umieszcza się i przechowuje dane cudzoziemca, jeżeli spełniona jest co najmniej jedna z następujących przesłanek:

- 1) cudzoziemcowi została wydana decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu z orzeczonym zakazem wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub zakazem wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i innych państw obszaru Schengen;
- 2) cudzoziemiec został skazany prawomocnym wyrokiem w:
 - a) Rzeczypospolitej Polskiej – za przestępstwo umyślne lub przestępstwo skarbowe na karę grzywny lub karę pozbawienia wolności lub

- b) innym państwie niż państwo obszaru Schengen – za przestępstwo stanowiące zbrodnię w rozumieniu prawa polskiego lub
 - c) Rzeczypospolitej Polskiej lub innym państwie obszaru Schengen – za przestępstwo, na karę pozbawienia wolności powyżej jednego roku;
- 3) wjazd lub pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany ze względu na zobowiązania wynikające z postanowień ratyfikowanych umów międzynarodowych obowiązujących Rzeczpospolitą Polską;
- 4) wjazd lub pobyt cudzoziemca może stanowić zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub naruszyć interes Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) cudzoziemiec został przekazany do państwa trzeciego na podstawie umowy międzynarodowej o przekazywaniu i przyjmowaniu osób po uprzednim zatrzymaniu go w związku z przekroczeniem granicy wbrew przepisom.

Art. 409. 1. W wykazie nie umieszcza się danych cudzoziemca:

- 1) będącego małżonkiem obywatela polskiego lub przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej małżonkiem cudzoziemca posiadającego zezwolenie na pobyt stały lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE, chyba że:
- a) pobyt tego cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może stanowić zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub
 - b) decyzja o odmowie udzielenia cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy lub zezwolenia na pobyt stały, wydana w związku ze stwierdzeniem, że związek małżeński został zawarty lub istnieje w celu obejścia przez cudzoziemca przepisów ustawy, stała się ostateczna, lub
 - c) decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, wydana w związku ze stwierdzeniem, że dalszy pobyt cudzoziemca może stanowić zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, lub w związku ze stwierdzeniem, że związek małżeński został zawarty lub istnieje w celu obejścia przez cudzoziemca przepisów ustawy, stała się ostateczna;
- 2) będącego osobą małoletnią, z wyjątkiem sytuacji, w której jego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może stanowić zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego;

- 3) skazanego prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne lub przestępstwo skarbowe tylko na karę grzywny, który uiścił kwotę tytułem orzeczonej kary;
- 4) posiadającego zezwolenie na pobyt stały lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE udzielone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) któremu udzielono ochrony uzupełniającej, ochrony humanitarnej, zezwolenia, o którym mowa w art. 171 lub art. 180 pkt 6 lub 7, zgody na pobyt tolerowany na podstawie art. 330 pkt 1 lub któremu nadano status uchodźcy;
- 6) jeżeli została mu wydana decyzja o cofnięciu zakazu ponownego wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Dane cudzoziemca, o którym mowa w ust. 1, umieszczone w wykazie, usuwa się.

Art. 410. 1. Obowiązki wpis do wykazu zawieszają się, jeżeli:

- 1) cudzoziemiec posiada zgodę na pobyt tolerowany, udzieloną na podstawie art. 330 pkt 2 lub
- 2) cudzoziemcowi udzielono ochrony czasowej, lub
- 3) wydane zostało postanowienie o wstrzymaniu wykonania decyzji będącej podstawą umieszczenia danych cudzoziemca w wykazie, lub
- 4) cudzoziemiec przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zaświadczenia, o którym mowa w art. 165.

2. Obowiązki wpis do wykazu zawieszają się do dnia, w którym ustały okoliczności uzasadniające to zawieszenie.

3. Zawieszenie obowiązków wpis do wykazu przerywa okres obowiązków wpis.

Art. 411. 1. Dane cudzoziemca umieszcza się w wykazie na okres:

- 1) określony w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, jeżeli orzeczono w niej o zakazie ponownego wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej albo zakazie ponownego wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i innych państw obszaru Schengen;
- 2) 3 lat od dnia przekazania cudzoziemca do państwa trzeciego na podstawie umowy międzynarodowej o przekazywaniu i przyjmowaniu osób po uprzednim zatrzymaniu go w związku z przekroczeniem granicy wbrew przepisom;
- 3) 5 lat od dnia zakończenia odbywania kary pozbawienia wolności orzeczonej na podstawie wyroku będącego podstawą do umieszczenia danych w wykazie, jeżeli cudzoziemiec został skazany na karę co najmniej 3 lat pozbawienia wolności;

- 4) 3 lat od dnia zakończenia odbywania kary pozbawienia wolności orzeczonej na podstawie wyroku będącego podstawą do umieszczenia danych w wykazie, jeżeli cudzoziemiec został skazany na karę pozbawienia wolności poniżej 3 lat;
- 5) 3 lat od dnia uprawomocnienia się wyroku będącego podstawą do umieszczenia danych w wykazie, jeżeli orzeczono wobec cudzoziemca karę grzywny;
- 6) warunkowego zawieszenia kary pozbawienia wolności, od dnia uprawomocnienia się wyroku, o którym mowa w art. 408 pkt 2, jeżeli wobec cudzoziemca orzeczono karę pozbawienia wolności wraz z warunkowym zawieszeniem jej wykonania;
- 7) wynikający z umów międzynarodowych obowiązujących Rzeczpospolitą Polską będących podstawą do umieszczenia danych cudzoziemca w wykazie;
- 8) nie dłuższy niż 5 lat, z możliwością przedłużenia na kolejne okresy nieprzekraczające 5 lat, w przypadku wpisów zamieszczonych w wykazie ze względu na fakt, że wjazd lub pobyt cudzoziemca może stanowić zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub naruszyć interes Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Dane cudzoziemca umieszcza się w wykazie na okres, o którym mowa w ust. 1, począwszy od dnia:

- 1) wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu;
- 2) upływu terminu dobrowolnego powrotu określonego w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, w przypadku braku informacji o wykonaniu tej decyzji;
- 3) wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, w przypadku gdy w decyzji nie określono terminu dobrowolnego powrotu.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, gdy Szef Urzędu uzyskał informację o wykonaniu decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu będącej podstawą wpisu, okres obowiązywania wpisu jest korygowany w ten sposób, że początkiem okresu obowiązywania wpisu jest dzień wykonania tej decyzji.

4. Dane cudzoziemca usuwa się z wykazu po upływie okresów, o których mowa w ust. 1-3.

Art. 412. 1. W wykazie umieszcza się informację o podstawie prawnej i faktycznej wpisu oraz następujące dane cudzoziemca:

- 1) imię (imiona) i nazwisko, a także inne imiona i nazwiska, jeżeli cudzoziemiec ich używa bądź używał;
- 2) nazwisko rodowe;

- 3) imiona rodziców i nazwisko rodowe matki;
- 4) data i miejsce urodzenia;
- 5) płeć;
- 6) obywatelstwo;
- 7) miejsce zamieszkania;
- 8) seria i numer dokumentu podróży.

2. W wykazie można umieścić również inne dane cudzoziemca lub informacje, o których mowa w art. 13, w szczególności fotografię cudzoziemca oraz obraz linii papilarnych.

Art. 413. 1. Umieszczenia danych cudzoziemca w wykazie, przedłużenia obowiązywania wpisu lub usunięcia tych danych z wykazu dokonuje Szef Urzędu, z urzędu lub na wniosek jednego z następujących organów:

- 1) Minister Obrony Narodowej;
- 2) minister właściwy do spraw finansów publicznych;
- 3) minister właściwy do spraw zagranicznych;
- 4) Komendant Główny Policji;
- 5) Komendant Główny Straży Granicznej;
- 6) Szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego;
- 7) Szef Agencji Wywiadu;
- 8) Szef Służby Celnej;
- 9) Prezes Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu;
- 10) wojewoda.

2. W przypadku gdy Szef Urzędu nie uwzględni wniosku, o którym mowa w ust. 1, wnioskodawca może zwrócić się z wnioskiem o rozstrzygnięcie sprawy do ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, uwzględniając wniosek o rozstrzygnięcie sprawy, o którym mowa w ust. 2, nakazuje Szefowi Urzędu umieszczenie danych cudzoziemca w wykazie, przedłużenie obowiązywania wpisu albo usunięcie z wykazu danych cudzoziemca.

Art. 414. 1. Prokurator lub organy administracji rządowej przekazują Szefowi Urzędu znajdujące się w ich posiadaniu informacje o okolicznościach uzasadniających

umieszczenie danych cudzoziemca w wykazie lub okolicznościach uzasadniających ich usunięcie, zawieszenie lub przedłużenie obowiązywania wpisu.

2. Organ, który wydał decyzję, na podstawie której:

- 1) umieszcza się dane cudzoziemca w wykazie albo
- 2) zawiesza się obowiązywanie wpisu, albo
- 3) usuwa się dane cudzoziemca z wykazu

- przekazuje Szefowi Urzędu tę decyzję, gdy stanie się ostateczna.

Art. 415. 1. Sąd, który skazał cudzoziemca w Rzeczypospolitej Polskiej prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne lub przestępstwo skarbowe na karę grzywny lub karę pozbawienia wolności, przekazuje Szefowi Urzędu odpis prawomocnego wyroku w tej sprawie, a także odpis orzeczenia zmieniającego ten wyrok.

2. Sąd, który skazał cudzoziemca na podstawie wyroku, o którym mowa w ust. 1, na karę wraz z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, przekazuje Szefowi Urzędu odpis tego wyroku.

3. Sąd, który orzekł w sprawie warunkowego przedterminowego zwolnienia cudzoziemca z odbywania kary pozbawienia wolności, przekazuje Szefowi Urzędu odpis orzeczenia w tej sprawie.

Art. 416. Szef Urzędu przekazuje przechowywane w wykazie dane cudzoziemca, na okres ich przechowywania, do Systemu Informacyjnego Schengen do celów odmowy wjazdu, jeżeli podstawą przechowywania tych danych w wykazie jest:

- 1) ostateczna decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu zawierająca zakaz ponownego wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i innych państw obszaru Schengen lub
- 2) prawomocny wyrok, o którym mowa w art. 408 pkt 2, lub
- 3) uznanie wjazdu lub pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej za niepożądany ze względu na zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub możliwość naruszenia interesu Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- 4) przekazanie cudzoziemca do państwa trzeciego na podstawie umowy międzynarodowej o przekazywaniu i przyjmowaniu osób, po uprzednim zatrzymaniu cudzoziemca w związku z przekroczeniem przez niego granicy wbrew przepisom, lub

- 5) art. 77 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin.

Art. 417. 1. Cudzoziemiec, którego dane zostały umieszczone w wykazie lub Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu, ma prawo złożyć do Szefa Urzędu wnioski o:

- 1) udostępnienie mu informacji o umieszczeniu jego danych w wykazie lub Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu, terminie obowiązywania wpisu i podstawie prawnej i faktycznej wpisu;
- 2) sprostowanie danych, jeżeli są niekompletne, nieaktualne lub nieprawdziwe;
- 3) usunięcie danych, jeżeli zostały umieszczone lub są przechowywane z naruszeniem przepisów ustawy.

2. Cudzoziemiec nie może złożyć wniosku o udostępnienie mu informacji o podstawie faktycznej wpisu, jeżeli jego dane są umieszczone wykazie lub Systemie Informacyjnym Schengen na podstawie art. 408 pkt 4.

Art. 418. Do postępowania w sprawie wniosku, o którym mowa w art. 417 ust. 1, stosuje się przepisy działu VII Kodeksu postępowania administracyjnego.

Art. 419. 1. Cudzoziemiec składa wniosek, o którym mowa w art. 417 ust. 1, na formularzu, w którym umieszcza się:

- 1) dane cudzoziemca lub informacje, o których mowa w art. 13;
- 2) poprzednie imię (imiona) cudzoziemca;
- 3) serię i numer dokumentu podróży cudzoziemca;
- 4) adres zamieszkania cudzoziemca;
- 5) adres do korespondencji cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub adres jego pełnomocnika;
- 6) uzasadnienie wniosku.

2. Szef Urzędu rozpatruje wniosek, o którym mowa w art. 417 ust. 1, w terminie 30 dni od dnia jego otrzymania.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór formularza wniosku, o którym mowa w art. 417 ust. 1, uwzględniając dane cudzoziemca w zakresie, w jakim są one niezbędne do rozpatrzenia tego wniosku, a także konieczność zapewnienia sprawności postępowania w tej sprawie.

Art. 420. 1. Cudzoziemiec ma prawo wglądu do dokumentów dotyczących umieszczenia jego danych w wykazie.

2. Prawo, o którym mowa w ust. 1, nie przysługuje cudzoziemcowi, gdy jego dane są umieszczone w wykazie lub Systemie Informacyjnym Schengen na podstawie art. 408 pkt 4.

3. Prawo, o którym mowa w ust. 1, realizowane jest w siedzibie Urzędu.

4. Do przeglądania dokumentów dotyczących umieszczenia danych cudzoziemca w wykazie nie stosuje się przepisu art. 73 Kodeksu postępowania administracyjnego.

Art. 421. W zakresie dotyczącym danych umieszczanych w Systemie Informacyjnym Schengen, przepisy art. 417-420 stosuje się tylko do danych cudzoziemca umieszczonych przez Szefa Urzędu do celów odmowy wjazdu.

Rozdział 3

Krajowy zbiór rejestrów, ewidencji i wykazu w sprawach cudzoziemców

Art. 422. 1. Krajowy zbiór rejestrów, ewidencji i wykazu w sprawach cudzoziemców o nazwie „System Pobyt” tworzy oraz prowadzi w systemie teleinformatycznym Szef Urzędu.

2. System Pobyt składa się z:

- 1) rejestrów, o których mowa w art. 401 ust. 1 pkt 1 lit. a, pkt 2 lit. a-k i m i pkt 3 i 6, z wyjątkiem rejestrów prowadzonych przez konsula i ministra właściwego do spraw zagranicznych;
- 2) ewidencji zaproszeń;
- 3) wykazu;
- 4) rejestru spraw o nadanie cudzoziemcom statusu uchodźcy, udzielenie im ochrony uzupełniającej lub humanitarnej oraz udzielenie pomocy cudzoziemcom ubiegającym się o nadanie im statusu uchodźcy;
- 5) rejestru spraw o udzielenie cudzoziemcom azylu;
- 6) rejestru spraw o udzielenie cudzoziemcom zgody na pobyt tolerowany;
- 6) rejestru spraw o udzielenie cudzoziemcom ochrony czasowej;
- 7) rejestru spraw prowadzonych na podstawie rozporządzenia Rady (WE) nr 343/2003 z dnia 18 lutego 2003 r. ustanawiającego kryteria i mechanizmy określania Państwa Członkowskiego, które jest odpowiedzialne za rozpatrzenie wniosku o azyl złożonego w jednym z Państw Członkowskich przez obywatela kraju trzeciego (Dz. Urz. UE L 050 z 25.02.2003, str. 1);

- 8) rejestru pobytu obywateli Unii Europejskiej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 9) rejestru kart pobytu członka rodziny obywatela Unii Europejskiej;
- 10) rejestru dokumentów potwierdzających posiadanie zezwolenia na pobyt stały obywatela Unii Europejskiej;
- 11) rejestru kart stałego pobytu członka rodziny obywatela Unii Europejskiej;
- 12) rejestrów wniosków, wydanych postanowień i decyzji w sprawach o:
 - a) wydanie wizy krajowej w celu repatriacji,
 - b) udzielenie pomocy repatriantom ze środków budżetu państwa,
 - c) uznanie za repatrianta;
- 13) ewidencji osób ubiegających się o wydanie wizy krajowej w celu repatriacji i członków ich rodzin, którzy nie posiadają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zapewnionego lokalu mieszkalnego lub źródła utrzymania;
- 14) centralnego rejestru danych o nabyciu i utracie obywatelstwa polskiego;
- 15) rejestru wydanych cudzoziemcom zaświadczeń, o których mowa w art. 165.

Art. 423. 1. Dane przetwarzane w Systemie Pobyt udostępnia się następującym podmiotom, w zakresie niezbędnym do realizacji ich ustawowych zadań:

- 1) organy administracji publicznej, sądy i prokuratura;
- 2) Rada do Spraw Uchodźców, Policja, Straż Graniczna, Służba Więzienna, Służba Kontrwywiadu Wojskowego, Służba Wywiadu Wojskowego, Służba Celna, Żandarmeria Wojskowa, Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencja Wywiadu, Biuro Ochrony Rządu, Centralne Biuro Antykorupcyjne, Szef Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych i straże gminne (miejskie);
- 3) organy kontroli skarbowej i wywiadu skarbowego.

2. Dane przetwarzane w Systemie Pobyt udostępnia się:

- 1) państwowym i samorządowym jednostkom organizacyjnym – w zakresie niezbędnym do realizacji ich zadań publicznych;
- 2) komornikom sądowym – w zakresie niezbędnym do prowadzenia przez nich postępowania egzekucyjnego;
- 3) Polskiemu Czerwonemu Krzyżowi – w zakresie danych osób poszukiwanych.

3. Podmiotom, o których mowa w ust. 1 i 2, nie udostępnia się danych w postaci odcisków linii papilarnych, pobranych do celów wydania karty pobytu.

Art. 424. 1. Dane zgromadzone w Systemie Pobyt mogą być udostępniane podmiotom zagranicznym, w celu wypełnienia postanowień ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską umów międzynarodowych, a także wykonania aktu prawa stanowionego przez organizację międzynarodową, której Rzeczpospolita Polska jest członkiem.

2. Tryb i sposób udostępniania danych zgromadzonych w Systemie Pobyt podmiotom, o których mowa w ust. 1, określają ratyfikowane przez Rzeczpospolitą Polską umowy międzynarodowe, akty prawa stanowionego przez organizację międzynarodową, której Rzeczpospolita Polska jest członkiem lub porozumienia zawarte pomiędzy właściwymi ministrami państw członkowskich Unii Europejskiej.

Art. 425. 1. Podmiotom, o których mowa w art. 423 ust. 1 i 2, dane przetwarzane w Systemie Pobyt udostępnia się na ich wniosek, złożony na formularzu.

2. Organ rozpatrujący wniosek, o którym mowa w ust. 1, odmawia, w drodze decyzji, udostępnienia danych, jeżeli podany we wniosku zakres tych danych nie odpowiada zakresowi, o którym mowa w art. 423 ust. 1 lub 2.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór formularza wniosku o udostępnienie danych przetwarzanych w Systemie Pobyt, uwzględniając potrzebę zapewnienia sprawności postępowania w tej sprawie i możliwości weryfikowania, czy podany we wniosku zakres danych odpowiada zakresowi, o którym mowa w art. 423 ust. 1 i 2.

Art. 426. Dane przetwarzane w Systemie Pobyt udostępnia się podmiotom, o których mowa w art. 423 ust. 1 i 2, za pomocą urządzeń telekomunikacyjnych, jeżeli złożą jednorazowy wniosek w tej sprawie, a Szef Urzędu wyrazi na to zgodę i spełnione są łącznie następujące warunki:

- 1) podmioty te posiadają odpowiednio zabezpieczone urządzenia telekomunikacyjne lub systemy teleinformatyczne przeznaczone do komunikowania się pomiędzy nimi a Systemem Pobyt;
- 2) podmioty te posiadają zabezpieczenia techniczne i organizacyjne właściwe dla przetwarzania danych osobowych, w szczególności uniemożliwiające dostęp osób nieuprawnionych do przetwarzania danych osobowych i wykorzystanie danych niezgodnie z celem ich uzyskania;
- 3) uzyskanie danych tą drogą jest uzasadnione specyfiką lub zakresem wykonywanych przez te podmioty zadań albo prowadzonej przez nie działalności.

Art. 427. Dane przetwarzane w Systemie Pobyt udostępniają:

- 1) Szef Urzędu – za pomocą urządzeń telekomunikacyjnych lub na wniosek;
- 2) wojewodowie – na wniosek;
- 3) minister właściwy do spraw wewnętrznych, Komendant Główny Straży Granicznej, komendant oddziału Straży Granicznej, komendant placówki Straży Granicznej, Komendant Główny Policji, komendant wojewódzki lub powiatowy (miejski) Policji – na wniosek, w zakresie prowadzonych przez nich rejestrów.

Art. 428. 1. Zgodę na udostępnienie danych przetwarzanych w Systemie Pobyt podmiotom, o których mowa w art. 424 ust. 1 i 2, za pomocą urządzeń telekomunikacyjnych, Szef Urzędu wyraża, odmawia wyrażenia tej zgody albo cofa ją w drodze decyzji.

2. Decyzja o cofnięciu zgody na udostępnianie danych przetwarzanych w Systemie Pobyt za pomocą urządzeń telekomunikacyjnych podlega natychmiastowemu wykonaniu.

Art. 429. 1. Szef Urzędu może przeprowadzać kontrolę podmiotów, które korzystają z dostępu do danych przetwarzanych w Systemie Pobyt za pomocą urządzeń telekomunikacyjnych lub systemów teleinformatycznych, w zakresie spełniania przez te podmioty warunków, o których mowa w art. 426.

2. Kontrola jest przeprowadzana w siedzibie podmiotu kontrolowanego oraz w miejscach i czasie wykonywania jego zadań, a jeżeli wymaga tego dobro kontroli, również w dniach wolnych od pracy i poza godzinami pracy.

3. Kontrolę przeprowadza upoważniony przez Szefa Urzędu pracownik Urzędu, na podstawie imiennego upoważnienia i po okazaniu dowodu osobistego.

4. Podmiot kontrolowany jest obowiązany:

- 1) udostępnić przeprowadzającemu kontrolę pracownikowi Urzędu:
 - a) dokumenty potwierdzające uprawnienie do przetwarzania danych,
 - b) urządzenia telekomunikacyjne lub systemy teleinformatyczne przeznaczone do komunikowania się pomiędzy tym podmiotem a Systemem Pobyt w ramach dostępu do danych przetwarzanych w Systemie Pobyt;
- 2) zapewnić warunki i środki niezbędne do przeprowadzenia kontroli, w tym swobodnego dostępu do pomieszczeń.

5. Pracownik Urzędu przeprowadzający kontrolę:

- 1) może żądać od podmiotu kontrolowanego, w trakcie kontroli, okazania dokumentów, urządzeń lub systemów, o których mowa w ust. 4 pkt 1, oraz zapewnienia warunków i środków, o których mowa w ust. 4 pkt 2;
- 2) po przeprowadzonej kontroli sporządza z niej protokół.

Art. 430. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w działaniu Systemu Pobyt lub jego zabezpieczeniach, powstałych z winy organów mających do niego dostęp za pomocą urządzeń telekomunikacyjnych lub systemów teleinformatycznych, Szef Urzędu może zablokować dostęp do Systemu Pobyt do czasu usunięcia tych nieprawidłowości.

Art. 431. 1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób i tryb przeprowadzania kontroli korzystania z dostępu do danych przetwarzanych w Systemie Pobyt za pomocą urządzeń telekomunikacyjnych lub systemów teleinformatycznych;
- 2) wzór upoważnienia, o którym mowa w art. 429 ust. 3;
- 3) wzór protokołu, o którym mowa w art. 429 ust. 5 pkt 2.

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw wewnętrznych uwzględni konieczność zapewnienia ochrony przetwarzanych w Systemie Pobyt danych osobowych, a także wymagania w zakresie bezpieczeństwa przetwarzanych w tym systemie danych.

Art. 432. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, tryb i sposób przydzielania, zmiany i cofania uprawnień do dostępu do Systemu Pobyt za pomocą urządzeń telekomunikacyjnych, a także wzór upoważnienia do dostępu do Systemu Pobyt oraz wykorzystywania danych z tego Systemu, uwzględniając potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa przetwarzania danych.

DZIAŁ XI

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRZEWOŹNIKA

Art. 433. 1. Przewoźnik, który drogą powietrzną lub morską zamierza przywieźć cudzoziemca do granicy, podejmuje wszelkie niezbędne środki dla zapewnienia, że cudzoziemiec zamierzający wjechać na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej posiada ważny

dokument podróży uprawniający go do przekroczenia granicy, wymaganą wizę lub inny ważny dokument uprawniający go do wjazdu i pobytu na tym terytorium, zezwolenie na wjazd do innego państwa lub zezwolenie na pobyt w innym państwie, jeżeli zezwolenia takie są wymagane.

2. Obowiązek, o którym mowa w ust. 1, dotyczy także przewoźników wykonujących regularne przewozy osób w międzynarodowym transporcie drogowym, z wyjątkiem ruchu przygranicznego.

Art. 434. 1. Przewoźnik, który drogą powietrzną, morską lub lądową przywiózł cudzoziemca do granicy, niezwłocznie odwozi go, na żądanie organu Straży Granicznej, do państwa, z którego go przywiózł, do granicy, a gdy jest to niemożliwe – do państwa, w którym cudzoziemcowi wystawiono dokument podróży, na podstawie którego podróżował, lub do każdego innego państwa, które zapewnia, że go przyjmie, gdy:

- 1) cudzoziemcowi odmówiono wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub
- 2) władze państwa docelowego lub graniczącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej odmówiły cudzoziemcowi podróżującemu przez to terytorium tranzytem wjazdu lub przewoźnik, który miał go przewieźć do tego państwa, odmówił wykonania przewozu.

2. Jeżeli wykonanie obowiązku, o którym mowa w ust. 1, jest niemożliwe, przewoźnik zapewnia na swój koszt inny środek transportu w celu niezwłocznego opuszczenia przez cudzoziemca terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Jeżeli zachodzą okoliczności, o których mowa w ust. 1, koszty pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do czasu opuszczenia przez niego tego terytorium pokrywa przewoźnik.

Art. 435. 1. Cudzoziemcowi, o którym mowa w art. 434 ust. 1, można, w drodze decyzji:

- 1) nakazać przebywanie w określonym miejscu do czasu opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub
- 2) zakazać opuszczania statku morskiego, lub
- 3) zakazać opuszczania statku powietrznego, jeżeli jest możliwy niezwłoczny powrót cudzoziemca na pokładzie tego samego statku powietrznego, lub
- 4) nakazać opuszczenie terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na pokładzie innego statku powietrznego lub morskiego niż ten, na którym przybył.

2. Decyzję w sprawach, o których mowa w ust. 1, wydaje komendant placówki Straży Granicznej. Decyzji nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.

3. Od decyzji komendanta placówki Straży Granicznej przysługuje odwołanie do Komendanta Głównego Straży Granicznej.

Art. 436. 1. Na przewoźnika, który drogą powietrzną lub morską przywiózł do granicy cudzoziemca nieposiadającego ważnego dokumentu podróży uprawniającego do przekroczenia granicy, wymaganej wizy lub innego ważnego dokumentu uprawniającego do wjazdu i pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zezwolenia na wjazd do innego państwa lub zezwolenia na pobyt w innym państwie, jeżeli zezwolenia takie są wymagane, nakłada się karę administracyjną w wysokości stanowiącej równowartość od 3.000 do 5.000 euro za każdą przywiezioną osobę, z tym że suma kar za jednorazowy przywóz grupy osób nie może przekroczyć równowartości 500.000 euro.

2. Przepis ust. 1 dotyczy także przewoźników wykonujących regularne przewozy osób w międzynarodowym transporcie drogowym, z wyjątkiem ruchu przygranicznego.

3. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, jeżeli przewoźnik przy dołożeniu należytej staranności nie mógł stwierdzić, że cudzoziemiec nie posiada ważnego dokumentu podróży uprawniającego do przekroczenia granicy, wymaganej wizy lub innego ważnego dokumentu uprawniającego do wjazdu i pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zezwolenia na wjazd do innego państwa lub zezwolenia na pobyt w innym państwie.

4. Przeliczenia równowartości euro, o której mowa w ust. 1, na złote dokonuje się według średniego kursu ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski dla tej waluty w dniu wydania decyzji w sprawie nałożenia kary administracyjnej.

5. Karę administracyjną, o której mowa w ust. 1, nakłada na przewoźnika, w drodze decyzji, wojewoda właściwy ze względu na siedzibę komendanta placówki Straży Granicznej, w której odmówiono cudzoziemcowi wjazdu, na jego wniosek.

6. Termin płatności kary administracyjnej, o której mowa w ust. 1, wynosi 14 dni od dnia, w którym decyzja w sprawie nałożenia kary stała się ostateczna.

7. Kara administracyjna, o której mowa w ust. 1, przedawnia się z upływem 5 lat od końca roku kalendarzowego, w którym upłynął termin jej płatności.

Art. 437. 1. W przypadku gdy zachowanie cudzoziemca, któremu odmówiono wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, uzasadnia przypuszczenie, że może spowodować zagrożenie bezpieczeństwa w międzynarodowej komunikacji lądowej, lotniczej lub morskiej,

doprowadzenie cudzoziemca opuszczającego terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do granicy albo do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego zostaje doprowadzony, zapewnia właściwy komendant placówki Straży Granicznej:

- 1) z urzędu;
- 2) na wniosek upoważnionego przedstawiciela przewoźnika.

2. Koszty doprowadzenia pokrywa:

- 1) Straż Graniczna, w przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1;
- 2) przewoźnik, w przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2.

3. Koszty doprowadzenia cudzoziemca do granicy albo do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego zostaje doprowadzony, obejmują koszty bezpośrednio związane z przewozem, a także koszty świadczeń przysługujących osobom doprowadzającym z tytułu podróży służbowej poza granicami państwa.

DZIAŁ XII

PRZEPISY KARNE

Art. 438. Kto zabiera w celu przywłaszczenia lub przywłaszcza sobie dokument podróży, kartę pobytu, polski dokument podróży dla cudzoziemca, tymczasowy polski dokument podróży dla cudzoziemca, polski dokument tożsamości cudzoziemca, dokument potwierdzający posiadanie zgody na pobyt tolerowany lub takiego dokumentu używa, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 439. 1. Kto:

- 1) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie posiadając do tego tytułu prawnego,
- 2) na żądanie uprawnionych organów nie okazuje dokumentów i zezwoleń uprawniających go do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- 3) na żądanie uprawnionych organów nie okazuje środków finansowych, albo dokumentu potwierdzającego możliwość uzyskania zgodnie z prawem takich środków, przeznaczonych na pokrycie kosztów:
 - a) utrzymania w trakcie pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - b) powrotu do państwa pochodzenia lub zamieszkania,
 - c) tranzytu przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do państwa trzeciego, które udzieli pozwolenia na wjazd,

- 4) uchyla się od obowiązku wymiany lub zwrotu karty pobytu, polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca, polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca lub dokumentu potwierdzającego posiadanie zgody na pobyt tolerowany,
- 5) nie zawiadamia o utracie karty pobytu, polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca, polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca lub dokumentu potwierdzającego posiadanie zgody na pobyt tolerowany, w terminie 3 dni od dnia ich utraty,
- 6) nie wykonuje obowiązku opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w terminie wyznaczonym w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu lub w decyzji o przedłużeniu terminu dobrowolnego powrotu,
- 7) nie wykonuje obowiązku zgłaszania się w określonych odstępach czasu do organu wskazanego w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu,
- 8) opuszcza miejsce zamieszkania wyznaczone mu w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu,
- 9) wjechał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego i:
 - a) przebywa poza strefą przygraniczną, w ramach której posiadacz zezwolenia jest uprawniony do przemieszczania się, albo
 - b) nie opuszcza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po upływie okresu pobytu określonego w tym zezwoleniu

- podlega karze grzywny.

2. Orzekanie w sprawach o czyny, o których mowa w ust. 1, następuje w trybie przepisów ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2008 r. Nr 133, poz. 848, z późn. zm.²¹⁾).

3. Wyrok nakazowy wydany w postępowaniu nakazowym jest natychmiast wykonalny.

DZIAŁ XIII

PRZEPISY ZMIENIAJĄCE, PRZEJŚCIOWE I KOŃCOWE

Rozdział 1

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 440. W ustawie z dnia 24 marca 1920 r. o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców (Dz. U. z 2004 r. Nr 167, poz. 1758, z późn. zm.²²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1a w ust. 2 pkt 3 otrzymuje brzmienie:
 - „3) posiadanie zezwolenia na pobyt czasowy z wyłączeniem zezwolenia, o którym mowa w art. 171 i art. 174 ust. 1 ustawy z dnia o cudzoziemcach (Dz. U. poz.), zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej”;
- 2) w art. 8 w ust. 1 pkt 2 i 3 otrzymują brzmienie:
 - „2) nabycie nieruchomości przez cudzoziemca zamieszkującego w Rzeczypospolitej Polskiej co najmniej 5 lat od udzielenia mu zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej;
 - 3) nabycie przez cudzoziemca, będącego małżonkiem obywatela polskiego i zamieszkującego w Rzeczypospolitej Polskiej co najmniej 2 lata od udzielenia mu zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, nieruchomości, które w wyniku nabycia stanowią będą wspólność ustawową małżonków”.

Art. 441. W ustawie z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2011 r. Nr 118, poz. 687 i Nr 144, poz. 853) w art. 10 ust. 5a otrzymuje brzmienie:

„5a. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, postępowanie ze zwłokami cudzoziemców umieszczonych w strzeżonym ośrodku lub przebywających w areszcie dla cudzoziemców, w szczególności sposób powiadamiania osób, o których mowa w ust. 1, o zgonie, podmioty wydające zgodę na pochowanie zwłok, tryb postępowania ze zwłokami, które nie zostaną odebrane, oraz sposób ponoszenia kosztów pochówku zleconego przez strzeżony ośrodek lub areszt dla cudzoziemców, kierując się koniecznością zachowania godności należnej zmarłemu i bezpieczeństwem sanitarnym.”.

Art. 442. W ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2011 r. Nr 287, poz. 1687 oraz z 2012 r. poz. 627 i 664) w art. 13 w ust. 1a pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) utrzymaniem, prowadzeniem i rozwojem infrastruktury niezbędnej do gromadzenia i przetwarzania danych daktyloskopijnych, o których mowa w art. 401 pkt 2 ustawy z dnia o cudzoziemcach (Dz. U. poz.) i art. 119 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2012 r. poz. 680);”.

Art. 443. W ustawie z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2011 r. Nr 116, poz. 675, z późn. zm.¹²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1 w ust. 2 w pkt 4:
 - a) lit. d otrzymuje brzmienie:

„d) przestępstw i wykroczeń określonych w ustawie z dnia o cudzoziemcach (Dz. U. poz.) oraz w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2012 r. poz. 680),”
 - b) po lit. i kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się lit. j w brzmieniu:

„j) przestępstw określonych w art. 189a Kodeksu karnego i w art. 8 ustawy z dnia 8 czerwca 1997 r. – Przepisy wprowadzające Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 554, z późn. zm.²³⁾);”
- 2) w art. 9e w ust. 1:
 - a) pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) określonego w art. 438 ustawy z dnia o cudzoziemcach,”
 - b) po pkt 6b dodaje się pkt 6c w brzmieniu:

„5a) określonych w art. 189a Kodeksu karnego i w art. 8 ustawy z dnia 8 czerwca 1997 r. – Przepisy wprowadzające Kodeks karny,”
- 3) w art. 9f w ust. 1 po pkt 2a dodaje się pkt 2b w brzmieniu:

„2b) określone w art. 189a Kodeksu karnego i w art. 8 ustawy z dnia 8 czerwca 1997 r. – Przepisy wprowadzające Kodeks karny,”
- 4) w art. 10d ust. 20 otrzymuje brzmienie:

„20. W wyniku ustaleń dokonanych w toku kontroli organ Straży Granicznej właściwy ze względu na miejsce dokonanej kontroli podejmuje dalsze czynności określone w przepisach ustawy z dnia o cudzoziemcach.”
- 5) w art. 11 w ust. 1 pkt 5b otrzymuje brzmienie:

„5b) doprowadzania:

 - a) osób, o których mowa w pkt 5, do właściwego organu Straży Granicznej, sądu lub prokuratury,
 - b) cudzoziemców, wobec których prowadzone są postępowania określone w ustawie z dnia o cudzoziemcach oraz w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium

Rzeczypospolitej Polskiej, a także umieszczonych w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców do właściwego organu Straży Granicznej, sądu, prokuratury, właściwej jednostki organizacyjnej Policji, wojewody, Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców, przedstawicielstw dyplomatycznych, urzędów konsularnych, placówek opiekuńczo-wychowawczych lub zakładów opieki zdrowotnej,

c) cudzoziemców:

- którym została wydana decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu podlegająca przymusowemu wykonaniu zgodnie z art. 315 ustawy z dnia o cudzoziemcach,
- którym odmówiono wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i wystąpiły okoliczności, o których mowa w art. 437 ust. 1 ustawy z dnia o cudzoziemcach,
- którym została wydana decyzja o wydaleniu podlegająca przymusowemu wykonaniu zgodnie z art. 71 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej oraz członków ich rodzin (Dz. U. Nr 114, poz. 1043),
- podlegających przekazaniu, o którym mowa w art. 41 ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej
- do granicy państwowej albo do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego cudzoziemiec zostaje doprowadzony;”.

Art. 444. W ustawie z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2008 r. Nr 50, poz. 291, z późn. zm.²⁴⁾) w art. 1 w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) przebywają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy, zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zgody na pobyt tolerowany lub w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej albo ochrony humanitarnej, lub”.

Art. 445. W ustawie z dnia 21 grudnia 1990 r. o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-weterynaryjnych (Dz. U. z 2009 r. Nr 93, poz. 767 oraz z 2010 r. Nr 200, poz. 1326) w art. 1a ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Ilekroć w ustawie jest mowa o obywatelach państw członkowskich rozumie się przez to także członków ich rodzin w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. Nr 144, poz. 1043, z późn. zm.¹³⁾) oraz obywateli państw trzecich posiadających zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia o cudzoziemcach (Dz. U. poz.).”.

Art. 446. W ustawie z dnia 19 kwietnia 1991 r. o izbach aptekarskich (Dz. U. z 2008 r. Nr 136, poz. 856, z 2010 r. Nr 107, poz. 679 oraz z 2011 r. Nr 113, poz. 657) w art. 1a w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) obywatele państwa członkowskiego Unii Europejskiej - obywatele państwa członkowskiego Unii Europejskiej oraz członków ich rodzin w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. Nr 144, poz. 1043, z późn. zm.¹³⁾), cudzoziemców posiadających zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, o którym mowa w ustawie z dnia o cudzoziemcach (Dz. U. poz.), oraz obywateli polskich, którzy uzyskali kwalifikacje w państwie członkowskim Unii Europejskiej;”.

Art. 447. W ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.²⁵⁾) w art. 94a w ust. 2:

1) pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) osoby, którym udzielono zezwolenia na pobyt stały na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;”;

2) pkt 7 otrzymuje brzmienie:

„7) osoby, którym udzielono ochrony humanitarnej oraz członkowie ich rodzin;”;

3) pkt 10 i 11 otrzymują brzmienie:

„10) osoby, którym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej udzielono zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej;

11) osoby, którym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej udzielono zezwolenia na pobyt czasowy w związku z okolicznością, o której mowa w art. 124, art. 155 ust. 1 lub art. 179 ust. 1 pkt 3 lub 4 ustawy z dnia o cudzoziemcach (Dz. U. poz.);”;

4) w pkt 12 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 13 w brzmieniu:

„13) osoby, które posiadają kartę pobytu z adnotacją „dostęp do rynku pracy”, wizę Schengen lub wizę krajową wydaną w celu wykonywania pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.”.

Art. 448. W ustawie z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty (Dz. U. z 2011 r. Nr 277, poz. 1634 i Nr 291, poz. 1707 oraz z 2012 r. poz. 95) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Ilekroć w ustawie jest mowa o obywatelach państw członkowskich Unii Europejskiej, rozumie się przez to także członków ich rodzin w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobytku oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. Nr 144, poz. 1043, z późn. zm.¹³⁾) oraz obywateli państw trzecich posiadających zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia o cudzoziemcach (Dz. U. poz.).”;

2) w art. 15 ust. 3e otrzymuje brzmienie:

„3e. Cudzoziemiec niebędący obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej, któremu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej udzielono zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej albo któremu w Rzeczypospolitej Polskiej nadano status uchodźcy, odbywa staż podyplomowy na zasadach obowiązujących obywateli polskich.”.

Art. 449. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 98, poz. 855, późn. zm.²⁶⁾) w art. 611t w § 5 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) państwa wykonania orzeczenia, do którego skazany będzie wydalony po odbyciu kary lub zwolnieniu z zakładu karnego, na podstawie prawomocnej decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu.”.

Art. 450. W ustawie z dnia 17 lipca 1998 r. o pożyczkach i kredytach studenckich (Dz. U. Nr 108, poz. 685, z późn. zm.²⁷⁾) w art. 6 w ust. 3:

1) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) cudzoziemców, którym udzielono zezwolenia na pobyt stały;”;

2) pkt 5-7 otrzymują brzmienie:

„5) cudzoziemców, którym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej udzielono zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej;

6) cudzoziemców, którym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej udzielono zezwolenia na pobyt czasowy w związku z okolicznością, o której mowa w art. 155 ust. 1 lub art. 179 ust. 1 pkt 3 lub 4 ustawy z dnia o cudzoziemcach (Dz. U. poz.);

7) cudzoziemców, którym udzielono ochrony uzupełniającej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;”.

Art. 451. W ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585, z późn. zm.²⁸⁾) w art. 50 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Dane zgromadzone na koncie ubezpieczonego, o których mowa w art. 40, i na koncie płatnika składek, o których mowa w art. 45, mogą być udostępniane sądom, prokuratorom, organom kontroli skarbowej, organom podatkowym, komornikom sądowym, Państwowej Inspekcji Pracy, Straży Granicznej, ośrodkom pomocy społecznej, powiatowym centrom pomocy rodzinie, Komisji Nadzoru Finansowego oraz wojewodzie i Szefowi Urzędu do Spraw Cudzoziemców w zakresie prowadzonych postępowań dotyczących legalizacji pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z uwzględnieniem przepisów dotyczących ochrony danych osobowych.”.

Art. 452. W ustawie z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz. U. z 2004 r. Nr 53, poz. 532, z późn. zm.¹⁸⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) karcie pobytu – oznacza to dokument wydany cudzoziemcowi, który uzyskał zezwolenie na pobyt czasowy, zezwolenie na pobyt stały, zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, ochronę uzupełniającą, ochronę humanitarną lub status uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej;”;

2) tytuł rozdziału 2 otrzymuje brzmienie:

„Nabycie obywatelstwa polskiego w drodze repatriacji i udzielanie zezwoleń na pobyt stały na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dla członków najbliższej rodziny repatrianta”;

3) w art. 15:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Małżonkowi wnioskodawcy, który nie jest osobą polskiego pochodzenia, zamierzającemu osiedlić się wspólnie z wnioskodawcą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, udziela się zezwolenia na pobyt stały.”;

b) ust. 3-5 otrzymują brzmienie:

„3. Wniosek o udzielenie zezwolenia na pobyt stały małżonka wnioskodawcy, o którym mowa w ust. 1, oraz małoletniego, o którym mowa w ust. 2, dołącza się do wniosku o wydanie wizy krajowej w celu repatriacji.

4. Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców, zwany dalej „Szefem Urzędu”, udziela lub odmawia udzielenia zezwolenia na pobyt stały osobom, o których mowa w ust. 1 i 2, oraz wydaje kartę pobytu.

5. Do udzielenia zezwolenia na pobyt stały stosuje się przepisy działu VI ustawy z dnia o cudzoziemcach (Dz. U. poz.).”;

4) w art. 16 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) przebywała na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia, o którym mowa w art. 141 ustawy z dnia o cudzoziemcach (Dz. U. poz.);”;

5) w art. 32 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) udzielenia zezwolenia na pobyt stały na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dla członków najbliższej rodziny repatrianta.”;

6) w art. 33 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Szef Urzędu prowadzi centralny rejestr wniosków, decyzji i postanowień wydanych w sprawach udzielenia zezwolenia na pobyt stały na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dla członków najbliższej rodziny repatrianta.”;

7) w art. 41:

a) w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) była w dniu uzyskania zezwolenia na pobyt stały na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatelem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich lub jednego z państw powstałych po jego rozpadzie;”

b) w ust. 2 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt stały;”.

Art. 453. W ustawie z dnia 15 grudnia 2000 r. o samorządach zawodowych architektów, inżynierów budownictwa oraz urbanistów (Dz. U. z 2001 r. Nr 5, poz. 42, z późn. zm.²⁹⁾) w art. 4a ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Ilekroć w ustawie jest mowa o obywatelach państw członkowskich rozumie się przez to obywatele państw członkowskich, o których mowa w ust. 1, a także członków ich rodzin w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. Nr 144, poz. 1043, z późn. zm.¹³⁾) oraz obywateli państw trzecich posiadających zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia o cudzoziemcach (Dz. U. poz.).”.

Art. 454. W ustawie z dnia 11 kwietnia 2001 r. o rzecznikach patentowych (Dz. U. z 2011 r. Nr 155, poz. 925) w art. 2 w ust. 1 w pkt 3 lit. b otrzymuje brzmienie:

„b) obywateli państw trzecich posiadających zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia o cudzoziemcach (Dz. U. poz.);”.

Art. 455. W ustawie z dnia 22 czerwca 2001 r. o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym (Dz. U. Nr 67, poz. 679, z późn. zm.³⁰⁾) w art. 8 w ust. 1 w pkt 1 w lit. a tiret trzecie otrzymuje brzmienie:

„– innego państwa, jeżeli otrzymała na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zezwolenie na pobyt stały lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej albo na zasadzie wzajemności, o ile umowy międzynarodowe ratyfikowane przez Rzeczpospolitą Polską nie stanowią inaczej;”.

Art. 456. W ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2012 r. poz. 680) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 2:
 - a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) areszt dla cudzoziemców - areszt dla cudzoziemców w rozumieniu ustawy z dnia o cudzoziemcach (Dz. U. poz.);”
 - b) pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) cudzoziemiec - cudzoziemca w rozumieniu ustawy z dnia o cudzoziemcach;”
 - c) pkt 10 otrzymuje brzmienie:

„10) strzeżony ośrodek - strzeżony ośrodek w rozumieniu ustawy z dnia o cudzoziemcach;”
- 2) tytuł działu II otrzymuje brzmienie:

„Status uchodźcy, ochrona uzupełniająca i ochrona humanitarna”;
- 3) w dziale II tytuł rozdziału 1 otrzymuje brzmienie:

„Zasady nadawania, odmowy nadania i pozbawiania statusu uchodźcy oraz udzielania, odmowy udzielenia i pozbawiania ochrony uzupełniającej albo ochrony humanitarnej”;
- 4) po art. 15 dodaje się art. 15a w brzmieniu:

„Art. 15a. Cudzoziemcowi udziela się ochrony humanitarnej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli nie spełnia warunków do nadania statusu uchodźcy ani udzielenia mu ochrony uzupełniającej, a jego powrót do kraju pochodzenia zagrażałby jego prawu do życia, wolności i bezpieczeństwa osobistego, lub w kraju tym mógłby zostać poddany torturom albo nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu lub być zmuszony do pracy lub pozbawiony prawa do rzetelnego procesu sądowego albo być ukarany bez podstawy prawnej w rozumieniu przepisów Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r.”;
- 5) po art. 20 dodaje się art. 20a w brzmieniu:

„Art. 20a. Do odmowy udzielenia ochrony humanitarnej cudzoziemcowi stosuje się przepisy art. 20 ust. 2 i 3.”;
- 6) po art. 22 dodaje się art. 22a w brzmieniu:

„Art. 22a. Do pozbawienia cudzoziemca ochrony humanitarnej stosuje się przepisy art. 22.”;

7) w dziale II tytuł rozdziału 2 otrzymuje brzmienie:

„Postępowanie w sprawach nadawania statusu uchodźcy lub udzielania ochrony uzupełniającej albo ochrony humanitarnej oraz pozbawiania statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej albo ochrony humanitarnej”;

8) w art. 23 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Wniosek o nadanie statusu uchodźcy rozpatruje się równocześnie jako wniosek o udzielenie ochrony uzupełniającej albo ochrony humanitarnej”;

9) w art. 28 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Wnioskodawca, który przebywa w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców, areszcie śledczym lub zakładzie karnym, składa wniosek za pośrednictwem komendanta oddziału Straży Granicznej lub komendanta placówki Straży Granicznej, obejmującego terytorialnym zasięgiem działania siedzibę strzeżonego ośrodka, aresztu dla cudzoziemców, aresztu śledczego lub zakładu karnego.”;

10) w art. 33:

a) w ust. 1 uchyla się pkt 2 i 3,

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Organ przyjmujący wniosek odnotowuje unieważnienie wizy krajowej w dokumentach podróży wnioskodawcy i osoby, w imieniu której wnioskodawca występuje.”;

c) w ust. 3 uchyla się pkt 2 i 3,

d) ust. 4-10 otrzymują brzmienie:

"4. Szef Urzędu może wstrzymać wykonanie decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu do dnia doręczenia wnioskodawcy decyzji ostatecznej w sprawie o nadanie statusu uchodźcy, jeżeli przemawia za tym słuszny interes strony, nie jest to sprzeczne z interesem społecznym i złożenie kolejnego wniosku nie nastąpiło w celu opóźnienia lub zakłócenia wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu.

5. Wniosek o wstrzymanie wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu powinien zawierać uzasadnienie istnienia słusznego interesu wnioskodawcy we wstrzymaniu jej wykonania.

6. Wniosek, o którym mowa w ust. 5, należy złożyć wraz z kolejnym wnioskiem o nadanie statusu uchodźcy, za pośrednictwem organu przyjmującego, a w przypadku gdy decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu została wydana po złożeniu kolejnego wniosku o nadanie statusu uchodźcy - bezpośrednio do Szefa Urzędu.

7. Wydanie decyzji w sprawie wstrzymania wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu powinno nastąpić w terminie 5 dni od dnia przekazania wniosku w tej sprawie przez organ przyjmujący lub od dnia otrzymania wniosku złożonego bezpośrednio do Szefa Urzędu.

8. Strona niezadowolona z decyzji Szefa Urzędu w sprawie wstrzymania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu może zwrócić się do tego organu o ponowne rozpatrzenie sprawy w terminie 5 dni od dnia doręczenia decyzji.

9. Szef Urzędu może zmienić lub uchylić decyzję wstrzymującą wykonanie decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu w każdym czasie w razie zmiany okoliczności.

10. Decyzja wstrzymująca wykonanie decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wygasa z mocy prawa w dniu doręczenia cudzoziemcowi decyzji ostatecznej w sprawie o nadanie statusu uchodźcy wszczętej na kolejny wniosek, o którym mowa w ust. 4.”;

11) w art. 34 w ust. 1 pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) złożył wniosek w celu opóźnienia lub zakłócenia wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu.”;

12) w art. 37 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Przepisu ust. 1 pkt 6 nie stosuje się, w przypadku gdy cudzoziemiec złożył kolejny wniosek o nadanie statusu uchodźcy, a Szef Urzędu nie wstrzymał wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu.”;

13) w art. 45 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Jeżeli organ prowadzący postępowanie zamierza nadać cudzoziemcowi status uchodźcy lub udzielić mu ochrony uzupełniającej albo ochrony humanitarnej, zwraca się do Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, a w razie potrzeby także do innych organów, o przekazanie informacji, czy wobec wnioskodawcy lub osoby, w imieniu której wnioskodawca występuje, zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 19 ust. 1 pkt 3 lub ust. 2 lub art. 20 ust. 1 pkt 2 lub ust. 2 lub 3”;

- 14) w art. 48:
- a) w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:
„2) ochrony humanitarnej, jeżeli nie istnieją okoliczności uzasadniające udzielenie ochrony uzupełniającej.”,
 - b) uchyla się ust. 2-5;
- 15) po art. 48 dodaje się art. 48a w brzmieniu:
„Art.48a. Organ, który wydał cudzoziemcowi decyzję o umorzeniu postępowania lub o odmowie nadania statusu uchodźcy, ochrony uzupełniającej i ochrony humanitarnej informuje o tym organ Straży Granicznej właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca, gdy decyzja w tej sprawie stanie się ostateczna.”,
- 16) uchyla się art. 49;
- 17) w art. 51 ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Postępowanie w sprawie pozbawienia statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej albo ochrony humanitarnej wszczyna się z urzędu.”;
- 18) w art. 52 ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. W decyzji o pozbawieniu statusu uchodźcy, w decyzji o pozbawieniu ochrony uzupełniającej oraz w decyzji o pozbawieniu ochrony humanitarnej określa się termin, z którym następuje utrata tego statusu lub ochrony.”;
- 19) w art. 70 w ust. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:
„2) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie ochrony humanitarnej lub zgody na pobyt tolerowany;”;
- 20) w art. 75:
- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Pomoc w dobrowolnym powrocie można zapewnić cudzoziemcowi:
 - 1) w stosunku do którego wszczęto postępowanie w sprawie nadania mu statusu uchodźcy, które zakończyło się decyzją o odmowie nadania mu statusu uchodźcy, udzielenia ochrony uzupełniającej lub ochrony humanitarnej;
 - 2) który po złożeniu wniosku o nadanie statusu uchodźcy zrezygnował z ubiegania się o ten status.”,
 - b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:
„1a. Pomoc w dobrowolnym powrocie można cudzoziemcowi zapewnić kolejny raz nie wcześniej niż po upływie 2 lat od dnia, w którym opuścił terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z wykorzystaniem tej pomocy.”,

c) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Pomoc w dobrowolnym powrocie obejmuje pokrycie:

- 1) kosztów podróży cudzoziemca;
- 2) opłat administracyjnych związanych z uzyskaniem dokumentu podróży oraz niezbędnych wiz i zezwoleń;
- 3) kosztów wyżywienia w podróży;
- 4) kosztów opieki medycznej w podróży;
- 5) kosztów organizacji dobrowolnego powrotu przez podmiot, do którego statutowych obowiązków należy organizacja dobrowolnych powrotów.”;

21) w dziale II tytuł rozdziału 6 otrzymuje brzmienie:

„Zatrzymanie cudzoziemca oraz umieszczenie go w strzeżonym ośrodku lub zastosowanie aresztu dla cudzoziemców w postępowaniu w sprawie nadania statusu uchodźcy lub udzielenia ochrony uzupełniającej albo ochrony humanitarnej”;

22) w art. 89:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W przypadku gdy wnioskodawcą jest cudzoziemiec przebywający w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców wskutek wykonania postanowienia sądu, wydanego na podstawie ustawy z dnia o cudzoziemcach, sąd przedłuża okres pobytu w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców o 90 dni, przy czym pierwszym dniem przedłużonego okresu pobytu jest dzień złożenia wniosku o nadanie statusu uchodźcy.”,

b) uchyla się ust. 3;

23) w art. 89b ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Poza przypadkami, o których mowa w art. 380 ust. 3 ustawy z dnia o cudzoziemcach, cudzoziemiec umieszczony w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców może być zwolniony na podstawie decyzji Szefa Urzędu, jeżeli podstawą jego umieszczenia w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców były okoliczności wskazane w art. 87 ust. 1 pkt 2.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, Szef Urzędu może wydać decyzję o zwolnieniu ze strzeżonego ośrodka lub z aresztu dla cudzoziemców, z urzędu lub na wniosek wnioskodawcy, jeżeli z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że wnioskodawca i osoba, w imieniu której wnioskodawca występuje, z dużym prawdopodobieństwem spełniają warunki nadania statusu uchodźcy, określone w art. 13,

lub udzielenia ochrony uzupełniającej, określone w art. 15 albo ochrony humanitarnej, określone w art. 15a, a ich pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie stanowi zagrożenia dla obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego i nie istnieją okoliczności, o których mowa w art. 19 ust. 1 pkt 3 lub ust. 2, lub art. 20 ust. 1 pkt 2, ust. 2 lub 3.”;

24) art. 89c otrzymuje brzmienie:

„Art. 89c. Wnioskodawcy lub osobie, w imieniu której wnioskodawca występuje, zwolnionym ze strzeżonego ośrodka lub z aresztu dla cudzoziemców na podstawie decyzji, o której mowa w art. 89b ust. 1 i 2, albo nieumieszczonym w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców z przyczyn określonych w art. 375 ustawy z dnia o cudzoziemcach, Szef Urzędu może, w drodze decyzji, nakazać przebywanie w określonym miejscu pobytu lub miejscowości, których bez jego zezwolenia nie mogą opuszczać, do dnia wydania decyzji ostatecznej w postępowaniu w sprawie nadania statusu uchodźcy oraz zobowiązać do zgłaszania się w określonych odstępach czasu do organu wskazanego w decyzji.”;

25) w dziale II tytuł rozdziału 7 otrzymuje brzmienie:

„Prawa i obowiązki cudzoziemca, który posiada status uchodźcy lub korzysta z ochrony uzupełniającej albo ochrony humanitarnej”;

26) art. 89d otrzymuje brzmienie:

„Art. 89d. Szef Urzędu informuje niezwłocznie na piśmie cudzoziemca, któremu nadano status uchodźcy lub udzielono ochrony uzupełniającej albo ochrony humanitarnej, o jego prawach i obowiązkach.”;

27) art. 89f-89h otrzymują brzmienie:

„Art. 89f. Cudzoziemcowi, który posiada status uchodźcy lub korzysta z ochrony uzupełniającej albo ochrony humanitarnej, przysługują uprawnienia cudzoziemca, któremu udzielono zezwolenia na pobyt czasowy, o ile przepisy ustawy lub innych ustaw nie stanowią inaczej.

Art. 89g. 1. Cudzoziemcowi, który posiada status uchodźcy lub korzysta z ochrony uzupełniającej albo ochrony humanitarnej, nie można wydać decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, bez pozbawienia tego statusu lub ochrony.

2. Przepis ust. 1 nie ma zastosowania w przypadku, o którym mowa w art. 32 ust. 1 lub art. 33 ust. 2 Konwencji Genewskiej.

Art. 89h. 1. W przypadku gdy istnieją okoliczności, o których mowa w art. 32 ust. 1 lub art. 33 ust. 2 Konwencji Genewskiej, decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, który posiada status uchodźcy, wydaje Szef Urzędu, z urzędu lub na wniosek Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Szefa Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Szefa Służby Wywiadu Wojskowego, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szefa Agencji Wywiadu, Komendanta Głównego Straży Granicznej, Komendanta Głównego Policji, komendanta oddziału Straży Granicznej, komendanta placówki Straży Granicznej lub komendanta wojewódzkiego Policji.

2. W decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, o której mowa w ust. 1, nie określa się terminu dobrowolnego powrotu i nie nadaje się jej rygoru natychmiastowej wykonalności.”;

28) w art. 89i:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Cudzoziemcowi, któremu udziela się ochrony uzupełniającej albo ochrony humanitarnej, wydaje się kartę pobytu ważną przez okres 2 lat od dnia wydania.”,

b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Po upływie upływu terminu ważności karty pobytu wydanej w związku z uzyskaniem statusu uchodźcy, ochrony uzupełniającej albo ochrony humanitarnej wydaje się kolejną kartę pobytu, ważną odpowiednio przez okres, o którym mowa w ust. 1 lub 2.”,

c) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Dokument podróży przewidziany w Konwencji Genewskiej oraz kartę pobytu wydaje się po pobraniu danych biometrycznych cudzoziemca.”;

29) w art. 89j uchyla się ust. 2;

30) w art. 89k uchyla się ust. 4;

31) art. 89l otrzymuje brzmienie:

„Art. 89l. 1. Cudzoziemiec, który zostaje pozbawiony statusu uchodźcy, jest obowiązany niezwłocznie zwrócić Szefowi Urzędu kartę pobytu i dokument podróży przewidziany w Konwencji Genewskiej, nie później jednak niż w terminie 14 dni od dnia, w którym decyzja w tej sprawie stała się ostateczna.

2. Cudzoziemiec zobowiązany do powrotu jest obowiązany zwrócić kartę pobytu komendantowi placówki Straży Granicznej przy przekraczaniu granicy.

3. Cudzoziemiec, który zostaje pozbawiony ochrony uzupełniającej albo ochrony humanitarnej, jest obowiązany zwrócić Szefowi Urzędu kartę pobytu niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 14 dni od dnia, w którym decyzja w tej sprawie stała się ostateczna.”;

32) w art. 89n ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Cudzoziemcowi, który posiada status uchodźcy lub korzysta z ochrony uzupełniającej albo ochrony humanitarnej, kartę pobytu wydaje i wymienia Szef Urzędu.”;

33) w art. 89j ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Poza przypadkami, o których mowa w art. 230 ustawy z dnia o cudzoziemcach, cudzoziemiec jest obowiązany wymienić kartę pobytu także po upływie okresu jej ważności.”;

34) w art. 89z ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Jeżeli Rada zamierza nadać cudzoziemcowi status uchodźcy lub udzielić ochrony uzupełniającej albo ochrony humanitarnej, zwraca się do Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, a w razie potrzeby także do innych organów, o przekazanie informacji, czy wobec wnioskodawcy lub osoby, w imieniu której wnioskodawca występuje, zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 19 ust. 1 pkt 3 lub ust. 2 lub w art. 20 ust. 1 pkt 2, ust. 2 lub 3, gdy z akt sprawy wynika, że Szef Urzędu nie zwrócił się o udostępnienie takich informacji. Do uzyskiwania informacji przez Radę stosuje się przepisy art. 45 ust. 2-4.”;

35) w art. 90 uchyla się ust. 2;

36) w art. 91 uchyla się ust. 2 i 3;

37) w art. 93 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Do postępowania w sprawie udzielenia azylu stosuje się odpowiednio przepisy art. 23 ust. 1, art. 24, art. 25, art. 35 oraz art. 37 ust. 1 pkt 1, 2, 4 i 5.”;

38) w art. 94 uchyla się ust. 3;

39) uchyla się art. 95;

40) art. 96 otrzymuje brzmienie:

„Art. 96. Cudzoziemcowi, któremu udzielono azylu, można wydać decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu tylko po uprzednim pozbawieniu go azylu.”;

41) w dziale III uchyla się rozdział 2;

42) w art. 119 w ust. 1:

- a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:
 - „1) rejestru spraw o nadanie statusu uchodźcy, udzielenie ochrony uzupełniającej albo ochrony humanitarnej oraz o udzielenie pomocy cudzoziemcom ubiegającym się o nadanie statusu uchodźcy;”
 - b) uchyla się pkt 2,
 - c) uchyla się pkt 4,
 - d) w pkt 6 uchyla się lit. c;
- 43) w art. 120:
- a) pkt 2 otrzymuje brzmienie:
 - „2) w pkt 3, 5 i 7, prowadzi Szef Urzędu;”
 - b) uchyla się pkt 3;
- 44) w art. 121 w ust. 1 uchyla się pkt 2 i 4;
- 45) po art. 121a dodaje się art. 121b w brzmieniu:
- „Art. 121b. 1. Odciski linii papilarnych cudzoziemca, pobrane w celu wydania dokumentu podróży przewidzianego w Konwencji Genewskiej lub karty pobytu, przechowuje się w rejestrze, o którym mowa w art. 119 ust. 1 pkt 1, do dnia, w którym Szef Urzędu wpisze do rejestru potwierdzenie odbioru dokumentu lub karty pobytu.
2. W przypadku wydania cudzoziemcowi decyzji w sprawie odmowy:
- 1) nadania mu statusu uchodźcy,
 - 2) udzielenia mu ochrony uzupełniającej albo ochrony humanitarnej,
 - 3) wydania mu dokumentu podróży przewidzianego w Konwencji Genewskiej lub karty pobytu,
 - 4) wymiany dokumentów, o których mowa w pkt 3,
- dane w postaci odcisków linii papilarnych przechowuje się w rejestrze, o którym mowa w art. 119 ust. 1 pkt 1, do dnia, w którym zostaną w nim umieszczone informacje o prawomocnej decyzji w tej sprawie.”;

46) w art. 123 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Dane przetwarzane w rejestrach, o których mowa w art. 119 ust. 1 pkt 1 i 5, udostępnia się ministrowi właściwemu do spraw gospodarki w zakresie niezbędnym do prowadzenia Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej.”;

47) w art. 126 w ust. 1 uchyla się pkt 5 i 6;

48) użyte w art. 31 w ust. 2, w art. 70 w ust. 2 w pkt 5, w art. 88 w ust. 1, w art. 89 ust. 1, 4 i 5, w art. 89a i w art. 89b w ust. 3 i 4 w różnej liczbie i przypadku wyrazy „areszt

w celu wydalenia” zastępuje się użytymi w odpowiedniej liczbie i przypadku wyrazami „areszt dla cudzoziemców”;

- 49) użyte w art. 2 w pkt 7, w art. 3 w ust. 1 w pkt 3, w art. 9 w pkt 1 i 3, w art. 67 w ust. 1, w art. 72 w ust. 1 w pkt 4 i w art. 74 w ust. 2 w pkt 2 w różnej liczbie i przypadku wyrazy „zgoda na pobyt tolerowany” zastępuje się użytymi w odpowiedniej liczbie i przypadku wyrazami „ochrona humanitarna”;
- 50) użyte w art. 2 w pkt 7, w art. 37 w ust. 3, w art. 70 w ust. 2 w pkt 3, w art. 110 w ust. 2-4, w art. 117 w ust. 3, w art. 117b w ust. 4 i w art. 118 w ust. 3 w różnej liczbie i przypadku wyrazy „zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony” zastępuje się użytymi w odpowiedniej liczbie i przypadku wyrazami „zezwolenie na pobyt czasowy”;
- 51) użyte w art. 2 w pkt 7, w art. w 37 w ust. 3 i w art. 70 w ust. 2 w pkt 3 w różnej liczbie i przypadku wyrazy „zezwolenie na osiedlenie się” zastępuje się użytymi w odpowiedniej liczbie i przypadku wyrazami „zezwolenie na pobyt stały”;
- 52) użyte w art. 2 w pkt 7 i w art. 70 w ust. 2 w pkt 3 w różnej liczbie i przypadku wyrazy „zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich” zastępuje się użytymi w odpowiedniej liczbie i przypadku wyrazami „zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej”.

Art. 457. W ustawie z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz. U. Nr 135, poz. 1268, z późn. zm.³¹⁾) w art. 2:

- 1) pkt 2 otrzymuje brzmienie:
 - „2) cudzoziemcom zamieszkującym i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznością, o której mowa w art. 124 lub art. 179 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia o cudzoziemcach (Dz. U. poz.), lub w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej,”;
- 2) po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:
 - „2a) cudzoziemcom posiadającym kartę pobytu z adnotacją „dostęp do rynku pracy,””.

Art. 458. W ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992, z późn. zm.³²⁾) w art. 1 w ust. 2 w pkt 2:

- 1) lit. c otrzymuje brzmienie:

„c) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznościami, o których mowa w art. 124 lub art. 179 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia o cudzoziemcach (Dz. U. poz.), lub w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej albo ochrony humanitarnej, jeżeli zamieszkują z członkami rodzin na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;”;

2) w lit. c kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się lit. d w brzmieniu:

„d) posiadającym kartę pobytu z adnotacją „dostęp do rynku pracy”.”.

Art. 459. W ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.¹⁶⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 5 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) cudzoziemcom mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:

a) na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zezwolenia na pobyt czasowy udzielony w związku z okolicznością, o której mowa w art. 179 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia o cudzoziemcach (Dz. U. poz.), lub w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej,

b) w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej ochrony humanitarnej - w formie schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania oraz zasiłku celowego;”;

2) art. 5a otrzymuje brzmienie:

„Art. 5a. Prawo do świadczeń w formie interwencji kryzysowej, schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania oraz zasiłku celowego przysługuje cudzoziemcom przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zaświadczenia, o którym mowa w art. 165 ustawy z dnia o cudzoziemcach, lub na podstawie zezwolenia, o którym mowa w art. 171 ustawy z dnia o cudzoziemcach.”;

3) w art. 18 w ust. 1 pkt 8 otrzymuje brzmienie:

„8) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono ochrony humanitarnej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;”;

4) w art. 47 ust. 3a otrzymuje brzmienie:

„3a. Cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a, można udzielić schronienia na okres ważności zaświadczenia, o którym mowa w art. 165 ustawy z dnia o cudzoziemcach, lub na okres zezwolenia na pobyt czasowy.”;

5) w art. 101 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W przypadkach szczególnie uzasadnionych sytuacją osobistą osoby ubiegającej się o świadczenie, w sprawach niecierpiących zwłoki oraz w sprawach cudzoziemców, którym udzielono ochrony humanitarnej, i cudzoziemców, o których mowa w art. 5a, właściwą miejscowo jest gmina miejsca pobytu osoby ubiegającej się o świadczenie.”.

Art. 460. W ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, z późn. zm.¹⁵⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1:

a) w ust. 3:

- w pkt 2:

- - lit. e-h otrzymują brzmienie:

„e) posiadających w Rzeczypospolitej Polskiej zezwolenie na pobyt stały,

f) posiadających w Rzeczypospolitej Polskiej zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej,

g) posiadających w Rzeczypospolitej Polskiej zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 124 lub art. 179 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia o cudzoziemcach (Dz. U. poz.),”

h) posiadających w Rzeczypospolitej Polskiej zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 113 ust. 1, art. 139 ust. 2, art. 155 ust. 1 lub art. 179 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia o cudzoziemcach,”

- - po lit. h dodaje się lit. ha w brzmieniu:

„ha) posiadających kartę pobytu z adnotacją „dostęp do rynku pracy” lub wizę Schengen lub wizę krajową wydaną w celu wykonywania pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,”

- - lit. l otrzymuje brzmienie:

„1) którym udzielono ochrony uzupełniającej albo ochrony humanitarnej w Rzeczypospolitej Polskiej;”,

- pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) cudzoziemców - członków rodzin obywateli polskich, którzy uzyskali zezwolenie na pobyt czasowy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej albo po złożeniu wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej przebywają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie art. 107 ust. 1 pkt 2 lub art. 199 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia o cudzoziemcach lub na podstawie zamieszczonego w dokumencie podróży odcisku stempla, który potwierdza złożenie wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, jeżeli bezpośrednio przed złożeniem wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej posiadali zezwolenie na pobyt czasowy;”;

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Na zasadach określonych w ustawie zasiłki i inne świadczenia z tytułu bezrobocia przysługują osobom, o których mowa w ust. 3 pkt 1 i 2 lit. a-g oraz lit. i, j, l, oraz cudzoziemcom - członkom rodzin obywateli polskich, a także osobom, o których mowa w ust. 3 pkt 2 lit. ha, którzy są zatrudnieni lub byli zatrudnieni przez okres co najmniej 6 miesięcy i zarejestrowali się jako bezrobotni.”;

2) w art. 2 w ust. 1:

a) w pkt 2 wstęp do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„2) bezrobotnym – oznacza to osobę, o której mowa w art. 1 ust. 3 pkt 1 i 2 lit. a-g oraz lit. i, j, l, oraz cudzoziemca - członka rodziny obywatela polskiego, a także osobę, o której mowa w art. 1 ust. 3 pkt 2 lit. ha, która jest zatrudniona lub była zatrudniona przez okres co najmniej 6 miesięcy i zarejestrowała się jako bezrobotna, niezatrudniona i niewykonywującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub służbie albo innej pracy zarobkowej, albo jeżeli jest osobą niepełnosprawną, zdolną i gotową do podjęcia

zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy, nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem uczącej się w szkole dla dorosłych lub przystępującej do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły lub w szkole wyższej gdzie studiuje w formie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania stałego lub czasowego powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, jeżeli:”;

b) w pkt 13 lit e otrzymuje brzmienie:

„e) powierzenie wykonywania pracy cudzoziemcowi nieposiadającemu zezwolenia na pracę, w przypadkach gdy jest ono wymagane, lub powierzenie wykonywania pracy na innych warunkach lub na innym stanowisku niż określone w zezwoleniu na pracę, z zastrzeżeniem art. 88f ust. 1a i 1b;”;

c) pkt 14 otrzymuje brzmienie:

„14) nielegalnym wykonywaniu pracy przez cudzoziemca - oznacza to wykonywanie pracy przez cudzoziemca, który nie posiada ważnej wizy lub innego dokumentu uprawniającego go do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub którego podstawa pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie uprawnia do wykonywania pracy, lub który wykonuje pracę bez zezwolenia, w przypadkach gdy jest ono wymagane, lub na innych warunkach lub na innym stanowisku niż określone w zezwoleniu na pracę, z zastrzeżeniem art. 88f ust. 1a i 1b, lub bez zawarcia wymaganych umów o pracę albo umów cywilnoprawnych;”;

3) w art. 10 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Wojewoda właściwy ze względu na główne miejsce wykonywania pracy przez cudzoziemca, po zasięgnięciu opinii marszałka województwa oraz wojewódzkiej rady zatrudnienia, ustala kryteria wydawania zezwoleń na pracę cudzoziemców.”;

4) po art. 85 dodaje się art. 85a w brzmieniu:

„Art. 85a. Przepisy art. 85 stosuje się do podmiotów powierzających cudzoziemcowi wykonywanie pracy, które nie są pracodawcami w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 25.”;

5) w art. 87:

a) w ust. 1:

- pkt 2-4 otrzymują brzmienie:

- „2) udzielono mu ochrony uzupełniającej albo ochrony humanitarnej w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3) posiada zezwolenie na pobyt stały w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) posiada zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej w Rzeczypospolitej Polskiej;”,
- uchyla się pkt 5,
- pkt 11a otrzymuje brzmienie:

„11a) posiada w Rzeczypospolitej Polskiej zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 113 ust. 1, art. 124 lub art. 139 ust. 2 ustawy z dnia o cudzoziemcach;”,
- pkt 12:
 - - lit. a-c otrzymują brzmienie:
 - „a) na podstawie wizy, z wyjątkiem wizy, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1, 22 lub 23 ustawy z dnia o cudzoziemcach, lub
 - b) na podstawie art. 107 ust. 1 pkt 2 lub art. 199 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia o cudzoziemcach lub na podstawie zamieszczonego w dokumencie podróży odcisku stempla, który potwierdza złożenie wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, jeżeli bezpośrednio przed złożeniem wniosku był uprawniony do wykonywania pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub
 - c) na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy, z wyjątkiem zezwolenia udzielonego w związku z okolicznością, o której mowa w art. 174 ust. 1 ustawy z dnia o cudzoziemcach, lub”,
 - - po lit. c dodaje się lit. ca w brzmieniu:

„ca) na podstawie zgody na pobyt tolerowany”,
 - - lit. f otrzymuje brzmienie:

„f) w ruchu bezwizowym, o ile obowiązujące przepisy lub postanowienia umowy o ruchu bezwizowym przewidują możliwość wykonywania pracy przez cudzoziemców.”,
- b) w ust. 2 pkt 1-5 otrzymują brzmienie:

„1) posiadający w Rzeczypospolitej Polskiej zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 141, art. 148

- ust. 1 lub 2, art. 154 ust. 2 pkt 1 lub 2, art. 157 ust. 2, art. 171 i art. 179 ust. 1 pkt 3 lub 4 ustawy z dnia o cudzoziemcach;
- 2) będący małżonkiem obywatela polskiego lub cudzoziemca, o którym mowa w pkt 1 i ust. 1 pkt 1-6, posiadający zezwolenie na pobyt czasowy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej udzielone w związku z zawarciem związku małżeńskiego;
 - 3) będący zstępnym, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 8 lit. b, obywatela polskiego lub cudzoziemca, o którym mowa w pkt 1-2 i ust. 1 pkt 1-6, posiadający zezwolenie na pobyt czasowy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 4) posiadający zezwolenie na pobyt czasowy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej udzielone na podstawie art. 155 ust. 1 ustawy z dnia o cudzoziemcach;
 - 5) przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie art. 107 ust. 1 pkt 2 lub art. 199 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia o cudzoziemcach lub na podstawie zamieszczonego w dokumencie podróży odcisku stempla, który potwierdza złożenie wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, jeżeli bezpośrednio przed złożeniem wniosku był zwolniony z obowiązku posiadania zezwolenia na pracę na podstawie pkt 1-4;”;
- 6) w art. 88 pkt 5 otrzymuje brzmienie:
- „5) wykonuje pracę u pracodawcy zagranicznego i jest delegowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na okres przekraczający 30 dni w ciągu kolejnych 6 miesięcy w innym celu niż wskazany w pkt 2-4.”;
- 7) w art. 88a po ust.1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:
- „1a. Podmiot powierzający wykonywanie pracy cudzoziemcowi występuje do starosty właściwego ze względu na główne miejsce wykonywania pracy przez cudzoziemca o udzielenie informacji, o której mowa w art. 88c ust. 1 pkt 2, i dołącza tę informację do wniosku, o którym mowa w ust. 1.”;
- 8) w art. 88c:
- a) w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:
- „2) podmiot powierzający wykonywanie pracy cudzoziemcowi dołączył do wniosku o wydanie zezwolenia na pracę informację starosty właściwego ze

względu na główne miejsce wykonywania pracy przez cudzoziemca o braku możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych pracodawcy w oparciu o rejestry bezrobotnych i poszukujących pracy lub o negatywnym wyniku rekrutacji organizowanej dla pracodawcy.”,

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Informację, o której mowa w ust. 1 pkt 2, starosta wydaje w terminie:

- 1) nie dłuższym niż 14 dni od dnia złożenia oferty pracy w powiatowym urzędzie pracy, jeżeli z analizy rejestrów bezrobotnych i poszukujących pracy nie wynika możliwość zorganizowania rekrutacji;
- 2) nie dłuższym niż 21 dni od dnia złożenia oferty pracy w przypadku zorganizowania rekrutacji wśród bezrobotnych i poszukujących pracy.”,

c) w ust. 3 wstęp do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„3. Zezwolenie bez konieczności uzyskania informacji, o której mowa w ust. 1 pkt 2, wydaje cudzoziemcowi wojewoda właściwy ze względu na główne miejsce wykonywania pracy przez cudzoziemca, jeżeli.”,

9) w art. 88f:

a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a i 1b w brzmieniu:

„1a. Zmiana siedziby lub miejsca zamieszkania, nazwy lub formy prawnej podmiotu powierzającego wykonywanie pracy przez cudzoziemca lub przejęcie pracodawcy lub jego części przez innego pracodawcę nie wymagają wydania nowego zezwolenia na pracę.

1b. Podmiot powierzający wykonywanie pracy cudzoziemcowi może powierzyć mu na okresy łącznie nieprzekraczające 30 dni w roku kalendarzowym wykonywanie pracy o innym charakterze lub na innym stanowisku niż określone w zezwoleniu na pracę, jeżeli zostały spełnione wymagania określone w art. 88c ust. 1 pkt 1 i ust. 2-10 oraz art. 88d.”,

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Na wniosek innego wojewody, naczelnika właściwego urzędu skarbowego, terenowej jednostki organizacyjnej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, konsula, organu Państwowej Inspekcji Pracy, Służby Celnej, Straży Granicznej lub Policji wojewoda przekazuje kopie wydanych decyzji w sprawie zezwoleń na pracę oraz informacji, o których mowa w art. 88h ust. 1 pkt 7”;

10) w art. 88h w ust 1 pkt 4 i 5 otrzymują brzmienie:

- „4) przekazania cudzoziemcowi jednego egzemplarza zezwolenia na pracę, którego to zezwolenie dotyczy;
- 5) informowania cudzoziemca o działaniach podejmowanych w związku z postępowaniem o udzielenie lub przedłużenie zezwolenia na pracę oraz decyzjach o wydaniu, odmowie lub uchyleniu zezwolenia;”;

11) art. 88i otrzymuje brzmienie:

„Art. 88i. Podmiot powierzający wykonywanie pracy cudzoziemcowi niezwłocznie pisemnie powiadamia wojewodę, który wydał zezwolenie na pracę, o następujących okolicznościach:

- 1) podmiot powierzający wykonywanie pracy cudzoziemcowi zamierza powierzyć mu na okresy łącznie nieprzekraczające 30 dni w roku kalendarzowym wykonywanie pracy o innym charakterze lub na innym stanowisku niż określone w zezwoleniu na pracę;
- 2) nastąpiła zmiana siedziby lub miejsca zamieszkania, nazwy lub formy prawnej działania podmiotu powierzającego wykonywanie pracy przez cudzoziemca lub przejęcie pracodawcy lub jego części przez innego pracodawcę;
- 3) nastąpiło przejście zakładu pracy lub jego części na innego pracodawcę;
- 4) zmieniła się osoba reprezentująca pracodawcę, o której mowa w art. 88c ust. 6 pkt 3;
- 5) zaistniały okoliczności, o których mowa w art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 1 lipca 2009 r. o łagodzeniu skutków kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców (Dz. U. Nr 125, poz. 1035 oraz z 2010 r. Nr 219, poz. 1445);
- 6) cudzoziemiec, w uzgodnieniu z podmiotem powierzającym mu wykonywanie pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, nie podjął wykonywania pracy w okresie 3 miesięcy od początkowej daty ważności zezwolenia na pracę;
- 7) cudzoziemiec, w uzgodnieniu z podmiotem powierzającym mu wykonywanie pracy, przerwał wykonywanie pracy na okres przekraczający 3 miesiące.”;

12) w art. 88j w ust. 1:

a) pkt 7 otrzymuje brzmienie:

„7) jest osobą fizyczną, karaną za czyn, o którym mowa w art. 189a ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny lub w innym państwie na podstawie przepisów Protokołu o zapobieganiu, zwalczaniu oraz karaniu za handel ludźmi, w szczególności kobietami i dziećmi, uzupełniającego Konwencję

Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej, albo jest podmiotem zarządzanym lub kontrolowanym przez taką osobę;”

b) pkt 8 otrzymuje brzmienie:

„8) nie dopełnia obowiązków wynikających z art. 88h ust. 4;”;

13) w art. 88k:

a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) uległy zmianie okoliczności lub dowody, odnoszące się do wydanej decyzji;”

b) pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) podmiot powierzający wykonywanie pracy nie dopełnił obowiązków, o których mowa w art. 88h ust. 4;”

c) pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) cudzoziemiec przerwał wykonywanie pracy na okres przekraczający 3 miesiące;”

14) w art. 90:

a) w ust. 1 pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) wzory wniosków o wydanie lub przedłużenie zezwolenia na pracę, oświadczeń podmiotu powierzającego wykonywanie pracy cudzoziemcowi dotyczących spełnienia wymagań określonych w ustawie, wzory informacji, o których mowa w art. 88h ust. 1 pkt 7, oraz zezwoleń i przedłużeń zezwoleń, które mogą zawierać dane osobowe cudzoziemca oraz podmiotu powierzającego wykonywanie pracy przez cudzoziemca”

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Minister właściwy do spraw pracy określi, w drodze rozporządzenia, przypadki, w których powierzenie wykonywania pracy cudzoziemcowi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest dopuszczalne bez konieczności uzyskania zezwolenia na pracę, uwzględniając przypadki określone w umowach i porozumieniach międzynarodowych oraz programach szkoleniowych lub doradczych realizowanych w ramach działań Unii Europejskiej lub innych międzynarodowych programach pomocowych, polską politykę zagraniczną, specyfikę wykonywanego zawodu, charakter pracy, okres pracy, wymogi dotyczące podmiotu powierzającego wykonywanie pracy, a także szczególnie

status, który był podstawą udzielenia cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.”;

15) w art. 120 po ust. 6 dodaje się ust. 7 w brzmieniu:

„7. Kto nie dopełnia obowiązku, o którym mowa w art. 88i, podlega karze grzywny nie niższej niż 100 zł.”.

Art. 461. W ustawie z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2010 r. Nr 220, poz. 1447, z późn. zm.³³⁾) w art. 13:

1) w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) posiadają w Rzeczypospolitej Polskiej:

- a) zezwolenie na pobyt stały,
- b) zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej,
- c) zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 141, art. 154 ust. 1 pkt 1, lub art. 179 ust. 1 pkt 3 lub 4 ustawy z dnia o cudzoziemcach (Dz. U. poz.),
- d) zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 157 ust. 1, członkowi rodziny w rozumieniu art. 155 ust. 3 i 4 ustawy z dnia o cudzoziemcach, osób, o których mowa w lit. a, b, e oraz f,
- e) status uchodźcy,
- f) ochronę uzupełniającą,
- g) ochronę humanitarną.”;

2) ust. 2a otrzymuje brzmienie:

„2a. Obywatele innych państw niż wymienione w ust. 1, którzy przebywają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie art. 107 ust. 1 pkt 2 lub art. 199 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia o cudzoziemcach lub na podstawie zamieszczonego w dokumencie podróży odcisku stempla, który potwierdza złożenie wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, jeżeli bezpośrednio przed złożeniem wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej byli uprawnieni do podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej na podstawie ust. 2 pkt 1 lit. c, mogą podejmować i wykonywać działalność gospodarczą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na takich samych zasadach jak obywatele polscy.”;

3) ust. 4 i 5 otrzymują brzmienie:

„4. Członek rodziny, w rozumieniu art. 155 ust. 3 ustawy z dnia o cudzoziemcach, osób zagranicznych, do których odnoszą się umowy międzynarodowe, o których mowa w ust. 3, posiadający zezwolenie na pobyt czasowy, może podejmować i wykonywać działalność gospodarczą na takich samych zasadach jak te osoby zagraniczne.

5. Członek rodziny, w rozumieniu art. 155 ust. 3 ustawy z dnia o cudzoziemcach - posiadający zezwolenie na pobyt czasowy, udzielone w związku z przybywaniem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub przebywaniem na tym terytorium w celu połączenia z rodziną - cudzoziemców, którzy posiadają zezwolenie na pobyt czasowy i wykonują działalność gospodarczą na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej dokonanego na zasadzie wzajemności, może podejmować i wykonywać działalność gospodarczą w takim samym zakresie jak ci cudzoziemcy.”.

Art. 462. W ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027, z późn. zm.¹⁴⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3:

a) w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) osoby nieposiadające obywatelstwa państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej, przebywające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy w celu wykonywania pracy, zezwolenia na pobyt czasowy z wyłączeniem zezwolenia udzielonego na podstawie art. 174 ust. 1 ustawy z dnia o cudzoziemcach (Dz. U. poz.), zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zgody na pobyt tolerowany lub osoby, które uzyskały w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą albo ochronę humanitarną albo korzystające z ochrony czasowej na jej terytorium,”

b) w ust. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) członkowie zakonów oraz alumni wyższych seminariów duchownych i teologicznych, postulanci, nowicjusze i junioryści zakonów i ich

odpowiednicy nieposiadający obywatelstwa państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym i niebędący osobami, o których mowa w ust. 1 pkt 3, a przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy, zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zgody na pobyt tolerowany lub osoby, które uzyskały w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą albo ochronę humanitarną albo korzystają z ochrony czasowej na jej terytorium,”;

2) w art. 12 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) art. 389 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia o cudzoziemcach;”.

Art. 463. W ustawie z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572) w art. 43 w ust. 2:

1) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) cudzoziemcy, którym udzielono zezwolenia na pobyt stały;”;

2) pkt 5-6 otrzymują brzmienie:

„5) cudzoziemcy, którym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej udzielono zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej;

6) cudzoziemcy, którym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej udzielono zezwolenia na pobyt czasowy w związku z okolicznością, o której mowa w art. 124, art. 155 ust. 1, lub art. 179 ust. 1 pkt 3 lub 4 ustawy z dnia o cudzoziemcach (Dz. U. poz.);”;

3) w pkt 7 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 8 w brzmieniu:

„8) cudzoziemcy, którzy posiadają kartę pobytu z adnotacją „dostęp do rynku pracy” lub wizę Schengen lub wizę krajową wydaną w celu wykonywania pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej .”.

Art. 464. W ustawie z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego (Dz. U. z 2006 r. Nr 17, poz. 127, z późn. zm.³⁴) w art. 21 w ust. 3 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) kopię zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE udzielonego przez inne państwo członkowskie Unii Europejskiej – w przypadku gdy wnioskodawca

będący cudzoziemcem, w rozumieniu przepisów o cudzoziemcach, zamierza prowadzić działalność gospodarczą na podstawie przepisów obowiązujących w tym zakresie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, albo”.

Art. 465. W ustawie z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. Nr 144, poz. 1043, z późn. zm.¹³⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 2 dodaje się art. 2a w brzmieniu:

„Art. 2a. 1. Do osób, o których mowa w art. 1, stosuje się przepisy art. 51-58, przepisy wydane na podstawie art. 59 ust. 1, art. 321 ust. 3 i 4, art. 322 ust. 1, art. 323, przepisy wydane na podstawie art. 324 ust. 1, art. 325-329, art. 369-400, art. 401 ust. 1 pkt 2 lit a i k oraz pkt 3-5, art. 402 ust. 1 pkt 2, 7, 8 i 12 oraz ust. 2, art. 403 ust. 1, 2 pkt 5 i 6 oraz ust. 6 i 7, art. 405, art. 412-414, art. 417-420, art. 422-430 oraz przepisy wydane na podstawie art. 431 ust. 1 i art. 432 ustawy z dnia o cudzoziemcach (Dz. U. poz.).

2. Do osób, o których mowa w art. 1 pkt 4, stosuje się ponadto przepisy:

1) art. 3 pkt 7 i 12, art. 60, art. 61, art. 62 ust. 1 pkt 17, art. 67 ust. 1-3, art. 68-72, art. 74, art. 75, art. 78 ust. 1 pkt 1, 2 i 3 lit. a i d oraz ust. 7, art. 79, art. 80, przepisy wydane na podstawie art. 81 ust. 1, art. 95, przepisy wydane na podstawie art. 96 ust. 1 pkt 1 i 2, art. 338-354, art. 401 ust. 1 pkt 2 lit. c, art. 402 ust. 1 pkt 1, art. 416 pkt 5 oraz art. 421 ustawy z dnia o cudzoziemcach;

2) art. 34 ust. 5 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 810/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. ustanawiającego Wspólnotowy Kodeks Wizowy (kodeks wizowy) (Dz. Urz. UE L 243 z 15.09.2009, str. 1, z późn. zm.) w zakresie unieważnienia lub cofnięcia wizy krajowej”;

2) w art. 10 w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) jego wjazd następuje w okresie obowiązywania wpisu do wykazu cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany, prowadzonym na podstawie art. 407 ustawy z dnia o cudzoziemcach, zwanym dalej „wykazem”, lub”;

3) w art. 11 w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) jego wjazd następuje w okresie obowiązywania wpisu do wykazu lub”;

4) w art. 15 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Bez konieczności zachowania warunków pobytu określonych w niniejszym rozdziale, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może przebywać:

- 1) obywatel UE i członek rodziny niebędący obywatelem UE, przez okres do 3 miesięcy;
- 2) obywatel UE, który wjechał na to terytorium w celu poszukiwania pracy przez okres nie dłuższy niż 6 miesięcy, chyba, że po upływie tego okresu wykaże, że aktywnie kontynuuje poszukiwanie pracy i ma rzeczywiste szanse na zatrudnienie.”;

5) w art. 16 w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) posiada wystarczające środki finansowe do utrzymania siebie i członków rodziny na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, tak aby nie stanowić obciążenia dla pomocy społecznej oraz:

- a) jest objęty powszechnym ubezpieczeniem zdrowotnym,
- b) jest osobą uprawnioną do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie przepisów o koordynacji w rozumieniu art. 5 pkt 23 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027, z późn. zm.¹⁴⁾) albo
- c) posiada prywatne ubezpieczenie zdrowotne;”;

6) w art. 20 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Obowiązek, o którym mowa w ust. 1, nie dotyczy obywatela UE posiadającego prawo pobytu w okolicznościach, o których mowa w art. 15. ust. 1 pkt 2.”;

7) po art. 73 dodaje się art. 73a i 73b w brzmieniu:

„Art. 73a. 1. Organ, który wystąpił z wnioskiem o wydanie decyzji o wydaleniu obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE lub komendant wojewódzki Policji właściwy ze względu na siedzibę wojewody, który wydał decyzję w tej sprawie na wniosek Ministra Obrony Narodowej lub z urzędu, pobiera od obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE odciski linii papilarnych oraz sporządza jego fotografię.

2. Odciski linii papilarnych pobiera się za pomocą kart daktyloskopijnych lub urządzenia do elektronicznego pobierania odcisków.

3. Organ, który pobrał odciski linii papilarnych, przekazuje Komendantowi Głównemu Policji ich obraz, dane osobowe obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE oraz informacje, o których mowa w art. 403 ust. 6 ustawy z dnia o cudzoziemcach.

Art. 73b. 1. Decyzję o wydaleniu małoletniego obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE do kraju jego pochodzenia lub do innego państwa wykonuje się, gdy cudzoziemiec ten ma w państwie, do którego zostaje wydany, zapewnioną opiekę rodziców, innych osób pełnoletnich lub instytucji opiekuńczych, zgodnie ze standardami określonymi przez Konwencję o prawach dziecka, przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526 oraz z 2000 r. Nr 2, poz. 11).

2. Małoletniego obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE można wydalić tylko pod opieką przedstawiciela ustawowego, chyba że decyzja o wydaleniu jest wykonywana w taki sposób, że małoletniego przekazuje się przedstawicielowi ustawowemu albo przedstawicielowi właściwych władz państwa, do którego następuje wydalenie.”;

8) art. 74 otrzymuje brzmienie:

„Art. 74. 1. Przymusowe wykonanie decyzji o wydaleniu z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej polega na doprowadzeniu obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE do granicy albo do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego zostaje doprowadzony.

2. Doprowadzenie obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE:

- 1) do granicy – wykonuje komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej właściwy ze względu na miejsce pobytu obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE;
- 2) od granicy do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego zostaje doprowadzony – wykonuje Komendant Główny Straży Granicznej lub komendant oddziału Straży Granicznej właściwy ze względu na miejsce, w którym obywatel UE lub członek rodziny niebędący obywatelem UE przekracza granicę.

3. Komendant placówki Straży Granicznej właściwy ze względu na miejsce, w którym obywatel UE lub członek rodziny niebędący obywatelem UE przekracza granicę, odnotowuje w rejestrze, o którym mowa w art. 401 ust. 1 pkt 2 lit. k ustawy

z dnia o cudzoziemcach, datę opuszczenia przez obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

4. Wojewoda, który wydał decyzję o wydaleniu, informuje organ gminy właściwy ze względu na miejsce zameldowania na pobyt stały lub pobyt czasowy trwający ponad 3 miesiące obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE o opuszczeniu przez nich terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z wykonaniem decyzji o wydaleniu.”;

9) po art. 74 dodaje się art. 74a i 74b w brzmieniu:

„Art .74a. 1. Organ Straży Granicznej właściwy do przymusowego wykonania decyzji o wydaleniu obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej określa, w drodze decyzji, wysokość kosztów związanych z wydaniem i przymusowym wykonaniem decyzji o wydaleniu, podmioty obowiązane do pokrycia tych kosztów oraz termin i sposób ich uiszczenia.

2. Decyzji, o której mowa w ust.1, nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.

3. Od decyzji, o której mowa w ust. 1, służy odwołanie do Komendanta Głównego Straży Granicznej.

Art. 74b. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) treść wniosku o wydanie decyzji o wydaleniu obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE, uwzględniając potrzebę zapewnienia sprawności i prawidłowości postępowania, a w szczególności konieczności uzyskania niezbędnych informacji do wydania decyzji o wydaleniu;
- 2) sposób odnotowywania w dokumencie podróży wydania decyzji o wydaleniu, uwzględniając zapewnienie możliwości ustalenia podczas kontroli dokumentu podróży obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE, że taka decyzja została wydana.”.

Art. 466. W ustawie z dnia 22 lipca 2006 r. o paszach (Dz. U. Nr 144, poz. 1045, z późn. zm.³⁵⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 10 w ust. 3 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) kopię zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej udzielonego przez inne państwo członkowskie Unii Europejskiej - w przypadku gdy wnioskodawca będący cudzoziemcem, w rozumieniu przepisów

o cudzoziemcach, zamierza wykonywać działalność gospodarczą na podstawie przepisów obowiązujących w tym zakresie w Rzeczypospolitej Polskiej, albo”;

2) w art. 20 w ust. 4 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) kopię zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej udzielonego przez inne państwo członkowskie Unii Europejskiej - jeżeli wnioskodawca będący cudzoziemcem, w rozumieniu przepisów o cudzoziemcach, zamierza wykonywać działalność gospodarczą na podstawie przepisów obowiązujących w tym zakresie w Rzeczypospolitej Polskiej, albo”.

Art. 467. W ustawie z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. Nr 225, poz. 1635, z późn. zm.³⁶⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 w ust. 1 w pkt 1 lit. k otrzymuje brzmienie:

„k) o nadanie statusu uchodźcy, udzielenie azylu, zgody na pobyt tolerowany, ochrony humanitarnej oraz w sprawach ochrony czasowej,”;

2) w załączniku do ustawy, w części III:

a) w kolumnie 2 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Zezwolenie na pobyt czasowy z wyłączeniem zezwolenia udzielonego na podstawie art. 174 ust. 1 ustawy z dnia o cudzoziemcach (Dz. U. poz.),”

b) w kolumnie 4 w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) zezwolenie, o którym mowa w art. 171 ustawy z dnia o cudzoziemcach”,

c) w kolumnie 2 ust. 2a otrzymuje brzmienie:

„2a. Zezwolenie, o którym mowa w art. 174 ust. 1 ustawy z dnia o cudzoziemcach, wydane na podstawie:

1) pkt 1 i 3

2) pkt 2”,

d) po ust. 2a dodaje się ust. 2b w brzmieniu:

	2b. Zezwolenie, o którym mowa w art. 113 ust. 1 i art. 124 ustawy z dnia	440 zł	
--	--	--------	--

..... O cudzoziemcach		
-----------------------	--	--

- e) w kolumnie 2 ust. 3 otrzymuje brzmienie:
„3. Zezwolenie na pobyt stały”;
- f) w kolumnie 2 ust. 4 otrzymuje brzmienie:
„4. Zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej”;
- g) w kolumnie 4 w ust. 44 pkt 14 otrzymuje brzmienie:
„14) zaświadczenie, o którym mowa w art. 165 ustawy z dnia
o cudzoziemcach”.

Art. 468. W ustawie z dnia 24 sierpnia 2007 r. o udziale Rzeczypospolitej Polskiej w Systemie Informacyjnym Schengen oraz Wizowym Systemie Informacyjnym (Dz. U. Nr 165, poz. 1170, z późn. zm.²⁰⁾) w art. 3 w ust. 1:

- 1) pkt 4 otrzymuje brzmienie:
„4) cudzoziemca, o którym mowa w art. 416 ustawy z dnia o cudzoziemcach (Dz. U. poz.), przysługuje Szefowi Urzędu do Spraw Cudzoziemców;”;
- 2) pkt 7 otrzymuje brzmienie:
„7) przedmiotów podlegających zatrzymaniu albo zatrzymaniu w celu wykorzystania jako dowód w postępowaniu karnym lub postępowaniu karnym skarbowym przysługuje ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych. Policji, Straży Granicznej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Żandarmerii Wojskowej, Centralnemu Biuru Antykorupcyjnemu, Służbie Celnej, wojewodom, Szefowi Urzędu do Spraw Cudzoziemców, organom kontroli skarbowej, dyrektorowi urzędu morskiego, sądowi, prokuraturze lub urzędom skarbowym wyznaczonym w trybie przewidzianym w art. 3a.”.

Art. 469. W ustawie z dnia 7 września 2007 r. o Karcie Polaka (Dz. U. Nr 180, poz. 1280, z późn. zm.³⁷⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 2 ust. 4 otrzymuje brzmienie:
„4. Karta Polaka może być przyznana wyłącznie osobie nieposiadającej obywatelstwa polskiego albo zezwolenia na pobyt stały na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.”;
- 2) w art. 17 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Karta Polaka traci ważność z chwilą nabycia obywatelstwa polskiego albo uzyskania zezwolenia na pobyt stały na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.”;

3) w art. 19 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) wnioskodawca nabył obywatelstwo polskie albo uzyskał zezwolenie na pobyt stały na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;”.

Art. 470. W ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2009 r. Nr 1, poz. 7, z późn. zm.³⁸⁾) w art. 1a w ust. 1 w pkt 2 lit. c otrzymuje brzmienie:

„c) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej oraz zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznością, o której mowa w art. 179 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia o cudzoziemcach (Dz. U. poz.),”.

Art. 471. W ustawie z dnia 18 marca 2008 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 63, poz. 394) w art. 2 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Ilekroć w ustawie jest mowa o obywatelach państw członkowskich, rozumie się przez to także członków ich rodzin w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobytku oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. Nr 144, poz. 1043, z późn. zm.¹³⁾) oraz obywateli państw trzecich posiadających zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia o cudzoziemcach (Dz. U. poz.).”.

Art. 472. W ustawie z dnia 2 kwietnia 2009 r. o obywatelstwie polskim (Dz. U. z 2012 r. poz. 161) w art. 30:

1) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Za obywatela polskiego uznaje się:

1) cudzoziemca przebywającego nieprzerwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej co najmniej od 3 lat na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej lub na podstawie prawa stałego pobytu, który posiada w Rzeczypospolitej Polskiej stabilne i regularne źródło dochodu oraz tytuł prawny do zajmowania lokalu mieszkalnego;

- 2) cudzoziemca przebywającego nieprzerwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej co najmniej od 2 lat na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej lub prawa stałego pobytu, który:
 - a) pozostaje co najmniej od 3 lat w związku małżeńskim zawartym z obywatelem polskim lub
 - b) nie posiada żadnego obywatelstwa;
 - 3) cudzoziemca przebywającego nieprzerwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej co najmniej od 2 lat na podstawie zezwolenia na pobyt stały, które uzyskał w związku z posiadaniem statusu uchodźcy nadanego w Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 4) małoletniego cudzoziemca, którego jedno z rodziców jest obywatelem polskim, przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej lub prawa stałego pobytu, a drugie z rodziców nieposiadające obywatelstwa polskiego wyraziło zgodę na to uznanie;
 - 5) małoletniego cudzoziemca, którego co najmniej jednemu z rodziców zostało przywrócone obywatelstwo polskie, jeżeli małoletni przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej lub prawa stałego pobytu, a drugie z rodziców nieposiadające obywatelstwa polskiego wyraziło zgodę na to uznanie;
 - 6) cudzoziemca przebywającego nieprzerwanie i legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej co najmniej od 10 lat, który spełnia łącznie następujące warunki:
 - a) posiada zezwolenie na pobyt stały, zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej lub prawo stałego pobytu,
 - b) posiada w Rzeczypospolitej Polskiej stabilne i regularne źródło dochodu oraz tytuł prawny do zajmowania lokalu mieszkalnego;
 - 7) cudzoziemca przebywającego nieprzerwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej co najmniej od 2 lat na podstawie zezwolenia na pobyt stały, które uzyskał w związku z polskim pochodzeniem.”;
- 2) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Do ustalenia, czy cudzoziemiec przebywa nieprzerwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, stosuje się przepis art. 188 ust. 6 ustawy z dnia o cudzoziemcach (Dz. U. poz.).”.

Art. 473. W ustawie z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. Nr 217, poz. 1427, z późn. zm.³⁹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 7 w ust. 1 w pkt 3:

a) lit. c i d otrzymują brzmienie:

„c) udzieleniem zezwolenia na pobyt stały,

d) udzieleniem zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej,”

b) w lit. i średnik zastępuje się przecinkiem i dodaje się lit. j w brzmieniu:

„j) uzyskaniem ochrony humanitarnej;”;

2) w art. 43:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Cudzoziemiec, dokonujący zameldowania na pobyt stały przedstawia kartę pobytu wydaną w związku z udzieleniem zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, ochrony uzupełniającej, ochrony humanitarnej albo nadaniem statusu uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej, dokument potwierdzający posiadanie zgody na pobyt tolerowany albo zezwolenie na pobyt stały, zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, decyzję w sprawie nadania statusu uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej, udzieleniu w Rzeczypospolitej Polskiej ochrony uzupełniającej, ochrony humanitarnej albo zgody na pobyt tolerowany.”,

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Cudzoziemiec, dokonujący zameldowania się na pobyt czasowy przedstawia wizę, a w przypadku gdy wjazd cudzoziemca nastąpił na podstawie umowy przewidującej zniesienie lub ograniczenie obowiązku posiadania wizy albo cudzoziemiec przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie art. 107 ust. 1 pkt 2 lub art. 199 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia o cudzoziemcach (Dz. U. poz.) lub na podstawie zamieszczonego w dokumencie podróży odcisku stempla, który potwierdza złożenie wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej - dokument podróży, tymczasowe zaświadczenie tożsamości cudzoziemca, kartę pobytu, dokument

potwierdzający posiadanie zgody na pobyt tolerowany albo zezwolenie na pobyt czasowy, zezwolenie na pobyt stały, zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej lub decyzję o nadaniu statusu uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej, udzieleniu w Rzeczypospolitej Polskiej ochrony uzupełniającej, ochrony humanitarnej albo zgody na pobyt tolerowany.”.

Art. 474. W ustawie z dnia 15 kwietnia 2011 r. o systemie informacji oświatowej (Dz. U. Nr 139, poz. 814 oraz z 2011 r. Nr 205, poz. 1206) w art. 11:

- 1) pkt 3 otrzymuje brzmienie:
 - „3) osoba, której udzielono zezwolenia na pobyt stały na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;”;
- 2) po pkt 7 dodaje się pkt 7a w brzmieniu:
 - „7a) osoba, której udzielono ochrony humanitarnej;”;
- 3) pkt 9 i 10 otrzymują brzmienie:
 - „9) osoba, której na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej udzielono zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej;
 - 10) osoba, której na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej udzielono zezwolenia na pobyt czasowy w związku z okolicznością, o której mowa w art. 155 ust. 1 lub art. 179 ust. 1 pkt 3 lub 4 ustawy z dnia o cudzoziemcach (Dz. U. poz.);”.

Art. 475. W ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887 i Nr 288, poz. 1690 oraz z 2012 r. poz. 579) w art. 5 w ust. 1:

- 1) pkt 3 i 4 otrzymują brzmienie:
 - „3) cudzoziemców mających miejsce zamieszkania w Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie:
 - a) zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej,
 - b) uzyskania w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej;
 - 4) cudzoziemców mających miejsce zamieszkania i przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie:
 - a) zezwolenia na pobyt stały,

- b) zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznością, o której mowa w art. 124 lub art. 179 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia o cudzoziemcach (Dz. U. poz.).”;
- 2) w pkt 4 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 5 w brzmieniu:
„5) cudzoziemców, którzy posiadają kartę pobytu z adnotacją „dostęp do rynku pracy”.”.

Art. 476. W ustawie z dnia 1 lipca 2011 r. o samorządzie pielęgniarek i położnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 174, poz. 1038) w art. 3 pkt 9 otrzymuje brzmienie:

- „9) obywatelach państw członkowskich Unii Europejskiej – należy przez to rozumieć obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, Konfederacji Szwajcarskiej, członków ich rodzin w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. Nr 144, poz. 1043, z późn. zm.¹³) oraz obywateli państw trzecich posiadających zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia o cudzoziemcach (Dz. U. poz.);”.

Art. 477. W ustawie z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. Nr 174, poz. 1039 i Nr 291, poz. 1707) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 3 pkt 3 otrzymuje brzmienie:
„3) obywatelach państw członkowskich Unii Europejskiej – należy przez to rozumieć obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, Konfederacji Szwajcarskiej, członków ich rodzin w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. Nr 144, poz. 1043, z późn. zm.¹³) oraz obywateli państw trzecich posiadających zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia o cudzoziemcach (Dz. U. poz.);”;
- 2) w art. 35 w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

- „1) posiada zezwolenie na pobyt stały;”;
- 3) w art. 42 w ust.1 pkt 4 i 5 otrzymują brzmienie:
 - „4) utraty obywatelstwa polskiego, obywatelstwa państwa członkowskiego Unii Europejskiej albo cofnięcia zezwolenia na pobyt stały;
 - 5) cofnięcia statusu rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia o cudzoziemcach;”.

Rozdział 2

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 478. Z dniem wejścia w życie ustawy udzielone na podstawie dotychczasowych przepisów zezwolenia:

- 1) na zamieszkanie na czas oznaczony – stają się zezwoleniami na pobyt czasowy i zachowują ważność przez okres, na jaki zostały wydane;
- 2) na osiedlenie – stają się zezwoleniami na pobyt stały.

Art. 479. 1. Z dniem wejścia w życie ustawy wydane na podstawie dotychczasowych przepisów decyzje:

- 1) o udzieleniu zgody na pobyt tolerowany, ze względu na przesłanki, o których mowa w art. 97:
 - a) ust. 1 pkt 1 albo art. 97 ust. 1 pkt 1 i 1a ustawy zmienianej w art. 456 niniejszej ustawy, stają się decyzjami o udzieleniu ochrony humanitarnej,
 - b) ust. 1 pkt 1a ustawy zmienianej w art. 456 niniejszej ustawy, stają się decyzjami o udzieleniu zezwolenia pobyt czasowy, o którym mowa w art. 180 pkt 6 lub 7, i zachowują ważność przez okres 1 roku od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy,
 - c) ust. 1 pkt 2 lub ust. 2 ustawy zmienianej w art. 456 niniejszej ustawy, stają się decyzjami o udzieleniu zgody na pobyt tolerowany, o której mowa w art. 330 pkt 2 lub 3;
- 2) o zobowiązaniu cudzoziemca do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i decyzje o wydaleniu, z wyłączeniem decyzji o wydaleniu wydanych na podstawie ustawy zmienianej w art. 465 niniejszej ustawy, stają się decyzjami o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu.

2. Decyzję w sprawie cofnięcia zgody na pobyt tolerowany, która na podstawie ust. 1 pkt 1 lit. c stała się zgodą na pobyt tolerowany, o której mowa w art. 330 pkt 2 lub 3, wydaje

komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej, który stwierdził wystąpienie okoliczności uzasadniających cofnięcie zgody.

3. Karty pobytu wydane cudzoziemcom, którym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy wydano decyzje w sprawie udzielenia zgody na pobyt tolerowany, zachowują ważność przez okres, na jaki zostały wydane.

4. Cudzoziemcowi przebywającemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie:

- 1) zezwolenia, o którym mowa w art. 180 pkt 6 lub 7, które stało się tym zezwoleniem na podstawie ust. 1 pkt 1 lit. b, po upływie okresu ważności posiadanej przez niego karty pobytu wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca wydaje kolejną kartę pobytu na okres 1 roku od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy;
- 2) decyzji o udzieleniu ochrony humanitarnej, która stała się tą decyzją na podstawie ust. 1 pkt 1 lit. a, po upływie okresu ważności posiadanej przez niego karty pobytu Szef Urzędu wydaje kolejną kartę pobytu, od wydania której nie pobiera się opłaty.

Art. 480. Jeżeli przepisy niniejszej ustawy uzależniają udzielenie cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od okresu jego pobytu na tym terytorium na podstawie:

- 1) zezwolenia na pobyt czasowy – do tego okresu zalicza się okres pobytu cudzoziemca na tym terytorium na podstawie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony;
- 2) zezwolenia na pobyt czasowy wydanego w określonym celu – do tego okresu zalicza się okres pobytu cudzoziemca na podstawie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony wydanego ze względu na ten sam cel;
- 3) zezwolenia, o którym mowa w art. 180 pkt 6 lub 7 – do tego okresu zalicza się okres pobytu cudzoziemca na tym terytorium na podstawie decyzji o udzieleniu zgody na pobyt tolerowany, wydanej ze względu na przesłanki, o których mowa w art. 97 ust. 1 pkt 1a ustawy zmienianej w art. 456 niniejszej ustawy;
- 4) ochrony humanitarnej – do tego okresu zalicza się okres pobytu cudzoziemca na tym terytorium na podstawie decyzji o udzieleniu zgody na pobyt tolerowany, wydanej ze względu na przesłanki, o których mowa w art. 97 ust. 1 pkt 1 albo art. 97 ust. 1 pkt 1 i 1a ustawy zmienianej w art. 456 niniejszej ustawy.

Art. 481. Zaproszenia wpisane do ewidencji zaproszeń na podstawie dotychczasowych przepisów oraz wizy i dokumenty wydane cudzoziemcom na podstawie dotychczasowych przepisów zachowują ważność przez okres, na jaki zostały wydane.

Art. 482. Przepis art. 288 ust. 1 pkt 11 stosuje się do umów międzynarodowych o przekazywaniu i przyjmowaniu osób, obowiązujących w dniu 13 stycznia 2009 r.

Art. 483. Do terminu opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez cudzoziemców oraz korzystania przez nich z pomocy w dobrowolnym powrocie, w przypadkach gdy przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy została im wydana decyzja o odmowie nadania statusu uchodźcy, udzielenia ochrony uzupełniającej lub pobytu tolerowanego, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 484. 1. Do postępowań administracyjnych wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy, które nie zostały zakończone do tego dnia decyzją ostateczną, wszczętych na podstawie:

- 1) ustaw zmienianych w niniejszej ustawie,
- 2) ustawy, o której mowa w art.491,
- 3) ustawy z dnia 28 lipca 2011 r. o zalegalizowaniu pobytu niektórych cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz o zmianie ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i ustawy o cudzoziemcach (Dz. U. Nr 191, poz. 1133 i Nr 291, poz. 1707)

- stosuje się przepisy dotychczasowe.

2. Zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony i zezwolenia na osiedlenie się, których udzielenie zakończy postępowania administracyjne, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i pkt 3, w dniu ich udzielenia staną się odpowiednio zezwoleniami na pobyt czasowy i zezwoleniami na pobyt stały.

3. Decyzje o udzieleniu zgody na pobyt tolerowany, których wydanie zakończy postępowania administracyjne, o których mowa w ust. 1 pkt 1, w dniu, w którym staną się ostateczne, staną się decyzjami o udzieleniu:

- 1) ochrony humanitarnej – w przypadku decyzji wydanych ze względu na przesłanki, o których mowa w art. 97 ust. 1 pkt 1 albo art. 97 ust. 1 pkt 1 i 1a ustawy zmienianej w art. 456 niniejszej ustawy;

- 2) zezwolenia pobyt czasowy, o którym mowa w art. 180 pkt 6 lub 7 – w przypadku decyzji wydanych ze względu na przesłanki, o których mowa w art. 97 ust. 1 pkt 1a ustawy zmienianej w art. 456 niniejszej ustawy;
- 3) zgody na pobyt tolerowany, o której mowa w art. 330 pkt 2 lub 3 – w przypadku decyzji wydanych ze względu na przesłanki, o których mowa w art. 97 ust. 1 pkt 2 lub ust. 2 ustawy zmienianej w art. 456 niniejszej ustawy.

4. Decyzje o zobowiązaniu cudzoziemca do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i decyzje o wydaleniu, których wydanie zakończy postępowania administracyjne, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lub 2, z wyłączeniem postępowań administracyjnych, o których mowa w ustawie zmienianej w art. 465, w dniu kiedy staną się ostateczne, staną się decyzjami o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu.

5. Cudzoziemcowi przebywającemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie:

- 1) decyzji o udzieleniu ochrony humanitarnej, która stała się tą decyzją na podstawie ust. 3 pkt 1, kartę pobytu wydaje Szef Urzędu;
- 2) zezwolenia, o którym mowa w art. 180 pkt 6 lub 7, które stało się tym zezwoleniem na podstawie ust. 3 pkt 2, kartę pobytu wydaje wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca;
- 3) decyzji o udzieleniu zgody na pobyt tolerowany, która stała się tą decyzją na podstawie ust. 3 pkt 3, dokument potwierdzający posiadanie zgody na pobyt tolerowany wydaje komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca.

Art. 485. 1. W decyzji o odmowie lub cofnięciu zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, której wydanie zakończy postępowanie wszczęte przed dniem wejścia w życie ustawy i niezakończone do tego dnia decyzją ostateczną, nie orzeka się o zobowiązaniu cudzoziemca do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

2. W decyzji o:

- 1) cofnięciu zezwolenia na:
 - a) osiedlenie się,
 - b) pobyt rezydenta długoterminowego UE,
- 2) odmowie nadania cudzoziemcowi statusu uchodźcy, udzielenia ochrony uzupełniającej i zgody na pobyt tolerowany,;
- 3) pozbawieniu cudzoziemca azylu,

4) cofnięciu zgody na pobyt tolerowany

- kończącej postępowanie wszczęte przed dniem wejścia w życie ustawy i niezakończone do tego dnia decyzją ostateczną, nie orzeka się o wydaleniu.

3. Organy prowadzące postępowania w sprawach, o których mowa w ust. 1 i 2, poinformują organ Straży Granicznej właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca o zakończeniu postępowań, gdy decyzje w tych sprawach staną się ostateczne.

Art. 486. 1. Postępowania w sprawie wymiany karty pobytu wydanej cudzoziemcowi w związku z udzieleniem mu zgody na pobyt tolerowany ze względu na przesłanki, o których mowa w art. 97 ust. 1 pkt 2 lub ust. 2 ustawy zmienianej w art. 456 niniejszej ustawy, wszczęte i nie zakończone przed dniem wejścia w życie ustawy stają się z tym dniem postępowaniami w sprawie wydania lub wymiany dokumentu potwierdzającego posiadanie zgody na pobyt tolerowany.

2. Wojewoda i Szef Urzędu przekazują w terminie 14 dni od dnia wejścia w życie ustawy akta spraw, o których mowa w ust. 1, komendantowi oddziału Straży Granicznej lub komendantowi placówki Straży Granicznej właściwemu ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca.

Art. 487. Cudzoziemcom, którzy ukończyli 6 rok życia i:

- 1) którym udzielono zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony albo zezwolenia na osiedlenie, które stały się na podstawie art. 478 i art. 484 ust. 2 odpowiednio zezwoleniem na pobyt czasowy albo zezwoleniem na pobyt stały, albo
- 2) którym udzielono zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE na podstawie wniosku złożonego przed dniem wejścia w życie ustawy, albo
- 3) którzy przed dniem wejścia w życie ustawy złożyli wniosek o wymianę karty pobytu, albo
- 4) którym wydano decyzję o udzieleniu zgody na pobyt tolerowany, która stała się na podstawie art. 479 ust. 1 pkt 1 lit. a lub b decyzją o udzieleniu im ochrony humanitarnej lub zezwoleniem na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 180 pkt 6 lub 7

– kartę pobytu wydaje się po pobraniu odcisków linii papilarnych, chyba że ich pobranie jest fizycznie niemożliwe.

Art. 488. 1. Wpisy danych cudzoziemców, zgromadzone w wykazie na podstawie dotychczasowych przepisów, z dniem wejścia w życie ustawy stają się wpisami do wykazu

prowadzonego na podstawie niniejszej ustawy i przechowuje się je przez okres, na jaki zostały umieszczone w tym wykazie.

2. Do orzeczonych w decyzjach wydanych na podstawie dotychczasowych przepisów zakazów ponownego wjazdu stosuje się przepisy działu X rozdziału 2 dotyczące umieszczania i przechowywania danych cudzoziemca, wobec którego została wydana decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu z orzeczonym zakazem wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub z zakazem wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i strefy Schengen.

Art. 489. Dane zgromadzone na podstawie dotychczasowych przepisów w krajowym zbiorze rejestrów, ewidencji i wykazu w sprawach cudzoziemców o nazwie „System Pobyt” z dniem wejścia w życie ustawy przekazuje się do Systemu Pobyt prowadzonego na podstawie niniejszej ustawy.

Art. 490. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie:

- 1) art. 11c ust. 8, art. 15 ust. 4, art. 20 ust. 1, art. 21 ust. 7, art. 23 ust. 5, art. 24j ust. 2, art. 24k, art. 48f, art. 48g ust. 1, art. 53b ust. 6, art. 63 ust. 1 i 2, art. 63o, art. 71d, art. 83 ust. 4, art. 84 ust. 1, art. 84a ust. 3, art. 100 ust. 1 i 2, art. 100a ust. 6, art. 101 ust. 7, art. 109 ust. 2 i 3, art. 118 ust. 2, art. 123 ust. 1 i art. 142 ust. 4 ustawy, o której mowa w art. 491, zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 12 ust. 1, art. 21 ust. 3, art. 27 ust. 1, art. 35 ust. 5, art. 38 ust. 1, art. 49, art. 50 ust. 2, art. 59 ust. 1, art. 63, art. 81 ust. 1, art. 89 ust. 1, art. 96 ust. 1, art. 106 ust. 1, art. 143 ust. 1, art. 147 ust. 1, art. 153 ust. 1, art. 197 ust. 1, art. 215 ust. 1, art. 272 ust. 1, art. 274 ust. 1, art. 298, art. 299, art. 319 ust. 6, art. 324 ust. 1, art. 342 ust. 4, art. 369 ust. 5, art. 383 i art. 400 ust. 1 niniejszej ustawy,
 - 2) art. 10 ust. 5a ustawy zmienianej w art. 441 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 10 ust. 5a ustawy zmienianej w art. 441, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą,
 - 3) art. 90 ust. 4 ustawy zmienianej w art. 459 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 90 ust. 4 ustawy zmienianej w art. 459, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą
- nie dłużej jednak niż przez 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 491. Traci moc ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2011 r. Nr 264, poz. 1573 oraz z 2012 r. poz. 589 i 769).

Art. 492. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia z tym, że art. 47 ust. 2 i 3, art. 447 pkt 4, art. 457 pkt 2, art. 458 pkt 2, art. 460 pkt 1 lit. a, art. 463 pkt 3 i art. 475 pkt 2, w zakresie dotyczącym cudzoziemców posiadających kartę pobytu z adnotacją „dostęp do rynku pracy”, wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2014 r.

¹⁾ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia:

- 1) dyrektywy Rady 2001/40/WE z dnia 28 maja 2001 r. w sprawie wzajemnego uznawania decyzji o wydaleniu obywateli państw trzecich (Dz. Urz. UE L 149 z dnia 2.06.2001, str. 34, z późn. zm.),
- 2) dyrektywy 2001/51/WE z dnia 28 czerwca 2001 r. uzupełniającej postanowienia art. 26 Konwencji wykonawczej do Układu z Schengen z dnia 14 czerwca 1985 r. (Dz. Urz. WE L 187 z 10.07.2001, str. 45, z późn. zm.),
- 3) dyrektywy Rady 2003/86/WE z dnia 22 września 2003r. w sprawie prawa do łączenia rodzin (Dz. Urz. UE L 251 z dnia 03.10.2003r. str. 12, z późn. zm.),
- 4) dyrektywy Rady 2003/110/UE z dnia 25 listopada 2003 r. w sprawie pomocy w przypadkach tranzytu do celów deportacji drogą powietrzną (Dz. Urz. UE L 321 z 6.12.2003, str. 26, z późn. zm.),
- 5) dyrektywy Rady 2003/109/WE z dnia 25 listopada 2003 r. dotyczącej statusu obywateli państw trzecich, będących rezydentami długoterminowymi (Dz. Urz. UE L 016 z 23.01.2004, str. 44, z późn. zm.),
- 6) dyrektywy Rady 2004/81/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie dokumentu pobytowego wydawanego obywatelom państw trzecich, którzy są ofiarami handlu ludźmi lub wcześniej byli przedmiotem działań ułatwiających nielegalną imigrację, którzy współpracują z właściwymi władzami (Dz. Urz. WE L 261, z 6.08.2004),
- 7) dyrektywy Rady 2004/114/WE z dnia 13 grudnia 2004 r. w sprawie warunków przyjmowania obywateli państw trzecich w celu odbywania studiów, udziału w wymianie młodzieży szkolnej, szkoleniu bez wynagrodzenia lub wolontariacie (Dz. Urz. UE L 375 z 23.12.2004, str. 12),
- 8) dyrektywy Rady 2005/71/WE z dnia 12 października 2005 r. w sprawie szczególnej procedury przyjmowania obywateli państw trzecich w celu prowadzenia badań naukowych (Dz. Urz. UE L 289 z 3.11.2005, str. 15),
- 9) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/115/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie wspólnych norm i procedur stosowanych przez państwa członkowskie w odniesieniu do powrotów nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich (Dz. Urz. UE L 348 z 16.12.2008, str. 98),
- 10) dyrektywy Rady 2009/50/WE z dnia 25 maja 2009 r. w sprawie warunków wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich w celu podjęcia pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji (Dz. Urz. UE L 155 z dnia 18.06.2009, str. 17) oraz
- 11) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/52/WE z dnia 18 czerwca 2009 r. przewidującej minimalne normy w odniesieniu do kar i środków stosowanych wobec pracodawców zatrudniających nielegalnie przebywających obywateli krajów trzecich (Dz. Urz. UE L 168 z dnia 18.06.2009, str. 24).
- 12) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/36/UE z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie zapobiegania handlu ludźmi i zwalczania tego procederu oraz ochrony ofiar, zastępującej decyzję ramową Rady 2002/629/WSiSW (Dz. Urz. WE L 101 z 15.04.2011, str. 1),
- 13) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/51/UE z dnia 11 maja 2011 r. zmieniającej Rady 2003/109/WE w celu rozszerzenia jej zakresu na osoby objęte ochroną międzynarodową (Tekst mający znaczenie dla EOG) (Dz. Urz. UE L 132 z dnia 19.05.2011, str. 1) oraz
- 14) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/98/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie procedury jednego wniosku o jedno zezwolenie dla obywateli państw trzecich na pobyt i pracę na terytorium

państwa członkowskiego oraz w sprawie wspólnego zbioru praw dla pracowników z państw trzecich przebywających legalnie w państwie członkowskim (Dz. Urz. UE L 343 z dnia 23.12.2011, str. 1).

- ²⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 24 marca 1920 r. o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców, ustawę z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych, ustawę z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, ustawę z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej, ustawę z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, ustawę z dnia 21 grudnia 1990 r. o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-weterynaryjnych, ustawę z dnia 19 kwietnia 1991 r. o izbach aptekarskich, ustawę z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, ustawę z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry, ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego, ustawę z dnia 17 lipca 1998 r. o pożyczkach i kredytach studenckich, ustawę z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, ustawę z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji, ustawę z dnia 15 grudnia 2000 r. o samorządach zawodowych architektów, inżynierów budownictwa oraz urbanistów, ustawę z dnia 11 kwietnia 2001 r. o rzecznikach patentowych, ustawę z dnia 22 czerwca 2001 r. o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym, ustawę z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ustawę z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej, ustawę z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, ustawę z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, ustawę z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawę z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawę z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego, ustawę z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin, ustawę z dnia 22 lipca 2006 r. o paszach, ustawę z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej, ustawę z dnia 24 sierpnia 2007 r. o udziale Rzeczypospolitej Polskiej w Systemie Informacyjnym Schengen oraz Wizowym Systemie Informacyjnym, ustawę z dnia 7 września 2007 r. o Karcie Polaka, ustawę z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawę z dnia 18 marca 2008 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej, ustawę z dnia 2 kwietnia 2009 r. o obywatelstwie polskim, ustawę z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności, ustawę z dnia 15 kwietnia 2011 r. o systemie informacji oświatowej, ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawę z dnia 1 lipca 2011 r. o samorządzie pielęgniarek i położnych oraz ustawę z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej.
- ³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1971 r. Nr 27, poz. 252, z 1976 r. Nr 19, poz. 122, z 1982 r. Nr 11, poz. 81, Nr 19, poz. 147, Nr 30, poz. 210, z 1984 r. Nr 45, poz. 242, z 1985 r. Nr 22, poz. 99; z 1989 r. Nr 3, poz. 11, z 1990 r. Nr 34, poz. 198, Nr 55, poz. 321, Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 107, poz. 464, Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 17, poz. 78, z 1994 r. Nr 27, poz. 96, Nr 85, poz. 388, Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 114, poz. 542, Nr 139, poz. 646, Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 272, Nr 115, poz. 741, Nr 117, poz. 751, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, Nr 117, poz. 758, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 271, Nr 74, poz. 855 i 857, Nr 88, poz. 983, Nr 114, poz. 1191, z 2001 r. Nr 11, poz. 91, Nr 71, poz. 733; Nr 130, poz. 1450, Nr 145, poz. 1638 z 2002 r. Nr 113, poz. 984, Nr 141, poz. 1176, z 2003 r. Nr 49, poz. 408, Nr 60, poz. 535, Nr 64, poz. 592, Nr 124, poz. 1151, z 2004 r. Nr 91, poz. 870, Nr 96, poz. 959, Nr 162, poz. 1692, Nr 172, poz. 1804, Nr 281, poz. 2783, z 2005 r. Nr 48, poz. 462, Nr 157, poz. 1316, Nr 172, poz. 1438, z 2006 r. Nr 133, poz. 935, Nr 164, poz. 1166, z 2007 r. Nr 80, poz. 538, Nr 82, poz. 557, Nr 181, poz. 1287, z 2008 r. Nr 116, poz. 731, Nr 163, poz. 1012, Nr 220, poz. 1425 i 1431, Nr 228, poz. 1506, z 2009 r. Nr 42, poz. 341, Nr 79, poz. 662, Nr 131, poz. 1075, z 2010 r. Nr 40, poz. 222, Nr 155, poz. 1037, z 2011 r. Nr 80, poz. 432, Nr 85, poz. 458, Nr 230, poz. 1370.
- ⁴⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 40, poz. 230 oraz z 2011 r. Nr 22, poz. 114, Nr 92, poz. 529, Nr 163, poz. 981 i Nr 185, poz. 1092.
- ⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 173, poz. 1808, z 2007 r. Nr 180, poz. 1280 i Nr 181, poz. 1287, z 2008 r. Nr 216, poz. 1367, z 2010 r. Nr 81, poz. 531, Nr 167, poz. 1131 oraz z 2012 r. poz. 161.
- ⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 49, poz. 509, z 2002 r. Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 169, poz. 1387, z 2003 r. Nr 130, poz. 1188 i Nr 170, poz. 1660, z 2004 r. Nr 162, poz. 1692, z 2005 r. Nr 64, poz. 565, Nr 78, poz. 682 i Nr 181, poz. 1524, z 2008 r. Nr 229, poz. 1539, z 2009 r. Nr 195, poz. 1501 i Nr 216, poz. 1676, z 2010 r. Nr 40, poz. 230, Nr 167, poz. 1131, Nr

-
- 182, poz. 1228 i Nr 254, poz. 1700 oraz z 2011 r. Nr 6, poz. 18, Nr 34, poz. 173, Nr 106, poz. 622 i Nr 186, poz. 1100.
- 7) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 182, poz. 1228 i Nr 238, poz. 1578, z 2011 r. Nr 53, poz. 273, Nr 84, poz. 455, Nr 117, poz. 677 i Nr 230, poz. 1371 oraz z 2012 r. poz. 627.
- 8) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 210, poz. 2135, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, z 2008 r. Nr 66, poz. 402, z 2009 r. Nr 22, poz. 120 i Nr 85, poz. 716, z 2010 r. Nr 127, poz. 857, Nr 182, poz. 1228, Nr 238, poz. 1578, z 2011 r. Nr 117, poz. 677 oraz z 2012 r. poz. 664.
- 9) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 18, poz. 97, z 2010 r. Nr 127, poz. 857, Nr 182, poz. 1228, Nr 238, poz. 1578 i Nr 239, poz. 1589, z 2011 r. Nr 117, poz. 677, Nr 171, poz. 1016 i Nr 207, poz. 1230 oraz z 2012 r. poz. 664.
- 10) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 117, poz. 677, Nr 170, poz. 1015, Nr 171, poz. 1016 i Nr 230, poz. 1371 oraz z 2012 r. poz. 627, 664 i 769.
- 11) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 120, poz. 818, z 2008 r. Nr 216, poz. 1367, z 2010 r. Nr 81, poz. 531 oraz z 2011 r. Nr 92, poz. 532.
- 12) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 216, poz. 1367, Nr 225, poz. 1486, Nr 227, poz. 1505, Nr 234, poz. 1570 i Nr 237, poz. 1654, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 22, poz. 120, Nr 26, poz. 157, Nr 38, poz. 299, Nr 92, poz. 753, Nr 97, poz. 800, Nr 98, poz. 817, Nr 111, poz. 918, Nr 118, poz. 989, Nr 157, poz. 1241, Nr 161, poz. 1278 i Nr 178, poz. 1374, z 2010 r. Nr 50, poz. 301, Nr 107, poz. 679, Nr 125, poz. 842, Nr 127, poz. 857, Nr 165, poz. 1116, Nr 182, poz. 1228, Nr 205, poz. 1363, Nr 225, poz. 1465, Nr 238, poz. 1578 i Nr 257, poz. 1723 i 1725, z 2011 r. Nr 45, poz. 235, Nr 73, poz. 390, Nr 81, poz. 440, Nr 106, poz. 622, Nr 112, poz. 654, Nr 113, poz. 657, Nr 122, poz. 696, Nr 138, poz. 808, Nr 149, poz. 887, Nr 171, poz. 1016, Nr 205, poz. 1203 i Nr 232, poz. 1378 oraz z 2012 r. poz. 123 i 476.
- 13) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 134, poz. 850, Nr 171, poz. 1056, Nr 216, poz. 1367 i Nr 237, poz. 1654, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 69, poz. 595, Nr 91, poz. 742, Nr 97, poz. 800, Nr 115, poz. 964, Nr 125, poz. 1035, Nr 127, poz. 1052, Nr 161, poz. 1278 i Nr 219, poz. 1706, z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 81, poz. 531, Nr 238, poz. 1578, Nr 239, poz. 1593, Nr 254, poz. 1700 i Nr 257, poz. 1725 i 1726, z 2011 r. Nr 45, poz. 235, Nr 106, poz. 622, Nr 171, poz. 1016, Nr 205, poz. 1206 i 1211 i Nr 291, poz. 1707 oraz z 2012 r. poz. 589, 637 i 769.
- 18) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 167, poz. 1623, z 2004 r. Nr 201, poz. 2062, Nr 240, poz. 2407, z 2005 r. Nr 157, poz. 1314, Nr 177, poz. 1469, z 2006 r. Nr 171, poz. 1227, z 2007 r. Nr 171, poz. 1209, z 2010 r. Nr 194, poz. 1288 oraz z 2011 r. Nr 192, poz. 1141.
- 19) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 202, poz. 1551, Nr 219, poz. 1706 i Nr 221, poz. 1738, z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 40, poz. 229, Nr 81, poz. 527, Nr 125, poz. 842, Nr 217, poz. 1427 oraz z 2011 r. Nr 81, poz. 440, Nr 106, poz. 622 i Nr 149, poz. 887.
- 14) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 128, poz. 840, z 1999 r. Nr 64, poz. 729 i Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 48, poz. 548, Nr 93, poz. 1027 i Nr 116, poz. 1216, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071, z 2003 r. Nr 111, poz. 1061, Nr 121, poz. 1142, Nr 179, poz. 1750, Nr 199, poz. 1935 i Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 25, poz. 219, Nr 69, poz. 626, Nr 93, poz. 889 i Nr 243, poz. 2426, z 2005 r. Nr 86, poz. 732, Nr 90, poz. 757, Nr 132, poz. 1109, Nr 163, poz. 1363, Nr 178, poz. 1479 i Nr 180, poz. 1493, z 2006 r. Nr 190, poz. 1409, Nr 218, poz. 1592 i Nr 226, poz. 1648, z 2007 r. Nr 89, poz. 589, Nr 123, poz. 850, Nr 124, poz. 859 i Nr 192, poz. 1378, z 2008 r. Nr 90, poz. 560, Nr 122, poz. 782, Nr 171, poz. 1056, Nr 173, poz. 1080 i Nr 214, poz. 1344, z 2009 r. Nr 62, poz. 504, Nr 63, poz. 533, Nr 166, poz. 1317, Nr 168, poz. 1323, Nr 190, poz. 1474, Nr 201, poz. 1540 i Nr 206, poz. 1589, z 2010 r. Nr 7, poz. 46, Nr 40, poz. 227 i 229, Nr 98, poz. 625 i 626, Nr 125, poz. 842, Nr 127, poz. 857, Nr 152, poz. 1018 i 1021, Nr 182, poz. 1228, Nr 225, poz. 1474 i Nr 240, poz. 1602, z 2011 r. Nr 17, poz. 78, Nr 24, poz. 130, Nr 39, poz. 202, Nr 48, poz. 245, Nr 72, poz. 381, Nr 94, poz. 549, Nr 117, poz. 678, Nr 133, poz. 767, Nr 160, poz. 964, Nr 191, poz. 1135, Nr 217, poz. 1280, Nr 233, poz. 1381, Nr 240, poz. 1431 oraz z 2012 r. 611.
- 15) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 40, poz. 224, Nr 134, poz. 903, Nr 238, poz. 1578 i Nr 257, poz. 1726, z 2011 r. Nr 75, poz. 398, Nr 149, poz. 887, Nr 168, poz. 1001, Nr 187, poz. 1112 i Nr 205, poz. 1203 oraz z 2012 r. poz. 118, 251, 637 i 664.
- 16) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1995 r. Nr 36, poz. 175, 176 i 177, z 1998 r. Nr 147, poz. 962, z 2001 r. Nr 23, poz. 266, z 2003 r. Nr 42, poz. 364 oraz z 2010 r. Nr 90, poz. 587.

-
- ¹⁷⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 94, poz. 788, z 2006 r. Nr 249, poz. 1828, z 2007 r. Nr 120, poz. 818 oraz z 2008 r. Nr 70, poz. 416 i Nr 216, poz. 1367.
- ¹⁸⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 133, poz. 935, Nr 157, poz. 1119 i Nr 187, poz. 1381, z 2007 r. Nr 89, poz. 589, Nr 115, poz. 794, Nr 176, poz. 1243 i Nr 192, poz. 1378, z 2008 r. Nr 209, poz. 1318, z 2009 r. Nr 3, poz. 11, Nr 39, poz. 308, Nr 131, poz. 1075, Nr 157, poz. 1241 i Nr 201, poz. 1540, z 2010 r. Nr 28, poz. 143, Nr 40, poz. 229, Nr 75, poz. 474, Nr 122, poz. 826, Nr 152, poz. 1018 i Nr 229, poz. 1497 oraz z 2011 r. Nr 85, poz. 458, Nr 234, poz. 1391.
- ¹⁹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 195, poz. 1198 i Nr 216, poz. 1367 oraz z 2010 r. Nr 41, poz. 233, Nr 81, poz. 531, Nr 239, poz. 1593.
- ²⁰⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 160, poz. 1083, z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 60, poz. 701 i Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071 i Nr 111, poz. 1194, z 2002 r. Nr 74, poz. 676 i Nr 200, poz. 1679, z 2003 r. Nr 111, poz. 1061, Nr 142, poz. 1380 i Nr 179, poz. 1750, z 2004 r. Nr 93, poz. 889, Nr 210, poz. 2135, Nr 240, poz. 2405, Nr 243, poz. 2426 i Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 163, poz. 1363 i Nr 178, poz. 1479, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i Nr 226, poz. 1648, z 2007 r. Nr 123, poz. 849, z 2008 r. Nr 96, poz. 620 i Nr 214, poz. 1344, z 2009 r. Nr 8, poz. 39, Nr 22, poz. 119, Nr 62, poz. 504, Nr 98, poz. 817, Nr 108, poz. 911, Nr 115, poz. 963, Nr 190, poz. 1475, Nr 201, poz. 1540 i Nr 206, poz. 1589, z 2010 r. Nr 34, poz. 191, Nr 40, poz. 227, Nr 125, poz. 842 i Nr 182, poz. 1228 oraz z 2011 r. Nr 39, poz. 201 i 202, Nr 112, poz. 654, Nr 129, poz. 734, Nr 185, poz. 1092, Nr 217, poz. 1280 i Nr 240, poz. 1341.
- ²¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 214, poz. 1344 i Nr 237, poz. 1651, z 2009 r. Nr 178, poz. 1375, Nr 190, poz. 1474 i Nr 206, poz. 1589, z 2010 r. Nr 182, poz. 1228, Nr 197, poz. 1307 i Nr 225, poz. 1466 oraz z 2011 r. Nr 217, poz. 1280, Nr 240, poz. 1431 i Nr 244, poz. 1454.
- ²²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 94, poz. 788 i Nr 183, poz. 1538, z 2008 r. Nr 180, poz. 1112, Nr 216, poz. 1367 oraz z 2011 r. Nr 85, poz. 458.
- ²³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 160, poz. 1083, z 1998 r. Nr 113, poz. 715, z 2009 r. Nr 141, poz. 1149, Nr 206, poz. 1589 oraz z 2010 r. Nr 98, poz. 626.
- ²⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 67, poz. 411, Nr 70, poz. 416, Nr 180, poz. 1112, Nr 227, poz. 1505, Nr 228, poz. 1507 i Nr 237, poz. 1654 i 1656, z 2009 r. Nr 69, poz. 595, Nr 79, poz. 667 i Nr 97, poz. 800, z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 149, poz. 887 i Nr 232, poz. 1378 oraz z 2012 r. poz. 637.
- ²⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703 i Nr 281, poz. 2781, z 2005 r. Nr 17, poz. 141, Nr 94, poz. 788, Nr 122, poz. 1020, Nr 131, poz. 1091, Nr 167, poz. 1400 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1043, Nr 208, poz. 1532 i Nr 227, poz. 1658, z 2007 r. Nr 42, poz. 273, Nr 80, poz. 542, Nr 115, poz. 791, Nr 120, poz. 818, Nr 180, poz. 1280 i Nr 181, poz. 1292, z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 145, poz. 917, Nr 216, poz. 1370 i Nr 235, poz. 1618, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 31, poz. 206, Nr 56, poz. 458, Nr 157, poz. 1241 i Nr 219, poz. 1705, z 2010 r. Nr 44, poz. 250, Nr 54, poz. 320, Nr 127, poz. 857 i Nr 148, poz. 991 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 112, poz. 654, Nr 139, poz. 814, Nr 149, poz. 887 i Nr 205, poz. 1206.
- ²⁶⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 50, poz. 580, Nr 62, poz. 717, Nr 73, poz. 852 i Nr 93, poz. 1027, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071 i Nr 106, poz. 1149, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, z 2003 r. Nr 17, poz. 155, Nr 111, poz. 1061 i Nr 130, poz. 1188, z 2004 r. Nr 51, poz. 514, Nr 69, poz. 626, Nr 93, poz. 889, Nr 240, poz. 2405 i Nr 264, poz. 2641, z 2005 r. Nr 10, poz. 70, Nr 48, poz. 461, Nr 77, poz. 680, Nr 96, poz. 821, Nr 141, poz. 1181, Nr 143, poz. 1203, Nr 163, poz. 1363, Nr 169, poz. 1416 i Nr 178, poz. 1479, z 2006 r. Nr 15, poz. 118, Nr 66, poz. 467, Nr 95, poz. 659, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 141, poz. 1009 i 1013, Nr 167, poz. 1192 i Nr 226, poz. 1647 i 1648, z 2007 r. Nr 20, poz. 116, Nr 64, poz. 432, Nr 80, poz. 539, Nr 89, poz. 589, Nr 99, poz. 664, Nr 112, poz. 766, Nr 123, poz. 849 i Nr 128, poz. 903, z 2008 r. Nr 27, poz. 162, Nr 100, poz. 648, Nr 107, poz. 686, Nr 123, poz. 802, Nr 182, poz. 1133, Nr 208, poz. 1308, Nr 214, poz. 1344, Nr 225, poz. 1485, Nr 234, poz. 1571 i Nr 237, poz. 1651, z 2009 r. Nr 8, poz. 39, Nr 20, poz. 104, Nr 28, poz. 171, Nr 68, poz. 585, Nr 85, poz. 716, Nr 127, poz. 1051, Nr 144, poz. 1178, Nr 168, poz. 1323, Nr 178, poz. 1375, Nr 190, poz. 1474 i Nr 206, poz. 1589, z 2010 r. Nr 7, poz. 46, Nr 98, poz. 626, Nr 106, poz. 669, Nr 122, poz. 826, Nr 125, poz. 842, Nr 182, poz. 1228 i Nr 197, poz. 1307 oraz z 2011 r. Nr 48, poz. 245 i 246, Nr 53, poz. 273, Nr 112, poz. 654, Nr 117, poz. 678, Nr 142, poz. 829, Nr 191, poz. 1135, Nr 217, poz. 1280, Nr 240, poz. 1430 i Nr 279, poz. 1645.
- ²⁷⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2000 r. Nr 48, poz. 550, z 2004 r. Nr 146, poz. 1546 i Nr 152, poz. 1598, z 2005 r. Nr 23, poz. 187 i Nr 164, poz. 1365 oraz z 2011 r. Nr 84, poz. 455.

-
- ²⁸⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 218, poz. 1690, z 2010 r. Nr 105, poz. 668, Nr 182, poz. 1228, Nr 225, poz. 1474, Nr 254, poz. 1700 i Nr 257, poz. 1725, z 2011 r. Nr 45, poz. 235, Nr 75, poz. 398, Nr 138, poz. 808, Nr 171, poz. 1016, Nr 197, poz. 1170, Nr 199, poz. 1175, Nr 232, poz. 1378 i Nr 291, poz. 1706 oraz z 2012 r. poz. 611 i 637.
- ²⁹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 23, poz. 221, Nr 153, poz. 1271 i Nr 240, poz. 2052, z 2003 r. Nr 124, poz. 1152 i Nr 190, poz. 1864, z 2004 r. Nr 141, poz. 1492, z 2005 r. Nr 150, poz. 1247, z 2008 r. Nr 210, poz. 1321 oraz z 2010 r. Nr 200, poz. 1326.
- ³⁰⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 74, poz. 676 i Nr 117, poz. 1007, z 2003 r. Nr 210, poz. 2036, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 116, poz. 1203, Nr 173, poz. 1808 i Nr 222, poz. 2249, z 2005 r. Nr 94, poz. 788 i Nr 184, poz. 1539, z 2006 r. Nr 133, poz. 935 i Nr 235, poz. 1700, z 2008 r. Nr 180, poz. 1112 i Nr 214, poz. 134, z 2009 r. Nr 18, poz. 97 oraz z 2011 r. Nr 22, poz. 114, Nr 38, poz. 195, Nr 106, poz. 622.
- ³¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 96, poz. 959 i Nr 120, poz. 1252, z 2005 r. Nr 94, poz. 788, z 2006 r. Nr 144, poz. 1043, z 2007 r. Nr 120, poz. 818 i Nr 176, poz. 1241, z 2008 r. Nr 70, poz. 416, z 2009 r. Nr 97, poz. 800, z 2010 r. Nr 40, poz. 229 i Nr 182, poz. 1228 oraz z 2011 r. Nr 75, poz. 398, Nr 106, poz. 622 i Nr 224, poz. 1338.
- ³²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 222, poz. 1630, z 2007 r. Nr 64, poz. 427, Nr 105, poz. 720, Nr 109, poz. 747, Nr 192, poz. 1378 i Nr 200, poz. 1446, z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 138, poz. 872 i 875, Nr 223, poz. 1456 i Nr 237, poz. 1654, z 2009 r. Nr 97, poz. 800 i Nr 219, poz. 1706, z 2010 r. Nr 50, poz. 301 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 149, poz. 887, Nr 171, poz. 1016 i Nr 205, poz. 1212.
- ³³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 239, poz. 1593 oraz z 2011 r. Nr 85, poz. 459, Nr 106, poz. 622, Nr 112, poz. 654, Nr 120, poz. 690, Nr 131, poz. 764, Nr 132, poz. 766, Nr 153, poz. 902, Nr 163, poz. 981, Nr 171, poz. 1016, Nr 199, poz. 1175, Nr 204, poz. 1195 i Nr 232, poz. 1378.
- ³⁴⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 171, poz. 1225, z 2007 r. Nr 64, poz. 429, z 2008 r. Nr 145, poz. 916 i Nr 214, poz. 1346 oraz z 2010 r. Nr 47, poz. 278 i Nr 81, poz. 528 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622.
- ³⁵⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 144, poz. 899, z 2009 r. Nr 18, poz. 97, z 2010 r. Nr 47, poz. 278, Nr 60, poz. 372 i Nr 230, poz. 1511 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622.
- ³⁶⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 64, poz. 427, Nr 124, poz. 859, Nr 127, poz. 880 i Nr 128, poz. 883, z 2008 r. Nr 44, poz. 262, Nr 63, poz. 394, Nr 182, poz. 1121, Nr 195, poz. 1198, Nr 216, poz. 1367 i Nr 220, poz. 1414, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 22, poz. 120, Nr 57, poz. 466 i Nr 72, poz. 619, z 2010 r. Nr 8, poz. 51, Nr 81, poz. 531, Nr 107, poz. 679 i Nr 167, poz. 1131 oraz z 2011 r. Nr 75, poz. 398, Nr 106, poz. 622 i Nr 112, poz. 654, Nr 133, poz. 768, Nr 149, poz. 887, Nr 152, poz. 897, Nr 163, poz. 981, Nr 171, poz. 1016, Nr 207, poz. 1230, Nr 222, poz. 1321, Nr 227, poz. 1367 i Nr 232, poz. 1378.
- ³⁷⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 52, poz. 305, Nr 214, poz. 1348, Nr 216, poz. 1367 oraz z 2011 r. Nr 131, poz. 764.
- ³⁸⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 97, poz. 800 i Nr 98, poz. 817, z 2010 r. Nr 81, poz. 530 i Nr 229, poz. 1504 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 129, poz. 735, Nr 149, poz. 887, Nr 171, poz. 1016 i Nr 205, poz. 1212.
- ³⁹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 239, poz. 1593, z 2011 r. Nr 133, poz. 768, Nr 204, poz. 1195 i Nr 288, poz. 1689 oraz z 2012 r. poz. 921.

UZASADNIENIE

Podstawowym aktem prawnym regulującym obecnie zagadnienia związane z legalizacją pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (tekst jedn. Dz. U. z 2011 r. Nr 264, poz. 1573, z późn. zm.). Określa ona zasady i warunki wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przejazdu przez to terytorium, pobytu na nim i wyjazdu cudzoziemców z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, tryb postępowania oraz organy właściwe w tych sprawach. W ustawie tej uregulowane zostały kwestie dotyczące udzielania cudzoziemcom zezwoleń pobytowych: zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, zezwolenia na osiedlenie się i zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE, jak również zagadnienia dotyczące: dokumentów wydawanych cudzoziemcom, kontroli legalności pobytu cudzoziemców oraz wydalania cudzoziemców i zobowiązania ich do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zatrzymania cudzoziemca, umieszczenia go w strzeżonym ośrodku lub zastosowania wobec niego aresztu w celu wydalania, odpowiedzialności przewoźnika oraz zagadnienia dotyczące rejestrów w sprawach cudzoziemców, ewidencji zaproszeń i wykazu cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany. Ustawa ta określa również zadania i kompetencje Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców jako centralnego organu administracji rządowej właściwego w sprawach wjazdu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przejazdu przez to terytorium, pobytu na nim i wyjazdu z niego, nadawania statusu uchodźcy, udzielania ochrony uzupełniającej, udzielania cudzoziemcom azylu, wyrażania zgody na pobyt tolerowany oraz udzielania ochrony czasowej.

Obecnie obowiązująca ustawa o cudzoziemcach była wielokrotnie nowelizowana. Było to przede wszystkim związane z koniecznością dostosowania polskiego prawa do uregulowań unijnych, jak również potrzebą wprowadzenia kolejnych, często bardzo szczegółowych norm prawnych, wynikających zarówno z orzecznictwa Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości, jak również z krajowego orzecznictwa sądownictwa administracyjnego oraz z rozwoju instytucji prawa wewnętrznego. Spowodowało to obniżenie czytelności i przejrzystości przepisów oraz pogłębiło ich kazuistyczny charakter. Przepisy ustawy stwarzają obecnie trudności interpretacyjne tak organom stosującym ustawę jak i przede wszystkim cudzoziemcom.

W ostatnich latach obserwuje się zwiększone zainteresowanie cudzoziemców pobylem w Polsce – w szczególności zainteresowanie Polską jako krajem migracji zarobkowej. Należy w tej sytuacji zadbać o stworzenie czytelnych narzędzi prawnych, które pozwolą usprawnić przebieg procedur legalizacji pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Konieczne jest też stworzenie właściwych instrumentów prawnych służących zwalczaniu nielegalnej imigracji. Problematyka ta ma na forum Unii Europejskiej szczególne znaczenie, gdyż wiąże się z istnieniem na jej terytorium obszaru bez granic wewnętrznych. Normy dotyczące powrotu cudzoziemców do kraju pochodzenia oraz ich wydalania, jak również stosowania środków przymusu, tymczasowego aresztowania i zezwalania cudzoziemcom na ponowny wjazd muszą być w pełni zgodne z katalogiem praw i wolności człowieka i obywatela.

Gruntownych zmian wymaga zwłaszcza Rozdział 4 ustawy – Zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony – który był kilkakrotnie uzupełniany o nowe przepisy, często zawierające wyjątki od ogólnych zasad udzielania tego zezwolenia, czego pierwotna konstrukcja rozdziału nie przewidywała. W rezultacie stał się on nadmiernie skomplikowany, a przez to nieczytelny. Dlatego też w projekcie zmieniono jego charakter dzieląc go na część o charakterze ogólnym oraz odrębne przepisy regulujące status poszczególnych grup cudzoziemców – zgodnie z systematyką wypracowaną na gruncie prawa Unii Europejskiej. Taki zabieg ma na celu ułatwienie korzystania z przepisów ustawy osobom wnioskującym o udzielenie przedmiotowego zezwolenia. Koncepcja wychodzi też naprzeciw postulatam organów stosujących omawiane przepisy. Wreszcie należy zauważyć, że przepisy dotyczące udzielania cudzoziemcom zezwoleń pobytowych o charakterze czasowym będą w niedalekiej przyszłości poddane kolejnym nowelizacjom, z uwagi na rozwój unijnego prawa migracyjnego. Obecnie trwają prace nad projektem dyrektywy regulującej zasady wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich w ramach przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa – dokument KOM(2010)378 oraz dyrektywy dotyczącej zasad wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich w celu podjęcia pracy sezonowej – dokument KOM(2010)379.

Analiza systemu prawnego w obszarze problematyki migracji wskazuje na pilną potrzebę uproszczenia obowiązujących przepisów oraz odformalizowania niektórych procedur, szczególnie dla cudzoziemców przebywających już w Polsce, którzy nie naruszają prawa polskiego, nie stanowią zagrożenia dla bezpieczeństwa państwa i porządku publicznego, a ich pobyt nie wiąże się z obciążeniami dla systemu pomocy społecznej.

Istotnym powodem opracowania projektu nowej ustawy o cudzoziemcach stała się także konieczność transponowania do polskiego porządku prawnego postanowień szeregu aktów prawa Unii Europejskiej. W trakcie prac nad projektem ustawy, już po przyjęciu założeń do projektu ustawy przez Radę Ministrów, zaistniała pilna konieczność wdrożenia do polskiego porządku prawnego przepisów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/115/WE w sprawie wspólnych norm i procedur stosowanych przez państwa członkowskie w odniesieniu do powrotów nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich (Dz. Urz. UE L 348

z 24.12.2008, str. 98), której termin transpozycji upłynął w dniu 24 grudnia 2010 r., oraz dyrektywy Rady 2009/50/WE z dnia 25 maja 2009 r. w sprawie warunków wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich w celu podjęcia pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji (Dz. Urz. UE L 155 z 18.6.2009, str. 17), której termin transpozycji upłynął w dniu 19 czerwca 2011 r. Z uwagi na powyższe, został przygotowany projekt ustawy o zmianie ustawy o cudzoziemcach, który dostosowywał przepisy polskiego prawa do przepisów wspomnianych dyrektyw. Rzeczona ustawa o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy została uchwalona w dniu 27 kwietnia 2012 r. Niniejszy projekt uwzględnia zmiany w obowiązującym stanie prawnym wprowadzone przywołaną ustawą, a w szczególności rozwiązania dotyczące przyjmowania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej pracowników wysoko wykwalifikowanych.

Projekt przewiduje zasadnicze przemodelowanie przepisów określających zasady zwalczania nielegalnej imigracji ujęte dotychczas w rozdziale 8 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach. Potrzeba taka wynika ze zmiany podejścia do wydalania cudzoziemców, którą prezentuje dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/115/WE w sprawie wspólnych norm i procedur stosowanych przez państwa członkowskie w odniesieniu do powrotów nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich. Dyrektywa zmienia w zasadniczy sposób dotychczasowe podejście państw członkowskich do problematyki wydaleń, odstępując od dotychczasowej konstrukcji przymusowego wydalania cudzoziemców i kładąc nacisk na dobrowolny powrót do krajów pochodzenia nielegalnie przebywających w UE obywateli państw trzecich. Nowelizacja przepisów ustawy o cudzoziemcach z dnia 27 kwietnia 2012 r. wprowadzała jedynie zmiany konieczne do wdrożenia wspomnianej wyżej dyrektywy. Projekt ustawy o cudzoziemcach proponuje natomiast zupełnie nowe rozwiązania dotyczące zobowiązania cudzoziemców do powrotu, które nie były przewidziane w dotychczas obowiązującym prawie, a które wynikają ze zmiany podejścia do wydalania cudzoziemców na poziomie Unii Europejskiej.

Projekt uwzględnia również potrzebę transponowania do prawa polskiego postanowień szeregu innych dyrektyw. Między innymi uwzględniono regulacje prawne dostosowujące przepisy dotyczące cudzoziemców do dyrektywy 2009/52/WE z dnia 18 czerwca 2009 r. ustalającej minimalne normy w odniesieniu do kar i środków stosowanych wobec pracodawców zatrudniających nielegalnie przebywających obywateli krajów trzecich (Dz. Urz. UE L 168 z 30.06.2009, str. 24). Postanowienia tej dyrektywy zostały transponowane do polskiego porządku prawnego w dniu 6 lipca 2012 r., gdy została ogłoszona ustawa z dnia 15 czerwca 2012 r. o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2012 r. poz. 769). Ustawa

przewiduje zmiany w obowiązującej ustawie o cudzoziemcach, które pozwalają na realizację postanowień dyrektywy 2009/52/WE, i dlatego też niniejszy projekt w pełni uwzględnia wypracowane wcześniej rozwiązania.

Projektowana ustawa uwzględnia także przepisy dyrektywy 2011/51/UE zmieniającej dyrektywę Rady 2003/109/WE w celu rozszerzenia jej zakresu na osoby objęte ochroną międzynarodową (Dz. Urz. UE L 132 z 19.05.2011, str. 11), która została przyjęta w dniu 11 maja 2011. Przepisy wspomnianej wyżej dyrektywy mają na celu umożliwienie uzyskania zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE cudzoziemcom objętym ochroną międzynarodową (status uchodźcy i ochrona uzupełniająca), zapewnienie im ochrony przed wydaleniem oraz umożliwienie zamieszczania w kartach pobytu wydawanych cudzoziemcom specjalnych adnotacji wskazujących na posiadanie ochrony międzynarodowej. Termin transpozycji przepisów dyrektywy upływa w dniu 20 maja 2013 r.

Przepisy projektowanej ustawy uwzględniają konieczność transpozycji do polskiego porządku prawnego przyjętej w dniu 13 grudnia 2011 r. dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/98/UE w sprawie procedury jednego wniosku o jedno zezwolenie dla obywateli państw trzecich na pobyt i pracę na terytorium państwa członkowskiego oraz w sprawie wspólnego zbioru praw dla pracowników z państw trzecich przebywających legalnie w państwie członkowskim (Dz. Urz. UE L 343 z 23.12.2011, str. 1). Termin transpozycji przepisów dyrektywy upływa w dniu 25 grudnia 2013 r.

Należy również podkreślić, że proponowane w projekcie ustawy o cudzoziemcach rozwiązania prawne i instytucjonalne są zgodne z rekomendacjami określonymi w dokumencie „Polityką migracyjną Polski”, który został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 31 lipca 2012 r.

Jak już wspomniano na wstępie, w projektowanej ustawie przyjęto zupełnie nową systematykę ustawy o cudzoziemcach, która ma sprawić, że przepisy ustawy będą przejrzystsze i prostsze do stosowania. Projektodawca przyjął, że ustawa będzie dzieliła się na działy i rozdziały. Dział pierwszy stanowi o kwestiach ogólnych uregulowanych w ustawie o cudzoziemcach i zawiera m.in. słownik podstawowych pojęć używanych w ustawie.

Dział drugi, dotyczący Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców, reguluje kwestie zakresu właściwości tego centralnego organu administracji rządowej. Ponadto określone są w nim zadania, jakie organ ten wykonuje, a także sposób organizowania naboru na stanowisko Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców i stanowisko zastępcy Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców. Potrzeba dodania nowego zadania Szefowi Urzędu do Spraw Cudzoziemców wynika z konieczności pełnej transpozycji do krajowego porządku prawnego przepisów dyrektywy Rady 2009/50/WE z dnia 25 maja 2009 r. w sprawie warunków wjazdu i pobytu

obywateli państw trzecich w celu podjęcia pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji. Art. 22 ust. 1 cytowanej dyrektywy nakłada na państwo członkowskie obowiązek wyznaczenia punktów kontaktowych odpowiedzialnych za odbiór i przekazywanie informacji, o których mowa w art. 16, 18 i 20 dyrektywy Rady 2009/50/WE. Ponadto w stosunku do obowiązującego stanu prawnego proponowane zmiany dotyczą przede wszystkim kwestii delegatur. Zgodnie z projektem nie będzie możliwości tworzenia delegatur Urzędu do Spraw Cudzoziemców. Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców będzie także pełnił funkcję krajowego punktu kontaktowego przewidzianego w dyrektywie 2011/51/UE zmieniającej dyrektywę Rady 2003/109/WE w celu rozszerzenia jej zakresu na osoby objęte ochroną międzynarodową.

W dziale trzecim, regulującym kwestie przekraczania granicy, w rozdziale pierwszym – część ogólna wprowadzono zmiany w stosunku do obowiązującego stanu prawnego w zakresie przekraczania granicy. Wprowadzono także pewne zmiany w odniesieniu do członków załóg cywilnych statków morskich, m.in. zniesiono obowiązek posiadania przepustek marynarskich przez członków załóg cywilnych statków morskich, jako że zgodnie z normą 3.45 Konwencji Międzynarodowej Organizacji Morskiej o ułatwieniu międzynarodowego obrotu morskiego, sporządzonej w Londynie dnia 9 kwietnia 1965 r. (Dz. U. z 1969 r. Nr 30, poz. 236, z późn zm.) od członków załogi nie będzie wymagane posiadanie wizy w celu zejścia na ląd. Jednocześnie norma 3.47 Konwencji IMO FAL przewiduje, że członkowie załogi nie muszą posiadać specjalnego dokumentu, takiego jak przepustka, aby mieć prawo zejścia na ląd. Jedynym zastrzeżeniem, które Rzeczpospolita Polska wniosła do ww. konwencji, jest zastrzeżenie dotyczące normy 2.1 oraz 3.10.2 (patrz: oświadczenie rządowe z dnia 2 października 1969 r. Dz. U. Nr 30, poz. 237). Zgodnie z powyższym, w przypadkach określonych w normie 3.10.2 załącznika do konwencji, uznawanie przez polskie władze publiczne ważnego marynarskiego dokumentu tożsamości zamiast paszportu wymaga uzyskania zezwolenia (wizy) władzy publicznej. Konwencja IMO FAL weszła w życie w stosunku do RP z dniem 23 września 1969 r., a Rzeczpospolita Polska po tym terminie nie wносиła już żadnych zastrzeżeń do zapisów norm i rekomendacji. Ponadto obecną normę 3.47 wprowadzono (jako normę 3.19.3) do IMO FAL w roku 1977, a Rzeczpospolita Polska nie wniosła żadnych zastrzeżeń do niej (oświadczenie rządowe z dnia 18 stycznia 2005 r. w sprawie mocy obowiązującej Poprawek do załącznika do Konwencji o ułatwieniu międzynarodowego obrotu morskiego - Dz. U. Nr 118, poz. 989). Poprawki te weszły w życie w stosunku do Rzeczypospolitej Polskiej dnia 31 lipca 1978 r. W ustawie o cudzoziemcach proponuje się jednak utrzymać obowiązek poddawania się przez marynarzy kontroli granicznej przy schodzeniu na ląd.

Ponadto projekt przewiduje nowe uregulowania dotyczące wjazdu na terytorium Polski osób, które chcą w Polsce podjąć pracę. Cudzoziemiec wjeżdżający na terytorium naszego kraju na podstawie wizy w celu wykonywania pracy, który nie podlega jeszcze obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu, będzie obowiązany posiadać i okazać podrózne ubezpieczenie medyczne ważne jedynie na okres do uzyskania ww. ubezpieczenia zdrowotnego.

Projektowane przepisy umożliwiają cudzoziemcom podróżowanie w ramach małego ruchu granicznego na zasadach określonych w rozporządzeniu (WE) nr 1931/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. ustanawiającym przepisy dotyczące małego ruchu granicznego na zewnętrznych granicach lądowych państw członkowskich i zmieniającym postanowienia Konwencji z Schengen (Dz. Urz. UE L 405 z 30.02.2006, str. 3). Przepisy rozporządzenia przewidują zwolnienie z obowiązku posiadania wizy przy przekraczaniu granic zewnętrznych państw członkowskich cudzoziemcom zamieszkującym w strefie przygranicznej państw sąsiadujących, posiadającym zezwolenie na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego, przekraczającym granicę w celu pobytu w strefie przygranicznej państwa obszaru Schengen. Powyższe uregulowania pozostają bez zmian w stosunku do obowiązujących przepisów. Zmianą w stosunku do obecnie obowiązujących uregulowań dotyczących małego ruchu granicznego jest natomiast wprowadzenie katalogu podstaw wydawania decyzji o odmowie wjazdu na terytorium Polski w przypadku, gdy cudzoziemiec przekracza granicę w ramach małego ruchu granicznego. Obecnie obowiązujące przepisy dotyczące małego ruchu granicznego nie przewidują takiej regulacji, przy jednoczesnym braku możliwości zastosowania ogólnych przesłanek odmowy wjazdu, co rodziło szereg problemów praktycznych i uniemożliwiało wydanie decyzji o odmowie wjazdu cudzoziemcowi, który przekraczał granicę w ramach małego ruchu granicznego.

Ponadto w omawianym rozdziale wprowadzono regulacje uwzględniające postanowienia rozporządzenia Rady (WE) nr 1030/2002 z dnia 13 czerwca 2002 r. ustanawiającego jednolity wzór dokumentów pobytowych dla obywateli państw trzecich (Dz. Urz. UE L 157 z 15.06.2002, str. 1-7), wprowadzające obowiązek zamieszczania danych biometrycznych cudzoziemca w zezwoleniach na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego.

W projekcie przewiduje się, że cudzoziemiec ubiegający się o wydanie wizy oraz cudzoziemiec wjeżdżający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej będzie mógł przedstawić zaproszenie, które będzie dokumentem potwierdzającym, że podmiot zapraszający cudzoziemca pokryje koszty jego utrzymania w czasie planowanego pobytu oraz koszty jego powrotu do państwa pochodzenia lub zamieszkania lub koszty tranzytu do państwa trzeciego,

które udzieli pozwolenia na wjazd. Rozwiązanie to jest zgodne z przepisami rozporządzenia(WE) Nr 562/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. ustanawiającego wspólny kodeks zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen) (Dz. Urz. UE L 105 z 13.04.2006). Art. 5 ust. 3 cytowanego wyżej rozporządzenia stanowi, że podstawą do oceny, czy cudzoziemiec posiada środki wystarczające na wjazd na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej, może być list gwarancyjny od osób przyjmujących określony w prawie krajowym. Proponowane regulacje prawne w tym zakresie pozostają bez zmian w stosunku do obecnie obowiązujących regulacji prawnych, przy czym *novum* stanowi przewidziana w projekcie możliwość ustanowienia pełnomocnika do odbioru zaproszenia, a także potwierdzanie podpisem zapraszającego zobowiązania się do pokrycia kosztów związanych z pobytem cudzoziemca, kosztów podróży powrotnej do państwa pochodzenia lub zamieszkania albo kosztów tranzytu do państwa trzeciego, które udzieli pozwolenia na wjazd, oraz kosztów wydania i wykonania decyzji w sprawie zobowiązania cudzoziemca do powrotu – nie jak dotychczas na dokumencie zaproszenia, ale na formularzu wniosku o wpisane zaproszenia do ewidencji.

Przewidziano również osobny dział dotyczący wiz. Dział ten został podzielony na trzy rozdziały regulujące kwestię wydawania wiz, ich przedłużania oraz cofania lub unieważniania. Projekt ustawy w pełni uwzględnia regulacje zawarte w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 810/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. ustanawiającym Wspólnotowy Kodeks Wizowy (kodeks wizowy) (Dz. Urz. UE L 243 z 15.09.2008, str. 1), które stanowi kodyfikację obowiązującego prawodawstwa unijnego w dziedzinie wspólnej polityki wizowej. Uregulowania wynikające ze Wspólnotowego Kodeksu Wizowego zostały wprowadzone do porządku prawnego aktem prawnym o randze rozporządzenia, do którego stosowania nie jest konieczna implementacja jego przepisów do krajowego porządku prawnego. Niemniej jednak projektowane przepisy regulują kwestie dotyczące wiz krajowych, a także zagadnienia, które zgodnie z przepisami rozporządzenia powinny zostać określone w prawie krajowym państw członkowskich Unii Europejskiej. Projekt, w zakresie dotyczącym wiz, uwzględnia również przepisy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 marca 2010 r. zmieniającego konwencję wykonawczą do układu z Schengen i rozporządzenia (WE) nr 562/2006 w zakresie dotyczącym przepływu osób posiadających wizey długoterminowe (Dz. Urz. L 85 z 31.03.2010 r., str. 1). Powyższe rozporządzenie wprowadza uregulowania umożliwiające cudzoziemcom przemieszczanie się po terytorium strefy Schengen na podstawie wizey krajowej, zawiera wymóg dokonania sprawdzenia w Systemie Informacyjnym Schengen przy rozpatrywaniu wniosków o wydanie wizey krajowej oraz wymóg przeprowadzenia konsultacji z art. 25 Konwencji Wykonawczej Schengen, w przypadku wiz krajowych.

Projektowane przepisy przewidują wreszcie uregulowania umożliwiające stosowanie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 767/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. w sprawie Wizowego Systemu Informacyjnego (VIS) oraz wymiany danych pomiędzy państwami członkowskimi ma temat wiz krótkoterminowych (rozporządzenie w sprawie VIS) (Dz. Urz. UE L 218 z 13.08.2008, str. 60). Konieczność zapewnienia zgodności projektowanych przepisów z regulacjami prawa unijnego spowodowała, że większość przepisów dotyczących wiz nie uległo zmianie w stosunku do obecnie obowiązujących rozwiązań prawnych w tym zakresie.

W projekcie zdecydowano się na wprowadzenie szczególnych uregulowań dotyczących ubezpieczenia zdrowotnego w przypadku cudzoziemców ubiegających się o wydanie wize w celu wykonywania w Polsce pracy. Cudzoziemiec ubiegający się o wydanie wize w celu wykonywania pracy, który nie podlega jeszcze obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu, będzie obowiązany złożyć dokument potwierdzający posiadanie podróznego ubezpieczenia medycznego tylko na okres do czasu uzyskania obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego. Ponadto zmianie uległy uregulowania prawne dotyczące procesu konsultacji wizowych. Ograniczona została lista organów konsultujących do: Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Komendanta Głównego Straży Granicznej, Komendanta Głównego Policji oraz Ministra Spraw Zagranicznych. Proponowane regulacje prawne przewidują, że Szef Agencji Wywiadu nie będzie już organem konsultującym, będzie natomiast otrzymywał informacje o wydaniu wize Schengen.

Projektowane przepisy dostosowują polski porządek prawny w zakresie przekraczania granicy do wyroku Trybunału (wielka izba) z dnia 11 grudnia 2007 r. (wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Raad van State — Niderlandy) — Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie przeciwko R.N.G. Eind (Sprawa C-291/05) (Dz. Urz. UE C 51 z 23.02.2008, str. 8). Do przekraczania granicy przez członka rodziny obywatela polskiego, który powraca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po okresie zamieszkiwania w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej, gdzie był pracownikiem lub pracował na własny rachunek, będą stosowane przepisy art. 9 ust. 2 i 3, art. 11, art. 11a oraz art. 12-14 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. Nr 144, poz. 1043, z późn. zm.). Definicja członka rodziny określona w art. 2 pkt 4 wskazanej ustawy będzie stosowana do członka rodziny powracającego obywatela polskiego. Dotychczasowe regulacje prawne nie zawierały rozwiązań regulujących te kwestie.

Ograniczona została także liczba celów wydania wize z 27 do 25, w celu zapewnienia większej przejrzystości przepisów.

Wprowadzono osobny dział regulujący kwestię wydawania zezwoleń na pobyt czasowy. Zmieniono tym samym nazwę zezwolenia pobytowego z zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony na zezwolenie na pobyt czasowy. Powyższy zabieg ma na celu skrócenie i uproszczenie nazwy zezwolenia pobytowego, które dotychczas i tak funkcjonowało w świadomości cudzoziemców jako zezwolenie na pobyt czasowy. Projektowane regulacje zostały podzielone na część ogólną, która będzie regulowała kwestie wspólne dla wszystkich zezwoleń na pobyt czasowy oraz części regulujące poszczególne podstawy udzielania tego rodzaju zezwoleń. Taki zabieg sprzyjać ma większej czytelności, przejrzystości i uproszczeniu przepisów. Ponadto wspomniany podział umożliwi uproszczenie przyszłej nowelizacji ustawy w zakresie dotyczącym zezwoleń na pobyt czasowy, która będzie konieczna z uwagi na rozwijające się prawo Unii Europejskiej dotyczące przyjmowania obywateli państw trzecich.

Przepisy regulujące kwestie ogólne dotyczące udzielania cudzoziemcom zezwoleń na pobyt czasowy określają wspólne normy dla wszystkich podstaw udzielania tego rodzaju zezwoleń. W tych przepisach przewidziano wspólne normy proceduralne związane z udzielaniem zezwolenia na pobyt czasowy oraz wskazano organy właściwe do udzielania takiego zezwolenia, a także określono wymogi dotyczące wniosku o udzielenie zezwolenia. Ponadto w tej grupie przepisów uregulowano kwestię zasięgnięcia opinii oraz udzielania informacji, o których mowa w art. 25 Konwencji Wykonawczej Schengen. Proponowane zmiany mają na celu usprawnienie i przyspieszenie prowadzonych postępowań administracyjnych w sprawie zezwoleń na pobyt czasowy. Wydłużony zostanie maksymalny okres, na który udzielane jest zezwolenie na pobyt czasowy. Obecnie obowiązująca ustawa o cudzoziemcach przewiduje, że zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony udzielane jest na maksymalnie 2 lata. Projektowane przepisy przewidują wydłużenie tego okresu do 3 lat.

W projekcie ustawy proponuje się rezygnację z instytucji pozostawiania wniosku bez rozpoznania, która przewidziana była w procedurze przedłużenia wiz oraz udzielania zezwoleń na zamieszkanie na czas oznaczony. Zmiana ma na celu wprowadzenie większych gwarancji proceduralnych dla cudzoziemców ubiegających się o legalizację pobytu w Polsce. Przyjęte dotychczas w ustawie o cudzoziemcach rozwiązanie przewidywało pozostawienie wniosku cudzoziemca bez rozpoznania. Następowo ono jedynie w formie pisemnej i nie służył od niego środek odwoławczy. Zaproponowane rozwiązanie będzie natomiast pozwalało cudzoziemcom na złożenie zażalenia na postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania, a w dalszej kolejności także skargi do sądu administracyjnego. Stanowi to dostosowanie przepisów projektowanej ustawy do znowelizowanych przepisów Kodeksu postępowania

administracyjnego. Zgodnie z treścią art. 61a K.p.a., gdy żądanie, o którym mowa w tym przepisie, zostało wniesione przez osobę niebędącą stroną lub z innych uzasadnionych przyczyn postępowanie nie może być wszczęte, organ administracji publicznej wydaje postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania. Na postanowienie, o którym mowa w § 1, służy zażalenie.

Projektowane przepisy przewidują, że zezwolenie na pobyt czasowy nie będzie mogło być udzielane nie tylko cudzoziemcom, którzy posiadają zgodę na pobyt tolerowany, ale także tym, którzy ubiegają się o ochronę na terytorium Polski oraz tym, którym taka ochrona została udzielona na podstawie ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Powyższy zabieg ma na celu wyraźne oddzielenie instytucji regulowanych tą ustawą od innych form legalizacji pobytu cudzoziemców. Ponadto o zezwolenie na pobyt czasowy nie będą mogli ubiegać się cudzoziemcy, w stosunku do których została wydana decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu i nie upłynął jeszcze termin dobrowolnego powrotu określony w tej decyzji – także w przypadku przedłużenia tego terminu albo gdy cudzoziemiec nie wykonał takiej decyzji.

Projekt przewiduje uproszczenie procedury udzielania zezwolenia na pobyt czasowy. Skróceniu ulegnie termin przekazywania przez komendanta oddziału Straży Granicznej, komendanta wojewódzkiego Policji, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego informacji, czy wjazd i pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej będzie stanowić zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego. Ponadto przewiduje się odstępianie od powyższego wymogu w przypadku małoletnich cudzoziemców, którzy nie ukończyli jeszcze 16 roku życia. Projektodawca zrezygnował z obowiązku zachowania terminu złożenia wniosku o udzielenie zezwolenia pobytowego na 45 dni przed upływem legalnego pobytu cudzoziemca w Polsce. Projektowane przepisy przewidują, że cudzoziemiec będzie obowiązany złożyć wniosek o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy w czasie jego legalnego pobytu w Polsce.

Projekt ustawy przewiduje nowe uregulowanie, zgodnie z którym cudzoziemiec będzie obowiązany złożyć wniosek o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy osobiście, co będzie wiązało się z koniecznością pobrania odcisków linii papilarnych, które będą zamieszczane na karcie pobytu. W związku z powyższym zrezygnowano również z przewidzianej obecnie możliwości składania wniosków za pośrednictwem konsula. W projekcie nałożono na cudzoziemca obowiązek zawiadomienia organu administracji publicznej o ustaniu przyczyny, dla której udzielono mu zezwolenia na pobyt czasowy. Niewykonanie tego obowiązku będzie mogło stanowić podstawę odmowy udzielenia cudzoziemcowi kolejnego zezwolenia na pobyt czasowy. Powyższe rozwiązanie nie było przewidziane w obecnie

obowiązujących przepisach. Przepis ten ma na celu ograniczenie wykorzystywania udzielonego zezwolenia na pobyt czasowy do innych celów, niż te, do jakich zostało ono udzielone.

W rozdziale 2 omawianego działu wdraża się do polskiego porządku prawnego przepisy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/98/UE w sprawie procedury jednego wniosku o jedno zezwolenie dla obywateli państw trzecich na pobyt i pracę na terytorium państwa członkowskiego oraz w sprawie wspólnego zbioru praw dla pracowników z państw trzecich przebywających legalnie w państwie członkowskim (Dz. Urz. UE L 343 z 23.12.2011, str. 1-9). Projektowane przepisy przewidują, że cudzoziemiec, który przebywa na terytorium Polski w celu wykonywania pracy, będzie miał możliwość ubiegania się w ramach jednej procedury o zezwolenie, które będzie go uprawniało zarówno do pracy, jak i do pobytu w Polsce. Powyższe rozwiązanie ma charakter nowatorski w stosunku do obecnie obowiązujących przepisów. Na gruncie obowiązującego prawa pracodawca, który chce zatrudnić na terytorium naszego kraju cudzoziemca, jest obowiązany w pierwszej kolejności uzyskać dla niego zezwolenie na pracę. Dopiero po uzyskaniu takiego zezwolenia cudzoziemiec może ubiegać się o zezwolenie pobytowe. W obecnym stanie prawnym kwestie wydawania zezwoleń na pracę reguluje ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, natomiast kwestie legalizacji pobytu cudzoziemców w Polsce reguluje ustawa o cudzoziemcach. Projektowane przepisy wprowadzają jedną procedurę uzyskania zezwolenia na pobyt czasowy w celu wykonywania w Polsce pracy, a wydawane dotychczas dwa dokumenty pozwalające cudzoziemcowi wykonywać w Polsce pracę, zostaną zastąpione jednym. Powyższe rozwiązanie nie będzie miało zastosowania do pracowników oddelegowanych – bez względu na to, czy ich przedsiębiorstwo ma siedzibę w państwie członkowskim Unii Europejskiej, czy w państwie niebędącym państwem członkowskim – przez cały okres delegacji. Opisana wyżej kategoria pracowników będzie mogła uzyskać zezwolenie na pobyt czasowy na zasadach opisanych w oddzielnym rozdziale działu dotyczącego zezwolenia na pobyt czasowy.

Projekt nie przewiduje rezygnacji z procedury wydawania zezwoleń na pracę, która pozostanie w niezmiennym kształcie w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy i będzie umożliwiała uzyskanie przez pracodawcę zezwolenia na pracę dla cudzoziemców przebywających poza granicami RP i dopiero zamierzających wjechać na terytorium naszego kraju na podstawie wizy lub w ruchu bezwizowym, bądź też posiadających w Polsce inny tytuł pobytowy i chcących dodatkowo podjąć w Polsce zatrudnienie. Procedura wydawania odrębnych zezwoleń na pracę będzie również przewidziana dla pracowników oddelegowanych przez przedsiębiorstwo mające siedzibę w państwie niebędącym państwem członkowskim Unii Europejskiej.

Organem wydającym zezwolenie na pracę na podstawie ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz zezwolenie na pobyt czasowy i pracę na podstawie projektowanej ustawy, będzie wojewoda, który również obecnie jest organem właściwym do wydawania zezwoleń na zamieszkanie na czas oznaczony oraz zezwoleń na pracę. Organem II instancji w stosunku do zezwoleń na pracę pozostanie minister właściwy do spraw pracy, natomiast w przypadku zezwolenia na pobyt czasowy i pracę będzie nim Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców.

Projektowana regulacja przewiduje, że z wnioskiem o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy i pracę będzie mógł wystąpić cudzoziemiec, który będzie zamierzał przebywać w Polsce i wykonywać pracę powyżej 3 miesięcy. Według dotychczasowych przepisów, zawartych w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, z wnioskiem o zezwolenie na pracę może wystąpić jedynie pracodawca, natomiast cudzoziemiec jest zupełnie pozbawiony takiej możliwości. Proponowane rozwiązanie przewiduje, że cudzoziemiec występujący z wnioskiem o udzielenie takiego zezwolenia, będzie w nim zawierał dane i informacje dotyczące pracodawcy. Projekt scala procedury przewidziane w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz w ustawie o cudzoziemcach. W toku prowadzonego postępowania o udzielenie zezwolenia wojewoda będzie badał, czy zachodzą w stosunku do cudzoziemca przesłanki do udzielenia mu w Polsce zezwolenia na pobyt czasowy. Ponadto wojewoda będzie brał pod uwagę okoliczność, czy pracodawca ma możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych na rynku lokalnym. Ustalenia tego dokona na podstawie informacji o braku możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych pracodawcy wydanej przez starostę w oparciu o rejestry bezrobotnych i poszukujących pracy lub o negatywny wynik rekrutacji organizowanej dla pracodawcy. Informacja ta będzie wydawana z inicjatywy pracodawcy, a następnie załączana przez cudzoziemca do wniosku o zezwolenie na pobyt czasowy i pracę. Wojewoda będzie badał, czy wysokość wynagrodzenia określona w umowie z cudzoziemcem nie będzie niższa od wynagrodzenia pracowników wykonujących pracę porównywalnego rodzaju lub na porównywalnym stanowisku.

Cudzoziemcowi, któremu zostanie udzielone zezwolenie na pobyt czasowy i pracę, będzie wydawana decyzja administracyjna zawierająca jednocześnie informacje dotyczące pracodawcy, u którego cudzoziemiec ma wykonywać pracę, stanowiska, na jakim cudzoziemiec ma być zatrudniony, i warunków zatrudnienia. Zmianie w stosunku do obecnie obowiązujących przepisów uległ również sposób badania kryterium dochodowego. W celu uproszczenia procedury legalizacji pobytu przewidziano, że cudzoziemiec będzie obowiązany udokumentować fakt posiadania przez siebie źródła stabilnego i regularnego dochodu, z którego dochód powinien wynosić miesięcznie co najmniej kwotę minimalnego

wynagrodzenia za pracę, określonego na podstawie odrębnych przepisów. Jednocześnie dochód przypadający na każdego członka rodziny pozostającego na utrzymaniu cudzoziemca będzie musiał być wyższy niż wysokość dochodu, od której przyznaje się świadczenia pieniężne z pomocy społecznej na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Organ administracji nie będzie już obowiązany do badania kosztów zamieszkania cudzoziemca w Polsce. Ponadto proponowane rozwiązania odchodzą od konieczności przedkładania przez wnioskodawcę tytułu prawnego do lokalu, w którym cudzoziemiec zamieszkuje. Zainteresowany będzie zobowiązany jedynie wskazać, że ma w Polsce miejsce, w którym może zamieszkać. Rozwiązanie to powinno przyczynić się do usprawnienia procedury legalizacji pobytu cudzoziemców, którzy chcą w Polsce podjąć pracę.

Wprowadzono nowe rozwiązania regulujące kwestię prawa cudzoziemca do zmiany pracodawcy oraz okresy jednomiesięcznego braku zatrudnienia. Cudzoziemiec będzie miał możliwość zmiany pracy lub czasowo pozostawać bez niej, co nie będzie wiązało się z automatycznym cofnięciem zezwolenia na pobyt czasowy i pracę.

W kolejnym rozdziale uregulowano wydawanie zezwoleń na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji. Projekt w pełni uwzględnia przepisy dyrektywy Rady 2009/50/WE z dnia 25 maja 2009 r. w sprawie warunków wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich w celu podjęcia pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji (Dz. Urz. UE L 155 z 18.6.2009, str. 17). Proponowane rozwiązania określają warunki, na jakich udzielane będzie zezwolenie na pobyt czasowy w celu podjęcia w naszym kraju pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji. Z uwagi na charakter unijny tego rozwiązania, zezwolenie to będzie opatrzone napisem „niebieska karta UE” oraz – podobnie jak opisane wyżej zezwolenie na pobyt czasowy i pracę – będzie wydawane w ramach jednej procedury administracyjnej. W toku postępowania o udzielenie wyżej wymienionego zezwolenia wojewoda będzie brał pod uwagę okoliczność, czy pracodawca ma możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych na rynku lokalnym. Okoliczności te będą brane pod uwagę tylko przez pierwsze dwa lata pobytu cudzoziemca w Polsce, a ustalenia wojewoda dokona na podstawie informacji o braku możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych pracodawcy wydanej przez starostę, w oparciu o rejestry bezrobotnych i poszukujących pracy lub o negatywny wynik rekrutacji organizowanej dla pracodawcy. Informacja ta będzie wydawana z inicjatywy pracodawcy a następnie załączana przez cudzoziemca do wniosku o zezwolenie. Wojewoda wydając decyzję w sprawie udzielenia tego rodzaju zezwolenia, będzie obowiązany ustalić, czy cudzoziemiec posiada odpowiednie kwalifikacje oraz czy spełnia kryterium progu wynagrodzenia. Projektowana regulacja, wdrażając przepis art. 13 dyrektywy Rady 2009/50/WE, wprowadza możliwość pozostania przez posiadacza zezwolenia

na pobyt czasowy opatrzonego napisem „niebieska karta UE” na terytorium Polski w przypadku czasowego braku zatrudnienia. Ponadto proponowane regulacje realizują postanowienia art. 22 dyrektywy Rady 2009/50/WE, nakładające na państwa członkowskie obowiązek przekazywania wymienionych w tym przepisie informacji.

Przepisy regulujące problematykę wydawania zezwoleń na pobyt czasowy udzielanych cudzoziemcom, którzy są oddelegowani na terytorium Polski zarówno z państwa trzeciego, jak również z innego państwa członkowskiego UE oraz cudzoziemców, którzy wykonują usługę eksportową, nie przewidują możliwości ubiegania się przez tych cudzoziemców o zezwolenie na pobyt czasowy i pracę w ramach jednej procedury. Zaproponowane rozwiązanie będzie zbieżne z obecnie obowiązującymi przepisami. Cudzoziemiec oddelegowany do pracy w Polsce z państwa trzeciego oraz cudzoziemiec wykonujący usługę eksportową, aby uzyskać zezwolenie na pobyt czasowy, będzie obowiązany uzyskać najpierw zezwolenie na pracę. W toku postępowania o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy, z obowiązku przedstawienia zezwolenia na pracę będą natomiast zwolnieni cudzoziemcy uprawnieni do przebywania i wykonywania pracy na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa Europejskiego Obszaru Gospodarczego nienależącego do Unii Europejskiej lub Konfederacji Szwajcarskiej, którzy są zatrudnieni przez pracodawcę mającego siedzibę na terytorium tego państwa oraz czasowo delegowani przez tego pracodawcę w celu świadczenia usług na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Wszyscy wyżej wymienieni cudzoziemcy będą obowiązani przedstawić dokumenty, potwierdzające, że posiadają ubezpieczenie zdrowotne, stabilne i regularne źródło dochodów oraz mają zapewnione w Rzeczypospolitej Polskiej miejsce zamieszkania. Ponadto projektowane przepisy dostosowują przepisy polskiego prawa do postanowień wyroku Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich w sprawie C-168/04.

W rozdziale 5 omawianego działu znajdują się przepisy przewidujące udzielanie zezwolenia na pobyt czasowy w celu prowadzenia działalności gospodarczej. Może się o nie ubiegać cudzoziemiec zamierzający zamieszkiwać na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres dłuższy niż 3 miesiące, w związku z prowadzeniem w Rzeczypospolitej Polskiej działalności gospodarczej na podstawie obowiązujących w tym zakresie i na tym terytorium przepisów. Proponowane rozwiązanie, podobnie jak dotychczas obowiązujące przepisy ustawy o cudzoziemcach, przewiduje, że zezwolenie na pobyt czasowy będzie udzielane tylko tym cudzoziemcom, którzy prowadzą działalność gospodarczą przynoszącą korzyści dla Rzeczypospolitej Polskiej. Projekt przewiduje jednak bardziej obiektywne kryteria badania tej przesłanki, niż miało to miejsce według dotychczas obowiązujących przepisów. Obecnie bowiem wojewoda jest obowiązany ustalić, czy cudzoziemiec prowadzi korzystną dla

gospodarki narodowej działalność gospodarczą na podstawie przepisów obowiązujących w tym zakresie w Rzeczypospolitej Polskiej, a w szczególności taką, która przyczynia się do wzrostu inwestycji, transferu technologii, wprowadzania korzystnych innowacji lub tworzenia nowych miejsc pracy. Spełnienie powyższego kryterium, z uwagi na fakt, że jest ono bardzo ogólnie sformułowane, często bywa trudne do wykazania przez cudzoziemca, przy czym nie daje również możliwości uzyskania takiego zezwolenia cudzoziemcowi, który dopiero rozpoczyna w Polsce działalność gospodarczą. Proponowane rozwiązanie przewiduje, że w toku prowadzonego postępowania o udzielenie wyżej wymienionego zezwolenia, wojewoda będzie badał, czy prowadzona przez cudzoziemca działalność gospodarcza jest korzystna dla gospodarki narodowej poprzez osiąganie wymaganego przepisami prawa poziomu dochodu i zatrudnianie wymaganej liczby pracowników, albo poprzez wykazanie posiadania środków lub też prowadzenia działań pozwalających na spełnienie w przyszłości tych warunków – w szczególności przez prowadzenie działalności przyczyniającej się do wzrostu inwestycji, transferu technologii, wprowadzania korzystnych innowacji lub tworzenia miejsc pracy.

Projektowane przepisy przewidują ponadto, że cudzoziemiec, który przebywa na terytorium Polski w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej, będzie miał możliwość ubiegania się w ramach jednej procedury o zezwolenie, które będzie go uprawniało zarówno do wykonywania pracy w utworzonej przez siebie spółce komandytowej, spółce komandytowo-akcyjnej, spółce z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółce akcyjnej, jak i do pobytu w Polsce. Jest to nowe rozwiązanie w stosunku do obecnie obowiązujących przepisów. Projekt wprowadza jedną procedurę uzyskania zezwolenia na pobyt czasowy w celu prowadzenia działalności gospodarczej, jeżeli cudzoziemiec zamierza również wykonywać pracę w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej, a wydawane dotychczas dwa dokumenty (zezwolenie na pracę i zezwolenie pobytowe) zostaną zastąpione jednym.

Zmianie w stosunku do obecnie obowiązujących przepisów ulega sposób badania kryterium dochodowego. Na gruncie obecnie obowiązujących przepisów cudzoziemiec jest obowiązany wykazać, że posiada stabilne i regularne źródło dochodu wystarczającego na pokrycie kosztów utrzymania siebie i członków rodziny pozostających na jego utrzymaniu. Dochód ustalany jest po odliczeniu kosztów zamieszkania. Ponadto dotychczasowe przepisy stanowią, że koszty te obejmują co najmniej wysokość stałych opłat związanych z eksploatacją zajmowanego lokalu, w rozliczeniu na liczbę osób zamieszkujących w tym lokalu, a ponadto opłaty za dostawy energii, gazu i wody do lokalu oraz odbiór ścieków, odpadów i nieczystości ciekłych. W celu uproszczenia procedury legalizacji pobytu, projektodawca uznał, że cudzoziemiec będzie obowiązany udokumentować, że posiada źródło stabilnego i regularnego dochodu, z którego dochód powinien wynosić miesięcznie co najmniej kwotę minimalnego

wynagrodzenia za pracę określonego na podstawie odrębnych przepisów. Jednocześnie dochód przypadający na każdego członka rodziny pozostającego na utrzymaniu cudzoziemca będzie musiał być wyższy niż wysokość dochodu, od której przyznaje się świadczenia pieniężne z pomocy społecznej na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Organ administracji publicznej nie będzie już zobowiązany do badania kosztów zamieszkania cudzoziemca w Polsce. Ponadto proponowane rozwiązania odchodzą od konieczności przedkładania przez wnioskodawcę tytułu prawnego do lokalu, w którym cudzoziemiec zamieszkuje. Zainteresowany będzie zobowiązany jedynie wskazać, że ma w Polsce miejsce, w którym może zamieszkać.

Projektowane regulacje dostosowują polskie prawo do orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich, które nakłada na Rzeczpospolitą Polską obowiązek uwzględnienia przepisu art. 41 ust. 1 Protokołu dodatkowego do Układu ustanawiającego stowarzyszenie między Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Turcją (Dz. Urz. WE L 293 z 29.12.1972, str. 4; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 11, t. 11, str. 43), zatwierdzonego rozporządzeniem Rady (EWG) nr 2760/72 z dnia 19 grudnia 1972 r. dotyczącym Protokołu dodatkowego oraz Protokołu finansowego, podpisanych dnia 23 listopada 1970 r. załączonych do Układu ustanawiającego stowarzyszenie między Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Turcją i odnoszącego się do środków, które należy podjąć w celu ich wprowadzenia w życie (Dz. Urz. WE L 293 z 29.12.1972, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 11, t. 11, str. 41).

Regulacje przewidziane w rozdziale dotyczącym zezwoleń na pobyt czasowy udzielanych cudzoziemcom w celu kształcenia się na studiach wyższych i doktoranckich wdrażają przepisy dyrektywy Rady 2004/114/WE z dnia 13 grudnia 2004 r. w sprawie warunków przyjmowania obywateli państw trzecich w celu odbywania studiów, udziału w wymianie młodzieży szkolnej, szkoleniu bez wynagrodzenia lub wolontariacie (Dz. Urz. UE L 375 z 23.12.2004, str. 12). Większość proponowanych w tym rozdziale rozwiązań pozostaje zbieżna z dotychczas obowiązującymi przepisami ustawy o cudzoziemcach. Podobnie jak w dotychczas obowiązującym stanie prawnym przyjęto, że przepisy dyrektywy Rady 2004/114/WE zostaną wdrożone do polskiego porządku prawnego w zakresie dotyczącym studentów. Podobnie jak ma to miejsce obecnie, nie zdecydowano się na wdrożenie do polskiego prawa tych regulacji dyrektywy, które dotyczą przyjmowania obywateli państw trzecich w celu udziału w wymianie młodzieży szkolnej, szkoleniu bez wynagrodzenia lub wolontariacie, na co pozwalają jej przepisy. Zezwolenie na pobyt czasowy dla wspomnianej kategorii cudzoziemców będzie mogło być udzielone – tak jak dotychczas – na ogólnych zasadach.

Projektowane rozwiązania określają, jakie warunki powinien spełniać cudzoziemiec, aby uzyskać zezwolenie na pobyt czasowy w celu odbycia studiów, zgodnie z treścią art. 6 oraz art. 7 dyrektywy Rady 2004/114/WE. Wymagania te pozostaną bez zmian w stosunku do obecnie obowiązujących przepisów. Nadal cudzoziemiec zamierzający podjąć w Polsce studia, aby uzyskać zezwolenie na pobyt czasowy, będzie zobowiązany do przedstawienia ubezpieczenia zdrowotnego, wystarczających środków finansowych na pokrycie kosztów utrzymania i powrotu oraz środków finansowych na pokrycie kosztów studiów. Wprowadzono jednak szereg korzystniejszych z punktu widzenia zainteresowanych rozwiązań, niż przewidziane w wyżej wymienionej dyrektywie, na co pozwala jej art. 4 ust. 2. W projekcie przewidziano udzielanie zezwolenia na pobyt czasowy w celu „odbycia studiów” na okres 1 roku oraz dodatkowych 3 miesięcy. W sytuacji, gdy podstawa ubiegania się o tego rodzaju zezwolenie będzie uzasadniała zamieszkiwanie cudzoziemca na terytorium Polski przez okres krótszy niż 1 rok, wówczas zezwolenie na pobyt czasowy będzie udzielane na okres trwania roku akademickiego lub studiów oraz dodatkowych 3 miesięcy. Ponadto wprowadzono ułatwienia dla cudzoziemców kontynuujących w Polsce studia na drugim lub kolejnym roku, gdyż grupie tej zezwolenie na pobyt czasowy będzie mogło zostać udzielone na okres 2 lat.

W projekcie zrezygnowano z obecnie obowiązujących rozwiązań, zgodnie z którymi wojewoda jest zobowiązany odmówić cudzoziemcowi udzielenia kolejnego zezwolenia pobytowego w przypadku, gdy nie zaliczył roku studiów i nie uzyskał warunkowego wpisu na następny rok lub semestr studiów, na rzecz rozwiązania, które pozwoli wojewodzie odmawiać kolejnego zezwolenia na zasadzie uznania administracyjnego. Powyższa propozycja pozwoli na elastyczniejsze podejście do pobytu studentów z państw trzecich w Polsce. Ponadto w celu eliminacji nadużyć ze strony cudzoziemców, nałożono na wojewodę obowiązek informowania jednostki prowadzącej studia o udzieleniu cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy oraz obowiązek informowania wojewody przez jednostkę prowadzącą studia o wykreśleniu cudzoziemca z listy studentów, a także o niezaliczeniu roku studiów i nieuzyskaniu warunkowego wpisu na kolejny rok lub semestr studiów. Projektowane przepisy, podobnie jak obowiązujące regulacje ustawy o cudzoziemcach, pozostają w zgodzie z uregulowaniami dyrektywy Rady 2005/71/WE z dnia 12 października 2005 r. w sprawie szczególnej procedury przyjmowania obywateli państw trzecich w celu prowadzenia badań naukowych (Dz. Urz. UE L 289 z 3.11.2005, str. 15-22).

Projektowane przepisy przewidują na zasadach analogicznych w stosunku do obowiązujących przepisów ustawy o cudzoziemcach udzielanie zezwolenia na pobyt czasowy w celu prowadzenia badań naukowych. Zezwolenie takie udzielane będzie cudzoziemcowi na okres 1 roku lub krótszy, w zależności od długości realizowanego projektu, zgodnie

z regulacjami zawartymi w art. 8 dyrektywy Rady 2005/71/WE. Zezwolenie otrzyma także osoba posiadająca dokument pobytowy z adnotacją „naukowiec” wydany przez inne państwo członkowskie, jeśli przewidziana jest realizacja projektu badawczego w Polsce. Powyższe rozwiązanie pozwala na realizację art. 13 dyrektywy, regulującego mobilność między państwami członkowskimi. Zgodnie z projektowanymi przepisami projekty badawcze będą mogły być realizowane jedynie przez jednostki naukowe zatwierdzone przez ministra właściwego do spraw nauki. Zasadniczej zmianie ulegnie natomiast procedura zatwierdzania przez ministra właściwego do spraw nauki instytucji badawczej. Dotychczas obowiązujące przepisy przewidują, że placówka naukowa mająca siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej ma możliwość zawarcia z naukowcem umowy o przyjęciu w celu realizacji projektu badawczego tylko w przypadku zatwierdzenia jej w tym celu przez ministra właściwego do spraw nauki. Decyzję w sprawie zatwierdzenia wydaje minister właściwy do spraw nauki na wniosek placówki naukowej na okres 5 lat. W szczególnie uzasadnionych przypadkach decyzja może być wydana na okres krótszy. Placówka naukowa jest obowiązana złożyć szczegółowy wniosek o zatwierdzenie, do którego dołącza dowód prowadzenia badań naukowych, którym może być w szczególności sprawozdanie z działalności za poprzedni rok obrotowy, zawierające informacje o prowadzeniu badań naukowych przez tę placówkę. Dotychczas obowiązujące przepisy przewidywały również procedurę przedłużania zatwierdzenia placówki naukowej. Aktualna lista zatwierdzonych jednostek naukowych ma być publikowana w dzienniku urzędowym ministra właściwego do spraw nauki. Projekt przewiduje, że jednostka naukowa mająca siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej będzie miała możliwość zawarcia z naukowcem umowy o przyjęciu w celu realizacji projektu badawczego tylko w przypadku, gdy będzie zamieszczona w wykazie jednostek, którym przyznane zostały dotacje na działalność statutową, ogłaszanym corocznie w dzienniku urzędowym ministra właściwego do spraw nauki, a także w przypadku, gdy nie upłynął okres 5 lat od daty ostatniego zamieszczenia jej w takim wykazie, chyba że w tym okresie zaprzestała realizacji zadań związanych z prowadzeniem w sposób ciągły badań naukowych lub prac rozwojowych. Proponowane rozwiązanie znacznie usprawni procedurę zatwierdzania jednostki naukowej, a tym samym usprawni procedurę legalizacji pobytu naukowców z państw trzecich w Polsce.

Przepisy rozdziału dotyczącego zezwolenia na pobyt czasowy dla członków rodzin obywateli Rzeczypospolitej Polskiej oraz cudzoziemców regulują w kompleksowy sposób kwestie legalizacji pobytu tych osób w Polsce. Projektowany rozdział ma na celu między innymi wdrożenie do polskiego porządku prawnego dyrektywy Rady 2003/86/WE z dnia 22 września 2003 r. w sprawie prawa do łączenia rodzin (Dz. Urz. UE L 251 z dnia 03.10.2003 r. str. 12-18). Przepisy dotyczące zezwolenia na pobyt czasowy w celu połączenia z rodziną

pozostają w niezmienionym kształcie w stosunku do obecnie obowiązujących regulacji. Projekt przewiduje preferencyjne zasady łączenia rodzin w stosunku do cudzoziemców będących członkami rodziny obywatela państwa trzeciego, który przyjechał do Polski w celu realizacji projektu badawczego. Projektowana regulacja dokonuje wdrożenia dyrektywy Rady 2005/71/WE z dnia 12 października 2005 r. w sprawie szczególnej procedury przyjmowania obywateli państw trzecich w celu prowadzenia badań naukowych (Dz. Urz. UE L 289 z 3.11.2005, str. 15-22). Uregulowania te pozostają także w niezmienionym kształcie w stosunku do obecnie obowiązujących przepisów prawa.

Zupełnie nowym rozwiązaniem jest wprowadzenie szczególnych uregulowań dotyczących łączenia rodzin, przeznaczonych dla członków rodzin posiadaczy niebieskiej karty UE. Powyższa zmiana wynika z konieczności transpozycji art. 15 oraz 19 dyrektywy Rady 2009/50/WE z dnia 25 maja 2009 r. w sprawie warunków wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich w celu podjęcia pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji (Dz. Urz. UE L 155 z 18.6.2009, str. 17). Członek rodziny posiadacza niebieskiej karty UE będzie miał możliwość ubiegania się o zezwolenie na pobyt czasowy w celu połączenia z rodziną przez wzgląd na cudzoziemca zamieszkującego na terytorium Polski na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji, wydanego na okres ważności co najmniej roku.

Zmianie ulegną regulacje dotyczące udzielania zezwolenia na pobyt czasowy małżonkowi obywatela polskiego. Na gruncie obowiązujących przepisów wojewoda lub Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców jest obowiązany badać, czy okoliczności sprawy wskazują, że związek małżeński został zawarty w celu obejścia przepisów o udzielaniu cudzoziemcom zezwolenia na pobyt, tylko jeżeli okoliczności sprawy wskazują, że mogło dojść do nadużycia prawa. Proponowane regulacje przewidują zaś, że w postępowaniu o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy cudzoziemcowi będącemu małżonkiem obywatela polskiego, organ będzie zawsze obowiązany do ustalenia, czy związek małżeński został zawarty bądź istnieje w celu obejścia przepisów ustawy o cudzoziemcach. Obowiązki te będą realizowane przez sam organ albo na jego wniosek przez Straż Graniczną. Powyższe rozwiązanie będzie miało również zastosowanie do małżonka cudzoziemca ubiegającego się o zezwolenie na pobyt czasowy w celu połączenia z rodziną, co zmierzać ma do wyeliminowania zdarzających się nadużyć procedury legalizacji pobytu ze strony cudzoziemców.

Ponadto wprowadzono szczególne uregulowania dla cudzoziemców, którzy przebywali na terytorium Polski na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z pozostawaniem w związku małżeńskim z obywatelem polskim, w przypadku owdowienia – niezależnie od występowania ważnego interesu cudzoziemca w udzieleniu tego

zezwolenia. Zezwolenie na pobyt czasowy dla małżonka obywatela polskiego, który owdowiał lub rozwiódł się albo gdy orzeczono separację, będzie udzielane jednorazowo na okres do 3 lat. Przewidziano udzielanie zezwolenia na pobyt czasowy urodzonym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej małoletnim dzieciom cudzoziemca posiadającego wizę krajową lub zezwolenie na pobyt czasowy. Udzielenia takiego zezwolenia nie będzie można odmówić, jeżeli wyłączną przyczyną odmowy byłby nielegalny pobyt dziecka w Rzeczypospolitej Polskiej.

Zmianie w stosunku do obecnie obowiązujących przepisów prawa ulega również sposób badania kryterium dochodowego. Na gruncie obecnie obowiązujących przepisów cudzoziemiec jest obowiązany wykazać, że posiada stabilne i regularne źródło dochodu wystarczającego na pokrycie kosztów utrzymania siebie i członków rodziny pozostających na jego utrzymaniu. Dochód cudzoziemca ustalany jest po odliczeniu kosztów zamieszkania. Ponadto dotychczasowe przepisy stanowią, że koszty te obejmują co najmniej wysokość stałych opłat związanych z eksploatacją zajmowanego lokalu w rozliczeniu na liczbę osób zamieszkujących w tym lokalu, a ponadto opłaty za dostawy do lokalu energii, gazu, wody oraz odbiór ścieków, odpadów i nieczystości ciekłych. W celu uproszczenia procedury legalizacji pobytu uznano, że cudzoziemiec będzie obowiązany udokumentować, że posiada źródło stabilnego i regularnego dochodu, z którego dochód powinien wynosić miesięcznie co najmniej kwotę minimalnego wynagrodzenia za pracę, określonego na podstawie odrębnych przepisów. Jednocześnie dochód przypadający na każdego członka rodziny pozostającego na utrzymaniu cudzoziemca, będzie musiał być wyższy niż wysokość dochodu, od której przyznaje się świadczenia pieniężne z pomocy społecznej na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Organ administracji publicznej nie będzie już zobowiązany do badania kosztów zamieszkania cudzoziemca w Polsce. Proponowane rozwiązania odchodzą także od konieczności przedkładania przez wnioskodawcę tytułu prawnego do lokalu, w którym cudzoziemiec zamieszkuje. Zainteresowany będzie zobowiązany jedynie wskazać, że ma w Polsce miejsce, w którym może zamieszkać.

Projektowana ustawa zawiera oddzielny rozdział regulujący kwestie udzielania zezwoleń na pobyt czasowy dla ofiar handlu ludźmi, którego przepisy uwzględniają regulacje dyrektywy Rady 2004/81/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie dokumentu pobytowego wydawanego obywatelom państw trzecich, którzy są ofiarami handlu ludźmi lub wcześniej byli przedmiotem działań ułatwiających nielegalną imigrację, którzy współpracują z właściwymi władzami (Dz. Urz. WE L 261, z 6.08.2004; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 19, t. 7, str. 69) oraz dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/36/UE z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie zapobiegania handlu ludźmi i zwalczania tego procederu oraz ochrony ofiar

(Dz. Urz. UE L 101 z 15.04.2011, str. 1). Przewiduje się uproszczenie procedury regulującej legalizację pobytu cudzoziemców, którzy są najprawdopodobniej ofiarami handlu ludźmi, w okresie przeznaczonym na zastanowienie się, odzyskanie sił i uniknięcie wpływu ze strony sprawców przestępstwa. Obowiązujące przepisy przewidują udzielanie ofierze handlu ludźmi, we wspomnianym okresie na zastanowienie się, zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, na okres nie dłuższy niż 3 miesiące. Obecnie cudzoziemiec jest obowiązany złożyć stosowny wniosek do wojewody, który wszczyna postępowanie administracyjne w sprawie zalegalizowania cudzoziemcowi pobytu w Polsce. Projektowane rozwiązanie w znacznym stopniu upraszcza procedurę legalizacji pobytu cudzoziemca będącego ofiarą handlu ludźmi. W wyżej opisanym okresie na zastanowienie się pobyt cudzoziemca z mocy prawa byłby uważany za legalny. Będzie mu także wydawane ważne przez okres 2 miesięcy zaświadczenie, potwierdzające, że jest prawdopodobnie ofiarą handlu ludźmi w rozumieniu art. 115 § 22 Kodeksu karnego. W okresie ważności zaświadczenia pobyt cudzoziemca na terytorium Polski będzie uważany za legalny. Projektowane przepisy przewidują także, że po okresie zastanowienia się cudzoziemcowi będzie wydawane zezwolenie na pobyt czasowy, o ile podjął współpracę z organem właściwym do prowadzenia postępowania w sprawie zwalczania handlu ludźmi oraz zerwał kontakty z osobami podejrzanymi o popełnienie czynów zabronionych związanych z handlem ludźmi. Podobne rozwiązanie funkcjonuje, już na gruncie obowiązującej ustawy o cudzoziemcach.

W rozdziale 10 omawianego działu znajdują się przepisy dotyczące zezwolenia na pobyt czasowy udzielanego ze względu na okoliczności wymagające krótkotrwałego pobytu. Będzie ono udzielane w szczególnych przypadkach, na okres do 3 miesięcy, cudzoziemcowi, który nie spełnia przesłanek do udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy. W obecnym stanie prawnym przewidziano możliwość udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy cudzoziemcowi, który przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nielegalnie, jeżeli:

- 1) przepisy prawa polskiego wymagają od cudzoziemca osobistego stawiennictwa przed polskim organem władzy publicznej;
- 2) wyjątkowa sytuacja osobista wymaga obecności cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3) wymaga tego interes Rzeczypospolitej Polskiej.

Odmowa udzielenia tego zezwolenia następuje teraz tylko w przypadku, gdy dane cudzoziemca znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu. Proponowane przepisy przewidują natomiast, że zezwolenie na pobyt czasowy będzie udzielane w opisanych wyżej okolicznościach każdemu cudzoziemcowi, a nie tylko przebywającemu w Polsce nielegalnie. Ponadto wprowadzono dodatkowe podstawy odmowy udzielenia zezwolenia,

w oparciu o względy obronności lub bezpieczeństwa państwa, ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub interes Rzeczypospolitej Polskiej, a także w przypadku, gdy cudzoziemiec złożył wniosek o udzielenie mu zezwolenia lub dołączył do niego dokumenty, które zawierają nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje lub zeznał nieprawdę, zataił prawdę albo, w celu użycia za autentyczny, podrobił lub przerobił dokument bądź takiego dokumentu jako autentycznego używał. Projektowane przepisy, analogicznie jak w obecnym stanie prawnym, przewidują, że przed wydaniem decyzji o udzieleniu cudzoziemcowi przedmiotowego zezwolenia wojewoda będzie obowiązany zwrócić się do komendanta oddziału Straży Granicznej, komendanta wojewódzkiego Policji i Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego z wnioskiem o przekazanie informacji, czy wjazd i pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej będzie stanowić zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego. Termin na udzielenie tych informacji będzie jednak krótszy, niż w pozostałych postępowaniach i będzie wynosił 7, a nie 15 dni.

W rozdziale 11 dotyczącym zezwolenia na pobyt czasowy udzielanego ze względu na inne okoliczności uregulowano wszystkie inne niż opisane w pozostałych rozdziałach okoliczności, będące podstawą do udzielenia cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy – zarówno na zasadzie obligatoryjnej, jak i fakultatywnej. Projektowane przepisy uwzględniają m.in. przepisy dyrektywy Rady 2003/109/WE z dnia 25 listopada 2003 r. dotyczącej statusu obywateli państw trzecich, będących rezydentami długoterminowymi (Dz. Urz. UE L 016 z 23.01.2004, str. 44) i przewidują możliwość udzielania zezwoleń pobytowych cudzoziemcom posiadającym zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE, wydane przez inne państwa członkowskie Unii Europejskiej oraz członkom ich rodzin. Regulacja ta pozostaje bez zmian w stosunku do obecnie obowiązujących przepisów. Ponadto projekt dostosowuje przepisy prawa polskiego do orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości WE, wydawanych na podstawie aktów prawnych organów powołanych na mocy Układu ustanawiającego stowarzyszenie między Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Turcją, podpisanego w Ankarze dnia 12 września 1963 r. (Dz. Urz. WE L 217 z 29.12.1964, str. 3687). Rozwiązania te istnieją już na gruncie obowiązującej ustawy o cudzoziemcach. Projektowane przepisy przewidują identyczne jak dotychczas podstawy udzielania zezwolenia na pobyt czasowy dla członka rodziny pracownika migrującego, a także dla urodzonego w Polsce i pozbawionego opieki małoletniego, dla osób uczących się oraz dla duchownych. Przewiduje się również możliwość udzielania cudzoziemcom zezwoleń na pobyt czasowy, jeżeli wykażą inne okoliczności uzasadniające ich pobyt w Polsce powyżej trzech miesięcy.

Projektowane przepisy uwzględniają konieczność transpozycji do polskiego porządku prawnego przepisów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/52/WE z dnia 18 czerwca 2009 r. przewidującej minimalne normy w odniesieniu do kar i środków stosowanych wobec pracodawców zatrudniających nielegalnie przebywających obywateli krajów trzecich (Dz. Urz. UE L 168 z 30.06.2009 r., str. 24). Z uwagi na powyższe wprowadzono przepis pozwalający na udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy cudzoziemcowi pokrzywdzonemu przestępstwem polegającym na nielegalnym zatrudnieniu obywatela państwa trzeciego w warunkach powodujących szczególny wyzysk lub gdy zatrudnionym jest małoletni oraz cudzoziemcowi, który po upływie ważności zezwolenia zamierza kontynuować pobyt na terytorium Polski do czasu wypłaty wszelkiego zaległego wynagrodzenia od pracodawcy (gdy będzie za tym przemawiał szczególnie ważny interes cudzoziemca).

Wprowadzono możliwość udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy na okres 1 roku cudzoziemcom, którzy są absolwentami polskich uczelni i będą poszukiwali w Polsce pracy. Rozwiązanie to nie było przewidziane w dotychczas obowiązujących przepisach. Projekt wprowadza również możliwość udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy cudzoziemcowi, którego pobyt w Polsce jest niezbędny z uwagi na konieczność poszanowania prawa do życia rodzinnego w rozumieniu Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., lub jego wyjazd z Polski naruszałby prawa dziecka określone w Konwencji o prawach dziecka, przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r., w stopniu istotnie zagrażającym jego rozwojowi psychofizycznemu, podczas gdy nie ma on możliwości zalegalizowania swojego pobytu w Polsce w innej formie. W tym przypadku zezwolenie będzie udzielane na okres 1 roku. Powyższe rozwiązanie ma zastąpić udzielanie zgody na pobyt tolerowany, uregulowane obecnie w art. 97 ust. 1 pkt 1a ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Zmianie w stosunku do obecnie obowiązujących przepisów uległ sposób badania kryterium dochodowego. Tak jak wskazano w odniesieniu do innych zezwoleń pobytowych, cudzoziemiec będzie obowiązany udokumentować, że posiada źródło stabilnego i regularnego dochodu, z którego dochód powinien wynosić miesięcznie co najmniej kwotę minimalnego wynagrodzenia za pracę, określonego na podstawie odrębnych przepisów. Jednocześnie dochód przypadający na każdego członka rodziny pozostającego na utrzymaniu cudzoziemca, będzie musiał być wyższy niż wysokość dochodu, od której przyznaje się świadczenia pieniężne z pomocy społecznej na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Organ administracji publicznej nie będzie już zobowiązany do badania kosztów zamieszkania cudzoziemca w Polsce. Ponadto proponowane rozwiązania odchodzą od konieczności

przedkładania przez wnioskodawcę tytułu prawnego do lokalu, w którym cudzoziemiec zamieszkuje. Zainteresowany będzie zobowiązany jedynie wskazać, że ma w Polsce miejsce, w którym może zamieszkać.

Osobny dział projektu reguluje udzielanie cudzoziemcom, którzy od dłuższego czasu przebywają legalnie w Polsce, zezwoleń na pobyt na czas nieoznaczony. Projektowane przepisy przewidują dwa rodzaje zezwoleń udzielanych cudzoziemcom na czas nieoznaczony: zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE oraz zezwolenie na pobyt stały. Zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE będzie zezwoleniem o charakterze unijnym. Wprowadzenie do polskiego porządku prawnego tej instytucji wynika z wdrożenia przepisów dyrektywy Rady 2003/109/WE z dnia 25 listopada 2003 r. dotyczącej statusu obywateli państw trzecich będących rezydentami długoterminowymi (Dz. Urz. UE L 16 z 23.01.2004, str. 44). Zezwolenie na pobyt stały jest natomiast zezwoleniem o charakterze krajowym, które będzie udzielane szczególnym kategoriom cudzoziemców (małżonkom obywateli polskich, urodzonym w Polsce małoletnim dzieciom cudzoziemców posiadającym zezwolenie na pobyt stały lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE, małoletnim dzieciom obywateli polskich oraz ofiarom handlu ludźmi), jak również cudzoziemcom przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z uzyskaniem statusu uchodźcy, ochrony uzupełniającej lub humanitarnej, a także zgody na pobyt tolerowany, którzy nie spełniają przesłanek udzielenia im zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE. Projektowane przepisy przewidują wprowadzenie zmian w stosunku do obecnie obowiązujących regulacji prawnych. Podstawową zmianą jest zmiana nazwy zezwolenia pobytowego z zezwolenia na osiedlenie się na zezwolenie na pobyt stały. W projekcie – co do zasady – pozostano przy tym samym katalogu przesłanek udzielenia zezwolenia na pobyt stały, co w przypadku zezwolenia na osiedlenie się. Wprowadzono jednakże nową przesłankę udzielenia tego zezwolenia urodzonemu w Polsce małoletniemu dziecku cudzoziemca posiadającego zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE, co ma doprowadzić do zrównania sytuacji małoletnich dzieci cudzoziemców posiadających zezwolenie na pobyt stały oraz zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE. Wprowadzono też specjalną przesłankę udzielenia zezwolenia na pobyt stały ofiarom handlu ludźmi. Ponadto projektowane przepisy uwzględniają realizację art. 52 ust. 5 Konstytucji, który określa obowiązek ustanowienia trybu stwierdzania pochodzenia polskiego i stanowi, że osoba, której pochodzenie polskie zostało stwierdzone zgodnie z ustawą, może osiedlić się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na stałe. Konieczność ustanowienia regulacji prawnych w przedmiotowej kwestii została wyrażona przez Trybunał Konstytucyjny w postanowieniu z dnia 27 maja 2003 (S 2/03, OTK-A 2003/5/46, LEX nr 79786), w którym Trybunał

zasygnalizował Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej potrzebę podjęcia inicjatywy ustawodawczej w przedmiocie unormowania trybu stwierdzania pochodzenia polskiego dla celów wskazanych w art. 52 ust. 5 Konstytucji.

Projektowane przepisy regulują kwestię udzielania zezwolenia na pobyt stały cudzoziemcom, którzy uzyskali azyl. Dotychczasowe uregulowania w tym zakresie znajdują się w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony w Rzeczypospolitej Polskiej. Projektodawca zdecydował się na kompleksowe uregulowanie tej kwestii w ustawie o cudzoziemcach, zgodnie z założeniem, że ustawa o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej ma regulować tylko kwestie udzielania cudzoziemcom ochrony i nie zawierać innych regulacji dotyczących legalizacji pobytu.

Wprowadzono zmiany zasad udzielania zezwolenia na pobyt stały małżonkom obywateli polskich. Zezwolenie takie będzie udzielane, jeżeli cudzoziemiec pozostaje w związku małżeńskim z obywatelem polskim od co najmniej 3 lat i od 3 lat przebywa w Polsce na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy, udzielonego z uwagi na pozostawanie w związku małżeńskim albo na podstawie statusu uchodźcy, ochrony uzupełniającej lub ochrony humanitarnej. Powyższe rozwiązanie ma na celu powiązanie okresu pozostawania przez cudzoziemca w związku małżeńskim z obywatelem Polski oraz okresu jego pobytu w Polsce w związku z tym faktem.

Ponadto projekt przewiduje, że cudzoziemiec ubiegający się o udzielenie zezwolenia na pobyt stały będzie obowiązany wykazać znajomość języka polskiego, co ma przyczynić się do jego lepszej integracji ze społeczeństwem polskim. Cudzoziemiec będzie obowiązany udokumentować znajomość języka polskiego na poziomie przynajmniej A2, potwierdzoną urzędowym poświadczeniem, o którym mowa w art. 11a ustawy z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim, świadectwem ukończenia szkoły w Rzeczypospolitej Polskiej lub świadectwem ukończenia szkoły za granicą z wykładowym językiem polskim. Z obowiązku tego będą zwolnione małoletnie dzieci urodzone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz małoletnie dzieci poniżej 16 roku życia.

Nowym rozwiązaniem jest wprowadzenie przepisu, zgodnie z którym zezwolenie na pobyt stały wygasać będzie z mocy prawa z dniem uzyskania obywatelstwa polskiego. Z uwagi na konieczność pobrania danych biometrycznych od wnioskodawcy, wprowadzono również obowiązek osobistego składania wniosków o udzielenie zezwolenia na pobyt stały. Szczególne uregulowania będą dotyczyły małoletnich cudzoziemców oraz osób ubezwłasnowolnionych. Obecnie obowiązująca ustawa o cudzoziemcach nie przewiduje tego typu regulacji.

Odnosnie do kwestii procedury udzielania zezwolenia na pobyt stały nadmienić należy dodatkowo, że skrócono termin udzielania przez komendanta oddziału Straży Granicznej, komendanta wojewódzkiego Policji i Szefa ABW informacji o tym, czy wjazd i pobyt cudzoziemca może stanowić zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego. Przyczyni się to do skrócenia terminów prowadzenia postępowań administracyjnych. Zrezygnowano również z konieczności informowania Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego o sposobie załatwienia sprawy, w przypadku złożenia przez cudzoziemca wniosku o udzielenie mu zezwolenia na pobyt stały, co także ma na celu usprawnienie procedury administracyjnej.

W rozdziale dotyczącym zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE projektowane przepisy pozostają w większości bez zmian w stosunku do dotychczas obowiązujących i są zgodne z dyrektywą Rady 2003/109/WE. Uwzględniają ponadto przepisy dyrektywy 2011/51/UE zmieniającej dyrektywę Rady 2003/109/WE, w celu rozszerzenia jej zakresu na osoby objęte ochroną międzynarodową. Zmiana ta ma na celu umożliwienie cudzoziemcom objętym ochroną międzynarodową (status uchodźcy lub ochrona uzupełniająca) uzyskania zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE. Pozwoli to także na zapewnienie im ochrony przed wydaleniem oraz zamieszczanie w wydawanych im kartach pobytu specjalnych adnotacji, wskazujących na posiadanie ochrony międzynarodowej. Projektowane przepisy przewidują dodatkowo konieczność spełnienia przez cudzoziemca ubiegającego się o to zezwolenie warunków integracji ze społeczeństwem poprzez udokumentowanie znajomości języka polskiego, co uwzględnia przepis art. 5 ust. 2 ww. dyrektywy. Ponadto organ administracji publicznej badając, czy cudzoziemiec spełnia przesłankę posiadania stabilnego i regularnego dochodu, będzie brał pod uwagę ostatnie 5 lat pobytu cudzoziemca na terytorium naszego kraju. W przypadku cudzoziemca posiadającego zezwolenia na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji w Rzeczypospolitej Polskiej, będzie brało się pod uwagę ostatnie 2 lata jego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Także i w tym przypadku zmianie w stosunku do obecnie obowiązujących przepisów prawa uległ sposób badania kryterium dochodowego. Cudzoziemiec będzie obowiązany udokumentować, że posiada źródło stabilnego i regularnego dochodu, z którego dochód powinien wynosić miesięcznie co najmniej kwotę minimalnego wynagrodzenia za pracę, określonego na podstawie odrębnych przepisów. Proponowane przepisy będą umożliwiały również ubieganie się o zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE cudzoziemcom przebywającym na terytorium Polski na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy w celu

połączenia z rodziną. Obecnie obowiązujące regulacje prawne nie stwarzają takiej możliwości wskazanej wyżej grupie cudzoziemców.

Projekt przewiduje szczególne ułatwienia w uzyskaniu zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE dla posiadaczy niebieskiej karty UE. Regulacje te wynikają z konieczności wdrożenia do polskiego porządku prawnego postanowień dyrektywy Rady 2009/50/WE z dnia 25 maja 2009 r. w sprawie warunków wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich w celu podjęcia pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji (Dz. Urz. UE L 155 z 18.6.2009, str. 17-29).

Także w odniesieniu do procedury udzielania zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE, skrócono termin udzielania przez komendanta oddziału Straży Granicznej, komendanta wojewódzkiego Policji i Szefa ABW informacji o tym, czy wjazd i pobyt cudzoziemca może stanowić zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego. Zrezygnowano również z konieczności informowania Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego o sposobie załatwienia sprawy, w przypadku złożenia przez cudzoziemca wniosku o udzielenie mu zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE. Nowym rozwiązaniem jest też wprowadzenie przepisu, zgodnie z którym zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE będzie wygasać z mocy prawa z dniem uzyskania obywatelstwa polskiego.

Osobny dział projektowanej ustawy reguluje kwestie dokumentów wydawanych cudzoziemcom. Przepisy te regulują zasady i tryb wydawania cudzoziemcom karty pobytu, polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca, polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca, tymczasowego polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca oraz dokumentu potwierdzającego posiadanie zgody na pobyt tolerowany. Projekt uwzględnia przede wszystkim przepisy rozporządzenia Rady (WE) nr 1030/2002 z dnia 13 czerwca 2002 r. ustanawiającego jednolity wzór dokumentów pobytowych dla obywateli państw trzecich (Dz. Urz. UE L 157 z 15.06.2002, str. 1-7) oraz wprowadza obowiązek zamieszczania danych biometrycznych w kartach pobytu, w tym odcisków linii papilarnych, w celu pełnego uwzględnienia rozporządzenia. Przewiduje się konieczność wprowadzenia nowych instytucji, które są niezbędne do wzmocnienia kontroli ze strony państwa nad wydawanymi dokumentami. Wskazano, które dane mogą być zakodowane w dokumencie. Rozróżniono także procedurę wymiany dokumentów wydawanych cudzoziemcom od wydawania nowych dokumentów (wymiana dokumentu powinna następować w przypadku zmiany danych w nim zamieszczanych, zmiany wyglądu cudzoziemca, utraty lub uszkodzenia dokumentu). Za konieczne uznano określenie trybu zgłaszania utraty lub uszkodzenia posiadanego przez cudzoziemca dokumentu. Zawiadomienie o utracie lub uszkodzeniu dokumentu powinno być

składane na specjalnym formularzu, określonym w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw wewnętrznych. Wprowadzono również obowiązek zwrotu dokumentów w sytuacji nabycia polskiego obywatelstwa, zgonu oraz cofnięcia lub wygaśnięcia posiadanego tytułu pobytowego. Organ, któremu zwrócono dokument, powinien nieodpłatnie wydawać, na wniosek cudzoziemca, zaświadczenie potwierdzające powyższy fakt. Zasadne było także wprowadzenie rozwiązań umożliwiających unieważnienie wydanych cudzoziemcom dokumentów w sytuacji utraty dokumentu, odbioru nowego dokumentu, nabycia obywatelstwa polskiego, a także cofnięcia lub wygaśnięcia zezwolenia pobytowego. Wiele rozwiązań dotyczących wymiany, zwrotu i unieważnienia dokumentów wzorowanych jest na przepisach ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 993, z późn. zm.).

W celu uwzględnienia przepisu art. 100 ust. 1 Konwencji wykonawczej Schengen, określono, że w sytuacji, gdy cudzoziemiec nie zwróci dokumentu podczas gdy był do tego zobowiązany, lub też zawiadomi o utracie dokumentu, wówczas organ, do którego należało zwrócić dokument, lub organ zawiadomiony o jego utracie, umieści stosowną informację o dokumencie w Systemie Informacyjnym Schengen.

Projektowane przepisy wprowadzają nowy rodzaj dokumentu – dokument potwierdzający posiadanie zgody na pobyt tolerowany. Będzie on wydawany cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt tolerowany, przez organy udzielające cudzoziemcowi takiej zgody, tj. komendanta oddziału Straży Granicznej lub komendanta placówki Straży Granicznej. Organ Straży Granicznej będą również właściwe do wydawania decyzji o odmowie wydania tego dokumentu, oraz do wymiany lub odmowy jego wymiany. Projektowana zmiana stanowi *novum* w zakresie dokumentów wydawanych cudzoziemcom posiadającym zgodę na pobyt tolerowany, a także w zakresie organu uprawnionego do wydawania, odmowy wydania, wymiany czy odmowy wymiany tego dokumentu. W obowiązującym porządku prawnym cudzoziemcowi, któremu udzielono zgody na pobyt tolerowany, wydawana jest karta pobytu, a organem uprawnionym do jej wydania i wymiany jest organ, który udzielił zgody, tj. wojewoda lub Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców. Zmiana rodzaju dokumentu wydawanego tej grupie cudzoziemców, z kart pobytu na dokument potwierdzający posiadanie zgody na pobyt tolerowany, wynika z potrzeby potwierdzenia innego niż dotychczas zakresu uprawnień przysługujących osobie posiadającej zgodę na pobyt tolerowany. W projektowanej ustawie zezwolenie na pobyt tolerowany pozwala cudzoziemcowi przebywać w Polsce legalnie, ale nie uprawnia go do podróżowania po terytorium Schengen. Dokument potwierdzający posiadanie zgody na pobyt tolerowany, w okresie swojej ważności, będzie potwierdzał tożsamość cudzoziemca podczas jego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ale nie

będzie potwierdzał jego obywatelstwa, a co najważniejsze, nie będzie uprawniał do przekraczania granicy. Dokument ten różni się więc od karty pobytu. Dokument potwierdzający posiadanie zgody na pobyt tolerowany będzie ważny przez okres 2 lat od dnia jego wydania.

Wprowadzono rozwiązanie pozwalające na wydanie pierwszej karty pobytu dla cudzoziemca, któremu udzielono zezwolenia na pobyt czasowy w celu połączenia z rodziną, na jego wniosek. Odciski linii papilarnych nie mogą być bowiem pobrane w celu zamieszczenia ich w karcie pobytu przy składaniu wniosku o udzielenie zezwolenia pobytowego, jako że cudzoziemiec chcący połączyć się z rodziną w Polsce przebywa w tym czasie za granicą. Ponadto projekt reguluje kwestię zamieszczania określonym grupom cudzoziemców specjalnych adnotacji w ich kartach pobytu, w przypadku udzielania im zezwoleń na pobyt czasowy, co wynika z konieczności implementacji przepisów dyrektywy Rady 2003/109/WE z dnia 25 listopada 2003 r. dotyczącej statusu obywateli państw trzecich, będących rezydentami długoterminowymi (Dz. Urz. WE L 016 z 23.01.2004), dyrektywy Rady 2009/50/WE z dnia 25 maja 2009 r. w sprawie warunków wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich w celu podjęcia pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji (Dz. Urz. L 155 z 18.6.2009, str. 17-29) oraz dyrektywy Rady 2005/71/WE z dnia 12 października 2005 r. w sprawie szczególnej procedury przyjmowania obywateli państw trzecich w celu prowadzenia badań naukowych (Dz. Urz. UE L 289 z 3.11.2005, str. 15-22). Dotychczas obowiązujące przepisy przewidują już zamieszczanie takich adnotacji w kartach pobytu cudzoziemców będących naukowcami oraz rezydentów długoterminowych WE. Wprowadzono ponadto obowiązek zamieszczania w karcie pobytu adnotacji „dostęp do rynku pracy”, w przypadku zezwolenia pobytowego wydawanego cudzoziemcowi, który jest uprawniony do wykonywania pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jest zwolniony z obowiązku posiadania zezwolenia na pracę. Stanowi to nowość w stosunku do dotychczas obowiązujących przepisów.

Projektowane regulacje normują kwestie dotyczące unieważniania dokumentów wydawanych na podstawie ustawy, co także stanowi nowość w stosunku do dotychczas obowiązujących przepisów. Zmiany te mają na celu uwzględnienie postanowień Decyzji Rady 2005/211/WSiSW z dnia 24 lutego 2005 r. dotyczącej wprowadzenia kilku nowych funkcji do Systemu Informacyjnego Schengen, w tym związanych z walką z terroryzmem (Dz. Urz. UE L 68, z 15.03.2005, str. 44), zmieniającej art. 100 ust. 3 Konwencji Wykonawczej Schengen, poprzez wymienienie wśród przedmiotów wprowadzanych do Systemu Informacyjnego Schengen, do celów ich zajęcia, wydanych cudzoziemcom dokumentów tożsamości, takich jak dokumenty pobytowe i dokumenty podrózne, które zostały m.in. utracone lub unieważnione.

W przepisach dotyczących wydawania cudzoziemcowi polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca przewidziano nową formę ochrony: ochronę humanitarną. Regulacje

dotyczące przesłanek wydawania polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca pozostały w dużej części bez zmian w stosunku do obowiązującej ustawy o cudzoziemcach. Wprowadzono jedynie możliwość wydania tego dokumentu ofiarom handlu ludźmi, z uwagi na fakt, że często są to osoby, które przebywają w Polsce bez ważnego dokumentu podróży. Podobnie kwestie dotyczące tymczasowego polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca pozostają w dużej części bez zmian w stosunku do obecnie obowiązujących regulacji. Oprócz uwzględnienia nowej formy ochrony, w postaci ochrony humanitarnej, zrezygnowano z możliwości wydawania tego dokumentu cudzoziemcom, którzy posiadają zgodę na pobyt tolerowany. Wprowadzono za to możliwość złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy do konsula, w przypadku wydania przez niego decyzji o odmowie wydania lub wymiany tymczasowego polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca.

Dział VIII zawiera przepisy dotyczące kontroli legalności pobytu cudzoziemców oraz zobowiązania do powrotu. Uregulowania dotyczące kontroli legalności pobytu cudzoziemców w Polsce pozostają w dużej mierze bez zmian w stosunku do obecnie obowiązujących przepisów. Ich stosowanie powinno zapewniać prawidłowy przebieg kontroli i jej dokumentację. W rozdziale dotyczącym kontroli legalności pobytu przewidziano ogólny obowiązek posiadania przez cudzoziemca, w okresie jego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ważnego dokumentu podróży oraz dokumentów i zezwoleń uprawniających do pobytu na tym terytorium. Projekt określa zamknięty krąg podmiotów uprawnionych do przeprowadzania kontroli legalności pobytu cudzoziemców na terytorium Polski. Straż Graniczna i Policja będą prowadziły kontrolę legalności pobytu cudzoziemców na terytorium Polski w celu ustalenia stanu faktycznego w zakresie przestrzegania przepisów dotyczących warunków wjazdu i pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Z kolei Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców, wojewoda i organy Służby Celnej będą mogli prowadzić kontrolę legalności pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie niezbędnym do prowadzenia przez te organy postępowań w sprawach cudzoziemców. Organy administracji rządowej i samorządowej będą miały obowiązek współdziałania z organami Straży Granicznej, Policji, Służby Celnej, Szefem Urzędu do Spraw Cudzoziemców oraz wojewodą w zakresie wykonywania kontroli legalności pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W projekcie przewidziano szczegółową regulację sposobu przeprowadzania kontroli legalności pobytu, z uwzględnieniem okoliczności jej przeprowadzania, rodzajów kontrolowanych dokumentów oraz sposobu i zakresu dokumentowania czynności związanych z przeprowadzaną kontrolą. Materia ta była dotychczas częściowo regulowana rozporządzeniem ministra właściwego do spraw wewnętrznych. Po przeprowadzeniu kontroli organ kontrolny będzie miał obowiązek

zawiadomić komendanta oddziału Straży Granicznej lub komendanta placówki Straży Granicznej, właściwego do wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, o stwierdzeniu, że pobyt cudzoziemca jest niezgodny z przepisami dotyczącymi warunków wjazdu i pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Mając na uwadze realizację postanowień rozporządzenia (WE) Nr 767/2008 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 9 lipca 2008 r. w sprawie Wizowego Systemu Informatycznego (VIS) oraz wymiany danych pomiędzy państwami członkowskimi na temat wiz Schengen (rozporządzenie w sprawie VIS) (Dz. Urz. UE L 218 z 13.08.2008, str. 60), projekt – tak jak dotychczasowe przepisy w tym względzie – przewiduje, że funkcjonariusz lub pracownik będzie ustalał w ramach takiej kontroli tożsamość cudzoziemca, będzie weryfikował tożsamość posiadacza wize Schengen lub stwierdzał autentyczność tej wize przez sprawdzenie odcisków linii papilarnych pobranych od cudzoziemca w Wizowym Systemie Informacyjnym. Przewidziano ponadto, że w przypadku gdy dostęp do tego systemu jest niemożliwy, może to nastąpić także w inny sposób umożliwiający ustalenie tożsamości cudzoziemca lub stwierdzenie autentyczności wize Schengen.

W rozdziale 2 omawianego działu reguluje się postępowanie dotyczące zobowiązania cudzoziemca nielegalnie przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do powrotu, zgodnie z postanowieniami dyrektywy Parlamentu i Rady 2008/115/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie wspólnych norm i procedur stosowanych przez państwa członkowskie w odniesieniu do powrotów nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich (Dz. Urz. UE L 348 z 24.12.2008, str. 98). Zaproponowane regulacje stanowią całkowicie nowe rozwiązania. Przewidziane dotychczas decyzje o wydaleniu cudzoziemca z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz decyzje o zobowiązaniu cudzoziemca do opuszczenia tego terytorium zostały w projekcie zastąpione decyzjami o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu. Wydalenie cudzoziemca z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej będzie natomiast stanowiło czynność faktyczną w postaci przymusowego wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu. Wspomniana dyrektywa ma zastosowanie do obywateli państw trzecich nielegalnie przebywających na terytorium państwa członkowskiego, przy czym nielegalny pobyt jest tu rozumiany szeroko – jako niespełnianie warunków wjazdu, pobytu lub zamieszkania w państwie członkowskim. Przewidziane w projekcie podstawy prawne wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu są w większości zbieżne z obecnymi podstawami wydania decyzji o wydaleniu. Wśród nowych przesłanek przewidziano sytuację, gdy cel i warunki pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej są niezgodne z deklarowanymi oraz gdy jego dalszy pobyt będzie stanowił zagrożenie dla zdrowia publicznego lub stosunków międzynarodowych państwa członkowskiego. Projektodawca

zrezygnował natomiast z przewidzianej w obecnie obowiązujących przepisach przesłanki wydalenia, zgodnie z którą decyzja o wydaleniu była wydawana, jeżeli cudzoziemiec zakończył odbywanie kary pozbawienia wolności orzeczonej w Rzeczypospolitej Polskiej za umyślne przestępstwo lub przestępstwo skarbowe. Przesłanka wykonywania przez cudzoziemca pracy niezgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy została zastąpiona następującymi przesłankami:

- wykonywania pracy przez cudzoziemca bez wymaganego zezwolenia na pracę lub oświadczenia o zamiarze powierzenia wykonywania pracy, zarejestrowanego w powiatowym urzędzie pracy,
- ukarania cudzoziemca karą grzywny za nielegalne wykonywanie przez niego pracy.

Ma to na celu ograniczenie możliwości wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu z uwagi na nielegalne wykonywanie pracy np. w sytuacji, gdy cudzoziemiec nie wiedział, że wykonuje pracę nielegalnie, z uwagi na niedopełnienie pewnych formalności przez pracodawcę.

Decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu nie będzie wydawana, poza obecnie przewidzianymi przesłankami, także w sytuacji, gdy cudzoziemiec:

- posiada zezwolenie na pobyt czasowy udzielone z uwagi na konieczność poszanowania prawa do życia rodzinnego w rozumieniu Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., lub praw dziecka, określonych w Konwencji o prawach dziecka, przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r.,
- przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskie na podstawie zaświadczenia potwierdzającego wysokie prawdopodobieństwo, że jest ofiarą handlu ludźmi w rozumieniu art. 115 § 11 Kodeksu karnego.

Decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu nie będzie także wydawana, gdy cudzoziemiec może zostać przekazany niezwłocznie do państwa trzeciego lub do innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej, na podstawie umowy o przekazywaniu i przyjmowaniu osób, po uprzednim zatrzymaniu w związku z nielegalnym przekroczeniem granicy zewnętrznej lub, gdy może on być niezwłocznie doprowadzony do granicy, jeżeli został zatrzymany w strefie nadgranicznej bezpośrednio po przekroczeniu granicy nieumyślnie i niezgodnie z przepisami.

Wprowadzono regulację, która pozwala skorzystać z możliwości stosowania wobec uchodźców środków wydaleniowych w sytuacjach przewidzianych przez Konwencję dotyczącą statusu uchodźców, sporządzoną w Genewie dnia 28 lipca 1951 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 119, poz. 515 i 516), tj. ze względu na bezpieczeństwo państwowe lub porządek publiczny, jak również w stosunku do uchodźcy, co do którego istnieją podstawy, aby uznać go za groźnego dla bezpieczeństwa państwa, w którym się on znajduje, lub który będąc skazanym prawomocnym wyrokiem za szczególnie poważne zbrodnie, stanowi niebezpieczeństwo dla społeczeństwa tego państwa. Proponowane rozwiązanie jest zgodne z art. 32 ust. 1 oraz art. 33 ust. 2 Konwencji Genewskiej. Postępowanie w sprawie zobowiązania cudzoziemca do powrotu będzie podlegało zawieszeniu w przypadku wszczęcia postępowania w sprawie: nadania cudzoziemcowi statusu uchodźcy lub udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy z uwagi na konieczność poszanowania prawa do życia rodzinnego w rozumieniu Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., lub praw dziecka, określonych w Konwencji o prawach dziecka, przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. Postępowanie będzie zawieszane również w przypadku, gdy cudzoziemcowi udzielono zgody na pobyt czasowy dla ofiar handlu ludźmi. Obecnie obowiązujące przepisy nie przewidują takiego rozwiązania.

Decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu będzie wydawana z urzędu lub na wniosek komendanta oddziału Straży Granicznej lub komendanta placówki Straży Granicznej. Zgodnie z obowiązującym porządkiem prawnym decyzja o wydaleniu z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest wydawana przez wojewodę, natomiast decyzja o zobowiązaniu do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – przez komendanta wojewódzkiego Policji, komendanta powiatowego (miejskiego) Policji, komendanta oddziału Straży Granicznej lub komendanta placówki Straży Granicznej. Przekazanie uprawnień do wydawania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wyłącznie organom Straży Granicznej ma na celu likwidację podziału kompetencji do orzekania w tej samej sprawie, tj. zobowiązania cudzoziemca do powrotu, pomiędzy różne organy (wojewoda, komendant wojewódzki Policji, komendant powiatowy (miejski) Policji). Wprowadzenie przedmiotowych uregulowań ma dodatkowo na celu uproszczenie procedur, przyspieszenie postępowania i ujednoczenie orzecznictwa w sprawach zobowiązania cudzoziemca do powrotu. Projektowane przepisy stanowią, że w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu będzie określany termin dobrowolnego powrotu, wynoszący zasadniczo od 7 do 30 dni.

Projektowane przepisy regulują przypadek, gdy cudzoziemiec przekroczy lub będzie usiłował przekroczyć granicę niezgodnie z przepisami w okresie po wydaniu mu decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, ale przed upływem terminu dobrowolnego powrotu.

Wówczas termin dobrowolnego powrotu określony w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu będzie wygaszał z mocy prawa. Ustawodawca, wprowadzając przedmiotowy przepis, uregulował w szczególności przypadki, w których cudzoziemiec wykorzystując brak kontroli granicznej na granicy wewnętrznej przekroczy lub będzie usiłował przekroczyć granicę niezgodnie z przepisami. Dodatkowo uregulowania te mają na celu uniknięcie biurokracji związanej ze zmianą, w omawianym przypadku, decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu w zakresie określenia terminu dobrowolnego powrotu. W przypadku wygaśnięcia z mocy prawa terminu określonego w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, decyzja ta otrzyma status decyzji bez określenia terminu dobrowolnego powrotu. Wówczas decyzja podlegać będzie przymusowemu wykonaniu.

Projektowane przepisy określają przypadki, w których termin dobrowolnego powrotu będzie mógł być – w razie konieczności – przedłużony do 1 roku, jeżeli:

- 1) przepisy prawa polskiego będą wymagały od cudzoziemca osobistego stawiennictwa przed polskim organem władzy publicznej,
- 2) będzie to wynikać z wyjątkowej sytuacji osobistej wymagającej obecności cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- 3) będzie tego wymagać interes Rzeczypospolitej Polskiej.

Z powyższych przyczyn termin określony w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu będzie można przedłużyć na wniosek cudzoziemca, także po wydaniu mu decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu. Przedłużenia tego terminu będzie dokonywał organ, który wydał decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu i będzie to mogło nastąpić jednorazowo, przy czym łączny okres na wykonanie decyzji o zobowiązaniu do powrotu nie może być dłuższy niż 1 rok. W decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu nie będzie określany termin dobrowolnego powrotu cudzoziemca w przypadku:

- 1) wystąpienia wysokiego prawdopodobieństwa ucieczki cudzoziemca,
- 2) gdy dalszy pobyt cudzoziemca mógłby stanowić zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego albo naruszać interes Rzeczypospolitej Polskiej.

Pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed upływem terminu dobrowolnego powrotu określonego w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu lub w decyzji o przedłużeniu terminu dobrowolnego powrotu nie będzie uprawniał go do wystąpienia o zezwolenie pobytowe. Okresu tego nie będzie się również zaliczało do pobytu uprawniającego do uzyskania zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE. Nowym rozwiązaniem jest przyjęcie, że w przypadku gdy cudzoziemiec niezgodnie z przepisami przekroczy granicę, a następnie nie uzyska zezwolenia lub prawa do pobytu na terytorium

Rzeczypospolitej Polskiej, wówczas decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu będzie wydawana na standardowym formularzu. Ponadto nieprzewidzianym w dotychczas obowiązujących przepisach rozwiązaniem jest wprowadzenie regulacji, zgodnie z którą w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu będzie się orzekało o zakazie ponownego wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i państw obszaru Schengen oraz będzie się określało okres tego zakazu. Okres ten będzie określany indywidualnie w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu i będzie wynosił od 6 miesięcy do 5 lat, w granicach określonych odrębnie dla poszczególnych grup przesłanek wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu. Projektowane regulacje przewidują również, że organ wydający decyzję o zobowiązaniu do powrotu będzie mógł na wniosek cudzoziemca cofnąć zakaz ponownego wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i państw obszaru Schengen.

W projekcie przewidziano przesłanki udzielania cudzoziemcom pomocy w dobrowolnym powrocie, która obejmować będzie pokrycie kosztów związanych z powrotem cudzoziemca. Wprowadzono też nową regulację, na podstawie której, w przypadku gdy cudzoziemiec nie posiada dokumentu podróży, Komendant Główny Straży Granicznej będzie mógł złożyć do właściwego przedstawicielstwa dyplomatycznego, urzędu konsularnego lub właściwego organu kraju pochodzenia cudzoziemca wnioski o wydanie takiego dokumentu. Wprowadzenie takich uregulowań ma na celu skrócenie procedury wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu w przypadku gdy cudzoziemiec nie posiada dokumentu podróży.

Projekt reguluje przypadki wydania decyzji w sprawie kosztów związanych z wydaniem i wykonaniem decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu. Decyzja będzie wydawana przez organ Straży Granicznej właściwy w sprawie przymusowego wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu. Wskazanie organu Straży Granicznej jako organu uprawnionego do wydawania decyzji o kosztach związanych z wydaniem i wykonaniem decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wynika z tego, że organy Straży Granicznej są jako jedyne uprawnione do wydania takiej decyzji. W obowiązującym porządku prawnym organem właściwym do orzekania o wysokości kosztów wydalenia jest wojewoda, który wydał decyzję o wydaleniu.

Nowością są przepisy regulujące udział przedstawicieli organizacji pozarządowej, do których statutowych zadań należy działalność na rzecz cudzoziemców, w działaniach związanych z doprowadzeniem cudzoziemca do granicy albo do portu lotniczego lub morskiego państwa, do którego zostaje doprowadzony, podejmowanych w związku z przymusowym wykonaniem decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu.

Przedstawiciele organizacji pozarządowych będą obecni w przedmiotowych działaniach jako obserwatorzy i będą mieli prawo do:

- 1) obserwowania przebiegu wszystkich czynności podejmowanych wobec cudzoziemców od rozpoczęcia do zakończenia doprowadzenia, celem potwierdzenia poszanowania jego godności i praw człowieka w toku tych czynności,
- 2) porozumiewania się z doprowadzonym cudzoziemcem, o ile nie będzie to zakłócało czynności związanych z doprowadzeniem.

Projektowane przepisy regulują też obowiązki przedstawicieli organizacji pozarządowych obecnych podczas doprowadzenia. Będą oni obowiązani do:

- 1) przestrzegania zasad obowiązujących podczas doprowadzenia;
- 2) wykonywania poleceń funkcjonariuszy Straży Granicznej w przypadku wystąpienia zagrożenia, a w szczególności zamachu na doprowadzających funkcjonariuszy, w celu odbicia cudzoziemca lub w razie podjęcia przez niego próby ucieczki.

Wprowadzenie przedmiotowych regulacji ma na celu umożliwienie przedstawicielom organizacji pozarządowych, do których statutowych zadań należy działalność na rzecz cudzoziemców, monitorowania działań związanych z przymusowym wykonaniem decyzji o zobowiązaniu do powrotu.

W rozdziale dotyczącym zgody na pobyt tolerowany uregulowane zostały przesłanki udzielania cudzoziemcom zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Instytucja zgody na pobyt tolerowany była dotychczas uregulowana w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W związku z planowanym kompleksowym uregulowaniem powrotów cudzoziemców w ustawie o cudzoziemcach, zasadne jest przeniesienie i modyfikacja tych regulacji w ustawie o cudzoziemcach. Projekt przewiduje zmiany w zakresie udzielania cudzoziemcom zgody na pobyt tolerowany w stosunku do dotychczasowych regulacji. Rozdzielono obecnie obowiązujące przesłanki udzielania cudzoziemcom zgody na pobyt tolerowany na trzy osobne formy:

- 1) ochronę humanitarną,
- 2) dwa nowe rodzaje zezwoleń na pobyt czasowy oraz
- 3) dotychczasową zgodę na pobyt tolerowany.

Celem takiego zabiegu było przede wszystkim rozdzielenie instytucji czysto ochronnej, uregulowanej dotychczas w art. 97 ust. 1 pkt 1 ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, od przesłanki niewykonalności zobowiązania do powrotu, czyli instytucji związanej z procedurą powrotową, uregulowanej w art. 97 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy. Cudzoziemcowi będzie się udzielać ochrony humanitarnej na terytorium

Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli nie spełnia warunków do nadania mu statusu uchodźcy ani udzielenia ochrony uzupełniającej, a jego powrót do kraju pochodzenia zagrażałby jego prawu do życia, wolności i bezpieczeństwa osobistego, a ponadto w kraju tym mógłby zostać poddany torturom albo nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu, mógłby być tam zmuszony do pracy, pozbawiony prawa do rzetelnego procesu sądowego albo być ukarany bez podstawy prawnej w rozumieniu przepisów Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. Ochrona humanitarna będzie udzielana tylko w postępowaniu o nadanie statusu uchodźcy wszczynanym na wniosek cudzoziemca. Regulacje prawne dotyczące ochrony humanitarnej zawarte będą w ustawie o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Dotychczasowa przesłanka udzielenia zgody na pobyt tolerowany, objęta art. 97 ust. 1 pkt 1a ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zostanie przekształcona w dwa nowe rodzaje zezwoleń na pobyt czasowy udzielanych na podstawie art. 180 pkt 6 i 7 ustawy o cudzoziemcach, z uwagi na konieczność poszanowania prawa do życia rodzinnego w rozumieniu przepisów Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. oraz praw dziecka, określonych w Konwencji o prawach dziecka, przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r.

Projektowane przepisy przewidują, że cudzoziemcowi udzielać się będzie zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, gdy decyzja o odmowie udzielenia mu ochrony humanitarnej stała się ostateczna, a zobowiązanie go do powrotu może nastąpić jedynie do kraju, w którym zagrożone byłoby jego prawo do życia, wolności i bezpieczeństwa osobistego, a ponadto mógłby tam zostać poddany torturom albo nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu, mógłby być tam zmuszony do pracy, być pozbawiony prawa do rzetelnego procesu sądowego albo ukarany bez podstawy prawnej w rozumieniu Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. Chodzi tu jednak o sytuację, gdy zachodzą przesłanki pozytywne do udzielenia ochrony humanitarnej, ale jednocześnie nie można jej udzielić cudzoziemcowi z uwagi na przesłanki negatywne (tj. istnienie poważnych podstaw, aby sądzić, że cudzoziemiec popełnił zbrodnię przeciwko pokojowi, wojenną lub przeciwko ludzkości w rozumieniu prawa międzynarodowego lub jest winny działań sprzecznych z celami i zasadami Narodów Zjednoczonych określonymi w Preambule i art. 1 i 2 Karty Narodów Zjednoczonych, tudzież popełnił na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zbrodnię, popełnił poza tym terytorium czyn, który jest zbrodnią według prawa polskiego, podżegał albo w inny sposób brał udział w popełnieniu ww. zbrodni lub czynów przed przybyciem na terytorium

Rzeczypospolitej Polskiej, popełnił inny niż ww. czyn, który jest przestępstwem według prawa polskiego, zagrożonym karą pozbawienia wolności, jeżeli opuścił kraj pochodzenia wyłącznie w celu uniknięcia kary, jak również gdy cudzoziemiec stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa państwa lub społeczeństwa). Ponadto zgoda na pobyt tolerowany będzie udzielana, gdy zobowiązanie cudzoziemca do powrotu jest niewykonalne z przyczyn niezależnych od organu przymusowo wykonującego decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu i od cudzoziemca oraz gdy może nastąpić jedynie do kraju, do którego wydanie go jest niedopuszczalne na mocy orzeczenia sądu albo z uwagi na rozstrzygnięcie Ministra Sprawiedliwości w przedmiocie odmowy wydania cudzoziemca (są to dotychczasowe przesłanki zgody na pobyt tolerowany, uregulowane w art. 97 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej).

W projekcie przyjęto, że zgoda na pobyt tolerowany będzie udzielana na zasadach obligatoryjnych – niezależnie od przesłanki jej udzielenia. Odmowa udzielenia zgody na pobyt tolerowany w przypadku niewykonalności zobowiązania do powrotu lub niedopuszczalności wydania cudzoziemca, będzie uzależniona od względów obronności i bezpieczeństwa państwa lub bezpieczeństwa i porządku publicznego. Zgodnie z projektem decyzję w sprawie udzielenia zgody na pobyt tolerowany będzie wydawał komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej z urzędu, a przypadku niedopuszczalności wydania Cudzoziemca – na wniosek cudzoziemca. Od decyzji w sprawie udzielenia lub cofnięcia zgody na pobyt tolerowany będzie służyć odwołanie do Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców. W związku z tym, że projekt przewiduje wydawanie decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu przez organy Straży Granicznej, organy te powinny być również właściwe do udzielenia cudzoziemcowi zgody na pobyt tolerowany. Projekt przewiduje bowiem, że decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu nie wydaje się, gdy zachodzą przesłanki do udzielenia cudzoziemcowi zgody na pobyt tolerowany. Przed wydaniem decyzji o udzieleniu zgody na pobyt tolerowany komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej będzie się zwracał do komendanta wojewódzkiego Policji lub Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego z wnioskiem o przekazanie informacji, czy pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może stanowić zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.

W decyzji o udzieleniu zgody na pobyt tolerowany będzie się określać organ, do którego cudzoziemiec będzie obowiązany zgłaszać się w określonych odstępach czasu, oraz który cudzoziemiec będzie obowiązany zawiadomić o każdej zmianie swojego miejsca zamieszkania – niezależnie od przesłanki udzielenia tej zgody. Projekt przewiduje przesłanki cofania zgody na pobyt tolerowany oraz wygasania decyzji o jej udzieleniu z mocy prawa.

Nie przewidziano w projektowanym stanie prawnym przesłanki cofania zgody, gdy cudzoziemiec dobrowolnie zwrócił się do władz kraju pochodzenia o ochronę. Przepis był bowiem niejasny w stosowaniu. Cudzoziemcowi, któremu udzielono zgody na pobyt tolerowany nie będzie – tak jak dotychczas – wydawana karta pobytu, ale inny dokument potwierdzający posiadanie takiej zgody, który nie będzie uprawniał do przekraczania granicy, ani do podróżowania po obszarze Schengen. Tak jak dotychczas, cudzoziemiec ten nie będzie miał możliwości ubiegania się o zezwolenie na pobyt czasowy lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE. Zgoda na pobyt tolerowany będzie udzielana bezterminowo, a dokument potwierdzający jej posiadanie będzie wydawany na 2 lata.

Projektowane przepisy rozdziału regulującego tranzyt drogą powietrzną wprowadzają uregulowania umożliwiające tranzyt cudzoziemca taką drogą przez port lotniczy innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, w celu wykonania decyzji o wydaleniu. Przepisy omawianego rozdziału wdrażają postanowienia dyrektywy Rady 2003/110/WE z dnia 25 listopada 2003 r. w sprawie pomocy w przypadkach tranzytu do celów deportacji drogą powietrzną, jednocześnie pozostając bez zmian w stosunku do obecnie obowiązujących przepisów prawa, z uwzględnieniem zmian terminologii stosowanej w odniesieniu do decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu.

Przepisy rozdziału o wykonaniu decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydanej przez organ innego państwa członkowskiego wdrażają do polskiego porządku prawnego postanowienia dyrektywy Rady 2001/40/WE z dnia 28 maja 2001 r. w sprawie wzajemnego uznawania decyzji o wydaleniu obywateli państw trzecich i związanej z nią decyzji Rady 2004/191/WE z dnia 23 lutego 2004 r. określającej kryteria oraz uzgodnienia praktyczne dotyczące rekompensaty dysproporcji finansowych wynikających ze stosowania dyrektywy 2001/40/WE z dnia 28 maja 2001 r. w sprawie wzajemnego uznawania decyzji o wydaleniu obywateli państw trzecich. Przepisy te uwzględniają rozwiązania przyjęte w rozdziale dotyczącym zobowiązania cudzoziemca do powrotu.

Dział IX reguluje postępowanie w sprawie zatrzymania cudzoziemca, umieszczenia go w strzeżonym ośrodku lub zastosowania wobec niego aresztu dla cudzoziemców i wprowadza wyczerpujące unormowania w tym zakresie. Dotyczą one w szczególności przesłanek do zatrzymania cudzoziemca, podstaw do zwolnienia go, pozycji prawnej zatrzymanego cudzoziemca oraz uprawnień i obowiązków organów dokonujących zatrzymania. Przepisy enumeratywnie wymieniają obowiązki, jakie mają być wykonywane przez organ zatrzymujący cudzoziemca ze względu na wystąpienie podstaw do wykonania decyzji o zobowiązaniu do powrotu i stanowią pełną implementację dyrektywy Parlamentu i Rady 2008/115/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie wspólnych norm i procedur stosowanych przez państwa

członkowskie w odniesieniu do powrotów nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich. Proponowane rozwiązania uwzględniają również orzeczenie Trybunału Sprawiedliwości C-357/09 Kadzoev, zgodnie z którym do maksymalnego okresu pobytu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców nie zalicza się pobytu w ww. placówkach w związku ze złożonym przez cudzoziemca wnioskiem o nadanie mu statusu uchodźcy. Zmianie ulega nazwa aresztu w celu wydalenia na areszt dla cudzoziemców, co wynika z innowacji w zakresie przepisów dotyczących zobowiązania cudzoziemca do powrotu. Ponadto wprowadzono kompleksową regulację dotyczącą poddawania cudzoziemca badaniom lekarskim w przypadku trudności z ustaleniem jego faktycznego wieku. Z uwagi na konieczność dokonania transpozycji do polskiego porządku prawnego dyrektywy Parlamentu i Rady 2008/115/WE, zmianie uległy przesłanki przemawiające za umieszczeniem cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub zastosowaniem wobec niego aresztu dla cudzoziemców. Bez zmian pozostały jednak organy uprawnione do zatrzymania cudzoziemca. Wprowadzono również maksymalny okres, na który cudzoziemiec będzie mógł być umieszczony w strzeżonym ośrodku lub w areszcie dla cudzoziemców, który wynosi teraz 12 miesięcy i będzie krótszy, niż przewidują to przepisy cytowanej wyżej dyrektywy. Projektodawca zdecydował się na skrócenie ww. okresu uwzględniając przepisy art. 32 Konstytucji RP. W zakresie uprawnień zatrzymanego cudzoziemca przepisy są teraz bowiem zgodne z prawami osób zatrzymanych, określonymi w Kodeksie postępowania karnego. Istotne znaczenie ma ustawowe ograniczenie okresu zatrzymania cudzoziemca na nie dłużej niż 48 godzin, w ciągu którego powinien on być oddany do dyspozycji sądu.

Przepisy dotyczące pobytu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub areszcie dla cudzoziemców obejmują swoim zakresem uprawnienia Straży Granicznej w zakresie właściwego wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, w przypadku zastosowania środka detencyjnego, a także obowiązki nałożone na cudzoziemców w tym względzie. Uregulowania dotyczące warunków pobytu cudzoziemców w strzeżonym ośrodku – oprócz praw i obowiązków cudzoziemców – określają również kary dyscyplinarne za zawinione naruszenie nakazów lub zakazów wynikających z ustawy, regulaminu lub innych przepisów wydanych na jej podstawie albo ustalonych w ośrodku. Uregulowanie w ustawie przedmiotowych zagadnień wydaje się zasadne w świetle stwierdzonych przypadków naruszeń przez cudzoziemców przepisów organizacyjno-porządkowych obowiązujących w ośrodkach strzeżonych. Projektowane regulacje w dużej części pozostają bez zmian w stosunku do obecnie obowiązujących rozwiązań. Projekt ogranicza stosowanie środka w postaci umieszczenia cudzoziemca w strzeżonych ośrodkach wobec osób małoletnich, pozbawionych opieki. Środek ten dotyczyć będzie tylko osób powyżej 13 roku życia. Wprowadzono również

obowiązek umieszczania małoletnich dzieci wraz z ich rodzicami we wspólnym pokoju w każdej sytuacji, a nie – tak jak miało to dotychczas miejsce – tylko w miarę możliwości. Ponadto wprowadzono rozwiązanie, które umożliwi małoletnim przebywającym w strzeżonym ośrodku uczestniczyć w zajęciach edukacyjnych, w szczególności w zajęciach dydaktyczno-wychowawczych i rekreacyjno-sportowych. Rozszerzono wreszcie katalog uprawnień przysługujących cudzoziemcowi umieszczonemu w ww. placówkach. Jednocześnie projekt przewiduje katalog kar dyscyplinarnych wymierzanych cudzoziemcowi, co stanowi zupełnie nowe rozwiązanie. Proponowane przepisy wprowadzają nadzór sędziego penitencjarnego nad legalnością i prawidłowością pobytu cudzoziemców w strzeżonych ośrodkach i aresztach dla cudzoziemców.

Dział dotyczący rejestrów, ewidencji i wykazu cudzoziemców prowadzonych na podstawie projektowanej ustawy podzielony został na trzy rozdziały:

- 1) Rejestry i ewidencja w sprawach cudzoziemców,
- 2) Wykaz cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany,
- 3) Krajowy zbiór rejestrów, ewidencji i wykazu w sprawach cudzoziemców.

W pierwszym rozdziale wymienia się rodzaje prowadzonych rejestrów, a następnie wskazuje się organy, które prowadzą poszczególne rejestry. W dalszej kolejności wskazuje się zakres danych i informacji, które przetwarzają się w poszczególnych rejestrach, co zostało zapisane w taki sposób, by dane i informacje przetwarzane we wszystkich rejestrach zostały wymienione w jednym przepisie, a w kolejnych przepisach określone zostały dane i informacje właściwe jedynie dla poszczególnych rejestrów.

W sprawach z zakresu wjazdu, pobytu i wyjazdu cudzoziemców z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej będzie prowadzony w systemie informatycznym nowy rejestr spraw dotyczących zobowiązania do powrotu w związku z zastąpieniem w stosunku do obywateli krajów trzecich decyzji o wydaleniu oraz decyzji o zobowiązaniu do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej decyzjami o zobowiązaniu do powrotu. Wprowadza się także nowy rejestr pouczeń cudzoziemców posiadających ważne zezwolenie na pobyt lub inne zezwolenie uprawniające do pobytu, wydane przez inne państwo obszaru Schengen, o obowiązku niezwłocznego wyjazdu na terytorium tego państwa członkowskiego, w celu usprawnienia realizacji art. 6 ust. 2 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2008/115/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie wspólnych norm i procedur stosowanych przez państwa członkowskie w odniesieniu do powrotów nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich do polskiego prawa krajowego. Rejestr ten będzie mógł być prowadzony w systemie kartotecznym. Przewiduje się także prowadzenie w systemie informatycznym rejestru

wydanych cudzoziemcom zaświadczeń potwierdzających wysokie prawdopodobieństwo, że są ofiarami handlu ludźmi w rozumieniu art. 115 § 22 Kodeksu karnego, o których mowa w niniejszym projekcie. Z kolei rejestry spraw dotyczących zezwoleń na zamieszkanie na czas oznaczony oraz zezwoleń na osiedlenie się zostaną zastąpione rejestrami spraw dotyczących odpowiednio: zezwoleń na pobyt czasowy oraz na pobyt stały – zgodnie ze zmianą nazw tych zezwoleń pobytowych przewidzianą projektem.

Wprowadzono katalog podmiotów, którym udostępnia się dane z rejestru odcisków linii papilarnych cudzoziemca. Są to organy, którym udostępnia się dane z krajowego zbioru rejestrów, ewidencji i wykazu zwanego „Systemem Pobyt,” oraz Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców. Dane z tych rejestrów mają być udostępniane w zakresie niezbędnym do realizacji ustawowych zadań wymienionych organów. Uregulowano również zasady udostępniania tych danych. Kwestie związane z prowadzeniem Systemu Pobyt znajdują się w odrębnym rozdziale, w którym wymienia się rejestry wchodzące w skład Systemu Pobyt i określa się listę podmiotów, którym udostępnia się dane przetwarzane w tym systemie. Lista podmiotów jest szersza w stosunku do obecnie obowiązującej z uwagi na konieczność dostosowania przepisów do potrzeb różnych organów administracji publicznej i innych podmiotów. Dane przetwarzane w Systemie Pobyt będą także udostępniane państwowym i samorządowym jednostkom organizacyjnym (w zakresie niezbędnym do realizacji zadań publicznych), komornikom sądowym (w zakresie niezbędnym do prowadzenia postępowania egzekucyjnego) oraz Polskiemu Czerwonemu Krzyżowi (w zakresie danych osób poszukiwanych).

Precyzyjniej w stosunku do obecnie obowiązującej ustawy uregulowano procedurę udostępniania danych z Systemu Pobyt. Uprawnionym podmiotom będzie się udostępniać dane z tego systemu na wniosek złożony na formularzu, którego wzór zostanie określony w akcie wykonawczym. Organ rozpatrujący ten wniosek będzie odmawiał, w drodze decyzji administracyjnej, udostępnienia danych, jeżeli ich podany we wniosku zakres nie jest usprawiedliwiony zakresem zadań określonych odrębnymi przepisami. Uregulowano również udostępnianie danych z Systemu Pobyt za pomocą urządzeń telekomunikacyjnych w celu wprowadzenia procedur uwzględniających zasady bezpieczeństwa informacji w systemach informatycznych. Zainteresowany podmiot będzie składał do Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców jednorazowy wniosek, a Szef Urzędu będzie wydawał decyzję administracyjną w sprawie zgody na udostępnianie danych za pomocą urządzeń telekomunikacyjnych, biorąc pod uwagę warunki, jakie będzie obowiązany spełnić podmiot, który będzie korzystał z takich urządzeń. Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców będzie mógł także cofnąć zgodę na udostępnienie danych za pomocą urządzeń telekomunikacyjnych, a także posiadać będzie

uprawnienie do przeprowadzania kontroli podmiotów, które korzystają z dostępu do danych z Systemu Pobyt za pomocą urządzeń telekomunikacyjnych lub systemów teleinformatycznych. W projekcie określono zakres tej kontroli oraz sposób jej przeprowadzenia. Szef Urzędu będzie miał możliwość zablokowania dostępu do Systemu Pobyt do czasu usunięcia nieprawidłowości, w przypadku stwierdzenia takich nieprawidłowości w działaniu Systemu Pobyt lub jego zabezpieczeniach, powstałych z winy organów mających do niego dostęp za pomocą urządzeń telekomunikacyjnych lub systemów teleinformatycznych. Sposób i tryb przeprowadzania kontroli korzystania z dostępu do danych z Systemu Pobyt za pomocą urządzeń telekomunikacyjnych lub systemów teleinformatycznych będzie także dookreślony przepisami wykonawczymi.

Dane z Systemu Pobyt będą udostępniać w przypadkach opisanych w ustawie: Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców, wojewodowie, minister właściwy do spraw wewnętrznych, Komendant Główny Straży Granicznej, komendant oddziału Straży Granicznej, komendant placówki Straży Granicznej, Komendant Główny Policji komendant wojewódzki lub powiatowy (miejski) Policji. Tryb dostępu do Systemu Pobyt, sposób przydzielania osobom upoważnionym identyfikatorów użytkownika oraz wzór upoważnienia do przetwarzania danych w Systemie Pobyt zostaną określone w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

Rozdział dotyczący wykazu cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany, pozostaje w dużej części niezmienny w stosunku do obecnie obowiązującej ustawy o cudzoziemcach w tym zakresie. Wprowadzono nową przesłankę umieszczania i przechowywania danych cudzoziemca w wykazie, gdy cudzoziemiec został przekazany do państwa trzeciego na podstawie umowy międzynarodowej o przekazywaniu i przyjmowaniu osób, po uprzednim zatrzymaniu go w związku z nielegalnym przekroczeniem granicy zewnętrznej. Zgodnie bowiem z art. 288 ust. 1 pkt 9 projektu, w takiej sytuacji cudzoziemcowi nie będzie się wydawało decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, w której zamieszczałoby się także orzeczenie o zakazie wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Należało zatem stworzyć odrębną podstawę wpisu danych takiego cudzoziemca do wykazu. Zrezygnowano z kolei z przesłanki umieszczania i przechowywania danych cudzoziemca w wykazie w sytuacji niewywiązywania się przez niego z zobowiązań podatkowych wobec Skarbu Państwa. Przesłanka ta nie była bowiem wykorzystywana w praktyce.

Projektodawca pozostał przy dotychczasowym rozwiązaniu, zgodnie z którym w wykazie nie będzie się zamieszczało, co do zasady, danych małżonka obywatela polskiego oraz przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej małżonka cudzoziemca

posiadającego zezwolenie na pobyt stały lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE. Dane małżonków będą jednak zamieszczane w wykazie, jeżeli ich pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stanowiłby zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo bezpieczeństwa i porządku publicznego. Dodatkowo przewidziano przechowywanie danych małżonka wymienionych osób w wykazie w sytuacji, gdy decyzja o odmowie udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy lub zezwolenia na pobyt stały, tudzież decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, wydane w związku ze stwierdzeniem, że związek małżeński został zawarty lub istnieje w celu obejścia przez cudzoziemca przepisów ustawy, stały się ostateczne, lub ostateczną stała się decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydana w związku ze stwierdzeniem, że dalszy pobyt cudzoziemca może stanowić zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo bezpieczeństwa i porządku publicznego.

W wykazie nie będą zamieszczane dane małoletnich cudzoziemców, chyba że ich pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stanowiłby zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo bezpieczeństwa i porządku publicznego. Ponadto projektodawca przewidział, że w wykazie nie będą umieszczane dane cudzoziemca posiadającego ochronę uzupełniającą, ochronę humanitarną, status uchodźcy, zgodę na pobyt tolerowany wydaną ze względów humanitarnych, zezwolenie na pobyt czasowy udzielane ofiarom handlu ludźmi lub z uwagi na konieczność poszanowania prawa do życia rodzinnego w rozumieniu przepisów Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., oraz praw dziecka, określonych w Konwencji o prawach dziecka, przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. Uregulowania dotyczące okresów, na jakie będą umieszczane w wykazie dane cudzoziemca, pozostaną bez zmian w stosunku do dotychczasowych rozwiązań. Wyjątkiem jest wydłużenie tego okresu z 3 do 5 lat w przypadku wpisów zamieszczonych w wykazie ze względu na fakt, że wjazd lub pobyt cudzoziemca jest niepożądany z powodu zagrożenia dla obronności lub bezpieczeństwa państwa, bezpieczeństwa i porządku publicznego albo mogłyby naruszyć interes Rzeczypospolitej Polskiej, z możliwością przedłużenia na kolejne okresy nieprzekraczające 5 lat. Na okres 5 lat będzie bowiem orzekany zakaz wjazdu w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, wydanej ze względu na wspomniane zagrożenia. W przypadku nowej przesłanki umieszczenia w wykazie wpisu – gdy cudzoziemiec został przekazany do państwa trzeciego na podstawie umowy międzynarodowej o przekazywaniu i przyjmowaniu osób, po uprzednim zatrzymaniu go w związku z nielegalnym przekroczeniem granicy – przewidziano natomiast 3-letni okres obowiązywania tego wpisu.

Nowością jest wprowadzenie w projekcie zawieszania obowiązywania wpisu do wykazu w następujących przypadkach: gdy cudzoziemiec posiada zgodę na pobyt tolerowany

udzieloną z uwagi na niewykonalność zobowiązania do powrotu, gdy udzielono mu ochrony czasowej, wydane zostało postanowienie o wstrzymaniu wykonania decyzji będącej podstawą umieszczenia danych cudzoziemca w wykazie lub jeżeli cudzoziemiec przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zaświadczenia wydawanego potencjalnym ofiarom handlu ludźmi. W ten sposób transponowano do polskiego systemu prawnego mający fakultatywny charakter art. 11 ust. 3 trzeciej i czwarty podparagraf dyrektywy Parlamentu i Rady 2008/115/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie wspólnych norm i procedur stosowanych przez państwa członkowskie w odniesieniu do powrotów nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich. Obowiązywanie wpisu do wykazu będzie się zawieszało do dnia, w którym ustaną okoliczności uzasadniające zwieszenie. Zawieszenie będzie przerywać okres obowiązywania wpisu.

W projekcie doprecyzowano, od jakiego momentu dane cudzoziemca umieszcza się w wykazie, gdy zakaz wjazdu został orzeczony w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu. Wskazano tu termin od dnia wykonania tej decyzji lub od upływu określonego w niej terminu dobrowolnego powrotu (gdy brak jest informacji o wykonaniu tej decyzji), albo od dnia wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu (gdy w decyzji nie określono terminu dobrowolnego powrotu). W przypadku późniejszego uzyskania informacji o wykonaniu decyzji o zobowiązaniu do powrotu, okres obowiązywania wpisu będzie korygowany w ten sposób, że początkiem okresu jego obowiązywania będzie dzień wykonania tej decyzji.

Rozszerzono o Szefa Służby Celnej katalog organów uprawnionych do wnioskowania o umieszczenie danych cudzoziemca w wykazie, przedłużenie obowiązywania wpisu oraz usunięcie tych danych z wykazu. Wynika to z nowych regulacji zawartych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej (Dz. U. Nr 168, poz. 1323, z późn. zm.). Jak wynika z art. 9 ust. 1 pkt 2 tej ustawy, jako organ Służby Celnej wskazano Szefa Służby Celnej, który zgodnie z ust. 2 ww. artykułu realizuje zadania, w szczególności organów celnych i organów podatkowych, na zasadach określonych w odrębnych przepisach. Występowanie do Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców z wnioskami o wpis do wykazu cudzoziemców, których pobyt na terytorium RP jest niepożądany, ma charakter czynności związanych z bieżącym kierowaniem Służbą Celną. Ponadto zrezygnowano z możliwości wnioskowania o ww. wpis przez konsula z uwagi na fakt, że z takim wnioskiem może wystąpić minister właściwy do spraw zagranicznych.

Postępowanie w sprawie wpisywania danych cudzoziemca do wykazu pozostało bez zmian w stosunku do obecnie obowiązujących przepisów. Jeśli chodzi o zakres danych umieszczanych w wykazie, projekt przewiduje dodatkowo umieszczanie innych imion (jeżeli

cudzoziemiec ich używa bądź używał), nazwiska rodzowego matki oraz serii i numeru dokumentu podróży cudzoziemca. Ponadto w wykazie będzie można umieścić również inne dane lub informacje, które mogą być przetwarzane w rejestrach prowadzonych na podstawie niniejszej ustawy, w szczególności fotografię cudzoziemca oraz obraz linii papilarnych.

W rozdziale określono obowiązki poszczególnych podmiotów w zakresie przekazywania Szefowi Urzędu do Spraw Cudzoziemców informacji o okolicznościach uzasadniających umieszczenie danych cudzoziemca w wykazie lub okolicznościach uzasadniających ich usunięcie, zawieszenie czy przedłużenie obowiązywania wpisu, jak również obowiązek przekazywania decyzji i odpisów orzeczeń sądowych dotyczących wpisu. Do Systemu Informacyjnego Schengen do celów odmowy wjazdu – poza danymi dotychczas przekazywanymi – będą przekazywane również dane przechowywane w wykazie w związku z przekazaniem cudzoziemca do państwa trzeciego na mocy umowy międzynarodowej o przekazywaniu i przyjmowaniu osób, po uprzednim jego zatrzymaniu w związku z nielegalnym przekroczeniem granicy. Cudzoziemiec, którego dane zostały umieszczone w wykazie lub Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu, będzie miał prawo (jak dotychczas) wnosić o udostępnienie mu informacji o umieszczeniu jego danych w wykazie lub Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu, terminie obowiązywania wpisu, podstawie prawnej i faktycznej wpisu, a także o sprostowanie danych, oraz o ich usunięcie, jeżeli zostały umieszczone lub są przechowywane z naruszeniem ustawy. Wniosek taki będzie składany na formularzu, którego wzór zostanie określony w rozporządzeniu. Cudzoziemiec nie będzie mógł wnosić o udostępnienie informacji o podstawie faktycznej wpisu tylko wówczas, jeżeli jego dane zostały umieszczone w wykazie lub Systemie Informacyjnym Schengen ze względu na zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa, bezpieczeństwa i porządku publicznego albo możliwość naruszenia interesu Rzeczypospolitej Polskiej. W takiej sytuacji nie będzie mu także przysługiwało prawo do wglądu do dokumentów dotyczących umieszczenia jego danych w wykazie.

Przepisy projektowanej ustawy – w zakresie odpowiedzialności przewoźnika – uwzględniają regulacje zawarte w art. 26 Konwencji Wykonawczej Schengen oraz w dyrektywie Rady 2001/51/WE z dnia 28 czerwca 2001 r. uzupełniającej postanowienia art. 26 Konwencji Wykonawczej Schengen. Niezależnie od zachowania poprzednio obowiązujących regulacji, w projektowanej ustawie proponuje się nie stosować przepisu o nakładaniu kary administracyjnej na przewoźnika, który drogą powietrzną lub morską przywiózł do granicy cudzoziemca nieposiadającego ważnego dokumentu podróży uprawniającego do przekroczenia granicy, wymaganej wizy lub innego ważnego dokumentu uprawniającego do wjazdu i pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a także

zezwolenia na wjazd do innego państwa lub zezwolenia na pobyt w innym państwie, jeżeli zezwolenia takie są wymagane, w sytuacji, gdy przewoźnik przy dołożeniu należytej staranności nie mógł stwierdzić, że cudzoziemiec nie posiada tych dokumentów. Ponadto uregulowano kwestie dotyczące terminu płatności kary administracyjnej nakładanej na przewoźnika oraz terminu jej przedawnienia. Wprowadzono również możliwość zapewnienia z urzędu, a nie tylko na wniosek przewoźnika, doprowadzenia do granicy cudzoziemca opuszczającego terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez właściwego komendanta placówki Straży Granicznej, w przypadku gdy zachowanie cudzoziemca, któremu odmówiono wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, uzasadnia przypuszczenie, że może on spowodować zagrożenie bezpieczeństwa w międzynarodowej komunikacji lądowej, lotniczej lub morskiej. Zostały również doprecyzowane kwestie związane z ponoszeniem kosztów takiego konwoju zapewnianego z urzędu lub na wniosek przewoźnika.

Przepisy karne w projektowanej ustawie powtarzają za ustawą z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach zasadę odpowiedzialności za zabór w celu przywłaszczenia lub przywłaszczenie dokumentów wydawanych cudzoziemcom, rozszerzając jedynie ich listę o nowy dokument potwierdzający posiadanie zgody na pobyt tolerowany. Osoba popełniająca taki czyn będzie podlegać grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Projektowane przepisy w zakresie odpowiedzialności za wykroczenia pozostały co do zasady niezmienione, z tym że dostosowano je do zmian przewidzianych w projekcie. Tak jak dotychczas uznaje się, że naruszanie przez cudzoziemców obowiązujących przepisów w zakresie wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przejazdu przez to terytorium, pobytu na nim i wyjazdu z niego oraz niewykonywanie obowiązków wynikających z tych przepisów, lub nałożonych na cudzoziemców na podstawie tych przepisów, powinno podlegać karaniu w trybie przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia. Z racji tego, że w dziale „Dokumenty wydawane cudzoziemcom” wprowadzono obowiązek zwrotu karty pobytu, polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca, polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca lub dokumentu potwierdzającego posiadanie zgody na pobyt tolerowany w określonych sytuacjach, jak również obowiązek zawiadomienia o utracie tych dokumentów w terminie 3 dni od dnia ich utraty, w celu zagwarantowania realizacji powyższych obowiązków i uniemożliwienia bezprawnego posługiwania się dokumentami, należało wprowadzić sankcję karną w tym zakresie.

Zmiany w stosunku do obowiązującego stanu prawnego, jakie wprowadza projektowana ustawa o cudzoziemcach, implikują szereg pośrednio lub bezpośrednio powiązanych merytorycznie z problematyką dotyczącą cudzoziemców zmian, które należało

wprowadzić w innych ustawach. Konsekwencją są zaprojektowane przepisy zmieniające, zgrupowane w osobnym rozdziale projektu. Potrzeba nowelizacji innych ustaw wynika m. in. z:

- konieczności dostosowania przepisów do zmienionych nazw zezwoleń pobytowych,
- poprawienia odesłań do przepisów nowej ustawy o cudzoziemcach,
- wprowadzenia instytucji zobowiązania cudzoziemca do powrotu w miejsce instytucji wydalenia,
- zmiany nazwy „areszt w celu wydalenia” na „areszt dla cudzoziemców”,
- przekształcenia dotychczasowej instytucji zgody na pobyt tolerowany w dwie instytucje: „ochronę humanitarną” i nową „zgodę na pobyt tolerowany” i związanej z tym przekształceniem konieczności określenia zakresu uprawnień posiadaczy „ochrony humanitarnej” i nowej „zgody na pobyt tolerowany”,
- przyznania uprawnień posiadaczom jednolitego zezwolenia na pobyt i pracę w Rzeczypospolitej Polskiej w związku z regulacjami zawartymi w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/98/UE w zakresie prawa do równego traktowania.

Ponadto w niektórych ustawach zaprojektowano dodatkowe zmiany, poza wyżej opisanymi. Wynikają one przede wszystkim z doświadczeń zebranych w trakcie stosowania niektórych przepisów, jak również z potrzeby zapewnienia przepisom większej przejrzystości, a systemowi prawa – spójności. W szczególności należy wskazać następujące kwestie:

1) w ustawie z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej wprowadza się zmiany polegające na rozszerzeniu właściwości tej formacji w zakresie rozpoznawania, zapobiegania i wykrywania przestępstw oraz ścigania ich sprawców o przestępstwa dotyczące handlu ludźmi, określone w art. 189a Kodeksu karnego i art. 8 ustawy z dnia 8 czerwca 1997 r. – Przepisy wprowadzające Kodeks karny. Straż Graniczna obecnie nie ma uprawnień do prowadzenia postępowań w sprawach tych przestępstw, mimo że w toku realizacji ustawowych zadań styka się z przedmiotową problematyką oraz uzyskuje informacje, które mogą służyć zwalczaniu tej przestępczości. W celu zapewnienia skutecznego ścigania przestępstw handlu ludźmi, zmianami objęto art. 1 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej, określający zakres zadań Straży Granicznej, a także art. 9e ust. 1 i art. 9f ust. 1 tej ustawy – poprzez dodanie do katalogu wymienionych tam przestępstw art. 189a Kodeksu karnego i art. 8 ustawy z dnia 8 czerwca 1997 r. – Przepisy wprowadzające Kodeks karny. Umożliwi to podejmowanie czynności operacyjno-rozpoznawczych w odniesieniu do sprawców przestępstw związanych z handlem ludźmi. Argumentem przemawiającym za wprowadzeniem przedmiotowych zmian jest charakter tego przestępstwa – zazwyczaj jest ono popełniane przez członków zorganizowanych grup przestępczych, w których skład wchodzi obywatele innych

państw. Takie grupy lub związki przestępcze charakteryzują się hermetycznością, skoordynowanym sposobem działania, podziałem ról pomiędzy poszczególnych członków oraz trwałością form organizacyjnych i istniejących powiązań strukturalnych. Ustalenie roli poszczególnych członków grupy przestępczej w popełnieniu konkretnego przestępstwa jest w praktyce bardzo trudne. W szczególności przypisanie sprawstwa członkom grupy, którzy kierowali jej działalnością, często staje się niemożliwe bez zastosowania tzw. ofensywnych czynności operacyjno-rozpoznawczych, a w szczególności kontroli operacyjnej, czy zakupu kontrolowanego. Przedmiotowe czynności operacyjno-rozpoznawcze mogą być prowadzone jedynie w przypadku zaistnienia ustawowych przesłanek formalnych i materialnych do wdrożenia tych instytucji. Ponadto czynności te mogą być prowadzone na podstawie decyzji sądu (kontrola operacyjna) albo prokuratora (zakup kontrolowany), co wyłącza ich stosowanie w przypadkach nieuzasadnionych. Dodatkowo materiał z kontroli operacyjnej stanowi dowód w postępowaniu karnym, który w przypadku przedmiotowych przestępstw, może być jedynym źródłem wskazującym role poszczególnych osób w grupie przestępczej. W systemie prawnym dopuszczone zostało już stosowanie ofensywnych czynności operacyjno-rozpoznawczych w celu zapobiegania przestępstwu handlu ludźmi i jego wykrywania, a także ustalania jego sprawców oraz uzyskiwania i utrwalania dowodów, w tym stosowania kontroli operacyjnej. Regulacje takie zawiera art. 19 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2011 r. Nr 287, poz. 1687, z późn. zm.). Wprowadzenie przedmiotowych uprawnień w celu zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego nie narusza zasady proporcjonalności stosowanych środków w stosunku do ingerencji w prawa i wolności obywatelskie. Uprawnienia te będą dotyczyły bowiem bardzo poważnego czynu, jakim jest przestępstwo handlu ludźmi. Przestępstwo to, z uwagi na zagrożenie karą pozbawienia wolności na czas nie krótszy niż 3 lata, stanowi zgodnie z Kodeksem karnym zbrodnię. Stosowanie kontroli operacyjnej w odniesieniu do przestępstwa handlu ludźmi jest zatem środkiem adekwatnym w kontekście znacznego stopnia społecznej szkodliwości tego czynu, a także rodzaju, charakteru i wagi naruszonego dobra oraz rozmiarów wyrządzonej pokrzywdzonemu szkody. Dobrem chronionym w przypadku przestępstwa handlu ludźmi jest wolność i godność człowieka, który nie może być przedmiotem jakiegokolwiek obrotu, będąc traktowany jako towar lub rzecz.

Zmianami ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej objęto także art. 11 ust. 1 pkt 5b. W przepisie tym zostaną uregulowane w sposób spójny i jednolity kwestie dotyczące dokonywania doprowadzeń przez funkcjonariuszy Straży Granicznej. Obecnie w przepisach ustawy o Straży Granicznej określone są uprawnienia funkcjonariuszy do dokonywania doprowadzeń osób zatrzymanych do właściwego organu Straży Granicznej, sądu lub prokuratury, a w przypadku cudzoziemców, wobec których prowadzone są postępowania

określone w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach oraz ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, także do właściwej jednostki organizacyjnej Policji, wojewody, Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców, przedstawicielstw dyplomatycznych, urzędów konsularnych, placówek opiekuńczo-wychowawczych lub zakładów opieki zdrowotnej. Rozporządzenie Rady Ministrów, wydane na podstawie art. 11 ust. 2 ustawy o Straży Granicznej, reguluje sposób i tryb postępowania funkcjonariuszy Straży Granicznej przy dokonywaniu doprowadzeń w powyższym zakresie. Poza regulacją ustawy o Straży Granicznej pozostaje natomiast doprowadzanie cudzoziemców do granicy państwowej albo do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego następuje doprowadzenie. Obowiązek wykonywania takich doprowadzeń przez Komendanta Głównego Straży Granicznej, komendanta oddziału Straży Granicznej lub komendanta placówki Straży Granicznej wynika z przepisów kilku ustaw, w tym projektowanej ustawy o cudzoziemcach, lecz także z art. 41 ustawy o udzielaniu ochrony cudzoziemcom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej czy art. 74 ustawy o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin. Sposób i tryb postępowania funkcjonariuszy Straży Granicznej przy wykonywaniu wskazanych doprowadzeń regulowany jest obecnie zarządzeniem Komendanta Głównego Straży Granicznej. Wskazana problematyka powinna być także przedmiotem regulacji rozporządzenia. Kompleksowe uregulowanie w ustawie o Straży Granicznej problematyki doprowadzeń umożliwi jednocześnie określenie w jednym rozporządzeniu sposobu i trybu dokonywania tych czynności przez funkcjonariuszy Straży Granicznej, które w praktyce są realizowane z uwzględnieniem jednolitych warunków i metod postępowania.

W ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych proponuje się zmianę w art. 50 ust. 3, pozwalającą na udostępnianie wojewodom oraz Szefowi Urzędu do Spraw Cudzoziemców danych zgromadzonych na koncie ubezpieczonego cudzoziemca w zakresie prowadzonych postępowań dotyczących legalizacji pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z uwzględnieniem przepisów dotyczących ochrony danych osobowych. Powyższa regulacja umożliwi wojewodom oraz Szefowi Urzędu do Spraw Cudzoziemców sprawdzenie, czy cudzoziemiec spełnia przesłankę posiadania ubezpieczenia zdrowotnego, warunkującą udzielenie mu zezwolenia pobytowego. Jak wskazuje doświadczenie w prowadzeniu postępowań administracyjnych dotyczących legalizacji pobytu cudzoziemców w Polsce, cudzoziemcy często nie spełniają powyższego wymogu. Zdarzają się również przypadki fałszowania przez nich dowodów potwierdzających uiszczenie składek ubezpieczeniowych. Brak jest zaś w obecnym stanie prawnym przepisów

umożliwiających udostępnianie wojewodom oraz Szefowi Urzędu do Spraw Cudzoziemców danych zgromadzonych na koncie ubezpieczonego cudzoziemca, w zakresie prowadzonych postępowań dotyczących legalizacji pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Uniemożliwia to prawidłowe prowadzenie postępowań administracyjnych i weryfikację wymogu posiadania przez cudzoziemca ubezpieczenia.

W ustawie o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej główne zmiany związane są z przekształceniem dotychczasowej instytucji zgody na pobyt tolerowany w dwie instytucje: „ochronę humanitarną” i nową „zgoda na pobyt tolerowany”. Z uwagi na to, że ochrona humanitarna będzie jedną z form ochrony udzielanej cudzoziemcom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, za zasadne uznano uregulowanie tej instytucji w ustawie o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Zgoda na pobyt tolerowany zostanie natomiast uregulowana w ustawie o cudzoziemcach, w związku z przyjętą koncepcją kompleksowego uregulowania kwestii powrotów cudzoziemców w ustawie o cudzoziemcach. W ustawie o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zostaną zatem określone zasady udzielania, odmowy udzielania oraz pozbawiania ochrony humanitarnej. Ochrony tej będzie się udzielać cudzoziemcowi, jeżeli nie spełnia on warunków do nadania mu statusu uchodźcy ani udzielenia mu ochrony uzupełniającej, a jego powrót do kraju pochodzenia zagrażałby jego prawu do życia, wolności i bezpieczeństwa osobistego, lub w kraju tym mógłby zostać poddany torturom, nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu lub mógłby tam być zmuszony do pracy, pozbawiony prawa do rzetelnego procesu sądowego albo ukarany bez podstawy prawnej w rozumieniu przepisów Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. Do odmowy udzielenia cudzoziemcowi ochrony humanitarnej będzie się stosować przepisy art. 20 ust. 2 i 3 ustawy, a do pozbawienia cudzoziemca tej ochrony – przepisy art. 22, a zatem m. in. te same przesłanki, jakie są przewidziane dla pozbawienia ochrony uzupełniającej. Postępowanie w sprawach udzielania cudzoziemcom ochrony humanitarnej oraz pozbawiania ich ochrony humanitarnej będą oparte na tych samych, sprawdzonych już zasadach odnoszących się do statusu uchodźcy i ochrony uzupełniającej.

Ponadto proponuje się dokonać stosownych zmian w związku z projektowanymi w ustawie o cudzoziemcach regulacjami w zakresie udzielania cudzoziemcom pomocy w dobrowolnym powrocie. Zmiany te mają na celu uporządkowanie przepisów w taki sposób, aby Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców wykonywał – podobnie jak ma to miejsce w obecnym stanie prawnym – zadania w zakresie udzielania cudzoziemcom pomocy w dobrowolnym powrocie w stosunku do tych cudzoziemców, którzy ubiegają się nadanie

statusu uchodźcy, otrzymali decyzję o odmowie nadania im statusu uchodźcy, ochrony uzupełniającej lub udzielenia im ochrony humanitarnej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz którzy po złożeniu wniosku o nadanie im statusu uchodźcy zrezygnowali z ubiegania się o ten status, jak również tym, którzy otrzymali decyzję o odmowie udzielenia azylu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Projekt przewiduje, że w przypadku pozostałych grup cudzoziemców uprawnionych do udzielenia im pomocy w dobrowolnym powrocie, kompetencje w zakresie realizacji dobrowolnych powrotów należałyby natomiast do Komendanta Głównego Straży Granicznej. W ustawie o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wprowadza się także regulacje dotyczące kwestii pobierania od cudzoziemców poszukujących ochrony w Rzeczypospolitej Polskiej odcisków linii papilarnych, w celu zamieszczenia ich w karcie pobytu.

Pozostałe zmiany mają charakter porządkujący i wynikają z przeniesienia pewnych regulacji z ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do ustawy o cudzoziemcach, w celu uporządkowania zakresu przedmiotowego obu ustaw. Dotyczy to zwłaszcza regulacji w zakresie wydawania karty pobytu, udzielania zezwolenia na pobyt stały cudzoziemcowi posiadającemu w Polsce azyl, wstrzymania wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu oraz kompleksowego uregulowania procedury powrotowej w ustawie o cudzoziemcach.

W ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, w celu zapewnienia precyzji przepisów i uniknięcia wątpliwości interpretacyjnych, proponuje się wprowadzenie w rozdziale 16 regulacji, zgodnie z którą przepisy art. 85 będzie się stosować do tych podmiotów powierzających cudzoziemcowi wykonywanie pracy, które nie są pracodawcami w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 25. W art. 87 ust. 1 pkt 12 lit. f uwzględniono z kolei przepisy rozporządzenia Rady (WE) nr 539/2001 z 15 marca 2001 r. wymieniającego państwa trzecie, których obywatele muszą posiadać wizy podczas przekraczania granic zewnętrznych oraz te, których obywatele są zwolnieni z tego wymogu (Dz. Urz. UE L 81 z 21.3.2001, str. 1). Znowelizowano art. 88 pkt 5 tak, by okres, w którym cudzoziemiec wykonujący pracę u pracodawcy zagranicznego i delegowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w innym celu, niż wskazany w pkt 2-4, może wykonywać pracę bez zezwolenia na pracę, został skrócony do 30 dni w roku kalendarzowym. Obecnie okres ten wynosi 3 miesiące w ciągu kolejnych 6 miesięcy, co w praktyce ułatwia obchodzenie wymogu uzyskiwania zezwolenia na pracę i umożliwia uzyskanie wizy w celu wykonywania pracy cudzoziemcom przedstawiającym dokument potwierdzający zatrudnienie u pracodawcy zagranicznego oraz oświadczenie tego pracodawcy o zamiarze powierzenia wykonywania pracy w Polsce.

W art. 88a proponuje się wprowadzenie regulacji, zgodnie z którą na podmiot powierzający wykonywanie pracy cudzoziemcowi zostanie wyraźnie nałożony obowiązek wystąpienia do starosty, właściwego ze względu na główne miejsce wykonywania pracy przez cudzoziemca, o udzielenie informacji o braku możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych pracodawcy w oparciu o rejestry bezrobotnych i poszukujących pracy lub o negatywnym wyniku rekrutacji organizowanej dla pracodawcy. Po uzyskaniu tej informacji następowalby obowiązek dołączenia jej do wniosku o wydanie cudzoziemcowi zezwolenia na pracę. Zmiana ta jest konieczna ze względu na zapewnienie przejrzystości postępowania o udzielenie cudzoziemcom zezwolenia na pracę. Jej konsekwencją jest nowe brzmienie art. 88c ust. 1 pkt 2. Ponadto w przepisie tym właściwość starosty do wydania informacji o braku możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych pracodawcy jest określona ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę podmiotu powierzającego wykonywanie pracy. Doświadczenia związane ze stosowaniem przepisu wskazują, że tak określona właściwość jest jedną z głównych przyczyn nieskuteczności poszukiwania kandydatów do pracy przez powiatowy urząd pracy, gdy pracodawca ma inne miejsce zamieszkania lub siedzibę, niż miejsce, w którym pracownik ma wykonywać pracę. Zaprojektowano zatem określenie właściwości starosty ze względu na główne miejsce wykonywania pracy. W związku z powyższym należałoby przyjąć, że wojewoda stosuje ustalone przez siebie kryteria wydawania zezwoleń na pracę tylko wtedy, gdy główne miejsce wykonywania pracy znajduje się na terytorium danego województwa. Konieczna jest w tej sytuacji zmiana brzmienia art. 88c ust. 3 oraz art. 10 ust. 3. Proponuje się także wydłużenie terminów na przedstawienie przez starostę informacji o braku możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych pracodawcy odpowiednio do 14 i 21 dni. Dotychczasowe terminy 7 i 14 dni, według powiatowych urzędów pracy, były zbyt krótkie.

W celu zapewnienia spójności z przepisami ustawy o cudzoziemcach, proponuje się wprowadzenie w art. 88f przepisu wprowadzającego zasadę, że zmiana siedziby lub miejsca zamieszkania, a także nazwy lub formy prawnej podmiotu powierzającego wykonywanie pracy przez cudzoziemca, jak również przejęcie pracodawcy lub jego części przez innego pracodawcę, nie wymagają zmiany zezwolenia na pracę. Ponadto nowy jest przepis stanowiący, że podmiot powierzający wykonywanie pracy cudzoziemcowi może powierzyć mu na okresy łącznie nieprzekraczające 30 dni w roku kalendarzowym wykonywanie pracy o innym charakterze lub na innym stanowisku, niż określone to zostało w zezwoleniu na pracę, jeżeli pozostają spełnione wymagania określone w art. 88c ust. 1 pkt 1 i ust. 2-10 oraz art. 88d. W konsekwencji wprowadzenia tych przepisów konieczna będzie zmiana brzmienia art. 88i tak, aby wynikał z niego obowiązek pisemnego zawiadomienia wojewody, który wydał zezwolenie

na pracę, przez podmiot powierzający wykonywanie pracy cudzoziemcowi, o okolicznościach związanych z wykonywaniem pracy przez cudzoziemca. Proponuje się wprowadzenie odpowiedzialności karno-administracyjnej podmiotu powierzającego wykonywanie pracy za niedopełnienie tego obowiązku.

Dodatkowo w art. 88j ust. 1 pkt 8 proponuje się zastąpić wyraz „dopełnił” wyrazem „dopełnia”. Obecne brzmienie tego przepisu sugeruje, że jednorazowe niedopełnienie obowiązków określonych we wskazanych przepisach skutkuje nieograniczonym w czasie brakiem możliwości uzyskania zezwolenia na pracę dla cudzoziemca, co rażąco narusza zasadę proporcjonalności.

W ustawie o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin konieczna jest zmiana art. 15 ust. 1 pkt 2 oraz art. 20, w celu dostosowania polskiego prawa do orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości UE w sprawie Antonissen. Ponadto konieczna jest zmiana przepisów rozdziału 5 ustawy. Obowiązujące obecnie przepisy (art. 3 pkt 2 ustawy o cudzoziemcach) przewidują, że w przypadku procedury wydaleniowej stosowanej wobec obywateli UE i członków ich rodzin, zastosowanie mają enumeratywnie wymienione przepisy rozdziału 8 ustawy o cudzoziemcach. Projekt ustawy o cudzoziemcach nie przewiduje już tego typu rozwiązań, ponieważ zastąpiono instytucję zobowiązania cudzoziemca do opuszczenia Polski i wydalenia instytucją zobowiązania cudzoziemca do powrotu. Ponadto rozdział regulujący zobowiązanie cudzoziemca do powrotu wdraża do polskiego porządku prawnego przepisy dyrektywy Parlamentu i Rady 2008/115/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie wspólnych norm i procedur stosowanych przez państwa członkowskie w odniesieniu do powrotów nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich, które nie mają zastosowania do obywateli UE oraz członków ich rodzin. Z uwagi na powyższe, konieczne jest dodanie we wspomnianym wyżej rozdziale regulacji pozwalających w pełni realizować procedurę wydalenia obywateli UE i członków ich rodzin z terytorium Polski, a dotyczących pobierania odcisków linii papilarnych od osób wydalanych, sporządzania ich fotografii, przymusowego wykonywania decyzji o wydaleniu, jak również określania kosztów wydalenia. Ponadto projektowane przepisy powinny uwzględniać przepisy Konwencji o prawach dziecka, przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r., w celu uwzględniania dobra dziecka przy orzekaniu o wydaleniu małoletniego obywatela UE. Wprowadzono wreszcie zmianę o charakterze porządkującym w zakresie wskazania tych przepisów projektowanej ustawy o cudzoziemcach, które będą mieć zastosowanie do obywateli państw członkowskich UE oraz członków ich rodzin.

W ustawie z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej proponuje się wprowadzić regulację, zgodnie z którą za wydanie zezwoleń w ramach jednej procedury (zezwolenie na pobyt i pracę) będzie pobierana wyższa opłata skarbowa, tj. 440 zł. Obecne przepisy przewidują pobieranie opłaty skarbowej za wydanie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony w wysokości 340 zł. W związku z połączeniem w jedną procedurę dwóch dotychczas odrębnie przeprowadzanych procedur dotyczących zezwolenia na pracę i zezwolenia pobytowego, proponuje się podwyższenie opłaty skarbowej.

W ustawie z dnia 24 sierpnia 2007 r. o udziale Rzeczypospolitej Polskiej w Systemie Informacyjnym Schengen oraz Wizowym Systemie Informacyjnym proponowana zmiana art. 3 ust. 1 pkt 7 jest konsekwencją projektowanej w ustawie o cudzoziemcach regulacji, zgodnie z którą w przypadku gdy na cudzoziemcu ciąży obowiązek zwrotu dokumentu, a cudzoziemiec takiego dokumentu nie zwrócił lub nie zawiadomił o jego utracie, organ do którego należało zwrócić dokument lub organ zawiadomiony o jego utracie, umieszcza informacje o takim dokumencie w Systemie Informacyjnym Schengen, w celu jego zajęcia zgodnie z art. 100 ust. 1 Konwencji wykonawczej Schengen.

W przepisach przejściowych przyjęto zasadę, że do postępowań administracyjnych, które zostały wszczęte przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy i nie zostały zakończone decyzją ostateczną, powinny mieć zastosowanie przepisy dotychczasowe, z tym że w decyzji o odmowie lub cofnięciu zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony nie będzie orzekano o zobowiązaniu do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a w decyzji o cofnięciu zezwolenia na osiedlenie się, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE, o odmowie nadania statusu uchodźcy, udzielenia ochrony uzupełniającej i zgody na pobyt tolerowany, a także decyzji o pozbawieniu azylu i decyzji o cofnięciu zgody na pobyt tolerowany, nie będzie orzekać się o wydaleniu z tego terytorium. Po zakończeniu tych postępowań stosowane będą przepisy nowej ustawy o cudzoziemcach dotyczące zobowiązania cudzoziemca do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Również do terminu opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez cudzoziemców oraz korzystania przez nich z pomocy w dobrowolnym powrocie, w przypadkach gdy przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy została im wydana decyzja o odmowie nadania statusu uchodźcy, udzielenia ochrony uzupełniającej lub zgody na pobyt tolerowany, będzie się stosowało przepisy dotychczasowe.

Postępowania w sprawie wymiany karty pobytu wydanej cudzoziemcowi przebywającemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z udzieleniem mu zgody na pobyt tolerowany ze względu na przesłanki, o których mowa w art. 97 ust. 1 pkt 2 lub ust. 2 ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, wszczęte

i nie zakończone przed wejściem w życie ustawy, staną się z tym dniem postępowaniami w sprawie wydania lub wymiany dokumentu potwierdzającego posiadanie zgody na pobyt tolerowany.

Zaproszenia wpisane do ewidencji zaproszeń, wizy, karty pobytu i inne dokumenty w sprawach cudzoziemców wydane na podstawie dotychczasowych przepisów zachowają ważność przez okres, na jaki zostały wydane. W związku ze zmianami nazw zezwoleń pobytowych polegającymi na zastąpieniu zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony zezwoleniem na pobyt czasowy oraz zezwolenia na osiedlenie się zezwoleniem na pobyt stały, przyjęto, że dotychczas wydawane zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony staną się zezwoleniami na pobyt czasowy, a zezwolenia na osiedlenie się – zezwoleniami na pobyt stały. Z kolei decyzje o zobowiązaniu cudzoziemca do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i decyzje o wydaleniu staną się decyzjami o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, z wyjątkiem decyzji o wydaleniu wydanych obywatelom UE lub członkom ich rodzin na podstawie ustawy o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobytku oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin, do których nie ma zastosowania dyrektywa Parlamentu i Rady 2008/115/WE z dnia 16 grudnia 2008r. w sprawie wspólnych norm i procedur stosowanych przez państwa członkowskie w odniesieniu do powrotów nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich.

W związku z nowymi regulacjami dotyczącymi zgody na pobyt tolerowany oraz wprowadzeniem ochrony humanitarnej, konieczne jest uregulowanie kwestii przekształcenia obecnej zgody na pobyt tolerowany odpowiednio w „nową” zgodę na pobyt tolerowany, ochronę humanitarną lub zezwolenie na pobyt czasowy. Decyzje o udzieleniu zgody na pobyt tolerowany wydane na podstawie art. 97 ust. 1 pkt 1 albo art. 97 ust. 1 pkt 1 i 1a ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej staną się decyzjami o udzieleniu ochrony humanitarnej. Decyzje wydane ze względu na przesłanki, o których mowa w art. 97 ust. 1 pkt 1a ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, staną się zaś decyzjami o udzieleniu zezwolenia pobyt czasowy, o którym mowa w art. 180 pkt 6 lub 7 projektowanej ustawy. Z kolei decyzje o udzieleniu zgody na pobyt tolerowany wydane na podstawie art. 97 ust. 1 pkt 2 lub ust. 2 ww. ustawy staną się decyzjami o udzieleniu zgody na pobyt tolerowany, o których mowa w art. 330 pkt 2 lub 3 projektowanej ustawy.

Ze względu na to, że przepisy projektowanej ustawy uzależniają udzielenie cudzoziemcom niektórych przewidzianych nowymi przepisami zezwoleń na pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od okresu pobytu cudzoziemców na tym terytorium

na podstawie zezwoleń na pobyt czasowy lub w związku z posiadaniem ochrony humanitarnej, w przepisach przejściowych przewidziano uwzględnianie okresów pobytu cudzoziemca na terytorium Polski na podstawie zezwoleń pobytowych wydanych zgodnie z dotychczasowymi przepisami. Przewidziano także szczegółowe regulacje dotyczące wydawania i wymiany dokumentów po wejściu w życie nowej ustawy, m.in. w związku z obowiązkiem pobrania odcisków linii papilarnych zamieszczanych na karcie pobytu.

Dane zgromadzone na podstawie dotychczasowych przepisów w wykazie cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany, z dniem wejścia w życie ustawy staną się wpisami do wykazu prowadzonego na podstawie tej ustawy i będą przechowywane przez okres, na jaki zostały w nim zamieszczone. Do orzeczonych w decyzjach wydanych na podstawie dotychczasowych przepisów zakazów ponownego wjazdu będzie się natomiast stosować przepisy dotyczące umieszczania i przechowywania danych cudzoziemca, wobec którego została wydana decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu z orzeczonym zakazem wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub z zakazem wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i strefy Schengen.

Zaprojektowane zostały także przepisy pozwalające na dalsze przetwarzanie danych zgromadzonych na podstawie dotychczasowych przepisów w krajowym zbiorze rejestrów, ewidencji i wykazu w sprawach cudzoziemców o nazwie „System Pobyt” w Systemie Pobyt prowadzonym na podstawie projektowanej ustawy.

Pozostawia się w mocy akty wykonawcze wydane na podstawie dotychczasowych przepisów do czasu wydania nowych aktów wykonawczych, nie dłużej jednak, niż przez okres 12 miesięcy od dnia wejścia w życie projektowanej ustawy.

Wejście w życie projektowanej ustawy proponuje się ustalić na 3 miesiące od dnia jej ogłoszenia. W związku z zakresem i złożonością proponowanych zmian oraz faktem, że w znacznym stopniu dotyczą one cudzoziemców, którzy będą potrzebowali więcej czasu na zapoznanie się z przepisami regulującymi zasady ich pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, tak określony termin wejścia w życie powinien zapewnić im czas na właściwe zapoznanie się nowymi przepisami. Jest to też odpowiedni czas dla organów administracji na przygotowanie się do stosowania nowych regulacji. Enumeratywnie wymienione przepisy wejdą jednak w życie dopiero w dniu 1 stycznia 2014 r. Dotyczą one m.in. wprowadzenia drugiej cechy biometrycznej (odcisku linii papilarnych) w zezwoleniu na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego. Taka techniczna możliwość nastąpi bowiem dopiero od dnia 1 stycznia 2014 r., z uwagi na konieczność modernizacji systemów informatycznych do projektowanych zmian. Ponadto enumeratywnie wymienione przepisy zmieniające inne

ustawy, w zakresie dotyczącym cudzoziemców posiadających kartę pobytu z adnotacją „dostęp do rynku pracy”, także wejdą w życie od dnia 1 stycznia 2014 r., z uwagi na konieczność dostosowania się poszczególnych podmiotów do wprowadzanych tymi regulacjami zmian.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów technicznych, a zatem nie podlega notyfikacji, zgodnie z trybem przewidzianym w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

Projekt ustawy nie wymaga przedłożenia go właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej lub Europejskiemu Bankowi Centralnemu w celu uzyskania opinii, dokonania konsultacji lub uzgodnienia.

Projekt przedmiotowej ustawy został opracowany na podstawie założeń do projektu ustawy o cudzoziemcach przyjętych przez Radę Ministrów w dniu 16 sierpnia 2011 r.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty objęte ustawą

Przepisy ustawy o cudzoziemcach będą oddziaływać na następujące podmioty:

- 1) cudzoziemcy oraz członkowie ich rodzin,
- 2) Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców,
- 3) minister właściwy do spraw wewnętrznych,
- 4) minister właściwy do spraw zagranicznych,
- 5) minister właściwy do spraw finansów publicznych,
- 6) minister właściwy do spraw zdrowia,
- 7) minister właściwy do spraw nauki,
- 8) minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego,
- 9) Minister Obrony Narodowej,
- 10) Komendant Główny Straży Granicznej oraz komendanci oddziałów i placówek Straży Granicznej,
- 11) Komendant Główny Policji oraz komendanci powiatowi (miejscy) Policji i komendanci wojewódzcy Policji,
- 12) Szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego,
- 13) Szef Agencji Wywiadu,
- 14) Szef Centralnego Biura Antykorupcyjnego,
- 15) Prezes Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu,
- 16) organy Służby Celnej,
- 17) Szef Służby Kontrwywiadu Wojskowego i Szef Służby Wywiadu Wojskowego,
- 18) wojewodowie,
- 19) konsulowie,
- 20) sądy,
- 21) sądy administracyjne,
- 22) prokuratorzy,
- 23) jednostki naukowe,
- 24) powiaty,
- 25) gminy,
- 26) przewoźnicy przewożący drogą powietrzną, morską lub lądową,
- 27) podmioty powierzające wykonywanie pracy cudzoziemcom.

2. Wyniki przeprowadzonych konsultacji

W celu wykonania obowiązku wynikającego z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414 oraz z 2009 r. Nr 42, poz. 337) projekt ustawy zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

W celu wykonania wynikającego z przepisów obowiązującego prawa obowiązku zasięgnięcia opinii projekt ustawy zostanie przekazany do zaopiniowania następującym podmiotom:

- 1) Krajowej Radzie Radców Prawnych,
- 2) Naczelnej Radzie Adwokackiej,
- 3) Sądowi Najwyższemu,
- 4) Prokuratorowi Generalnemu,
- 5) związkom zawodowym (NSZZ Solidarność, Forum Związków Zawodowych, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych)
- 6) Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa,
- 7) Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych,
- 8) Rzecznik Praw Dziecka,
- 9) Rzecznik Praw Obywatelskich.

Projekt zostanie również przekazany do zaopiniowania Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

W ramach konsultacji społecznych projekt zostanie przekazany:

- 1) Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”,
- 2) Europejskiej Unii Małych i Średnich Przedsiębiorstw oraz Klasy Średniej UNICORN,
- 3) Międzynarodowej Organizacji do Spraw Migracji (IOM),
- 4) Wysokiemu Komisarzowi Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR),
- 5) Radzie do Spraw Uchodźców,
- 6) Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka,
- 7) Sekcji Praw Człowieka Uniwersyteckiej Poradni Prawnej UJ,
- 8) Stowarzyszeniu Amnesty International,
- 9) Polskiej Akcji Humanitarnej,
- 10) Instytutowi na Rzecz Państwa Prawa,
- 11) Stowarzyszeniu Interwencji Prawnej,
- 12) Centrum Pomocy Prawnej im. Haliny Nieć,
- 13) Stowarzyszeniu „Emigrant”

- 14) Stowarzyszeniu Promocji Wielokulturowości - Interkulturalni PL,
- 15) Caritas Polska,
- 16) Polska Organizacja Turystyczna,
- 17) Polska Izba Turystyki.

3. Wpływ ustawy o cudzoziemcach na sektor finansów publicznych.

Należy podkreślić, że projekt ustawy o cudzoziemcach nie rozszerza zakresu zadań wykonywanych przez organy administracji publicznej.

Wszelkie zadania będą finansowane na dotychczasowych zasadach, z tych samych części budżetu państwa, z których są finansowane na podstawie obowiązujących przepisów. Jednorazowe koszty związane z działaniami dostosowawczymi np. dokonanie nowych tłumaczeń pouczeń dla cudzoziemców o zasadach i trybie postępowania oraz o przysługujących im prawach i obowiązkach, zmiana nazwy „Areszt w celu wydalenia” na „Areszt dla cudzoziemców” czy zakup sprzętu oraz oprogramowania do elektronicznego pobierania odcisków palców zostaną pokryte ze środków będących w posiadaniu dysponentów poszczególnych części budżetu, bez konieczności ich zwiększenia. W przypadku gdyby któreś z zadań wymagało jednak poniesienia większych kosztów, ich finansowanie będzie odbywało się poprzez ograniczenie innych wydatków, tak aby nie nastąpiła zmiana poziomu wydatków.

W związku z tym, że projekt ustawy o cudzoziemcach nie rozszerza zakresu zadań wykonywanych przez organy administracji, wejście w życie nowej ustawy o cudzoziemcach nie spowoduje zwiększenia wydatków, nie wpłynie na poziom tych wydatków oraz na zmniejszenie dochodów budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Wdrożenie proponowanych rozwiązań nie będzie angażowało dodatkowych środków budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego ponad te, które są angażowane na podstawie obowiązujących przepisów prawa, w jakiegokolwiek fazie realizacji omawianego przedsięwzięcia, tak – w części 42 – Sprawy wewnętrzne, jak i poza nią, a w konsekwencji nie będzie generowało zwiększenia kosztów wymagających sfinansowania.

Wejście w życie proponowanych w projekcie ustawy rozwiązań nie spowoduje zmiany poziomu wydatków w stosunku do wielkości wynikających z obowiązujących przepisów, do której odnosi się art. 50 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy, konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość oraz sytuację i rozwój regionalny

Wejście w życie ustawy nie będzie miało wpływu na rynek pracy, konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość oraz sytuację i rozwój regionalny.

**Wykaz zmian wprowadzonych do projektu ustawy o cudzoziemcach, które
wykraczających poza przyjęte przez Radę Ministrów w dniu 16 sierpnia 2011 r.
założenia do projektu ustawy o cudzoziemcach**

Zmiany o charakterze ogólnym

1. Zrezygnowano z instytucji pozostawiania wniosku bez rozpoznania, która przewidziana była w procedurze przedłużenia wiz oraz udzielaniu zezwoleń na pobyt czasowy, zezwoleń na pobyt rezydenta długoterminowego UE i zezwoleń na pobyt stały, dostosowując projektowane przepisy do znowelizowanych przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego (art. 61a KPA).
2. Wdrożono w pełni do polskiego porządku prawnego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/98/UE w sprawie procedury jednego wniosku o jedno zezwolenie dla obywateli państw trzecich na pobyt i pracę na terytorium państwa członkowskiego oraz w sprawie wspólnego zbioru praw dla pracowników z państw trzecich przebywających legalnie w państwie członkowskim (Dz. Urz. EU L 343 z 23.12.2011 str. 1-9). W tym celu dokonano zmian w *Dziale V w rozdziale 2 regulującym zasady udzielania jednolitego zezwolenia na pobyt czasowy i pracę* i rozszerzono katalog przypadków, w których nie można wszcząć postępowania o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy i pracę, o sytuację w której cudzoziemiec prowadzi działalność gospodarczą oraz w *Dziale VII Dokumenty wydawane cudzoziemcom* wprowadzono odpowiedni przepis, który umożliwi zamieszczanie w kartach pobytu wydawanych cudzoziemcom adnotacji o dostępie do rynku pracy. W celu prawidłowego wdrożenia do krajowego porządku prawnego postanowień rozdziału III dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/98/UE, który reguluje prawo do równego traktowania, dokonano zmian w następujących ustawach:
 - 1) w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.)
 - 2) ustawie z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz. U. Nr 135, poz. 1268, z późn. zm.)
 - 3) ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992, z późn. zm.)

- 4) ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, z późn. zm)
 - 5) ustawie z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.)
3. Projektowane przepisy wdrażają do polskiego porządku prawnego przyjęte w dniu 11 maja 2011 r. przepisy dyrektywy 2011/51/UE zmieniającej dyrektywę Rady 2003/109/WE w celu rozszerzenia jej zakresu na osoby objęte ochroną międzynarodową (Dz. Urz. EU L 132 z 19.05.2011 str. 1-4). Wprowadzono zmiany mające na celu umożliwienie cudzoziemcom objętym ochroną międzynarodową (status uchodźcy i ochrona uzupełniająca) uzyskanie zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE, zapewnienie im ochrony przed wydaleniem oraz zamieszczanie w kartach pobytu wydawanych cudzoziemcom specjalnych adnotacji wskazujących na posiadanie ochrony międzynarodowej. W tym celu dokonano zmian w *Dziale VI w rozdziale 2 – Zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE, Dziale VII Dokumenty wydawane cudzoziemcom, w Dziale VIII w Rozdziale 2 Zobowiązanie do powrotu* oraz w *Dziale II* określającym zadania Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców.
4. W projekcie przewidziano również zmiany jakie dokonała w obowiązujących przepisach ustawa z dnia 15 czerwca 2012 r. o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2012 r. poz. 769), wdrażająca do polskiego porządku prawnego przepisy dyrektywy 2009/52/WE z dnia 18 czerwca 2009 r. ustalającej minimalne normy w odniesieniu do kar i środków stosowanych wobec pracodawców zatrudniających nielegalnie przebywających obywateli krajów trzecich (Dz. Urz. UE L 168 z 30.06.2009, str. 24). W projektowanych przepisach ustawy o cudzoziemcach w *Dziale I Przepisy ogólne* wprowadzono regulację, która będzie określać obowiązek pouczenia cudzoziemca o prawach przysługujących mu na mocy w/w dyrektywy.
5. Projekt ustawy kompleksowo reguluje zasady pobierania i umieszczania w karcie pobytu odcisków linii papilarnych w celu pełnego uwzględnienia rozporządzenia Rady (WE) nr 1030/2002 z dnia 13 czerwca 2002 r. ustanawiającego jednolity wzór dokumentów pobytowych dla obywateli państw trzecich (Dz. Urz. UE L 157 z 15.06.2002, str. 1-7).

Zmiany do poszczególnych działów ustawy

1. W *Dziale III w rozdziale 1 Część ogólna* doprecyzowano regulację prawną dotyczącą zapewnienia opieki medycznej w przypadku zagrożenia życia lub zdrowia cudzoziemca, któremu odmówiono wjazdu. Opieka będzie finansowana z budżetu państwa.
2. W *Dziale IV w rozdziale 2 Przedłużenie wiz* wprowadzono zmianę terminu, w którym cudzoziemiec składa wniosek o przedłużenie wizy.
3. W *Dziale IV w rozdziale 3 Cofanie i unieważnianie wiz* ograniczono do Komendanta Główny Straży Granicznej, ilość organów właściwych do gromadzenia informacji o wizach Schengen wydanych przez polskie organy, unieważnionych lub cofniętych przez organy innych państw obszaru Schengen.
4. W *Dziale V Zezwolenia na pobyt czasowy* wprowadzono regulację zgodnie z którą cudzoziemiec składając wniosek o udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy jest obowiązany pod rygorem odpowiedzialności karnej oświadczyć, iż wszystkie zawarte w nim informacje są prawdziwe.
5. W *Dziale V w rozdziale 2* regulującym jednolitą procedurę zezwolenia na pobyt czasowy i pracę zaproponowano regulację umożliwiające cudzoziemcom wykonującym w Polsce pracę czasowe pozostawanie bez pracy.
6. Przepisy *Działu V rozdziału 3* określające zasady udzielania zezwolenia na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji dostosowano do przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2012 r. o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2012 r., poz. 589), która wdraża do polskiego porządku prawnego przepisy dyrektywy Rady 2009/50/WE z dnia 25 maja 2009 r. w sprawie warunków wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich w celu podjęcia pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji (Dz. U. L 155 z 18.6.2009, str. 17).
7. W *Dziale V w rozdziale 6 określającym zasady udzielania cudzoziemcom zezwoleń na pobyt czasowy w celu odbywania w Polsce studiów wyższych lub doktoranckich* odstąpiono od instytucji pozostawiania wniosku bez rozpoznania w przypadku, jeżeli cudzoziemiec posiada zezwolenie na pobyt czasowy w celu podjęcia lub kontynuacji studiów lub szkolenia zawodowego w sytuacji, kiedy posiada

jednocześnie zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej lub jeżeli wykonuje pracę lub prowadzi działalność gospodarczą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

8. W *Dziale V w rozdziale 9 Zezwolenie na pobyt czasowy dla ofiar handlu ludźmi* zaproponowano rozwiązanie przewidujące, iż potencjalnej ofierze handlu ludźmi na okres umożliwiający jej odzyskanie sił i uniknięcie wpływu ze strony sprawców przestępstw, tak aby mogła podjąć świadomą decyzję co do podjęcia współpracy z właściwymi organami, będzie wydawane zaświadczenie ważne przez okres 2 miesięcy. W tym okresie pobyt potencjalnej ofiary handlu ludźmi będzie uznawany za legalny z mocy ustawy. Zaświadczenie to będzie mogło być wydane tylko raz. Konieczne było również wprowadzenie obowiązku zawiadamiania o wydaniu wyżej wymienionego zaświadczenia przez organ, który je wydał ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, w celu monitorowania liczby wydanych zaświadczeń oraz prowadzenia rejestru zaświadczeń.
9. W *Dziale V w rozdziale 8 – Zezwolenie na pobyt czasowy dla członków rodzin obywateli Rzeczypospolitej Polskiej oraz cudzoziemców* rezygnowano z regulowania kwestii udzielania zezwolenia na pobyt czasowy urodzonym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej małoletnim dzieciom cudzoziemców, którzy przebywają na tym terytorium na podstawie zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE, ponieważ dzieci te uprawnione są do uzyskania od razu po urodzeniu zezwolenia na pobyt stały na terytorium Polski.
10. W *Dziale V w rozdziale 11 – Zezwolenie na pobyt czasowy ze względu na inne okoliczności* kompleksowo uregulowano zasady legalizacji pobytu członków rodziny zamieszkujących w Polsce wspólnie z pracownikiem migrującym, w celu pełnego respektowania postanowień Europejskiej Karty Społecznej, sporządzonej w Turynie dnia 18 października 1961 r. (Dz. U. z 1999 r. Nr 8, poz. 67, z 2010 r. Nr 76, poz. 491 oraz z 2011 r. Nr 168, poz. 1007) (art. 19 ust. 1 części drugiej).
11. W *Dziale VII Dokumenty wydawane cudzoziemcom:*
 - a) wprowadzono nowe instytucje takie jak: procedurę zgłaszania utraty lub uszkodzenia posiadanego przez cudzoziemca dokumentu, zawiadomienie o utracie lub uszkodzeniu dokumentu składane na specjalnym formularzu, obowiązek

zwrotu dokumentów w sytuacji nabycia polskiego obywatelstwa oraz cofnięcia lub wygaśnięcia posiadanego tytułu pobytowego,

- b) wprowadzono rozwiązania zgodnie z którymi organ, któremu zwrócono dokument powinien wydawać na wniosek cudzoziemca nieodpłatne zaświadczenie potwierdzające powyższy fakt,
- c) zaproponowano rozwiązania umożliwiające unieważnienie wydawanych cudzoziemcom dokumentów w sytuacji utraty dokumentu, odbioru nowego dokumentu, nabycia obywatelstwa polskiego, cofnięcia lub wygaśnięcia zezwolenia pobytowego,
- d) wprowadzono rozróżnienie pomiędzy procedurą wymiany dokumentów wydawanych cudzoziemcom, a wydania cudzoziemcowi nowego dokumentu. Wymiana dokumentu powinna następować w przypadku zmiany danych w nim zamieszczanych, zmiany wyglądu cudzoziemca, utraty lub uszkodzenia dokumentu,
- e) w celu uwzględnienia przepisu art. 100 ust. 1 Konwencji wykonawczej do Układu z Schengen wprowadzono obowiązek umieszczania w Systemie Informacyjnym Schengen informacji o dokumencie, którego cudzoziemiec nie zwrócił, gdy był do tego zobowiązany lub gdy organ został zawiadomiony o utracie dokumentu,
- f) doprecyzowano regulacje dotyczące dokumentu potwierdzającego posiadanie zgody na pobyt tolerowany. Dokument potwierdzający posiadanie zgody na pobyt tolerowany będzie potwierdzać tylko tożsamość cudzoziemca w okresie jego pobytu w Polsce, ale nie będzie potwierdzać jego obywatelstwa. Ponadto nie będzie uprawniał do przekraczania granicy.

12. W *Dziale VIII w rozdziale 2 Zobowiązanie cudzoziemca do powrotu:*

- a) określono termin, w którym cudzoziemiec powinien opuścić terytorium Polski w przypadku negatywnej decyzji w sprawie legalizacji pobytu lub udzielenia ochrony,
- b) wprowadzono regulację prawną, która pozwoli stosować wobec uchodźców środki wydalenicowe w sytuacjach przewidzianych przez art. 32 ust. 1 oraz art. 33 ust. 2 Konwencji dotyczącej statusu uchodźców, sporządzonej w Genewie dnia 28 lipca 1951 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 119, poz. 515 i 516),
- c) ujednoczono kompetencję do wydawania decyzji w sprawie zobowiązania do powrotu oraz decyzji w sprawie zgody na pobyt tolerowany. Przedmiotowe

decyzje będzie wydawał tylko komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej.

- d) zaprojektowano również rozwiązanie zgodnie z którym w przypadku, gdy cudzoziemiec przekroczył lub usiłował przekroczyć granicę niezgodnie z przepisami, w okresie po wydaniu decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, a przed upływem terminu dobrowolnego powrotu, orzeczone w decyzji termin powrotu wygasa z mocy prawa,
- e) zaproponowano zastąpienie wymogu uzyskania zgody Komendanta Głównego Straży Granicznej na udzielenie cudzoziemcowi pomocy w dobrowolnym powrocie przez podmiot, do którego statutowych obowiązków należy organizacja dobrowolnych powrotów, wymogiem współdziałania organu Straży Granicznej i wspomnianego podmiotu,
- f) zrezygnowano z regulacji, zgodnie z którymi orzeczenie o zakazie ponownego wjazdu nie będzie skutkowało wpisem danych cudzoziemca do wykazu osób niepożądanych w Polsce, w sytuacji gdy cudzoziemiec wykona w terminie pierwszą decyzję o zobowiązaniu do powrotu lub gdy cudzoziemcowi udzielono pomocy w dobrowolnym powrocie. Uznano te rozwiązania za zbędne, skoro cudzoziemiec w każdym czasie może wnioskować o cofnięcie zakazu ponownego wjazdu, jeżeli wykaże, iż wykonał obowiązki wynikające z decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu. Instytucja cofnięcia zakazu ponownego wjazdu ma szerszy charakter, gdyż dotyczy każdej decyzji o zobowiązaniu do powrotu wydanej wobec danego cudzoziemca, która została wykonana w terminie, a nie tylko pierwszej takiej decyzji. Konsekwentnie zaproponowano wprowadzenie nowej podstawy cofnięcia zakazu ponownego wjazdu – skorzystanie przez cudzoziemca z udziału w dobrowolnym powrocie,
- g) wprowadzono rozwiązanie zgodnie, z którym Komendant Główny Straży Granicznej będzie organem właściwym do rozpatrywania odwołań od decyzji w sprawie ustalenia wysokości kosztów związanych z wydaniem lub przymusowym wykonaniem decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu,
- h) zrezygnowano z regulacji przewidującej, iż organ wydający decyzję o zobowiązaniu do powrotu jest obowiązany przed jej wydaniem dokonać w dostępnych bazach danych sprawdzeń, czy cudzoziemiec, który spełnia przesłanki do wydania decyzji o zobowiązaniu do powrotu, nie posiada tytułu pobytowego wydanego przez organy polskie.

13. W *Dziale VIII w rozdziale 3 Zgoda na pobyt tolerowany* zaproponowano przepis, zgodnie z którym w sytuacji, gdy zobowiązanie cudzoziemca do powrotu może nastąpić jedynie do kraju, do którego wydanie go jest niedopuszczalne na mocy orzeczenia sądu albo z uwagi na rozstrzygnięcie Ministra Sprawiedliwości w przedmiocie odmowy wydania cudzoziemca, zgoda na pobyt tolerowany będzie udzielana obligatoryjnie.
14. W *Dziale IX w rozdziale 1- Postępowanie w sprawie zatrzymania cudzoziemca, umieszczenie go w strzeżonym ośrodku lub zastosowanie wobec niego aresztu dla cudzoziemców*:
- a) zaproponowaną w założeniach do projektu ustawy o cudzoziemcach przesłankę umieszczenia cudzoziemca w strzeżonym ośrodku odnoszącą się do istnienia ryzyka ucieczki cudzoziemca, wobec którego prowadzone jest postępowanie w sprawie o zobowiązanie cudzoziemca do powrotu zastąpiono przesłanką, zgodnie z którą umieszczenie cudzoziemca w strzeżonym ośrodku następuje, gdy jest to niezbędne do sprawnego przeprowadzenia postępowania oraz istnieje wysokie prawdopodobieństwo wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, bez określenia terminu dobrowolnego powrotu,
 - b) doprecyzowano, iż w przypadku stosowania zabezpieczenia pieniężnego wpłata powinna być nie niższa niż dwukrotność minimalnego wynagrodzenia przewidzianego w przepisach o minimalnym wynagrodzeniu za pracę,
 - c) wykreślono uregulowania dotyczące określania we wniosku o umieszczenie cudzoziemca w strzeżonym ośrodku albo o zastosowanie wobec niego aresztu dla cudzoziemców, konkretnego strzeżonego ośrodka lub aresztu dla cudzoziemców, w którym cudzoziemiec powinien być umieszczony.
 - d) zaproponowano zmianę przepisów określających właściwości sądu w zakresie wydawania postanowień o umieszczeniu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub zastosowaniu wobec niego aresztu dla cudzoziemców oraz postanowień o zwolnieniu cudzoziemca ze strzeżonego ośrodka lub aresztu dla cudzoziemców.
15. W *Dziale X w rozdziale 1 – Rejestry w sprawach cudzoziemców i ewidencja zaproszeń* w uszczegółowiono, iż dane w postaci odcisków linii papilarnych pobranych do celu wydania zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego lub karty pobytu przechowywane będą w rejestrze tylko do czasu wpisania przez organ wydający wskazane wyżej dokumenty potwierdzenia odbioru dokumentu.

16. W *Dziale X w rozdziale 3 - Krajowy zbiór rejestrów, ewidencji i wykazu w sprawach cudzoziemców*:
- a) konieczne było utworzenie nowego rejestru prowadzonego w Systemie Pobyt – rejestru wydanych zaświadczeń potwierdzających wysokie prawdopodobieństwo, że cudzoziemiec jest ofiarą handlu ludźmi w rozumieniu art. 115 § 22 Kodeksu karnego.
 - b) doprecyzowano przepisy związane z udostępnianiem danych przetwarzanych w Systemie Pobyt za granicę.
17. W *Dziale XII – Przepisy karne* z uwagi na zaproponowane zmiany w *Dziale VII - Dokumenty wydawane cudzoziemcom* w zakresie wprowadzenia obowiązku zwrotu dokumentów oraz obowiązku zawiadomienia o utracie dokumentów konieczne było określenie sankcji karnych za uchylanie się od w/w obowiązków, w postaci grzywny.
18. W ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585, z późn. zm.) wprowadzono zmianę pozwalającą na udostępnianie wojewodom oraz Szefowi Urzędu do Spraw Cudzoziemców danych zgromadzonych na koncie ubezpieczonego cudzoziemca w zakresie prowadzonych postępowań dotyczących legalizacji pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z uwzględnieniem przepisów dotyczących ochrony danych osobowych.
19. W projekcie ustawy proponuje się wprowadzenie zmian w ustawie z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2011 r. Nr 116, poz. 675, z późn. zm.), które mają na celu nałożenie na Straż Graniczną zadań związanych z rozpoznawaniem, zapobieganiem i wykrywaniem przestępstw handlu ludźmi oraz ściganiem ich sprawców.
20. W ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2012 r. poz. 680) wprowadzono zmiany o charakterze porządkującym, polegające na przeniesieniu z tej ustawy pewnych regulacji do ustawy o cudzoziemcach w celu uporządkowania zakresu przedmiotowego obu ustaw.
21. W ustawie z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. Nr 144, poz. 1043, z późn. zm.) skorygowano i doprecyzowano przepisy w taki sposób, aby dostosować je do

orzeczenia ETS w sprawie Antonissen. Konieczna była także zmiana przepisów rozdziału 5 Wydalenie z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

22. Projektowana ustawa przewiduje zmiany w ustawie z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. Nr 225, poz. 1635, z późn. zm.) i określać ma wyższą opłatę skarbową za wydanie zezwoleń w ramach jednej procedury zawierającej w sobie zezwolenie na pobyt i pracę, t.j. 440 zł.
23. Uwzględniono fakt, iż w życie weszły przepisy ustawy z dnia 2 kwietnia 2009 r. o obywatelstwie polskim (Dz. U. z 2012 r. poz. 161).